

עיר וקדיש מז שמיא נחית

זיא תשבת מפי זרעו

ספר תורת הזוהר

והוא ספר הזוהר שחבר התנא האלוקי
רבן שמעון בר יוחאי זיע"א
בלשון הקודש למען ירוץ הקורא בו
מנוקד ומחולק ללמוד יומי

חלק לט

בזוהר דא יפקון מן גלותא

והמשכילים ייהוו כזוהר הרקיע

עֲזָרִי מֵעַם ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר תּוֹרַת הַזֶּהָר חֵלֶק לט

וְהוּא סֵפֶר הַזֶּהָר שֶׁחִבֵּר הִתְנַא הָאֱלֹהִים
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוֹרָא בּוֹ
מִנְקֵד וּמִחוּלָק לְלִמּוּד יוֹמִי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר חֲדָשׁ פ' בְּרֵאשִׁית עַד זֹהָר חֲדָשׁ פ' יִתְרוֹ

וּמִצּוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תְּפִילַת הַדֶּרֶךְ 3. תְּפִילַת הַיּוֹדִיָּה
לְבוֹרָא עוֹלָם, 4. תְּפִלָּה לְפָנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג, 6.
תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֱלִיהוֹ הַנְּבִיא

מוֹפָץ לְלֹא מִטְרַת רוּחַ כָּלָל – לְקִירוֹב הַגָּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכֵן נִסִּים יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֶּהָר הַקּוֹדֶשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִילּוּלַת הַרְשָׁב"י

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעֵל הַזֶּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
שְׁבַט תשע"ד לפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות
ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד
תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים
צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי
תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכ"ר.

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"

**מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם**

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

**גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: 0527-651911**

יְנִיחֵהוּ, יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְסִלְקוּ קִדְם זְמַנּוֹ מִן
הָעוֹלָם, קִדְם שְׂיִבְאִישׁ רִיחוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית
ה) וְאֵינָנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. כְּלוּמַר, וְאֵינָנוּ
בָּעוֹלָם הַזֶּה לְמִלְאֵת יָמָיו, כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים
קִדְם זְמַנּוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֶסֶד לְהַנְחִילוֹ חַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא.

וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם (שם ו). מִי הֵם
בְּנֵי הָאֱלֹהִים? רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר, גְּדוּלֵי
הַדּוֹר. שֶׁהֵיוּ אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוּלֵי הַדּוֹר וְלֹא הָיוּ
מוֹחִים בִּידָם.

לְמַדְנֵנוּ, זָקֵן בְּבֵית - סִימָן טוֹב בְּבֵית, צַדִּיק
בַּדּוֹר - סִימָן טוֹב יֵשׁ בָּעוֹלָם. שְׁשָׁנֵינוּ,
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִיל אֵימַת הַדִּין וְהַמְּנָהִיג עַל
בְּנֵי אָדָם, שְׁכָל זְמַן שְׁאֵימַת הַדִּין עַל הַדּוֹר,
בִּידוּעַ שֶׁהוּא צַדִּיק וְהֵם צַדִּיקִים. נִטְלָה אֵימַתוֹ
מִבְּנֵי אָדָם - הוּא רָשָׁע, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וּבֹא הַכָּתוֹב לְהוֹרוֹת, (בראשית ו, ד) הַנִּפְלִים הָיוּ
בְּאֶרֶץ - אֵלֹהֵי אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהֵם הָיוּ שֶׁנִּפְּלוּ
בְּאֶרֶץ בְּלֹא אָב וָאֵם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ נִפְלִים?
שֶׁנִּפְּלוּ מִמַּעֲלָתָם שֶׁהָיָה לָהֶם. כְּלוּמַר, נִפְלִים הֵם
מִכַּמּוֹת שֶׁהָיוּ כְּכֹר, נִפְלִים הֵם עַל שֶׁנִּטְרְדוּ מִגֶּן
עֵדֶן וְלֹא חָזְרוּ לָשֵׁם.

על כֵּן חֲזָרָה הַתּוֹרָה וְאַמְרָה, אֱלוֹ הָיוּ בְּאַרְץ,
שְׁהִיְתָה אֵימָתָם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְעַדִּין הָיוּ
קִיָּמִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר מִלַּעֲשׂוֹת עֲבֵרוֹת. וּמִי
הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים הָעֲבֵרוֹת? גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אֲנָשִׁי
הַשָּׁם, שְׁהָיוּ גְּדוּלִים בַּדּוֹר.

אמר רַבִּי פִּנְחָס, מִכָּאן מִשְׁמַעוֹת הַפְּסוּק,
שְׁכָתוֹב (שם) הַנִּפְלִים הָיוּ בְּאַרְץ בִּימֵים
הָהֵם, לָהֶם הַמְּנִיעָה לִּמְנַעַע עֲצָמָם מִהָעֲבֵרוֹת
בְּשִׁבְלֵם וְלֹא מָנְעוּ, וְלַעֲיִנֵיהֶם מִמָּשׁ בָּאִים אֶל
בָּנוֹת הָאָדָם בְּזִנוּת וְיִלְדוּ לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם
הַנִּפְלִים שְׁהָיוּ בַּדּוֹר? אוֹתָם הַגְּבוּרִים שֶׁלֹּא נִרְאָה
בַּדּוֹר כְּמוֹתָם. אֲנָשִׁי הַשָּׁם – שֵׁם הַיְדוּעַ שֶׁקָּרָא
לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוֹב (שם ה) וַיִּקְרָא אֶת
שְׁמָם אָדָם.

אמר רַבִּי חֲנִינָא לְרַב הוֹנָא, מָה שֶׁאָמַר בְּנֵי
הָאֱלֹהִים, עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרְאוּ מִשֵּׁם זֶה,
שְׁכָתוֹב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים כּו' (איוב א). אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, הוּא שְׁטֵן, הוּא יֵצֵר
הָרָע, הוּא מִלֶּאךְ הַמָּוֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ
הַיּוֹם, יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִזְיָה, יוֹם שֶׁיֵּשׁ לְכָל

אָדָם לַחֲזֹר לְמוֹטָב. וְכֵן תִּרְאֶה, אֵין דִּרְכוֹ שֶׁל יֵצֵר
הָרַע לְקַטְרֵג, אֲלָא בְּשַׁעַה שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לַחֲזֹר
לְמוֹטָב. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֶּרֶשֶׁת נֹחַ (דף כב ע"ב - דף ל ע"א)

וַיְרִבִּי חֲזָקִיהוּ אָמַר, אֲשֶׁרִי חֶלְקִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בָּהֶם, וְנָתַן לָהֶם
תּוֹרָה קְדוּשָׁה, וְהִזְהִיר אוֹתָם וְנָתַן לָהֶם עֲצָה
לְהִשָּׁמֵר מִמַּעַלָּה וּמִטָּה כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בָּהֶם - רַק
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָדּוֹ, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחוֹת
מֵהֶם אֶת כָּל הַמַּקְטָרִגִּים וְכָל הַמַּחְבָּלִים כְּדִי
שִׁיְהִיו חֶלֶק גּוֹרְלוֹ וִירֻשָּׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב)
כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחַלְתּוֹ.

בֹּא וּרְאֶה, בְּיוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם
נִכְנָסִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְאֵין מִי שֶׁלֹּא נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן,
וְסִפְרֵי חַיִּים וּמֵתִים נִפְתָּחִים בְּיוֹם הַהוּא.

וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם שֶׁרָצָה בָּהֶם, נָתַן
לָהֶם עֲצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל הַמַּקְטָרִגִּים
שֶׁלֹּא מַעַלָּה שְׂמֵת־מָנִים בְּכָל זְמַן שֶׁהִדִּין שׁוֹרָה

בְּעוֹלָם. בַּיּוֹם הַזֶּה מְזַמְּנִים יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּבִמָּה? בַּשּׁוֹפָר.

שֶׁהַקּוֹל הַזֶּה שְׂוִיצָא עוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרֵר אֶת
הַשּׁוֹפָר שְׁלַמְעָלָה. אֲזִי מִתְעוֹרְרִים
רַחֲמִים מִמְּקוֹמָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָם מִכִּסֵּא
הַדִּין וַיּוֹשֶׁב בְּכִסֵּא רַחֲמִים, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
נִתְּנָת רְשׁוּת לְמַקְטִיר עֲלֵיהֶם.

סדר הלימוד ליום י אב [יום 305 בשנה]

וַיִּשְׂרָאֵל שָׁבִים בְּתִשְׁבּוּבָה לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְתוֹקְעִים שׁוֹפָר וּמַעוֹרְרִים
רַחֲמִים, שֶׁהָרִי הַקּוֹל הַהוּא שְׂוִיצָא הוּא
הַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וְאֲזִי הַמְלָשִׁין לֹא יָכוֹל
לְעַמֵּד לִפְנֵי כִסֵּא הַרַחֲמִים, שֶׁהָרִי לֹא בָּא מִן אוֹתוֹ
הַצַּד, וְלֹא נִמְצָא קִטְגוֹר.

בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהוּא חֲתִימַת הַדִּין, וְעוֹמְדִים
יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁת רְבוּנָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדִי
שֶׁלֹּא יִקְרַב הַמְלָשִׁין לְמַקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר
שָׁבָא מִצַּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה, וְהוּא טָמֵא, וְרוּחַ
הַטְּמָאָה נִהְיִית מִמֶּנּוּ, וְהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא קָרַב
לְמַקְדָּשׁ לְטָמֵא. וְאֲזִי הַפָּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל
נִצּוּלִים מִמֶּנּוּ.

בְּזִמְנָא אַחֵר, כְּשֶׁרַבִּים חֲטְאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הַמְלָשִׁין
 הַזֶּה בְּשַׁעָה שְׁהֵדִין מִתְעוֹרֵר עַל חֲטְאֵי
 הָעוֹלָם, אִזּוּ הוּא בָּא וְנִמְצָא כְּמִקְטָרֵג לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְנִטְמָא הַמְקַדֵּשׁ, וְכָל הַפָּנִים עֲצוּבוֹת,
 וְהֵדִין נִמְצָא. וְעַל זֶה (בראשית ו') קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא
 לִפְנֵי. לִפְנֵי וַדַּאי, לְבַקֵּשׁ עַל חֲטְאֵי בְּנֵי הָעוֹלָם,
 שֶׁהֵם גָּרְמוּ.

בְּאִי וִרְאָה, כָּל אָדָם שִׁיעֲשֶׂה וַיִּשְׁמַר אֶת מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה, הַנִּשְׁמָה שְׁמוּרָה בְּגוּפוֹ, שֶׁהוּא תְּבָה,
 וְלֹא נִעְנָשׁ, וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו מִלְּאֲךָ הַמּוֹת. וְכָל
 אָדָם שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר וְלֹא מְקִים מִצְוֹת הַתּוֹרָה
 וְעוֹבֵר עָלֶיהָ, אִזּוּ מִלְּאֲךָ הַמּוֹת יִשְׁלַט עָלָיו.

בְּאִי וִרְאָה, הַתְּבָה הִיא הַגּוּף. נַח וְאַשְׁתּוֹ - י"ה.
 שֵׁם וְאַשְׁתּוֹ - ו"ה. וְנִעֲשֶׂה הַשֵּׁם מְלֵא. יְהו"ה
 אֶחָד - יִפֹּת וְאַשְׁתּוֹ. י"ה - חָם וְאַשְׁתּוֹ, וְהֵם
 כְּדִגְמָא זוּ.

וְזֶה (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח, אֱלֹהִים זֶה שְׁכִינָה,
קָץ כָּל בָּשָׂר וְגו'. (שם) צִהַר תַּעֲשֶׂה לַתְּבָה -
 זֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַגּוּף. אֶתָּה וּבְנֶיךָ וְגו' - גְּבָרִים
 לְחוּד וְנָשִׁים לְחוּד. (שם) וַיַּעַשׂ נַח - זֶה בְּרִית קָדֶשׁ.
 כָּכָל אֲשֶׁר צִוָּה אֱתוֹ אֱלֹהִים - זֶה שְׁכִינָה. (שם ז, ב)
 וַיֹּאמֶר ה' לְנַח - כָּאֵן מִדַּת הַרְחָמִים.

וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טָהָרָה הִיא שְׁנַיִם אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהָרִי הִיא מִצַּד הַטְּמֵאָה, וְעַל זֶה
אָמַר (מִכָּה ה) וְהֶאֱבַדְתִּי. וְאֶסְתַּכַּל שְׂאִין בּוֹ אֶלֶּא
שְׁנַיִם, וְאִין בָּהֶם שְׁבַעַה שְׁבַעַה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה זָכָר וְנִקְבָּה, לְחִיּוֹת
זֶרַע עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ. (שם ז, ט) שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ
וְגו'. הֶסְתַּכַּל וְרָאָה, עַל מָה שֶׁאָמַר בְּרֵאשׁוֹנָה
וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טָהָרָה הִיא, וְאַחֵר כֶּף
שְׁנַיִם שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֹּא וְרָאָה, אִין לָךְ בְּכָל לַיְלָה
וְלַיְלָה שְׁלֹא תִצָּא הַנְּשָׁמָה מִגּוֹף אָדָם,
שֶׁנִּקְרָאת יוֹנָה, שֶׁכְּתוּב (שם ח, ט) וַיִּשְׁלַח אֶת
הַיּוֹנָה. הֶקְלָו הַמַּיִם - אֵלֶּי מַיִם הַיִּידוֹנִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכד) הַמַּיִם הַיִּידוֹנִים, שֶׁהֵם מִצַּד
הַטְּמֵאָה. מֵעַל הָאָרֶץ, שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִן הָאָרֶץ,
אֵלֶּי מְלֹאכֵי חֲבָלָה.

מָה כָּתוּב? וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ, שֶׁנִּמְנָעָה מִן
הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן וּמִן הַצְּדִיקִים שֶׁלְמַעְלָה
וּמִכָּל הַבְּרִכוֹת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (בראשית ח, ט) וַתֵּשֶׁב אֵלָיו
אֵל הַתֵּבָה כִּי מַיִם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

הוֹצִיא אוֹתָהּ שְׁנִית, (שם ח, י) וַיּוֹסֶף שְׁלַח אֶת
הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ. וּמִתּוֹךְ הַדֹּחַק וְהַצָּעַר -

וּתְבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעֲת עֶרֶב, שְׁלֹא הִיְתָה מְאִירָה
לָהֶם שְׁעַת הַרְּוָחָה כְּמוֹ שֶׁהִיְתָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וְנִחַשְׁךָ
לָהּ הַיּוֹם, וְהָעֶרִיב לָהּ הַשָּׁמֶשׁ.

וְכֹה אָמְרָה לְנֹחַ וּלְבָנָיו? (שיר ה) מִצְּאֵנִי הַשְּׁמֵרִים
הַסְּבִיבִים בְּעִיר, אֱלוֹ שׁוֹמְרֵי שְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְעַם כָּל זֶה (בראשית ח, יא) וְהִנֵּה עֲלָה זֵית טָרֶף בְּפִיָּה.
וְעַל זֶה (שם) וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם, וְהִתְחַזְּקוּ
מִלְּאֲכֵי הַקָּדוֹשָׁה עַל מִלְּאֲכֵי הַחֲבָלָה. (שם) וַיִּיחַל
עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵים וְכוּ', וְלֹא יִסְפָּה וְכוּ',
חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַחֲרֵי שֶׁהִסְתַּתֵּר וְעָבַר אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁשָּׁלַט מִלְּאָךְ
הַמָּוֶת וְעָבְרוּ הָרָשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, מֶה
כָּתוּב? (שם) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

הַפְּפִינָה נִמְשָׁלָה לְתִבְתַּת נֹחַ, וַיֵּשׁ בָּהּ אָנָּשִׁים
יְהוּדִים וַיִּשְׁמְעֵאלִים וּבְנֵי עֶשָׂו.
כְּדִגְמָא זוֹ יֵשׁ בַּגּוֹף כָּלוּל מִכָּלֶם, שֶׁהַגּוֹף הַזֶּה אֵינוֹ
מִן הַנִּשְׁמָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְנֹחַ שֶׁהוּא
נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ו) עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּת
עֲצֵי גֶפֶר.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְאַבְרָם (שם יב) לָךְ לָךְ מֵאֲרֻצָּךְ. לָמָּה
פַּעַמִּים? אֵלָּא, צֵא מִדִּירְתְּךָ וּמִגּוֹפְךָ וּמִבֵּית

אָבִיךָ, שֵׁישׁ שְׁלֵמוֹת לְמַעְלָה. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֶרְאֶךָ - זֶה הַגּוֹף, שֶׁהוּא תִבַּת נֹחַ.

וּבְדִגְמָא הִזּוּ הָיָה נֹחַ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם ח) וַיִּשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַיּוֹנָה מִן
הַתֵּבָה וַנִּתְּנוּ אוֹתָהּ בְּמִים. בְּדִגְמָא זוֹ יֵצֵאָה לָהּ
הַיּוֹנָה מִתִּבַּת נֹחַ, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב
אֱלֹיו עוֹד.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּשֶׁנֶּחַ הָיָה בַּתֵּבָה, הָיָה פּוֹחֵד
שֶׁלֹא יִזְכֹּר אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְעוֹלָמִים. וְכִיּוֹן שֶׁעָבְרוּ חֲטָאֵי הָעוֹלָם, אָזִי מָה
כָּתוּב? וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

מִדְרַשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבִּי פֶּתַח בְּפָסוּק הַזֶּה, (שם ה) מִצָּאֲנֵי הַשְּׂמֵרִים
הַסִּבְכִּים בְּעִיר הַכוּנִי פָּצְעוּנִי נִשְׂאוּ אֶת
רִדִּי מֵעָלֵי שְׂמֵרֵי הַחַמּוֹת. כָּמָה חֲבִיבָה הִיא
הַנִּשְׁמָה הַנִּתּוֹנָה מִתַּחַת כֶּסֶּא הַכְּבוֹד, מִמָּקוֹם
הַקָּדֵשׁ, מֵאַרְצוֹת הַחַיִּים, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קטז)
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וְלָמָּה קָרָאוּ דוֹד אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְכִי לְמַעְלָה יֵשׁ
אַרְצוֹת? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא אַרְצוֹת
מִמַּשׁ, וְלֹא עַל דַּעַת שֶׁל אַרְצוֹת אָמַר אוֹתוֹ דּוֹד,

אֵלָא לְשׁוֹן רְצוּי הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל כ) אֲרֻצָּה
 אַתְּכֶם. כְּלוּמַר, אָמַר דָּוִד, אַתְּהִלָּךְ לִפְנֵי ה' בְּמָקוֹם
 אֲשֶׁר יִרְצוּ תַמִּיד הַצַּדִּיקִים, הַנִּקְרָאִים חַיִּים, אֲשֶׁר
 רְצוֹנָם וְחֻפְצָם לָלֶכֶת שְׁמָה. וּמִמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ בָּאָה
 הַנְּשֻׁמָּה לְהָאִיר עַל הַגּוֹף הָאֶפֶל, כְּדֵי לְהוֹלִיכּוֹ
 בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וּלְעַבֵּד עֲבוּדָתוֹ וּרְצוֹן בּוֹרְאוֹ, לְבֹא
 לְמַחֵר וּלְטַל שְׂכָרוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלְמָלָא לֹא הָיִינוּ בְּעוֹלָם – נֶאֱדָה
 לָנוּ, וְלֹא נָתַן חֲשָׁבוֹן לְבַעַל הַפִּתְקָה. אַחֵר
 כֶּךָ אָמַר, חֲזֵרְתִּי בִּי.

בֵּא וְרֵאֵה מָה כָּתוּב בְּאָדָם, (בראשית ב) לֹא טוֹב
 הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ.
 אָמַר רַבִּי, זֶה הִיא הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא אֶצְלוֹ עֶזֶר
 לְהוֹלִיכּוֹ בְּדַרְכֵי קוֹנוֹ. וְהָיִינוּ מֵה שְׁשָׁנֵינוּ, הַבֹּא
 לְטָהֵר מִסִּיעִין אוֹתוֹ. שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, כְּשֶׁהָאָדָם
 הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי קוֹנוֹ, הַרְבֵּה שְׂמִיעִים לוֹ. נִשְׁמָתוֹ
 מְסִיעֶת אוֹתוֹ, מִלֵּאכֵי הַשָּׁרֵת מְסִיעִים אוֹתוֹ,
 שְׂכִינָתוֹ שֶׁל מָקוֹם מְסִיעֶת אוֹתוֹ, וְכֻלָּם מְכַרְיִזִּים
 לִפְנֵי וְאוֹמְרִים (משלי ד, יב) בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדָךְ
 וְאִם תִּרְוֹץ לֹא תִכְשַׁל. רַבִּי נָתַן אוֹמַר, נִשְׁמָתָם שֶׁל
 צַדִּיקִים מְסִיעֶת אוֹתוֹ.

רבי אלעזר ורבי יוסי חמיו היו הולכים מאושא ללוד. אמר רבי יוסי לרבי אלעזר: אפשר ששמעת מאביך מה זה שכתוב (בראשית לב, ב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים? אמר לו: כן נשמע לי מאבא, אותם שהיו המלאכים שלוו אותו בראשונה מארץ ישראל. אמר לו: מי הם? אמר לו: לא ידעתי. אמר לו: נאה לכם הצדיקים, שדבר פיהם ככתר המלכות, בראש המלך.

בעוד שהיו הולכים, הגיעו למערת לוד. שמעו אותו הקול שאומר: שני גוזלי האילת עשו לפני את הרצון שנוח לי, והם היו המרכבה הקדושה שפגש יעקב לפניו. התרגש רבי אלעזר והצטער בנפשו ואמר: רבון העולם - כן דרכו, טוב לנו שלא נשמע, שמעתי ולא ידעתי.

התרחש לו גס ושמע אותו הקול שאומר: אברהם ויצחק היו. נפל על פניו, וראה את דיוקן אביו. אמר לו: אני שאלתי, והשיבוני שאברהם ויצחק היו שפגעו בייעקב כאשר נצול מלבן.

אמר לו, בני, תוציא הפתקה שלך, וקח דברי אביך הזקן, שפה מדבר גדולות הוא.

וְלֹא זֶה בְּלִבְדּוֹ, אֲלֵא לְכָל צַדִּיק נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים
נִפְגָּשִׁים לְפָנָיו לְהַצִּילוֹ, וְהֵם הַמְּלָאכִים
הַקְדוּשִׁים הָעֲלִיוֹנִים.

וּבֵא רֵאָה, יִצְחָק הָיָה קָיָם בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אֲבָל
הַנִּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה נִלְקָחָה בְּכֹסֶא כְבוֹד שֶׁל
אֲדוֹנוֹ, כְּשֶׁנֶּעֱקַד עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וּמֵאֵז נִסְתָּמוּ
עֵינָיו מִלְרְאוֹת, וְהֵינּוּ מֵה שֶׁכְּתוּב (שם לא) וּפְתַח
יִצְחָק הָיָה לִי.

אָמַר לוֹ: מָה אָנוּ שָׁם? אָמַר לוֹ: אָנִי וְאַתָּה
מְלָאכִי עֲלִיוֹן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַמֶּלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ שֶׁל דָּוִד. קָם. בְּעוֹד שָׁקָם, רָאָה חָמִיו
שֶׁפָּנָיו מְאִירִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ.

אָמַר לוֹ חָמִיו: דְּבַר חֲדָשׁ שָׁמַעְתָּ, אוֹ שֶׁבְּאוֹר
כְבוֹד הַזֵּיו שֶׁל מֹשֶׁה הִסְתַּכַּלְתָּ? אָמַר לוֹ:
לֹא, אֲלֵא אֲשֶׁרִי הֵם הַצַּדִּיקִים שֶׁשׁוּמְרִים אוֹתָם
מִחֲנֻת קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צא) כִּי
מְלָאכִי יִצְוֶה לִי לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
יְרוּשָׁלַיִם לְמַעַלָּה כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מִטָּה, וְנִשְׁבַּע שֶׁלֹּא יָבֹא שָׁם עַד שֶׁיָּבֹאוּ יִשְׂרָאֵל
בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יא) בְּקִרְבֶּךָ
קְדוּשׁ וְלֹא אָבֹא בְּעִיר.

וְשִׁבְעַ כְּתוּת שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת שׁוֹמְרִים אוֹתָם
סָבִיב, וְעַל כָּל פֶּתַח וּפֶתַח כְּתוּת שֶׁל
מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת, וְהֵם הַפֶּתָחִים הַנִּקְרָאִים שַׁעְרֵי
צֶדֶק, וְאֵלּוּ הֵם הַפֶּתָחִים הַמְּכֻנָּיִם לְהַכְנִס שָׁם
נִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
נִכְסֵף לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי
צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יְיָ, זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים
יָבוֹאוּ בּוֹ.

וְלַמַּעֲלָה מֵהֶם שׁוֹמְרִים מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת בְּחוֹמוֹת
הָעִיר, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב, ו) עַל חוֹמֹתֶיךָ
יְרוּשָׁלַיִם - זוֹ יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה, הַפְּקֻדָּתִי
שׁוֹמְרִים - אֵלּוּ מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת. וְלַמַּדְנֹו, שְׂבָעָה
פֶּתָחִים יֵשׁ לְנִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים לְהַכְנִס עַד מְקוֹם
מַעֲלָתָם, וְעַל כָּל פֶּתַח וּפֶתַח שׁוֹמְרִים.

הַפֶּתַח הָרֵאשׁוֹן - נִכְנָסֶת הַנִּשְׁמָה בְּמַעֲרַת
הַמְּכַפְּלָה, שֶׁהִיא סְמוּכָה לְגֵן עֵדֶן,
וְאָדָם הָרֵאשׁוֹן שׁוֹמֵר עָלָיו. זָכָתָהּ - הוּא
מְכַרִּיז וְאוֹמֵר: פָּנּוּ מְקוֹם, שָׁלוֹם בּוֹאֵךְ. וַיִּצְאָהּ
מִפֶּתַח הָרֵאשׁוֹן.

הַפֶּתַח הַשֵּׁנִי - בְּשַׁעְרֵי גֵן עֵדֶן, וּמוֹצְאָהּ אֶת
הַכְּרוֹבִים וְאֶת לֵהט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת.

זָכָתָהּ - נִכְנָסַת בְּשָׁלוֹם. וְאִם לֹא - שָׁם תִּקְבַּל
עֲנִשָּׁה, וְתִשְׂרֹף בְּלֶהֱט הַכְּרוֹבִים. וְכִנְגָדָם הָיוּ
הַכְּרוֹבִים בַּמִּקְדָּשׁ, בַּשָּׁעָה שֶׁהִכְהֵן נִכְנָס בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים. זָכָה - נִכְנָס בְּשָׁלוֹם. לֹא זָכָה - מִבֵּין
שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים יוֹצֵא לֵהֵב, וְנִשְׂרֹף מִבַּפְּנִים וּמֵת.
וְהָיוּ מְכוּנִים כְּנֶגֶד אֱלוֹ אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר גֵּן עֵדֶן,
לְצַרְף הַנִּשְׁמוֹת.

זָכָתָהּ הַנִּשְׁמָה - נוֹתְנִים לָהּ פִּינֻקָּס סִימָן לְכֻנָּס,
וְנִכְנָסַת לְגֵן עֵדֶן אֲשֶׁר בְּאַרְץ. וְעָמוּד אֶחָד
שֶׁל עֵנָן וְנִגְהָ מַעְרָב זֶה בְּזֶה, וְעֵשָׂן וְנִגְהָ סְבִיבָיו,
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ד, ה) וּבָרָא ה' עַל כָּל מְכוּן הָרָצִיוֹן
וְעַל מִקְרָאֶיהָ עֵנָן יוֹמָם וְעֵשָׂן וְנִגְהָ. וְהוּא נֶעוֹץ
מִלְמַטָּה לְמַעְלָה לְשַׁעְרֵי שָׁמַיִם. זָכָתָה לְעֵלוֹת
לְמַעְלָה - עוֹלָה בָּאוֹתוֹ עָמוּד. לֹא זָכָתָה יוֹתֵר -
נִשְׁאַרְתָּ שָׁם, וּמֵתַעֲדָנָת מֵהַטּוֹב אֲשֶׁר לְמַעְלָה.
שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, רָאִיתִי גֵן עֵדֶן וְהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד
פֶּרֶכַת קֶרֶחַ הַנּוֹרָא אֲשֶׁר לְמַעְלָה, וְהִיא נִהְיִית מְזִיו
הַשְּׂכִינָה, אֲבָל אֵינָה נְזוּנִית מִמֶּנָּה.

זָכָתָה לְעֵלוֹת - עוֹלָה בָּאוֹתוֹ עָמוּד, עַד שֶׁמִּגַּעַת
עַד הַפֶּתַח הַשְּׁלִישִׁי, וְהוּא נֶגֶד הָרָקִיעַ
הַנִּקְרָא זָבוּל. וּמִגַּעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר שָׁם. וְשָׁם
הַשּׁוֹמְרִים. זָכָתָה - פּוֹתְחִין לָהּ הַפֶּתָחִים וְנִכְנָסַת.

לא זכתה - נוֹעֲלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוּחִים אוֹתָהּ
 לַחוּץ, וְנוֹטְלִים פִּינְקָסָה מִמֶּנָּה, וְהַנִּשְׁמָה
 אוֹמֶרֶת, (שיר ה', ז) מִצְאָנִי הַשְּׁמָרִים הַסִּבְכִּים
 בָּעִיר. אֵלּוּ מִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, הַשּׁוֹמְרִים בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר לְמַעְלָה. נִשְׂאוּ אֶת
 רִדְיֵי מַעְלֵי - זֶהוּ פִּינְקָס, סִמֵּן שָׁלָה. שְׁמָרֵי
 הַחַמּוֹת - כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב) עַל חוֹמֹתֶיךָ
 יְרוּשָׁלַיִם הַפְקַדְתִּי שְׁמָרִים.

זכתה לַעֲלוֹת - נִכְנָסְתָּ שָׁם בְּאוֹתָם הַשְּׁעָרִים,
 וּמִשְׁבַּחַת לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית
 הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לְמַעְלָה. וּמִכָּאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל
 מִקְרִיב אוֹתָהּ לְקָרְבָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי חֲזִיָּא:
 מַה קָרְבָן הוּא זֶה, יָכוֹל לוֹמַר כִּשְׁאֵר הַקָּרְבָן?
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא: הַקָּרְבָּה זֹאת הִיא כְּאֵדָם הַמִּקְרִיב
 דוֹרוֹן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

ומיכאל הוֹלֵךְ עִמָּה, עַד הַפֶּתַח הָרְבִיעִי
 וְהַחֲמִישִׁי וְהַשְּׁשִׁי, וְאוֹמֵר לִפְנֵי
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁרִי בְּנִיךָ,
 בְּנִי אוֹהֶבְיךָ אֲבִרָהֶם יִצְחָק וִיעֶקֶב, אֲשֶׁרִי־הֵם
 הַצַּדִּיקִים הַטּוֹבִים הַזּוֹכִים לָזֶה. עַד שְׁמִגִּיעֵם
 לַשַּׁעַר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עֲרֻבוֹת, וְגִנְזֵי חַיִּים טוֹבִים
 מִצּוּיִים שָׁם, וְכָל נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים כָּלֵם

שם, וְנַעֲשִׂים מְלָאכֵי הַשָּׂרָת, וּמִקְלָסִים לַפְּנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִזְוָנִין מִזִּיזוֹ הַשְּׂכִינָה,
אֲסֻפְקָלְרִיָּה הַמְּאִירָה, וְשֵׁם הַמְּנוּחָה וְהַנְחָלָה,
וְנוּחַ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, (שם סד) אֲשֶׁר עֵין לֹא רָאָתָה
אֱלֹהִים זּוֹלָתָהּ.

וְזֵהוּ, (בראשית ו') אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק
תָּמִים. מִי רָאוּי לְהִיּוֹת בְּזוֹ הַהֲנָאָה
וְהַמְּנוּחָה וְהַמְּרָגוּעַ? מִי שֶׁהוּא אִישׁ צַדִּיק תָּמִים.
אָמַר רַב פִּפִּי, זֹאת הַמְּנוּחָה לְמַעַלָּה, הִיא אֶת
הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ נֹחַ, לְמַעַלָּה, וְלֹא לְמַטָּה.

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ, רַבִּי אֶלְכָּסֵּנְדְּרָאִי פָתַח, (תהלים פא)
לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר.
לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר – זֶה יֵצֵר הָרָע. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
לְאֵל נָכָר – שְׁלֹא תִבְעַל אֶרְמִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר – שְׁלֹא
תִּהְיֶה נוּחַ לְכַעַס. שְׁכָל הַכּוֹעֵס, כָּאֵלּוּ עוֹבֵד
עֲבוֹדַת אֱלִילִים. שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כִּךְ הוּא דִּרְכוֹ
שֶׁל יֵצֵר הָרָע: הַיּוֹם אוֹמֵר לֵךְ עֲשֵׂה כֶּךָ, וְלִמָּחָר
אוֹמֵר לֵךְ עֲבֹד עֲבוֹדָה זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד.

הוּא הִיָּה אוֹמֵר, כַּעַס תִּלְמִיד חֹכֵם גָּדוֹל מִכָּלֵן.
בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּדְבָרִים שֶׁהֵם כִּנְגֵד

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵמְרָה תוֹרָה (משלי כא) אֵין
חֻכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לִנְגִיד ה'. אֲבָל
בְּדָבָרִים אַחֲרִים אָסוּר לוֹ לְכַעַס. וְהָרַב אֶצֶל
תַּלְמִיד, כְּדִי שְׂיֵהָא מְצוֹי בְּכַבּוּדוֹ וּבְמוֹרָאוֹ - מִתָּר.
וְאֶצֶּל שְׂאָר הָעָם, לְמַעַן יִהְיֶה מוֹרָאוֹ עֲלֵיהֶם לְשֵׁם
שָׁמַיִם - מִתָּר. וְשְׂאָר אַנְשֵׁים אָסוּר, שְׂאֵין
כַּעֲסָנוּתָם לִירְאָת שָׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִדַּת הַצַּדִּיק - קָשָׁה לְכַעַס,
וְנוֹחַ לְרִצּוֹת. וְזוֹ הַמִּדָּה גְּדוֹלָה מִכָּלֵן. וּבֹא
הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, אֵלֶּה תוֹלְדֵת נֹחַ - נוֹחַ בְּדַעְתּוֹ,
נוֹחַ בְּדַבּוּרוֹ, נוֹחַ בְּמַהֲלָכוֹ. וּמִי עוֹשֶׂה זֶה? אִישׁ
צַדִּיק. וּכְשֶׁמֶת, אוֹמְרִים עָלָיו: אֵי עָנּוּ, אֵי חֲסִיד.
תָּמִים הָיָה בְּדִרְתּוֹ, וּלְמָה יִזְכֶּה? אֵת הָאֱלֹהִים
הַתְּהֵלֵךְ נֹחַ, לְמַעַלָּה עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת.

וַיִּוָּלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים. שָׁנָה רַבִּי כְּרוֹסְפָדַי, אֵלוֹ
שֶׁל שְׁלֹשׁ הַנְּהָגוֹת אֲשֶׁר בְּאָדָם: הַנְּהָגַת
הַנְּשָׁמָה, לְהִיּוֹת לוֹ עֶזֶר בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ, וְהִיא
הַנְּקִרְאָת שֵׁם. וְהַנְּהָגַת הַתַּאֲוָה וְהַיִּצָּר הָרַע,
הַמְּנַהִיג וְהַמְּחַמֵּם אֶת הַגּוּף בְּדָבָר עֲבֻרֹת, וְהִיא
הַנְּקִרְאָת חֵם. וְהַנְּהָגַת הַיִּצָּר הַטוֹב, הַמְּנַהִיג אֶת
הָאָדָם בְּכָל טוֹב, וְלִיֻּפוֹת מַעֲשָׂיו בַּתּוֹרָה וּבִירְאָת

הַשֵּׁם, וְהִיא הַנִּקְרֹאת יֶפֶת. וְהַהֲנִיגָה הַזֹּאת יִנְהִיג
הָאָדָם לְהוֹלִיכּוֹ בְּדֶרֶךְ חַיִּים.

וְכִי מַעֲכָב וּמִפְסִידוֹ? (בראשית ו') וְתִשָּׁחַת הָאָרֶץ
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַגֶּלֶם, הַמִּפְסִיד
וְהַמִּשְׁחִית אֶת הַכֹּל. וְעָלִיו אָמַר שְׁלֹמֹה
בְּחֻכְמָתוֹ, (משלי ו') מִשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה. מֶה
זֶה הוּא יַעֲשֶׂנָּה? אָמַר רַבִּי כְּרוֹסְפָדַאי, הַגֶּלֶם
יַעֲשֶׂנָּה נִשְׁחָתֶת.

דָּבָר אַחֵר, אֵלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ, מֶה כָּתוּב לְמַעֲלָה
מִהָעֲנִיָּן? (בראשית ו') וַיִּנָּחֶם ה' כִּי עָשָׂה אֶת
הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר,
בֹּא וְרֵאָה שָׂאִין כְּמִדַּת בָּשָׂר וְדָם מִדּוֹתָיו שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִדַּת בָּשָׂר וְדָם – עוֹשֶׂה מֶה
שֶׁעוֹשֶׂה, וְלֹא־אֶחֶר כֵּן מִתְחַרֵּט וּמִתְעַצֵּב מִמֶּנּוּ. יָכוֹל
אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן?

בֹּא תִשְׁמַע, שְׁכָתוּב (דברים ל') רֵאָה נָתַתִּי לִפְנֵיךְ
הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת
הָרָע. וְהִזְהִיר לָאָדָם וְאָמַר (שם) וּבִחְרָתְךָ בַּחַיִּים
לְמַעַן תַּחְיֶה. וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָע – הוּא
בְּעוֹנוֹ יָמוּת, שְׁנֵאָמַר (משלי ה') עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ אֶת
הָרָשָׁע. כֹּךְ כָּתוּב (בראשית ו') וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רָעַת

הָאָדָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי רוֹאֶה כִּי כָלִם
מַחֲיִיבִים, וְאִם יָכֻלוּ בְּרַעְתָּם, הֲרִי יֵאָבֵד עוֹלָמִי.
כִּיּוֹן שְׂרָאָה לְנַח וּבְנִיּוֹ שֶׁהֵיוּ צַדִּיקִים וַיִּשָּׂא
פְּלִיטָה בַּעוֹלָם, הִתְנַחֵם וְשָׂמַח.

וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵהוּ וַיִּנָּחֵם, לְשׁוֹן נַחֲמָה
הוּא. וְכֵן כָּל וַיִּנָּחֵם שְׁבַתוֹרָה לְשׁוֹן נַחֲמָה
הוּא. רוֹאֶה אֶת הָרַע, וְרוֹאֶה אֶת הַטּוֹב, וּמִתְנַחֵם
עִם הַטּוֹב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: לְדַבְרֶיךָ, מֵהוּ
וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ? אָמַר לוֹ: בֹּא וּרְאֵה מִדַּת
רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֵף עַל פִּי
שֶׁהִתְנַחֵם, לָקַח עֲצָבוֹן עַל אֲבֹדַת הָרָשָׁעִים. שְׂאֵף
עַל פִּי שֶׁהֵיוּ רָשָׁעִים, אֵינּוּ חֹפֵץ בְּמִיתָתָן, וְלֹא
הִיָּתָה שְׂמִיחָה לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ שְׁכָתוֹב (שם) וְנַח מָצָא חֵן
בְּעֵינֵי ה' שָׁמוּ גֵרָם, נַח בְּהַפּוֹךְ חֵן. וְלָמָּה
פָּתַח הַפְּסוּק בְּתוֹלְדוֹתָיו תַּחֲלָה? כִּדִּי לְהִרְאוֹת
לְעוֹלָם, כִּמּוֹ שֶׁהוּא הָיָה צַדִּיק, אֵף הֵם הָיוּ
צַדִּיקִים, וְרִאוּיָן לְהִתְיָשֵׁב הָעוֹלָם מֵהֶם.

וּמִנֵּיִן לָנוּ? בֹּא וּרְאֵה, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנְסוּ לַתְּבָה, רָאוּ
בְּצַעְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְנִצְטָעְרוּ, וּמִנְעוּ עֲצָמָם
מִפְּרִיָה וְרִבִּיָּה. וְאֵף עַל פִּי שִׁיָּצְאוּ, יָצְאוּ כִּמוֹ כֵּן.

עַד שְׂרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשִׂיהֶם, וְאָמַר:
 לֹא תִהְיֶה בְּרָאִתִּי עוֹלָמִי, וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ, הַזְדַּוְּגוּ
 לְנִשְׁוֹתֵיכֶם, וַעֲשׂוּ פְרִיָּה וּרְבִיָּה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 בִּרְכֶם, שְׁנֵאמַר (שם ט) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נָח וְאֶת
 בָּנָיו וּגְו'.

אַלֶּה תּוֹלְדַת נֹחַ. רַבִּי פִּנְחָס פֶּתַח, (שם ו) וַיֵּרְאוּ
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת
 הָנָה. מִי הֵם אוֹתָם בְּנֵי הָאֱלֹהִים? בְּנֵי גְדוּלֵי
 הַדּוֹר. מִלֵּמַד שֶׁהֵיוּ טוֹבוֹת מְרָאָה, כָּתוּב כָּאֵן כִּי
 טֹבֹת הָנָה, וְכָתוּב שֶׁם טוֹבֹת מְרָאָה מְאֹד. הָיוּ
 הוֹלְכוֹת עֲרֻמוֹת, וְאֲנָשִׁים הוֹלְכִים עֲרֻמִּים, וְאֵלּוּ
 וְאֵלּוּ רוֹאִים אֶת עֲרוֹתָם, וְנוֹאֲפִים אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ.
 וְלָמָּה נִקְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים? שֶׁהֵיוּ גִבּוֹרִים
 גְּדוּלִים עֲנָקִים.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, פַּעַם אַחַת נִקְלַעְתִּי לָהֶר
 שֶׁל הַסֵּלַע שֶׁל עֵיטָם, וּמָצָאתִי בִשְׁנֵי צַדֵּי
 הַסֵּלַע שְׁנֵי גִבָּרִים, וְדוּמִים בִּשְׁתֵּי פִיּוֹת זֶה לְמַעְלָה
 מִזֶּה, וְהָיוּ מְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה: בֹּא וְנַעֲבִיר אוֹתוֹ
 מִן הָעוֹלָם. הַזְדַּמֵּן לָהֶם אוֹתוֹ אִישׁ גְּדוֹל שֶׁל
 אֲגָרַת בֵּת מַחֲלַת, וְשִׁמוֹ יוֹסֵף הַשֵּׁד. אָמַר לָהֶם:
 זֶהוּ הָרֵב הַגְּדוֹל, הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַדּוֹר, שֶׁבִּגְזַרְתָּ פִּי

הַעֲבִירֵנִי מֵהַיָּשׁוּב שֶׁל הָאָרֶץ, וְזֶהוּ שְׁמִכְרִיזִים
עָלָיו בְּרָקִיעַ.

בַּעֲדֹד שֶׁהֵייתִי הוֹלֵךְ, מִצָּאתִי אֶת אָמֶם שֶׁל
הַגִּבּוֹרִים הִלְלוּ. אָמְרָה לְבִתָּה הַקְטָנָה:
אֵלּוּ הֵם חֲגָבִים קְטָנִים שְׂכָחִם בְּפִיָּהֶם, תָּבִיאִי
אוֹתָם אֵלַי וְאֶעֱשֶׂה מֵהֶם תְּבַשִּׁיל טָעִים לְאָחִים
שְׁלֹךְ. עַד שֶׁבָּאָה, הִתְרַחַשׁ לָנוּ נֶס, וְנַעֲשֶׂה
מִלְּפָנֶיהָ נָהָר שֶׁל מִים גָּדוֹל. שְׁמַעְתִּי שֶׁהֵיְתָה
אוֹמֶרֶת: אָמָא אָמָא! הַפְּרַפְּרֵת הַגְּדוֹלָה שֶׁסָּבְרָנוּ
עָבְרָה. וּבְרַחְתִּי מֵהֵן וְנִצַּלְתִּי.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, בִּימֵי דוֹר הַמַּבּוּל עָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִנָּה הַחַטִּים כִּקְנָה אֲרֻזֵּי
הַלְבָּנוֹן, וְלֹא הָיוּ זוֹרְעִים וְקוֹצְרִים, אֶלָּא הָרוּחַ
מְנַשְּׁבֵת, וּמִנֹּשֵׁר הַחַטִּים לְמָטָה וְאוֹסְפִים אוֹתָם,
וְכָל בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. לְאַחַר שֶׁחֲטָאוּ, אָמַר (בראשית
ח, כב) עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקִיץ
וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא נִחַתָּם גִּזְרֵי דִינָם שֶׁל דוֹר
הַמַּבּוּל עַד שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בַּגָּזֶל, שֶׁנֶּאֱמַר
(שם ו) וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס.

וּבִימֵי דוֹר הַמַּבּוּל הָיוּ פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הֶרְבֵּה,
וּמִשְׁעָה שֶׁהֵיְתָה הָאִשָּׁה יוֹלְדֶת, הָיוּ

הוֹלְכִים וְשׁוֹלְחִים אוֹתָם כְּצֹאֲנָם, שְׁנֹאֲמֵר (איוב כא)
 יִשְׁלַחוּ כְּצֹאן עֲוִילֵיהֶם וַיִּלְדִּיהֶם יִרְקְדוּן. וְלֹאֲחֹר
 כָּל זֶה מָה כָּתוּב בָּהֶם? (שם) וַיֹּאמְרוּ לֹאֵל סוּר
 מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חֲפָצְנוּ. עַד שֶׁגָּזַר דִּינָם
 וְהַעֲבִירָם מִן הָעוֹלָם.

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, נַח הָיָה מִתְּרָה בָּהֶם קֹדֶם, וְלֹא
 שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ. שָׁהָה בַּעֲשִׂית הַתְּבָה לְמַעַן
 יֵרְאוּ וַיָּשׁוּבוּ, וְהָיוּ מְלַעֲיבִין בּוֹ, עַד שֶׁגָּבַר עֲלֵיהֶם
 הַתְּהוֹם, שֶׁהָיוּ הַמֵּים יוֹצְאִין רוֹתְחִין כָּאֵשׁ, וְהַמֵּים
 מְלַעְלָה, וְנִמְחוּ מִן הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִהוּ שְׁכָתוּב (תהלים כט) ה' לִמְבוֹל
 יָשָׁב, וְכִי לְדוֹד הָיָה לוֹמַר דָּבָר זֶה, וְכָל
 הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וְאִזִּי וְקֹדֶם?
 אֵלֵּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, בְּכָל מָקוֹם
 אֲתָה מוֹצֵא אֱלֹהִים מֵדַת הַדִּין, ה' מֵדַת
 הַרְחָמִים. וְאֵף עַל פִּי שְׁמֵדַת הַדִּין הִיא - מֵדַת
 רַחֲמִים הֵיטָה בּוֹ, שְׁאֵלְמָלָא כֶּךָ, נִחְרַב הָעוֹלָם,
 אָבֵל לְמַעַן אוֹתוֹ מֵדַת הַרְחָמִים הַתִּישָׁב הָעוֹלָם.
 וְכֵן אֲתָה מוֹצֵא רְפוּאָה זֹו בְּכָל דִּין שֶׁהוּא עוֹשֶׂה.
 וְכֵן (בראשית יט) וְה' הִמָּטִיר עַל סְדוֹם, נִשְׂאָר
 מִמֶּנּוּ פְּלִיטָה. (שמות לב) וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם, נִשְׂאָר
 פְּלִיטָה. וְכֵן כָּלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲכָמִים הָיוּ דוֹר הַמַּבּוּל יוֹתֵר,
שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים מֶה שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת, אֲבָל
לִקְחוּ עֵיצָה בְּלִבָּם וְאָמְרוּ: אִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יָבִיא מַבּוּל, אֲנַחְנוּ גְבָרִים רַמִּי קוֹמָה,
וְנִשּׁוּט עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְנִנָּצֵל. וְאִם מִן הַתְּהוֹם
יָבוֹאוּ הַמַּיִם, נָשִׁים רַגְלֵינוּ עַל בְּאֵר הַמַּיִם, וְלֹא
יֵצְאוּ הַמַּיִם, וְנִנָּצֵל.

בְּשָׂבָא הַמַּבּוּל, הִרְתִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מִי
הַתְּהוֹם, וְהָיוּ שָׁמַיִם רַגְלֵיהֶם עַל עֵין
הַמַּיִם, וְנִמְשַׁךְ עוֹרֶם מֵהֶם וְנָפְלוּ. וְהַמַּיִם שֶׁל
מַעְלָה הָיוּ מִתְּגַבְּרִים עִם מִי הַתְּהוֹם, וְהָיוּ
מִתְּגַלְּגָלִים וְיוֹרְדִים, נִמוּקִים בַּהֲרִתָּחָה שֶׁל
הַתְּהוֹם לְבָבָל.

וַיָּבֹאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה (בראשית ז'). רַבִּי יוֹחָנָן
פֶּתַח, (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחָר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן
חֲצִרֶיךָ נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קָדֹשׁ הֵיכָלְךָ. בֹּא
וּרְאֵה כִּמָּה יֵשׁ לָאָדָם לָזֶהָר וּלְבֹדֵק עֲצָמוֹ וּמַעֲשָׂיו
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

הֵיאָדָּה? קָם בְּבִקְרָה - יֹאמַר: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה'
אֱלֹהֵי, שֶׁיְּהֵא לְבִי נָכוֹן וּמְסוּר בְּיָדֶי שֶׁלֹּא
אֲשַׁכַּח. מוֹשִׁיט רַגְלָיו לָלֶכֶת - יִשְׁגִּיחַ עַל צַעְדֵּי

רַגְלֵיוֹ שְׁלֹא יִשּׁוּטוּ לְהִרְעוֹ. הֵלֶךְ לְדַבֵּר מִצְוָה – יְרוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יא) אַחֲרֵי ה' יֵלְכוּ כְּאֲרִיָּה יִשְׁאָג. וְאִפְלוּ בְּשִׁבְתָּ מִצְוָה לָרוּץ. עָבַר כָּל הַיּוֹם – צָרִיךְ לְבַדֵּק אֶת גּוּפוֹ מִה שֶׁעָשָׂה בַּיּוֹם הַהוּא, וְאִם צָרִיךְ, יַעֲשֶׂה מִיד תְּשׁוּבָה עָלָיו קֹדֶם שְׁיִישֵׁן.

שְׁנֵי רְבוּתֵינוּ, מִה זֶה שֶׁכָּתוּב (שיר ח) כָּרִם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת הַכָּרִם לַנְּטָרִים אִישׁ יָבֵא בְּפָרִיו אֶלֶף כֶּסֶף? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּרִם הָיָה לְשִׁלְמָה – לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוּ. בְּבַעַל הָמוֹן – אֱלוֹ מַלְאָכֵי שְׁלוֹם. נָתַן אֶת הַכָּרִם לַנְּטָרִים – אֱלוֹ שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בְּאֶרֶץ. אִישׁ יָבֵא בְּפָרִיו אֶלֶף כֶּסֶף – אֶלֶף הִנָּאוֹת שֶׁהַנֶּשֶׁמָּה כּוֹסֶפֶת בָּהֶם.

דָּבָר אַחֵר, כָּרִם הָיָה לְשִׁלְמָה – זוּהֵי הַתּוֹרָה. בְּבַעַל הָמוֹן – מִן הַשָּׁמַיִם. נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לַנְּטָרִים – אֱלוֹ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שׁוּמְרֵי מִשְׁמֶרֶתָהּ. אִישׁ יָבֵא בְּפָרִיו אֶלֶף כֶּסֶף – שֶׁל שְׂכָרָהּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר לָנוּ מִהַדְּבָרִים הַמַּעֲלִים שְׁהִיָּה אוֹמֵר אָבִיךָ מִתְעַנּוּגִי הַנֶּשֶׁמָּה. אָמַר לוֹ: נִצָּא מִכָּאן, שֶׁהַקְּפוּטָקָאִים הָלָלוּ פְּחוּתִים מִמַּעֲשִׂים כְּשֵׁרִים. אָמַר לוֹ, כֵּךְ נֶאֱדָה לָנוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה,

וְנִנְצֵל מֵהֶם. אָמַר לוֹ, בְּמָקוֹם סִכְנָה לֹא אָמְרוּ
אוֹתָהּ רַבּוֹתֵינוּ.

לְאַחַר שִׁיצְאוּ וְהָלְכוּ בַּדֶּרֶךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר
לָךְ דָּבָר שֶׁהוּא טָמוֹן בֵּין הַמַּטְמוּנוֹת שֶׁל
אָבָא בְּבֵית גִּנְזָיו, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב כָּרֵם הָיָה לְשִׁלְמָה
וְכוּ'. הַכָּרֵם הַזֶּה זֹהוּ הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּגְטָעָה
לְמַעַל תַּחַת כֶּסֶּא כְבוֹדוֹ. לְשִׁלְמָה - הַמֶּלֶךְ
שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ. בְּבַעַל הַמוֹן - הוּא כֶּסֶּא
כְבוֹדוֹ שֶׁשׁוּלֵט עַל כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ,
וְהוּא בַּעַל כָּל הַכֹּחַ. נָתַן אֶת הַנִּשְׁמָה הַזֹּאת לְמִי?
לְנֹטְרִים, אֵלּוּ שְׁשׁוּמְרִים מְצוּוֹתָיו.

וַיֵּשׁ לוֹ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמִים רַבִּים לְמַעַלָּה
עַל כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְאֵלָּה וּמֵאֲתָיִם
עוֹלָמוֹת אֲחֵרִים שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם לְהַשְׁתַּעֲשֹׁעַ עִם
הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. אִישׁ יָבֹא בְּפִרְיוֹ אֵלָּה כֶּסֶף -
אֵלָּה עוֹלָמוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹסֵף בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְסִים אֲנִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
שֶׁל רַבִּי יוֹסִי, וְכָךְ הוּא: מִמָּה שֶׁכְּתוּב
אֲחֵרָיו (שם) כְּרָמִי שְׁלִי לְפָנַי הָאֵלָּה לָךְ שִׁלְמָה
וּמֵאֲתָיִם לְנֹטְרִים אֶת פְּרִיו, שֶׁכֶּסֶא הַכְּבוֹד
מְכַרֶּזֶת וְאוֹמֶרֶת: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֶה הַנִּשְׁמָה

נְטִלָה מִמֶּנּוּ, הָרִי הִיא לְפָנַי. הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֵמָה – שְׁלָךְ הֵם אוֹתָם הָאֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְאִינָם רְאוּיִים לְאַחֵר. וּמֵאֲתִים לְנִטְרִים אֶת פְּרִיָּו – זֶה עֵדֶן, שֵׁישׁ בּוֹ מֵאֲתִים עוֹלָמוֹת הַנָּאוֹת וְכִסּוּפִים לְנִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים.

שִׁשְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בְּכָל אוֹתָם הָעוֹלָמוֹת, וּבִשְׁעַת חֲצִי הַלַּיְלָה נִכְנָס בְּמֵאֲתִים עוֹלָמוֹת שֶׁל גֶּן עֵדֶן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, שְׁנֶאֱמַר (שם ז') חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים דּוּדֵי צְפִנְתִּי לָךְ. וְדוּד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, נִכְסֵף לְבוֹ, כְּשֶׁרָאָה מַעֲלוֹת הַצְּדִיקִים. אָמַר, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחָר וּתִקָּרֵב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶךָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִזְהַר הוֹאִיל וּנְשַׁמֵּת אֶל בְּאֶפְיוֹ, לְהִטָּהֵר מִעֲוֹנוֹתָיו וּלְעֵין בְּמַעֲשָׂיו, וְלֹא יַחֲטֹא לְפָנַי קוֹנוֹ, לְמַעַן תִּהְיֶה מַעֲלָתוֹ עִם שְׁאָר הַצְּדִיקִים, וְלֹא יִמָּצֵא מוֹחָה בְּיָדוֹ בַּעֲלוֹתוֹ לְרְאוֹת אֶת פָּנַי ה'.

וּבְמִי אֶתָּה לָמַד? מִן הַתְּבָה. בֹּא וּרְאֵה, מִהוּ שְׁכֵתוֹב (בראשית ז') וַיָּבֵאוּ אֶל נֹחַ אֶל הַתְּבָה? בְּלֹא רְשׁוֹת. שְׁאֵמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל אוֹתָם הָעוֹפוֹת

וְהַחֲיוֹת וְהַבְּהֵמוֹת שֶׁלֹּא חָטְאוּ, הֵם בָּאִים וְהִתְבָּה קוֹלְטָתָן. וְאוֹתָם שֶׁחָטְאוּ, הִתְבָּה דוֹחָה אוֹתָם לַחוּץ. וְמָה הִתְבָּה שֶׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ כֶּךָ – פִּתְחֵי הַשָּׁמַיִם וְשׁוֹמְרֵיהֶם, וְשׁוֹמְרֵי הַמְּשֻׁמְרוֹת, וְכִסֵּא הַכְּבוֹד, שֵׁשׁ בָּהֶם רְשׁוֹת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לַהֲיוֹת קוֹלְטִים לְמִי שֶׁלֹּא חָטְאוּ, וְלַהֲיוֹת דּוֹחִים לְמִי שֶׁחָטְאוּ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, נַח מִקְטָנִי אֲמָנָה הִיא, שֶׁלֹּא הִיא מֵאֲמִין שְׂיָבֵא הַמָּבּוּל, וְלֹא נִכְנָס לַתְּבָה עַד שֶׁהַמַּיִם דָּחְקוּהוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיָּבֵא נַח מִפָּנֵי מֵי הַמָּבּוּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁהוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמַּיִם, הוֹרִידֵם תְּחִלָּה בְּרַחֲמִים, כְּדִי לְהִרְאוֹת לְעוֹלָם, שֶׁאִם יָשׁוּבוּ – יִקָּבְלֻם. מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב בַּתְּחִלָּה (שם) וַיְהִי הַגֶּשֶׁם, וְלִהְיוֹן הוּא אוֹמֵר (שם) וַיְהִי הַמָּבּוּל. שֶׁאִם יַחְזְרוּ יִהְיוּ גִשְׁמֵי בִּרְכָה. לֹא חֲזְרוּ – הִיא מָבּוּל.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁבֻעָה נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאֵינוֹ חֹפֵץ בְּמִיתָתָן שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לג, יא) חֲיֵי אֲנִי נָא אֵלֹהִים אִם אֶחָפֵץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְּרָכּוֹ

וְחָזָה וְכוּ'. וְחָזָה - בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה
וְהָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרִי הַבְּנִים שְׂאוּמְרִים לָהֶם
כָּךְ: וְהָשִׁיבוּ וְחִיו, (שם) שׁוּבוּ שׁוּבוּ
מִדְרָכֵיהֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּי
הוּא אֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתָתָן שֶׁל רָשָׁעִים, אֲלֵא
שִׁיחֲזָרוּ בְּתִשׁוּבָה לְמַעַן יִחִיו.

רַבִּי יוֹחָנָן פֶּתַח, (איוב יא, כ) וְעֵינַי רָשָׁעִים תִּכְלִינָה
וּמָנוֹס אֲבָד מִנֵּהֶם וְתִקּוּתָם מִפֶּחַ נָפֶשׁ.
מָשָׁל לָמָּה הַדָּבָר דּוּמָה? לָכֵת לִסְטִים שֶׁהִיוּ
שׁוֹדְדִים בְּהָרִים. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלַח עֲלֵיהֶם
גִּיסוֹתָיו, וְתַפְסוּם וְהִנִּיחוּם בַּמַּגְדָּל גְּבוּהָ. וְהִיוּ
בָּהֶם פְּקָחִים. אָמְרוּ, יִדְעָנוּ בְּנִפְשׁוֹתֵינוּ שֶׁעָשִׂינוּ
מַעֲשִׂים רָעִים וְלֹא יָכֻלְנוּ לְהִנָּצֵל. מָה עָשׂוּ? חָפְרוּ
חִפְיָה אַחַת בַּמַּגְדָּל, וַיֵּצְאוּ וּבָרְחוּ לָהֶם. טָפַשׁ
אֶחָד הָיָה בִּינֵיהֶם, וְרָאָה אֶת הַחִפְיָה, וְלֹא רָצָה
לָנוֹס לְהַמָּלֵט.

לְמַחֲרָ בָּא הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹת אֶת הַמַּגְדָּל וְאֵת
הַלִּסְטִים. רָאָה אֶת הַחִפְיָה שֶׁעָשׂוּ וְנָסוּ
וְנִמְלְטוּ. אָמַר לָזֶה: שׁוּטָה, חֲבָרִיךְ בָּרְחוּ בָּזוּ
הַחִפְיָה וְנִמְלְטוּ מִדִּינִי, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת

לָהֶם עוֹד, אֲבָל אֶתְּהָ שְׂרָאִיתָ אֶת הַחֲפִירָה וְלֹא
רָצִיתָ לְהַמְלִיט, יִנָּקְרוּ עֵינֶיךָ, וְאַחֵר כֵּךְ יִתְּלוּ אוֹתְךָ
עַל עֵץ!

כֵּךְ הִלְסָטִים, אֵלּוּ הָרָשָׁעִים הַהוֹלְכִים בְּמַחֲשָׁכִים.
הָרָשָׁעִים הַפְּקָחִים מָה הֵם עוֹשִׂים? אוֹמְרִים:
אֲנוּ חֲטָאנוּ לַמֶּלֶךְ, אָנָּה נִמְלִיט מִדִּינוֹ? אֲבָל נִפְתַּח
דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, וְנִבְקַשׁ רַחֲמִים, וְנִבְרַח וְנִמְלִיט,
וְכֵךְ עָשׂוּ. הִטְפָּשִׁים מָה הֵם עוֹשִׂים? רוֹאִים דֶּרֶךְ
הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחַ לִפְנֵיהֶם, שֶׁפְּתַחוּ הָאַחֲרִים,
וְנִמְלָטוּ מִדִּין שָׁמַיִם, וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהַמְלִיט.

אוֹמֵר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שׁוּטִים, אֲחִיכֶם
בָּרְחוּ וְנִמְלָטוּ בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה
שֶׁפְּתַחוּ, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹד לָהֶם. אֲבָל
אַתֶּם, עֵינֵיכֶם שָׂרְאוּ הַחֲפִירָה, דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה
פְּתוּחַ לִפְנֵיכֶם, וְלֹא רָצִיתֶם לְהַכְנִיס בְּתוֹכוֹ וְלָנוֹס
וּלְהַמְלִיט – מָה כָּתוּב בָּהֶם? וְעֵינֵי רָשָׁעִים תִּכְלִינָה.
שָׂרְאוּ הַדֶּרֶךְ פְּתוּחַ, וּמָנוֹס אָבַד מִנֵּהֶם – שֶׁלֹּא רָצוּ
לָנוֹס וּלְהַמְלִיט. וְתִקְוַתָּם מִפֶּח נָפֶשׁ – לַעֲוֹלָם הָבָא.

כֵּךְ דוֹר הַמַּבּוּל, רָאוּ לָנֹחַ עוֹשֶׂה הַתְּבָה, וּמִתְּרָה
בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְרָאוּ אוֹתוֹ נִכְנָס לַתְּבָה – וְלֹא
רָצוּ לָשׁוּב. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְעֵינֵי רָשָׁעִים

תְּכַלִּינָה וּמָנוּס אֲבָד מִנֶּהֱם - שְׁלֹא רָצוּ לָשׁוּב
וּלְנוּס מִדִּינִי, וְתִקְוֹתֶם מִפֶּח נָפֶשׁ - שְׁלֹא יִקְוֹמוּ
לְיוֹם הַדִּין, שְׁנֵאמַר (שם כו) הִרְפָּאִים יַחֲלָלוּ מִתַּחַת
מַיִם וְשִׁכְנִיָּהֶם.

וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאָדָמָה (בראשית ט). אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
לָמָּה נִקְרָא אִישׁ הָאָדָמָה? שְׁנַתִּישְׁבָּה מִמָּנוּ
הָאָדָמָה, כְּלוּמַר אֲדוֹן הָאָדָמָה. חֲכָמִים אוֹמְרִים,
אִישׁ הָאָדָמָה - לָפִי שֶׁבִשְׁבִּילוֹ עֲמָדָה הָאָדָמָה
בְּכַחַהּ וְטַבְעָה, שְׁנֵאמַר (שם ה, כט) זֶה יִנַּחֲמֵנוּ
מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲצֹנוּ יִדְּיֵנוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַרְרָה
ה'. תִּדַּע לָךְ, כִּיּוֹן שֶׁחֲטָא אָדָם, נִתְאַרְרָה הָאָדָמָה,
שְׁנֵאמַר (שם ה) אַרְוִרָה הָאָדָמָה בַּעֲבוּרָךְ. וְעֲמָדָה
בְּקִלְלוֹתֶיהָ, עַד שֶׁבָּא נַח וּבִטֵּל הַקִּלְלָה.

סדר הלימוד ליום יא אב [יום 306 בשנה]

שִׁשְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּה, בְּשַׁעָה שְׁאָמַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח צֵא מִן הַתְּבָה,
אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, לָאֵן אַצָּא? אַצָּא
לְאָדָמָה שְׁנַתִּיאַרְרָה? וּמִפְּנֵי שְׁנַתִּיאַרְרָה, אֲבָדוּ
שׁוֹכְנֶיהָ, וְנִתְאַרְרוּ כָּלֶם וְנִתְמַעֲטוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: לֹא כֹךְ אַתֶּם, אֲלֵא (שם ט) שְׂרָצוּ בְּאָרֶץ

וּרְבוּ בָהּ. הָאֲחֵרִים אָבְדוּ בָהּ, אֲבָל אַתֶּם פָּרוּ
וּרְבוּ וְשָׂרְצוּ בָהּ.

וַעֲמ כָּל זֹאת לֹא נִתְיָשֵׁב בְּלִבּוֹ, וְהֶעֱלָה עוֹלוֹת,
שֶׁנֶּאֱמַר (שם ח) וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ. הוּא
הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהִקְרִיב עָלָיו אָדָם הָרָאשׁוֹן. אָמַר לוֹ
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲרִי לָךְ מָה שֶׁשְּׂאֵלָתָ - לֹא
אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם. אִזּוֹ
נִתְיָשֵׁב בְּלִבּוֹ. וּלְפִיכָךְ נִקְרָא אִישׁ הָאָדָמָה, שֶׁנֶּתַן
נַפְשׁוֹ וְלִבּוֹ עָלֶיהָ לְהוֹצִיָאָה מִן הַקִּלְלָה. וַיֵּשׁ
שְׂאוּמְרִים שֶׁנִּתְעַסֵּק בַּעֲסָקֵי הָאָדָמָה.

וַיַּיַּע כָּרָם (שם ט, כ) - גִּפֶּן גְּרוֹשָׁה מִצָּא, שֶׁנִּתְגַּרְשָׁה
מִגֶּן עֵדֶן, וּבִיּוֹמוֹ נִטְעָה וְנִשְׁתַּגְּשָׁה,
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה יז) בְּיוֹם נִטְעָךְ תִּשְׁגְּשָׁגִי. רַבִּי אוֹמֵר,
גִּפֶּן הִיטָהּ, שֶׁנִּתְגַּרְשָׁה מִגֶּן עֵדֶן, וַעֲנִיָּה עָמָה,
וְסַחֲטָה אוֹתָם, וְשִׁתָּה מִן הַיֵּין, וְנִתְגַּל.

רַבִּי בּוֹן פֶּתַח, (ויקרא י, ט) וַיְדַבֵּר ה' אֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר
יֵינִי וְשִׁכְרִי אֶל תִּשְׁתֵּה אֶתָּה וּבְנֶיךָ אֶתָּךְ בְּבִאֲכֶם
אֶל אֱהֹל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם.
שֶׁאָמַר רַבִּי אֲבוּן, אֵין בְּכֹל הָעוֹלָם דְּבַר שֶׁמִּתְגַּאֵה
לְבוֹ שֶׁל אָדָם אֱלֹא בֵּינִי. וְזֶה הִיָּה עֲנָשׁ שֶׁל נָדָב
וְאֲבִיהוּא, שֶׁאָכְלוּ וְשִׁתּוּ וּגְבַהּ לָבָם, וְזֶהוּ (ויקרא י, א)
אֲשֶׁר זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֶתָּם.

וְקִדְּםָם זֶה הָיָה נִגְזָר עֲלֵיהֶם, וּבָאָה מִדַּת הַדִּין לְשַׁלַּח יָד בָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וְאֶל אֶצִּילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁלַח יָדוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁנִּגְזָר דִּינָם לְשַׁלַּח יָד בָּהֶם. וְלָמָּה הָיָה עֲנָשָׁם? מִשּׁוּם (שם) וַיַּחֲזֹז אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. נִכְנָסוּ, כְּשֶׁאָכְלוּ וְשָׁתוּ, וְנִגְזָר עֲנָשָׁם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

וְלֵאחֲרָם כֵּן רָאוּ שֶׁלֹּא שְׁלַח יָד בָּהֶם בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה, עָשׂוּ גַם כֵּן בַּשֵּׁנִיָּה, וּמִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יֵצֵא לֵהֵב וְנִשְׂרָפוּ. כִּי לִכְךָ הָיוּ הַכְּרוּבִים מְכוּוֹנִים, כְּנֶגֶד אוֹתָם הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר בְּגֵן עֵדֶן.

וְלֵאחֲרָם שְׁמִתּוֹ, צִוָּה לְאַהֲרֹן וּלְכֹהֲנִים הַבָּאִים אַחֲרָיו לְהִמָּנַע עֲצָמָם מִן הַיָּיִן בְּבוֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד, כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ וַיִּמָּצֵא לָבָם בְּגִאוֹת וּבִגְסוֹת הָרוּחַ.

אָמַר רַבִּי, שְׁנֵי עֲנִינִים הֵם שְׁאִין מִתִּישְׁבִּים יַחַד - יָיִן, וְעִבּוּדַת הַשָּׁמַיִם. שֶׁשְּׁנֵינֵנו שָׁם, שְׁתּוּי אֶל יִתְפַּלֵּל, וְכֵן שְׁכוּר אֶל יִתְפַּלֵּל. וְאִם הִתְפַּלֵּל - תִּפְּלֹתוֹ תוֹעֵבָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁכוּר הַמִּתְפַּלֵּל כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. וּמִנֵּין לָנוּ? מִחֲנָה, שְׁכָתוֹב

(שמואל א) וַיַּחֲשֹׁבָה עָלַי לְשַׁכְּרָהּ. וְהַשִּׁיבָה וְאָמְרָה, אֶל תִּתֵּן אֶת אֲמַתְךָ לִפְנֵי בֵּת בְּלִיעֵל. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּתוּב כָּאֵן בֵּת בְּלִיעֵל, וְכָתוּב שָׁם (דברים יג) יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעֵל. מֶה לְהֵלֵךְ עֲבוּדָה זָרָה – אֵף כָּאֵן עֲבוּדָה זָרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין לָךְ אֲנָשִׁים שְׁנִקְרָאִים קְדוּשִׁים פָּרַט לְאוֹתָם פְּרוּשֵׁי יֵין, שְׁכַתּוּב (במדבר ו) כָּל יְמֵי הַזִּירוּ לַה' קְדוּשׁ יִהְיֶה.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵיךְ לָךְ יֵין שְׁנִקְרָא יֵין טוֹב כִּינָּה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיוֹתֵר עַל כָּל־ הַיֵּין שֶׁל הַגָּלִיל הָעֲלִיּוֹן, שְׂאִין אִישׁ יָכוֹל לְשַׁתּוֹת מִמֶּנּוּ חֲצִי לֹוג.

רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵלֵךְ לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי לְקוֹנִיָּא חָמִיר. נִתְּנוּ לוֹ לֶאֱכֹל עֲגֻלָּה מְשֻׁלֶּשֶׁת רַכָּה. פָּתַח לוֹ חֲבִית יֵין אַחַת, חָמִיר מוֹזֵג – וְהוּא שׁוֹתָהּ, מוֹזֵג – וְהוּא שׁוֹתָהּ, אָמַר לוֹ, אֶפְשָׁר שְׁשַׁמְעֶתָ מֵאֲבִיךָ כִּמְהָ הוּא שְׁעוּרוֹ שֶׁל כּוֹס? אָמַר לוֹ, כְּמוֹת שֶׁהוּא, אַחַת בְּחָמִין וְאַחַת בְּצוּנִין, אָבֵל לֹא שְׁעֵרוּ רַבָּנִין בְּכוֹסֶה שֶׁהִיא קִטְנָה, וּבִינָה שֶׁהוּא טוֹב, וּבִמְעִי שֶׁהִם רַחֲבוֹת. **וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה.** מְבַלְבֵּל בְּדַעְתּוֹ הִיא נֹחַ כְּשִׁיצָא מִן הַתְּבֵיחַ בְּדִיּוּרוֹ עִם הַחִיּוֹת

וְהִרְמְשִׁים וְהַשְּׂרָצִים, וּמִפְּנֵי שְׁשָׁתָהּ מְעֵט יֵינָן,
נִשְׁכָּר וְנִתְגַּל.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בָּא כְּנָעַן וְסָרְסוּ. הִקְיץ מֵיֵינוּ,
וּמִצָּא עֲצָמוֹ מִסָּרְס, שְׁכָתוֹב (בראשית ט, כב)
וַיִּיקֶץ נֹחַ מֵיֵינוּ וַיַּדַּע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן.
אֲשֶׁר רָאָה לֹא נֹאמַר, אֲלֵא אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ,
שְׁסָרְסוּ. וּלְפִיכָךְ קָלְלוֹ, שְׁנֹאמַר (שם) אֲרוּרַ כְּנָעַן
עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו.

רַבִּי פֶּתַח, (שם ח, כא) וַיֵּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ
וַיֹּאמֶר לֹא אֶסְף לְקָלִל עוֹד אֶת הָאָדָמָה
בְּעִבּוֹר הָאָדָם. כְּשִׁיצָא נֹחַ מִן הַתֵּבָה, פֶּתַח עֵינָיו,
וַרְאָה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ חֲרָב. הִתְחִיל בּוֹכָה עַל
הָעוֹלָם. אָמַר, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם בְּשָׁבִיל חַטָּאת
הָאָדָם אוֹ בְּשָׁבִיל הַשּׁוֹטִים תֹּאבֵד עוֹלָמָךְ? לָמָּה
בִּרְאָתָם, אוֹ זֶה אוֹ זֶה. יֵשׁ לָךְ לַעֲשׂוֹת – אוֹ שְׁלֹא
תִּבְרָא אָדָם, אוֹ שְׁלֹא תֹאבֵד הָעוֹלָם. הֵעֲלָה
עוֹלוֹת, וְקָם וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו, וְאוֹתוֹ הָרִיחַ עָלָה
לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעָרַב לוֹ.

אָמַר רַבִּי, שְׁלֹשָׁה רֵיחוֹת עָלוּ לְפָנָיו: רֵיחַ
עוֹלָתוֹ, וְרֵיחַ תְּפִלָּתוֹ, וְרֵיחַ מַעֲשָׁיו. וְלֹא
הָיָה רֵיחַ בְּעוֹלָם שְׁנוֹחַ לְפָנָיו כְּאוֹתוֹ הָרִיחַ.

וּלְפִיכָךְ צָוָה וְאָמַר (במדבר כח, א) רִיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ
 לְהִקְרִיב לִי בְמוֹעֲדוֹ. כְּלוּמַר, רִיחַ שֶׁהִקְרִיב נַח
 לְפָנַי, תִּשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי, רִיחַ עוֹלָה וּתְפִלָּה
 וּכְשֶׁרוֹן מַעֲשִׂים.

רַבִּי אֵיבּוֹ אָמַר, נַח חֶכֶם הָיָה, וְהָיָה מִבֵּין לְחִישָׁת
 וְצִפְצוּף כָּל הַנִּבְרָאִים וּרְמִיזוֹתָם, וּכְשֶׁהָיָה
 בַּתְּכָה, אָמַר: יוֹדַע אֲנִי שְׂאִין פֶּקֶח בְּעוֹפּוֹת כְּמוֹ
 הָעוֹרֵב לְדַעַת מִמֶּנּוּ סִימָן בְּעוֹלָם, מִיָּד (בראשית ח, ז)
 וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְאֵיךְ עוֹשֶׂה כֵּךְ? וְהָרִי אָמַר רַבִּי
 בּוֹ, אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בָּאוֹתָם הַמִּנְחָשִׁים
 בְּעוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָרִי הוּא בְּכֻלָּל (ויקרא יט) לֹא
 תִנְחָשׁוּ וְלֹא תַעֲוִיגוּ, אֲפֹלוּ כָּל נַחוּשׁ בְּעוֹלָם.

אֵלֶּא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לָמָּה שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב?
 שֶׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִצִּטָּעַר הָיָה נַח יוֹתֵר
 עַל אֲבָדֵן הָעוֹלָם. אָמַר: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יִדְעָתִי
 כִּי אַתָּה רַחוּם, וְאַתָּה לֹא רַחֲמָתָ עַל עוֹלָמְךָ,
 וְנִהְפָּךְ רַחֲמָנוּתְךָ לְאַכְזָרוּת. אַתָּה לֹא רַחֲמָתָ עַל
 בְּנֶיךָ, יֵצֵא זֶה שְׂאִינוֹ מְרַחֵם עַל בְּנָיו, וְנִהְפָּךְ
 לָהֶם לְאַכְזָרִי. וּלְפִיכָךְ שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב, רָמַז
 הוּא שְׂרָמָז.

אמר רבי יוסי, וכי לא כתוב בו איש צדיק תמים
היה, והאיך הטיח דברים כלפי מעלה?
אמר רבי חייא, מרב צערו הוא שאמר, שהרי
שנינו, מנין שאין דנין את האדם לפי צערו?
שנאמר (איוב לד) איוב לא בדעת ידבר ודבריו לא
בהשכל. אף על פי שהטיח דברים כלפי מעלה,
אין דינו כמזיד, אלא כאדם בלא דעת, לפי צערו.

ולא רצה העורב להלך בשליחותו, מפני
שמתקן הוא לשליחות אחרת - לפרנס
אליהו, שנאמר (מלכים א יז) והערבים מביאים לו
לחם ובשר, ולא רצה לעשות שליחותו, (בראשית ח)
עד יבשת המים מעל הארץ, שהיה על ידי
שבועת אליהו. כיון שראה נח שלא עשה כהגן,
שלח את היונה.

ואמר רבי בון, שני עניני רמז בה, אחד -
שכתוב (הושע ז) כיונה פותה אין לב.
כלומר, מרב צערי אין לבי עמי ונפתה. אחרת -
אמר נח, אין ככל העופות שיסבל מיתתה בלא
סרבנות כיונה, ולפיכך נמשלו ישראל כיונה.
אמר נח, כך נאה לנו לסבל הכל בלי סרבנות,
ולפיכך וישלח את היונה.

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, מֵהַ הַשֵּׁיב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָנֹחַ,
כְּשִׁיצָא מִן הַתְּבָה וְרָאָה כָּל הָעוֹלָם חָרֵב
וְהִתְחִיל לִבְכוֹת עָלָיו, וְאָמַר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,
נִקְרָאת רַחוּם, הִיָּה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ?

הַשֵּׁיבוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רוּעָה שׁוֹטָה, כָּעֵת
אֲמַרְתָּ אֵת זֶה, וְלֹא בְּזִמְנִי שְׁאֲמַרְתִּי לָךְ
בְּלִשׁוֹן רַכָּה, כִּי אֲתָךְ רָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר
הַזֶּה, וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל כּו', לְשַׁחַת כָּל
בָּשָׂר כּו', עֲשֵׂה לָךְ תְּבַת עֲצֵי גֹפֶר. כָּל זֶה
הִתְעַכְּבְתִּי עִמָּךְ, וְאֲמַרְתִּי לָךְ כְּדֵי שֶׁתִּבְקֶשׁ רַחֲמִים
עַל הָעוֹלָם, וּמֵאֲזֹ שְׁשֻׁמְעָתָ שְׁאֲתָה תִּנָּצֵל בַּתְּבָה,
לֹא נִכְנָסָה בְּלִבָּךְ רַעַת הָעוֹלָם, וְעָשִׂיתָ תְּבָה
וְנִצַּלְתָּ. וְכַעַת שְׁנֶאֱבָד הָעוֹלָם, פְּתַחְתָּ פִּיךָ לְדַבֵּר
לְפָנַי בְּקִשּׁוֹת וְתַחֲנוּנִים!?

כִּיּוֹן שְׂרָאָה כֶּךָ נֹחַ, הַקָּרִיב עוֹלוֹת וְקִרְבָּנוֹת,
שְׁכַתּוֹב (שם ח) וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בְּמִזְבֵּחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בָּא וְרָאָה מֵהַ בֵּין הַצַּדִּיקִים
שֶׁהָיוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר כֶּךָ וּבֵין נֹחַ. נֹחַ לֹא
הִגָּן עַל דּוֹרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עָלָיו כְּאַבְרָהָם. שְׁכִיּוֹן
שְׁאֲמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם (שם יח, כ) זַעֲקַת

סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רָבָה, מִיד - וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר, וְהִרְבָּה דְּבָרִים כְּנֶגֶד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
עַד שֶׁשָּׁאֵל שָׂאם יִמָּצֵא שֵׁם עֲשָׂרָה צְדִיקִים שְׂיִכְפֹּר
לְכָל הַדּוֹר בְּשִׁבְלֵם. וְחָשַׁב אַבְרָהָם שֶׁהָיוּ עֲשָׂרָה
בָּעִיר, עִם לוֹט וְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו וּבְנוֹתָיו וְחַתָּנָיו, וְלִכְן
לֹא הִתְפַּלֵּל יוֹתֵר.

בא מֹשֶׁה וְהִגֵּן עַל כָּל הַדּוֹר. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, סָרוּ מִהַר
מִן הַדֶּרֶךְ - מֶה כָּתוּב בּוֹ? (שמות לב) וַיַּחֲל מֹשֶׁה. מֶה
וַיַּחֲל? מִלְּמַד שֶׁהִתְפַּלֵּל עַד שֶׁאֲחֻזּתוֹ חִלְחְלָה.
חֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַד שֶׁנָּתַן נֶפֶשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן
הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכָּתוּב (שם) וַעֲתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם
וְאִם אֵין מִחְנֵי נָא מִסִּפְרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ.

אמר רַבִּי יוֹסִי מִכָּאן, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם
לוֹלִי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עָמַד בִּפְרֹץ לִפְנָיו. וְכֵן
כָּל הַצְּדִיקִים הִגְנוּ עַל דּוֹרָם, וְלֹא הִנִּיחוּ מִדַּת
הַדִּין לְשִׁלֹּט בָּהֶם.

וְנִחַ הִתְעַכֵּב עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לוֹ
רַבּוֹי דְּבָרִים שְׂמָא יִבְקֹשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים,
וְלֹא הִשְׁגִּיחַ וְלֹא בִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וַעֲשָׂה
הִתְבָּה וְנֶאֱבַד כָּל הָעוֹלָם.

רבי אליעזר ורבי יהושע היו יושבים בפלגי טבריה. אמר רבי יהושע, רבי, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו? אמר לו, אפלו הוא לא חשב בלבו שימלט. משל למוצא אשכול ענבים שאינם מבשלים בין הבסרים, שאלו היה בין ענבים מבשלים, לא היו כלום.

משמע שכתוב (בראשית ז) כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. שהיה לו לומר צדיק לפני, מהו בדור הזה? כלומר, לפי הדור. ולפיכך לא בקש רחמים. אמר בלבו: ולוא שאבקש רחמים עלי ואמלט, וכל שכן שאתפלל על אחרים.

אחר כך אמר רבי אליעזר, על כל זה היה לו לבקש רחמים על העולם מלפני הקדוש ברוך הוא, שנוח לו מי שאומר טוב על בניו.

מניין לנו? מגדעון בן יואש, שלא היה צדיק ולא בן צדיק, ומשום שאמר טוב על ישראל, מה כתוב בו? (שופטים ו) ויאמר לו ה' לך בכתף זה והושעת את ישראל מיד מדין. מהו בכתף זה? הטובה הזו שאמרת על בני, יהיה לך כח גדול להצילם מיד מדין.

וַעֲזָר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֵף עַל פִּי שִׁיחִיָּה צַדִּיק
גָּדוֹל מְכַל הָעוֹלָם, וַיֹּאמֶר רַע לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹ מְלַשִּׁינוֹת עַל יִשְׂרָאֵל –
עָנְשׁוּ גָדוֹל מְכַלָּם, וְלֹא מִצָּאֵנוּ צַדִּיק טוֹב
כְּאֵלֶיהוּ בְּכָל דּוֹר, וּמִשּׁוּם שֶׁאָמַר מְלַשִּׁינוֹת עַל
יִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּתוּב כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
מִזְבְּחוֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֲרֵב,
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִרַע הָרִבָּה לִפְנֵינוּ.

בֵּא וְרָאָה מַה כְּתוּב בּוֹ, וַיִּבֹט וְהִנֵּה מְרֹאֲשֵׁתוֹ
עֲגַת רְצָפִים. מַהוּ רְצָפִים? אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּעֵת רָאוּי לֶאֱכֹל מִי שֶׁאָמַר מְלַשִּׁינוֹת
עַל בְּנֵי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מַה שֶׁכְּתוּב וַיִּלֶּךְ בְּכַח
הָאֲכִילָה הִהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים
לַיְלָה עַד הָרָה אֶלְלֵהִים חֲרָבָה, וְכִי בְּכַח אֲכִילַת
עוֹגַת רְצָפִים הִלֶּךְ אֶת כָּל זֶה?

אָמַר, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַשְּׁלִיךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא תַרְדֵּמָה עַל אֵלֶיהוּ, וְהִרְאָהוּ עֲנִינוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁיֵּשֶׁב לִפְנֵיו אַרְבָּעִים יָמִים וְאַרְבָּעִים
לַיְלֹת, וּמֵאֵז שֶׁהָיָה שָׁם, עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל.
וּמִשּׁוּם שֶׁהָיָה אַרְבָּעִים יָמִים וְאַרְבָּעִים לַיְלֹת

שְׁלָחַם לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה, לֹא זָז מִשָּׁם עַד
שֶׁמָּחַל לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר לוֹ לֹא־לֵיהּ, כִּךְ הָיָה לָךְ לַעֲשׂוֹת, וְעוֹד הָיָה
לָךְ לְהִרְאוֹת שָׁהֶם בְּנִי, בְּנֵי אֱהוּבִי, שֶׁקָּבְלוּ
אֶת תּוֹרָתִי בְּהַר חוֹרֵב! וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיֵּלֶךְ בְּכַח
הָאֲכִילָה הֵהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה,
שָׂרָאָה אֶת עֲנִיָּנוּ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהִשְׁתַּהֲהָ לִפְנֵי
אַרְבָּעִים יָמִים וְאַרְבָּעִים לַיְלוֹת. וְהֵעֲנִין שֶׁל
יִשְׂרָאֵל – שֶׁקָּבְלוּ הַתּוֹרָה בְּהַר חוֹרֵב, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב
עַד הַר הָאֱלֹהִים חִירָב.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא זָז אֵלֵיהּ מִשָּׁם, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹרוֹת זְכוּתָן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל תָּמִיד. וְכָל מִי שֶׁעוֹשֶׂה זְכוּת, הוּא מְקַדֵּם
וְאוֹמֵר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּךְ וְכִךְ עָשָׂה
עֲכָשׁוּ פְלוֹנִי. וְאֵינוּ זָז מִשָּׁם, עַד שֶׁיִּכְתְּבוּ זְכוּתוֹ
שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם, שֶׁכָּתוּב (מלאכי ג, טז) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
זִכְרוֹן לִפְנֵיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּזִּי, מָה הָיָה עֲנָשׁוֹ שֶׁל
נֹחַ? שֶׁיִּצָּא חֲגֵר בְּרַגְלָיו מִן הַתְּבָה,
וְשָׁכַב וְנִתְבָּזָה, וְהִתְלוּצֵץ עָלָיו בָּנוּ, וְעָשָׂה לוֹ
מָה שֶׁעָשָׂה.

אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה יש לאדם ללכת בדרך ישרה. בא וראה, מפני שנטל יעקב הברכות מעשו ברמאות, הרי לה שלא נתן רשות לשום אמה בעולם להשתעבד בישראל וזולתי אמה של עשו.

אמר רבי יוחנן בן נורי, נטל הקדוש ברוך הוא את שם בן נח, והפרישו לכהן עליון ולשרתו, והשרה שכינתו עמו, וקרא שמו מלכי צדק מלך שלם. והיה יפת אחיו לומד תורה ממנו במדרשו, עד שבא אברהם ולמד תורה במדרשו של שם, ונתעסק הקדוש ברוך הוא באברהם, ונשתכחו כל האחרים. בא אברהם והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שישרה שכינתו תמיד בביתו של שם, והודה לו, שנאמר (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם נטל הכהנה? בשביל שהיה תמיד עוסק בתורה ופרש מדרכי העולם. ומאין היה לו תורה? אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשת בנו, ואחר כך באה ליד חנוך, עד שבא לשם, והיה מתעסק תמיד בה.

אמר לו רבי יוסי, אם התורה היתה במדרשו של שם, למָה הצרך הקדוש ברוך הוא לצוות לבני נח אותן שבע מצוות שנצטוו, שהרי בתורה נכתבו קדם לכן? אלא, אמר רבי יצחק, בשעה שהמבול בא לעולם ונכנסו לתבה, מרב צערם נשתכחה משם, עד שבא הקדוש ברוך הוא וחדש להם אותן שבע מצוות.

אמר רבי יוסי, חס ושלום, לא נשתכחה התורה ממנו. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אם אמר להם שישמרו כל תורתי, יפרקו כל העל מהם, כאחרים שאמרו (איוב כא) ודעת דרכיך לא חפצנו, אלא אתן להם דברים מועטים וישמרו אותם.

עד שיבא מי שישמר כלה, והוא אברהם, שנאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת מצותי חקותי ותורתי. שכיון שלמד משם התורה, קבל על עצמו שישמר התורה כלה, ולפיכך ברר להם הקדוש ברוך הוא שבע מצוות מן התורה כדי שישמרו אותם.

רבי פתח, בכנסת ישראל כנגד הקדוש ברוך הוא, וישלח את הערב. שאמר רבי פנחס,

כְּתוּב וַיֹּאמֶר דָּוִד כֹּה קוּמוּ וּנְבָרְחָה כִּי לֹא תִהְיֶה
 לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבֻשָׁלוֹם. וְאַף עַל פִּי שְׁבָרָה,
 מַה כְּתוּב בּוֹ? (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי
 אֲבֻשָׁלוֹם בְּנוֹ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהָיָה בּוֹרַח וְנִגָּרֵשׁ
 מִמְּלָכוּתוֹ, לֹא מָנַע עֲצָמוֹ מִלּוֹמַר שִׁירָה לִפְנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְשׁוּב וּלְהִתְחַנֵּן לִפְנָיו.
 וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב, זֶהוּ דָּוִד, שֶׁהָיָה קוֹרָא עִמָּהֶם
 תָּמִיד כְּעוֹרֵב.

דָּבָר אַחֵר, הָעוֹרֵב שֶׁבָּא מִיְהוּדָה שֶׁנִּקְרָא עוֹרֵב,
 שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מג) אֲנֹכִי אֶעֱרֹבְנוּ. כְּתוּב
 הָעֶרֶב, בְּלִי וָא"ו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, לָמָּה נִקְרָא
 שְׁמוֹ עוֹרֵב? שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בִּהְרִים כְּעוֹרֵב. וְהִינוּ
 שֶׁאֵמַר לְשֹׂאוֹל כֹּאֲשֶׁר יֵרֶדְף הַקָּרָא בִּהְרִים. אָמַר
 לוֹ, שֶׁמִּתְּנִי לֵהיוֹת כְּקוֹרָא בִּהְרִים. כְּתוּב כָּאֵן קָרָא,
 וְכְתוּב שָׁם (תהלים קמז) לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, בֵּא וְרֵאָה מַה בֵּין מַלְכֵי יְהוּדָה
 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁלַּח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְדָוִד וּגְרָשָׁהּ מִמְּלָכוּתוֹ, וּמִיד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּתְּמָה עַל זֶה, וְאִפְּלוּ
 מִנִּשְׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁהָיָה רָשָׁע, מִיד שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָקַח אֲמָנוּת
 אֲבוֹתָיו, וְשָׁב לְמַלְכוּתוֹ.

וְזֶהוּ שְׂבָא הַפְּתוּב לְהוֹרוֹת. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרֶב –
 זֶה דָּוִד, שֶׁהָיָה קוֹרָא תָמִיד כְּעוֹרֵב,
 וְשִׁלַּחְהוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמַּלְכוּתוֹ וְהוֹצִיאוּ
 מִבֵּיתוֹ, וַיְמַה פְּתוּב בּוֹ? וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁו"ב, שְׂכַתוֹב
 (שמואל ב טו) וְדָוִד עָלָה בְּמַעְלָה הַזֵּיתִים עָלָה וּבּוֹכָה
 וְרָאשׁ לּוֹ חֲפוּי. הָיָה יוֹצֵא וְשָׁב בְּתִשְׁבּוּכָה, וּמִתּוֹדָה
 עַל חֲטָאתָיו וּמִבִּקְשׁ רַחֲמִים עָלֵיהֶם, וַיֵּדַע כִּי
 חֲטָאתָיו עָשׂוּ לוֹ שְׁנִשְׁלַח מִמַּלְכוּתוֹ וּנְגָרֵשׁ.

וּבְכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל חֲטָא גָרַם בְּמַלְכוּתוֹ אוֹ
 בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה תּוֹלֶה הַדָּבָר בּוֹ, וְהָיָה יוֹדֵעַ
 שֶׁהוּא הָיָה גּוֹרֵם. עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם, שֶׁהִשְׁיבוּהוּ:
 לֹא עָלִיךְ הַדָּבָר, אֲלֵא אֶל שְׂאוּל וְאֶל בֵּית הַדְּמִים.

בא וְרָאָה, שְׂכַתוֹב (שם כא) וַיְהִי רָעַב בְּיָמֵי דָוִד
 שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקֹשׁ דָּוִד אֶת
 פָּנֵי ה', שֶׁסָּבַר שֶׁהוּא הָיָה גּוֹרֵם. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: לֹא עָלִיךְ זֶה, אֲלֵא עַל שְׂאוּל. עַד
 יִבְשֶׁת הַמַּיִם, הָיָה תּוֹלֶה הַכֹּל בְּעֶצְמוֹ, וּמִיָּד הָיָה
 שָׁב בְּתִשְׁבּוּכָה, וְאִזּוֹ לֹא הִצְרִיךְ לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבּוּכָה,
 שֶׁהַדָּבָר לֹא בָּא בְּשִׁבְלוֹ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (בראשית ח)
 וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוּב עַד יִבְשֶׁת הַמַּיִם. שְׂאִזּוֹ לֹא הָיָה
 הַדָּבָר תָּלוּי בּוֹ.

אמר רבי פנחס, רצה הקדוש ברוך הוא לנסות את ישראל ושלחם לבבל, שנאמר (שם) וישלח את היונה מאתו, זו כנסת ישראל. ראה מה כתוב בו – ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה. שהכביד עליה מלך בבל ברעב ובצמא ובהריגת צדיקים הרבה, ומשום כבד עליה – ותשב אליו אל התבה, וחזרה בתשובה וקבלה.

חמאה כנסת ישראל כמתחלה – ויוסף להגלותם, שנאמר (שם) ויוסף שלח את היונה מאתו, בגלות אחרת של יון. שאמר רבי יהודה גלות יון החשיכה את פניהם של ישראל כשולי קדרה.

ומרב צערם ודחקם מה כתוב בו? ותבא אליו היונה לעת ערב. מה זה לעת ערב? שלא היתה מאירה להם שעת הרוחה כמו שהיה המעשה בראשונה, ונהרגו צדיקים ונחשף היום, והעריב להם השמש ולא יכלו לקום מפני הדחק הרב שהיה עליהם, שנאמר (ירמיה ו, ד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. כי פנה היום – אלו הם הצדיקים המאירים כשמש. כי ינטו צללי ערב – שנשארו כעוללות בציר, וזהו לעת ערב, ולא בזמן שמאירים להם הצדיקים כשמש.

וְהִנֵּה עָלָה זֵית טָרֶף בְּפִיהָ (בראשית ח). לולִי
שֶׁהָעִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ הַכֹּהֲנִים
שֶׁהָיוּ מְדַלִּיקִין נֵרוֹת בְּשֶׁמֶן זֵית, אֲזִי אֲבָדָה
פְּלִיטָה בֵּית יְהוּדָה מִן הָעוֹלָם, וּבְכָל פַּעַם וּפַעַם
שָׁבָה בְּתִשְׁבּוּבָה וְנִתְקַבְּלָה. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, חוּץ
מִן הַגָּלוּת הָרַבִּיעִית שֶׁעָדִין לֹא שָׁבָה, וְהַכֹּל
תָּלוּי בְּתִשְׁבּוּבָה.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אֵין לָךְ בְּכָל פַּעַם וּפַעַם שְׁלֹא
עֹכֵב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּזַר דִּינָה שֶׁל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבַע שְׁמֹטוֹת, וְשִׁבְעָה יוֹבְלוֹת,
שָׁמָּה תִּחְזֹר בְּתִשְׁבּוּבָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) וַיִּיחַל עוֹד
שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵיהֶם, חוּץ מִהֲרָאשׁוּנִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה - בְּגָלוּת אָדָם. וְלֹא יִסְפָּה
שׁוֹב אֵלָיו עוֹד - שֶׁעַד הַיּוֹם לֹא חָזְרָה
בְּתִשְׁבּוּבָה וְלֹא הִעִירָה רוּחָהּ. שָׁאֵמַר רַבִּי פִּנְחָס,
אִלְמָלִי חָזְרָה בְּתִשְׁבּוּבָה, לֹא נִשְׁאַרָה בְּגָלוּת יוֹם
אֶחָד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כָּל הַגָּלוּת שֶׁגָּלְתָה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, נָתַן לָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְמַן וְקֶץ
וְנִתְעוֹרְרָה תָּמִיד בְּתִשְׁבּוּבָה, וְגָלוּת הָאֲחֵרוֹן אֵין לוֹ
קֶץ וְזְמַן, אֲלֹא הַכֹּל תָּלוּי בְּתִשְׁבּוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
ל) וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ. וְכָתוּב (שם)

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה'
אלהיך ומשם יקחך.

אמר לו רבי עקיבא, אם כן, איך יהיה זה לעורר
את כלם כאחד בתשובה? מי שהוא בסופי
השמים ומי שהוא בסופי הארץ, איך יתחברו
כאחד לעשות תשובה?

אמר לו רבי אליעזר: חייה, שאם יחזרו
בתשובה ראשי בית הכנסת, או בית
כנסת אחד, בזכותם תתכנס כל הגלות, שהקדוש
ברוך הוא מסתכל תמיד מתי יחזרו ויעשה להם
טוב, שכתוב (ישעיה ל) ולכן יחפה ה' לחננכם,
מחפה תמיד אימתי יחזרו בתשובה.

אמר רבי יוסי, יבא זה כזה שאמר רבי
פנחס, שכתוב ולא יספה שוב אליו
עוד. לא נאמר ולא יסף שוב אליה, אלא היא
לא יספה שוב אליו. מכלל שהוא מזמן
ומחפה אימתי תשוב.

רבי יהודה אמר, בא וראה, זה שכתוב ביעקב
(בראשית לב, כה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש
עמו עד עלות השחר. באותו זמן נתנה רשות
לכל צבאות השמים לאותם השרים שהתמנו

עַל הַמַּלְכוּת, וְנִפְרְדּוּ לְשֵׁלֹט אֱלֹה עַל אֱלֹה,
וְנִתְּנָה רִשּׁוּת וְשִׁלְטוֹן לְשׂר הַגָּדוֹל שֶׁל אָדָם
לְשֵׁלֹט עַל הָאֲמוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מָה כָּתוּב? וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוּ,
שָׁעַד כָּעֵת לֹא הָיוּ לוֹ בְּנֵימִין וְלֹא
אֶפֹּטְרוּפוֹס בַּשָּׁמַיִם.

וַיֵּאבֶק אִישׁ עֲמוֹ, זֶהוּ הוּא סִמְלָל, הָאָדָם שֶׁל
אָדָם, וְרָצָה שְׂיִנְתֵּן יַעֲקֹב תַּחַת שְׁעִבּוּדוֹ
שֶׁל אָדָם, וּמִשּׁוּם הַזְכוּת הַגָּדוֹלָה שֶׁהִיְתָה לְיַעֲקֹב
לֹא נָתַן בִּידּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְכַּנְּסוּ כָּל
צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְרָצוּ לְטַעֵן עִם סִמְלָל
בְּשִׁבְלֵי יַעֲקֹב. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יַעֲקֹב אֵינוֹ
צָרִיךְ לָשׁוּם אֶחָד מֵכֶם, הֲרִי זְכוּתוֹ שְׂיִטַּעֵן עֲמוֹ.
מִיד וַיֵּאבֶק אִישׁ עֲמוֹ, טַעֵן עֲמוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, בָּא וּרְאָה מָה כָּתוּב בּוֹ, (בראשית
כו) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ, שֶׁהִיְתָה זְכוּתוֹ
רַבָּה, וְלֹא יָכֹל בְּטַעֲנָתוֹ לְשַׁעֲבֹד אֶת יַעֲקֹב תַּחַת
יַד אָדָם. מִיד וַיִּגַּע בְּכַף יָרְכוֹ. אֵלּוּ הֵם בְּנֵי
יוֹצְאֵי יָרְכוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִחְלַשׁ יַעֲקֹב וְלֹא יָכֹל לְטַעֵן עֲמוֹ,
שֶׁכָּתוּב וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאָבָקוֹ

עֲמוּ, בְּטַעֲנָתוֹ עֲמוּ. וְנִתְּנָה רְשׁוֹת לְסִמְאֵל, בְּנֵי
 יַעֲקֹב תַּחַת יַד אָדָם, כָּל זְמַן שִׁיעֲבֹרוּ עַל הַתּוֹרָה.
 רַבִּי הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד, וְהָיָה מְסַתְּפֵל בַּדָּבָר
 הַזֶּה, שְׁכָתוֹב (דברים ל, ד) בִּצֹר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כֹּל
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשִׁכְתָּ עַד ה'
 אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעָתָ בְּקִלּוֹ. אָמַר, מַה שֶּׁאָמַר מֹשֶׁה
 שִׁיְהִיָּה בְּסוֹף הַיָּמִים, כָּל אוֹתָם הַצָּרוֹת הָרִי בָּאוּ,
 וּתְשׁוּבָה עַד עֵתָה טָרָם נַעֲשִׂיתָה.

בַּעֲדוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, בָּא אֵלָיו, זְכוּר לְטוֹב. אָמַר
 לוֹ: רַבִּי, בְּמַה הִתְעַסְקָתָּ? אָמַר לוֹ: בְּזֶה
 שֶׁאָמַרְהָ הַתּוֹרָה, שֶׁכְּשִׁיבּוּאוֹ צָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹף
 הַיָּמִים, שִׁיעֲשׂוּ תְשׁוּבָה לְאֵלֶיךָ, שְׁכָתוֹב בְּאַחֲרִית
 הַיָּמִים וְשִׁכְתָּ, וְעַד עֵתָה לֹא שָׁבוּ בְּתְשׁוּבָה.

אָמַר לוֹ: חַיִּיךָ רַבִּי, בַּדָּבָר הַזֶּה מִתְעַסֵּק
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם הַזֶּה, וּבָא
 מִיכָאֵל, הָאֶפּוֹטְרוֹפּוֹס הַגָּדוֹל שֶׁלָּהֶם, וּמִבְקֵשׁ
 מִתִּי יֵצֵאוּ בְּנֵי אַהוּבָיו מִתַּחַת לְגָלוֹת אָדָם.
 וְאָמַר: אֵתָה כְּתִבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ, שֶׁכְּשִׁיִּסְבְּלוּ אוֹתָם
 הָעֲנָשִׁים עַל מַה שֶּׁעָשׂוּ, מַה כְּתוּב? (שם) כִּי אֵל
 רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ.

אָמַר לוֹ: יָבוֹא סִמְאֵל, הָאֶפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל אָדָם,
 וְיִטְעֵן עִמּוֹ לְפָנָי. בָּא סִמְאֵל, וְיִטְעֵן מִיכָאֵל

דְּכַר זֶה כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר סמאל: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
אֲתָה הוּא שְׁאֲמַרְתָּ שְׁתִּהְיֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תַּחַת
שְׁלִטוֹן אָדוֹם, עַד שִׁיְהִיו צַדִּיקִים לְפָנֶיךָ, וְהָרִי
כָּלם רְשָׁעִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִזְף בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
שְׁאֲמַר הַלְשָׁנָה עַל בְּנָיו, וּבִרְחַ שְׁלֹשֶׁת
אֲלֵפֵי מִילִין, וְאָמַר לְמִיכָאֵל: מִיכָאֵל, הִיָּה לָךְ
לְהִיּוֹת יוֹרֵד לְרֹאשׁ הַכְּתוּב, שְׁכָתוּב וְשָׁכָת עַד ה'
אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעָתָ בְּקִלּוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן כָּתוּב כִּי אֵל
רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ.

אָמַר מִיכָאֵל: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הִיָּה לָךְ לְרַחֵם
עֲלֵיהֶם, אֲתָה רַחוּם, וְכֵן נִקְרָאתָ. אָמַר
לוֹ: שְׁבוּעָה נִשְׁבַּעְתִּי בַּיּוֹם שֶׁנִּגְזַר הַדִּין לְפָנַי עַד
שִׁיָּשׁוּבוּ, וְאַם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פּוֹתַחַת בְּתִשׁוּבָה כְּמוֹ
עֵין שֶׁל מַחֲטָ, אֲנִי אֶפְתַּח לָהּ שְׁעָרִים גְּדוֹלִים.

סדר הלימוד ליום יב אב [יום 307 בשנה]

פֶּרֶשֶׁת לָךְ לָךְ (דף ל ע"א - דף לג ע"א)

בֹּא וּרְאֵה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִגֵּן לְצַדִּיקִים
שֶׁלֹּא יִשְׁלֹטוּ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, וְהַקָּדוֹשׁ

ברוך הוא הגן על אברהם שלא ישלטו בו
ובאשתו.

בא וראה, השכינה לא זזה מעם שרה. באותו
הלילה בא פרעה לקרב אליה. בא המלאך
והלך אותו. וכל פעם שהיתה שרה אומרת
הלכה - היתה מלקה.

ואברהם הוא התחזק ברבנו, שהרי שרה לא
יכלו לשלט עליה. זהו שכתוב (משלי
כח) וצדיקים ככפיר יבטח. וכאן הוא נסיון, שלא
הרהר אברהם אחרי הקדוש ברוך הוא.

אמר רבי, בא וראה שמשום כך לא צנה אותו
הקדוש ברוך הוא לרדת למצרים, אלא
הוא מעצמו ירד, כדי שלא יהיה פתחון פה לבני
העולם, שאמר לו כך, ואחר כך הצטער על
אשתו. עד כאן.

מדרש הנעלם

לך לך. רבי יהודה פתח, (שיר ו) הנצנים נראו
בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע
בארצנו. אמר רבי יהודה, בא וראה כמה יש לו
לאדם להכשיר מעשיו לפני בוראו ולהתעסק
בתורתו יומם ולילה, שמעלת התורה למעלה מן
כל המעלות.

שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁתֵּי טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת יֵשׁ
 בַּתּוֹרָה - חַיִּים וְעֶשֶׂר, שְׁכָתוֹב (משלי ג,
 טז) אֶרְךָ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמאלָהּ עֶשֶׂר וְכָבוֹד.
 אָמַר רַב פַּפָּא, אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה הֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי
 יְהוּדָה, הַכָּבוֹד הוּא בְּכָלֵל הָעֶשֶׂר, שְׁמִי שֵׁשׁ לוֹ
 עֶשֶׂר, יֵשׁ לוֹ כָּבוֹד, וּבִמָּה יִזְכֶּה הָאָדָם לְכָל?
 בְּשִׁבִּיל הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא וּרְאֵה, אֵין בְּכָל לִילָה
 וְלִילָה שְׁאִינוֹ אוֹחֵז מִטַּטְרוּ"ן שֶׁר הַפָּנִים
 כָּל נִשְׁמָתָם שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
 לְשִׁמָּה, וּמֵרָאָה אוֹתָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּמִמְתִּינִים מִלְּאֲכִי הַשָּׂרֵת וְדוֹמָמִים מְלוּמֵר שִׁירָה,
 עַד שִׁיתְּכַנְסוּ נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים עִמָּהֶם, וַיִּזְמְרוּ
 בִּיחָד לְאֵל עֲלִיוֹן.

שְׁנֵאמַר הַנֶּצְנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ - אֵלּוּ הָעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה. עֵת הַזְמִיר הִגִּיעַ - אִז
 הוּא עֵת לְזַמֵּר לְבוֹרְאָם בִּיחָד. וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
 בְּאַרְצָנוּ - זֶה מִטַּטְרוּ"ן, הֵבֵא לְאַסֵּף נִשְׁמָתָם שֶׁל
 צַדִּיקִים לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכָל לִילָה וְלִילָה,
 שְׁנֵאמַר (תהלים קמט) יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרֻנָּנוּ
 עַל מַשְׁכָּבוֹתָם. מֵהוּ בְּכָבוֹד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 זֶה מִטַּטְרוּ"ן.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כָּל נַשְׁמוֹתַם שֶׁל צַדִּיקִים נִגְזְרוּ מִתַּחַת כֶּסֶּא הַכְּבוֹד, לְנִהַג אֶת הַגּוֹף כָּאֵב הַמְּנַהֵיג אֶת הַבֶּן, כִּי בִלְתִּי הַנִּשְׁמָה לֹא יוֹכֵל הַגּוֹף לְהִתְנַהֵג וְלֹא לְדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאוֹ. שֶׁהָרִי אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנִּשְׁמָה הִיא מוֹרֶה וּמִלְמֶדָה לָאָדָם, וּמַחֲנִכְתּוּ בְּכֹל דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל.

וּבִשְׁעָה שֶׁשׁוּלַח הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ לַגּוֹף מִמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ, מִבְּרַךְ אוֹתָהּ בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת. זֶהוּ שִׁכְתוּב (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם, זֶה הִיא הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא א"ב, לְלַמֵּד אֶת הַגּוֹף, וְר"ם עָלָיו, שֶׁמִּמָּקוֹם רֶם וְנִשְׂא בָּאָה. וְמָה אוֹמֵר לָהּ? לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ וּמִמּוֹלְדֹתָךְ - מִדִּירְתָךְ, וּמִמָּקוֹמָךְ, וּמִהֶנָּאתָךְ. וּמִבֵּית אָבִיךָ - אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, זֶה הִיא אֶסְפֵּק לָרִיָּה הַמְּאִירָה. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ - כְּלוֹמַר לַגּוֹף פְּלוֹנִי, לַגּוֹף קְדוֹשׁ, לַגּוֹף יִשְׂרָאֵל.

וַעֲבָם כָּל זֶה - וְאַבְרָכָה מִבְּרַכֶּיךָ, אוֹתָם הַנוֹהֲגִים עִמָּךְ מֵדוֹת טוֹבוֹת, מֵדוֹת יִשְׁרוֹת. אוֹתָם הַמְּבָרְכִים אוֹתִי בְּשִׁבְלֶךְ, וְאוֹמְרִים כָּל זֶמֶן שֶׁהַנִּשְׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי. וּמִקְלָלֶךְ אָאֹר - אוֹתָם הַמְּקַלְלִים אוֹתָךְ וּמִקְלָקְלִים מַעֲשִׂיהֶם וְדַרְכֵיהֶם.

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' (שם). כִּיּוֹן
שְׁנַת־בִּרְכָּה בִּשְׂבַע בְּרָכוֹת הִלְלוּ, מֶה
כָּתוּב? וַיֵּלֶךְ אַבְרָם. זֶה הִיא הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא אָב
לְגוֹף וְרֵם מִמָּקוֹם הָרָמִים. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' –
לְהַכְנִס בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁנִּצְטָוָה לְהִנְהִיגוֹ וּלְלַמְדוֹ.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רָאָה מֶה כָּתוּב בּוֹ כִּיּוֹן שֶׁבָּאָה
לְכָנֶס בַּגּוֹף – וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט. זֶהוּ יֵצֵר הָרַע
הַמְזֻמָּן לְכָנֶס עִם הַנִּשְׁמָה בְּיַחַד, כִּיּוֹן שֶׁנוֹלָד
אָדָם. וּמִנֵּין שֶׁנִּקְרָא יֵצֵר הָרַע כֵּךְ? שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית
ח) כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו, וְזֶהוּ לוֹט
שְׁנַת־אָרֶר בְּעוֹלָם.

וַהוּלֵלֵךְ זֶה כִּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַנֶּחֱשׁ שֶׁהִשְׁיֵא
לְחֻוָּה הוּא יֵצֵר הָרַע. וְרָאִינוּ שְׁנַת־קָלָל,
שֶׁנֶּאֱמַר (שם ג) אָרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה, וּלְפִיכָךְ
נִקְרָא לוֹט. שֶׁבִּשְׂעָה שֶׁהַנִּשְׁמָה בָּא לְכָנֶס בַּגּוֹף,
מִידֵּי וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט, שֶׁהוּא מְזַמֵּן לְכָנֶס עִמּוֹ
וּלְהַשְׁטִין לְאָדָם וּלְהִיּוֹת מְקַטְרֵג לְהַנִּשְׁמָה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר רַבִּי אִידִי, מִנֵּין מֶה שֶׁאֻמְרָנוּ
שֶׁהוּא מְשַׁל עַל הַנִּשְׁמָה? מִמָּה שֶׁכָּתוּב
אַחֵר כֵּךְ (שם יב) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ – זֶהוּ
הַגּוֹף. וְאֵת לוֹט בֶּן אָחִיו – זֶהוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁהוּא

בֶּן אָחִיו, מִשְׁתַּף וְנִדְבֵק עִם הַגּוֹף. וְאֵת כָּל רְכוּשׁוֹ
אֲשֶׁר רָכָשׁוּ - אֵלּוּ מַעֲשִׂיהֶם. וַיֵּצְאוּ לִלְכֶּת אֶרְצָה
כְּנָעַן - כָּלֵם מַדְבָּקִים לִלְכֶּת בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם,
הוֹלְכִים אַחֲרֵי בָצֵעַם וְהִרְהוּרָם.

וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאֶרֶץ עַד מְכוּם שָׁכָם עַד אֵלוֹן
מוֹרָה - בְּכָל מְקוֹם שֶׁזָּה מִתְאַוָּה,
הַנִּשְׁמָה עִמּוֹ. וְהַכְנַעְנִי אֵז בְּאֶרֶץ - זֶה הַתְּאַוָּה,
שֶׁהִיא דְּבִקָּה בַּגּוֹף.

כִּיּוֹן שְׁפוּקָד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשִׂיהֶם וּמוֹצִיא
הַנִּשְׁמָה מֵהַגּוֹף, הַנִּשְׁמָה רוֹצָה לַעֲלוֹת
לְמַעְלָה. רָאָה מַה כָּתוּב בָּהּ, (שם יג) וַיִּלֶּךְ לְמַסְעִיו
מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית אֵל, וּרְצוֹנָה לַחֲזוֹר אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
הָיָה שָׁם אֶהְיֶה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֶהְיֶה
כָּתוּב, בָּה"א, וְאֵזִי הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין
הָעֵי, בֵּין לַעֲלוֹת לְמַעְלָה וּבֵין לִירֹד לְמַטָּה.

זָכָתָה - עוֹלָה אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם
בְּרֵאשִׁיטָה, מְקוֹם אֲשֶׁר מִיכָאֵל הֵשֵׁר הַגָּדוֹל
מִקְרִיב נִשְׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים. וַיִּקְרָא שָׁם אֲבָרָם
בְּשֵׁם ה', הַנִּשְׁמָה נוֹתֶנֶת שְׂבַח וְהוֹדָאָה בִּירוּשָׁלַיִם
שֶׁל מַעְלָה, שְׁזָכָתָה לְאוֹתָהּ הַמַּעְלָה. וְאִם לֹא
זָכָתָה - מַה כָּתוּב? (שם יב) וַיִּסַּע אֲבָרָם הָלוֹךְ וְנִסּוּעַ

הַנִּגְבָּה, דּוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלֶכֶת עַד שְׁסוּבָבֶת כָּל
הָעוֹלָם עַד שֶׁתִּקְבַּל עֲנִשָּׁהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַצַּדִּיקִים מֶה הֵם עוֹשִׂים? אִם
בָּא לְטָהָר – אָפְלוּ יִצָּר הָרַע הַבָּא לְקַטְרֵגוֹ,
נִשְׁמָתוֹ מְסִיעֶת אוֹתוֹ, שְׁנֵאֲמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם
אֶל לוֹט. הַנִּשְׁמָה אוֹמֶרֶת לִיצָר הָרַע: אֵל נָא תְּהִי
מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ.

מֶה עוֹשֶׂה הַצַּדִּיק הַזֶּה? הוֹלֵךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ,
קוֹרֵא וְשׁוֹנֶה, וּמְקַטְרֵג לִיצָר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ:
הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ, הַפָּרֶד נָא מֵעָלַי. רַבִּים יֵשׁ
בָּעוֹלָם שְׂאֵתָהּ יָכוֹל לָהֶם בְּגִלּוֹל שֶׁהֲרֵעוּ מַעֲשֵׂיהֶם.
אִם הַשְׂמָאל וְאִימָנָה – אִם אֶתָּה רוֹצֶה לְהַשְׂמָאֵל
אוֹתִי, אֲנִי אִימִין, אֵלֶיךָ לִצַּד יָמִין, שְׁלֹא אֶטָּה
אֲשׁוּרֵי יָמִין וְשְׂמָאל. וְאִם הַיָּמִין וְאֲשְׂמָאֵלָה – אֶף
עַל פִּי שְׂאֲרָאָה שְׁהִיא טוֹבָה עֲצָתָךְ, אֶעֱשֶׂה הַפֶּךָ
רְצוֹנָךְ וְתֹאמֶתְךָ.

וְאָמַר רַבִּי בּוֹ, יִצָּר הָרַע מֶהוּ עוֹשֶׂה בְּאוֹתָהּ שְׂעָה
שֶׁהוּא רוֹאֶה שְׁלֹא נַעֲשֶׂתָה עֲצָתוֹ, מֶה
כָּתוּב בּוֹ? וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כֹּכַר הַיִּרְדֵּן,
לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים שְׁלֹא יִקְטְרֵגוּ עִמּוֹ, וּבִשְׁבִיל זֶה
הַדֶּרֶךְ וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. וְאִזּוֹ הַנִּשְׁמָה, מֶה

כְּתוּב בָּהּ? וְאַכְרֵם כְּבֹד מְאֹד, בְּכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים
וַיִּשְׁרִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת.

וַיִּשְׁמַע אַכְרֵם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו (בראשית יד). רַבִּי
תַּנְחוּם פָּתַח, קִמְתִּי אֲנִי לַפֶּתַח לְדוּדֵי
כו', וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר נִפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבָּרוֹ (שיר ה).
אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
לִטְהַר מַעֲוֹנוֹתָיו בְּעוֹד דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִין
לְפָנָיו, בְּטָרֵם יִסְתֵּם הַדֶּרֶךְ, שְׁנֵאמַר (ישעיה נה) דְּרָשׁוּ
ה' בְּהִמָּצְאוֹ וְגו'. יֵשׁ עֲתִים שֶׁהוּא קָרוֹב, וַיֵּשׁ
עֲתִים שֶׁהוּא רָחוֹק.

וְהָאֵם אָמַר רַבִּי תַנְחוּם כֶּךָ, וְהִרִי כְּתוּב (תהלים קמה)
קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
בְּאֵמֶת? אָמַר, הַפֶּסוּק הַזֶּה מְסִיעַ לוֹ, מִמִּשְׁמַע
שְׁכְּתוּב לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת, וְעַם כָּל זֶה מָה
כְּתוּב? רְצוֹן יִרְאָיו יַעֲשֶׂה.

מִיִּשְׁלָל לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב, וּבֹא אָדָם וְצוּחַ לְפָנָיו.
הַקָּשִׁיב הַמֶּלֶךְ לְכָל מָה שֶׁאָמַר וְלֹא הִשְׁיִב
לוֹ. הוּא צוּחַ, וְהַמֶּלֶךְ מִקָּשִׁיב וְשׁוֹתֵק. הֵלֶךְ
אוֹתוֹ הָאִישׁ.

אָמְרוּ מִשְׁמָשׁוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: מוֹרְנוּ, לָמָּה לֹא
הִשְׁכַּתָּ לְעֵנִי הַזֶּה דָּבָר? אָמַר לָהֶם:

שְׁמַעְתִּי כָּל מָה שֶׁאָמַר וְהִקְשַׁבְתִּי לוֹ, אֲבָל הוּא
רָשָׁע לִפְנֵי, וְאִינוּ כִּדְאִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, שֶׁהָרִי
אָמְרוּ לוֹ וּלְחַבְּרֵיו פְּעָמִים רַבּוֹת מִשְׁמִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה
רָעִים, וַיָּבֵאוּ לִפְנֵי וְאֶעֱשֶׂה עִמָּהֶם טוֹב, וְלֹא
הִשְׁגִּיחוּ בִּי. כָּעֵת אֵינִי מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם.

כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת, וְשׁוֹמֵעַ לָהֶם, אֲבָל לְמִי
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, לָזֶה כָּתוּב (שם) רְצוֹן יִרְאִיו
יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם.

אָמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ אָמַר רַב הוֹנָא, מִמִּי אַתָּה לָמַד?
מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלִיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁכָּתוּב (שמות לג)
וּבִמָּה יוֹדַע אִפּוֹא כִּי מִצָּאֲתִי חֵן בְּעֵינַיִךְ אָנִי וְעַמִּי.
אָמַר מֹשֶׁה: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵין אָנוּ צְרִיכִים
לְמִלְאָךְ, וְלֹא לְשַׂרְךָ, וְלֹא לְשֵׁר. שְׂאִיזָה שְׁנוּי יִהְיֶה
לָנוּ מִן הָאֲמוּת? לָהֶם שֵׁר – וְלָנוּ שֵׁר, אֲבָל וְנִפְלִינוּ
אָנִי וְעַמִּי וְגו'. וּבִמָּה יוֹדַע אִפּוֹא כִּי מִצָּאֲתִי חֵן
בְּעֵינַיִךְ הֲלֹא בְּלִכְתָּךְ עִמָּנוּ, אַתָּה וְלֹא שֵׁר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הִיָּתָה דַּעְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁלֹּא
קִבֵּל אֶת הַמִּלְאָךְ? אֱלֹא, אָמַר מֹשֶׁה, אָנִי
יּוֹדַע עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם רָשָׁעִים וְקָשִׁי עֲרָף, אֲלֵמָלֵא
הֵם יִתְמַסְּרוּ לְמִלְאָךְ, וְכָל שָׁכֵן מִי שֶׁהוּא מִדַּת
הַדִּין, לֹא יִשָּׂאֵר מִשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרִיד וּפְלִיט.

שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מְקוֹם ה' מִדַּת הַרְחָמִים. אָמַר מֹשֶׁה: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁמִּצַּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְעַתָּה, (שם לד) אִם נָא מִצַּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יִלָּךְ נָא אֲדֹנִי בְּקִרְבְּנוּ, שֶׁהוּא מִדַּת הַרְחָמִים.

אָמַר לוֹ, לָמָּה? אָמַר לוֹ, כִּי עַם קָשָׁה עָרַף הוּא וְסָלַחְתָּ. יִשְׂרָאֵל סָרְבָנִים טְרַחֲנִים הֵם, כִּיּוֹן שְׁחוּטָאִים, יֵשׁ בְּיַד הַמֶּלֶאךָ לַעֲשׂוֹת דִּין וְלֹא לַעֲשׂוֹת סְלִיחָה וּמַחִילָה, אֲבָל אַתָּה רַחוּם וְחַנוּן, הֵיכָלְתָּ וְהִכַּח בְּךָ, וְרַחֲמֶיךָ רַבִּים, וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנָנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ, מֶה שְּׁאִין רְשׁוֹת לְשׁוֹם מֶלֶאךָ לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵצֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ה) פֶּתַחִי לִי – פֶּתַח שֶׁל תְּשׁוּבָה, לְמַעַן תִּזְכְּי לְכָל טוֹב שְׁבַע עוֹלָם. שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טָל – זֶהוּ רֹאשׁ הָעוֹלָם. קוֹצוֹתִי רְסִיסִי לְיִלָּה – זֶהוּ קִצָּה הָעוֹלָם. כְּלוֹמַר, רֹאשׁ הָעוֹלָם וְקִצָּהוּ מֵלֹאֲתִי כָּל טוֹב בְּשִׁבְלִיךָ, וְלֹא פֶתַחְתָּ לִּי בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְלֹאֲחַר מִכֵּן, כְּשֶׁהֲצִיק לָהּ, מֶה כָּתוּב? (שם) קָמְתִי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר נִפְשִׁי יִצָּאָה בְּדַבְּרוֹ.

דְּבַר אַחֵר, קָמְתִי אֲנִי לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי – זֶה הָיָא
הַנִּשְׁמָה אֲצֵל הַגּוּף, בְּעוֹד שֶׁהַנִּשְׁמָה בַּגּוּף,
אֵינָם רוֹצִים לְהַעִיר דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי
פִּנְחָס, בְּשַׁעַת שֶׁהַנִּשְׁמָה רוֹצָה לָצֵאת מִן הַגּוּף,
מִתְחַרְטֶת לָמָּה לֹא שָׁבָה בַּתְּשׁוּבָה עַד שִׁיּוּצָאָה מִן
הַגּוּף, וְנִשְׁאַר הַגּוּף כְּכֹלִי אֵין חִפֵּץ בּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים נִפְשׁוּ
מִתְאַבֵּלֶת עָלָיו וְאוֹמְרֶת, קָמְתִי אֲנִי
לִפְתּוֹחַ לְדוּדֵי. תִּדַּע לָךְ, בְּעוֹד שֶׁהַנִּשְׁמָה בַּגּוּף
וְהַגּוּף עוֹמֵד בְּכַח, הִיא תְּשׁוּבָה מְעֻלָּה, וְלֹא
בְּשַׁעַת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבַר דּוּמָה?
לְאָדָם הָעוֹמֵד עַל שְׁלֻחָנוֹ וְהָיָה רָעִב וְתָאֵב
לֶאֱכֹל, וּבְעוֹד שֶׁהָיָה אוֹכֵל, עֶמֶד עָנִי עַל הַפֶּתַח.
שָׁאֵל מִמֶּנּוּ לְהַאֲכִילוֹ, וְלֹא הִחְזִיר לוֹ פָּנִים. הִלֵּךְ
אוֹתוֹ הָעָנִי בִּפְחִי נֶפֶשׁ.

לְאַחֵר שַׁעַת הַגִּישׁוֹ עוֹד לִפְנֵי לֶאֱכֹל, הָיָה בִטָּנוֹ
מִלֵּא מִכָּל. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל
עוֹד, אָמַר: תָּנוּ לוֹ לֶזֶה הָעָנִי. הָיָה חָכָם אַחַד
עוֹמֵד עָלָיו, אָמַר לוֹ: שׁוּטָה, אֵלּוּ יִכְלֹת לֶאֱכֹל לֹא
נִתְּתָ לוֹ, עֲתָה שָׁאִין בָּךְ כַּח לֶאֱכֹל יוֹתֵר, אֶתָּה
נוֹתֵנוּ לְעָנִי!?

כך הוא האדם בעולם הזה - הולך בהבליו רעב לאכל ולהרויח ממון. בא העני, שהוא היצר הטוב, ושאל ממנו בבקשה שיחזור בתשובה ולעסוק בתורה, ואינו רוצה, מפני שהוא רעב יותר להרויח ממון.

לאחר זמן תופסים אותו בקולר. כשרואה שאינו יכול להרויח יותר, אומר אחר בתשובה, שמא יתנו לו שעה לכך או שמא לא יתנו לו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: שוטה, עכשו שאינך יכול עוד להרויח יותר אתה אומר אחר בתשובה?! שאלו היית יכול להרויח עוד, לא היית חוזר בתשובה. בעודו כך יצאת נשמתו. **ואמר** רבי זריקא, הגדול שמן החברים היה אלישע בן אבויה, ולא נתנו לו רשות לחזור בתשובה. שיצא הקול שהוא ואמר: בשעה שהיית מת, כל הדרכים והשבילים מלמעלה ומלמטה יסתתמו מאותו האיש שלא יבא לעולם הבא. אמר רבי יהושע בן לוי, למה לנו כל זה? (קהלת יב, א) וזכור את בוראיך כו' עד אשר לא יבאו ימי הרעה.

וישמע אברם כי נשבה אחיו (בראשית יד). רבי אבא פתח, כנגד יצר הרע כמו שנזכר

למעלה. הרי שנינו, כיון שנפרד יצר הרע מן הגוף של הצדיק, לאיזה מקום הולך? למקום הרשעים, שלא יקטרגו עמו.

מה משמיע? שכתוב (שם יג) ולוט ישב בערי הכפר ויאהל עד סדם ואנשי סדם רעים וחסאים וגו'. למקום רשעים וחסאים, שם אהלה לשבת. יצר הרע שם מהו עושה? חוטא עמם ומחטיא, עד שנשפה בעונותיו ונלכד.

ונשמת הצדיק מה היא עושה? וישמע אברם - זו היא הנשמה. כי נשפה אחיו - זה יצר הרע. וירק את חניכיו ילידי ביתו - אלו הם הצדיקים המחנכים במצוות ובדרך הטוב. כמו שאמר רבי אבהו, כיון שרואה הצדיק שהרשע נעזב ונלכד בעונותיו, הולך לאחז בו, ויחזר בתשובה, ומקרבו ומלמדו תורה. זהו שכתוב וירדף עד דן, עד עקר דינו וידף להצילו מדינה של גיהנם.

וכן הוא דרך הצדיקים, לרדף אחרי הרשעים כדי להחזירם למוטב. מה כתוב בהם? (שם יד) ויחלק עליהם לילה וגו'. וזהו נשמת הצדיקים, שמסירים ומבקשים להם, כדי שלא

יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ רְשָׁעֶתָם. הוּא וְעַבְדּוֹ וַיִּכְסּוּ – הַנִּשְׁמָה
וְהַצְּדִיקִים רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וּמוֹכִיחִים לָהֶם,
וּמִיִּסְרִים לָהֶם.

וַיִּרְדְּפֵם עַד חוּבָה – מוֹדִיעִים לָהֶם רָעָתָם,
רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שְׁמֹגְלִים לָהֶם
רָעָתָם וְרְשָׁעֶתָם, לְמַעַן יִבוֹשׁוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם. וְזֶהוּ
וַיִּרְדְּפֵם עַד חוּבָה. הַנִּשְׁמָה עוֹשָׂה כֵן, וּמוֹדִיעָה
לָהֶם דִּרְכָם הָרָעָה, וְזֶהוּ עַד חוּבָה. וְהַאִיף הֵם
הוֹלְכִים? לְשִׁמְאֹל וְלֹא לְיִמִּין.

מָה כְּתוּב אַחֲרֵי כֵן? (שם) וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ
וְגַם אֶת לוֹט. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, בְּעַל כְּרָחַם
הֵם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, שְׁכָתוּב וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו
וּרְכוּשׁוֹ הִשִּׁיב. וְאֶפְלוּ יֵצֵר הָרָע בְּעַל כְּרָחוּ שָׁב
בְּתִשׁוּבָה. וְאָמַר רַבִּי אַבְהוּ, בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה
שָׁכְרוּ שֶׁל אָדָם הָעוֹשֶׂה לְאַחֲרִים לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה.
מִנֵּין לָנוּ? מִמָּה שְׁכָתוּב אַחֲרָיו, (שם) וּמִלְכִּי צֶדֶק
מִלֶּךְ שָׁלֵם.

שָׁנָה רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּה, בְּשַׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצְּדִיק,
הִמְחִזִּיר בְּתִשׁוּבָה לְאַחֲרִים, יוֹצֵאָה מִן
הַגּוֹף, מִיכָאֵל הַשָּׁר הַגָּדוֹל הַמְקַרֵּיב נַפְשוֹת
הַצְּדִיקִים לְפָנֵי בּוֹרְאוֹ, הוּא יוֹצֵא וּמְקַדִּים שָׁלוֹם

לְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִלְכֵי צֶדֶק. זֶהוּ מִיכָאֵל רֹאשׁ שׁוֹמְרֵי שְׁעֵי צֶדֶק. מֶלֶךְ שָׁלֵם – זו יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה. הוֹצִיא לָחֶם וַיֵּיץ – שְׁמֶקְדִים וַיּוֹצֵא לְקִרְאָתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ שָׁלוֹם בּוֹאָךְ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִכָּאֵן לְמַדְנּוּ, כָּל הַמֶּקְדִּים וַיּוֹצֵא לְקִרְאָת הַבָּא מִן הַדֶּרֶךְ וְנוֹתֵן לוֹ שָׁלוֹם, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כָּאֵלּוּ אָכִילָה וּשְׁתִּיָּה הוּא נּוֹתֵן לוֹ. מִנֵּין לָנוּ? מִהַפְּסוּק הַזֶּה, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כו) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם וּבַמֵּים. וְכִי צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְלֶחֶם וּלְמֵים, וְהֵלֵא הָמָן יוֹרֵד לָהֶם, שֶׁהִיָּה טוֹב וַיִּפֶּה מִכָּל אָכִילָה שְׁבַע עוֹלָם?

אָמַר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא בָּאוּ לְהַקְדִּים לָהֶם שָׁלוֹם, הָעֵלָה עֲלֵיהֶם הַכְּתוּב כָּאֵילּוּ חֲסָרוּ מַחֲיָתָם. וְכָל הַמֶּקְדִּים שָׁלוֹם לַחֲבֵרוֹ וַיּוֹצֵא לוֹ לְדֶרֶךְ, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כָּאֵלּוּ נּוֹתֵן לוֹ לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת. וְכֵן אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּה, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל וּמִלֶּאכִי הַשָּׂרָת הַשׁוֹמְרִים שְׁעֵי צֶדֶק, יּוֹצֵאִים לְקִרְאָתוֹ וּמִקְדִּימִים לוֹ שָׁלוֹם.

וְהוּא כֹּהֵן לֵאל עֲלִיּוֹן – שֶׁשָּׁנָה רַב יוֹסֵף, כָּשֶׁם שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל לְמִטָּה, כֶּף מִיכָאֵל הַשָּׂר הַגָּדוֹל הוּא כֹּהֵן לְמַעֲלָה, וְהוּא מִקְדִּים וּמְבָרַךְ

לְנִשְׁמָה קָדָם, וְאַחַר כֶּף מְבָרֵךְ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְאַלְמָלָא מְקַרָּא כְּתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוּ, שְׁנֵאמַר
 (בראשית יד) וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן
 קִנָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֲשֶׁרֶיךָ שְׁזָכִיתָ לְכֶךָ, וְאַחַר כֶּף
 וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרֶיךָ בִּידֶךָ, אֵלֹהֵי
 הַרְשָׁעִים שְׁזָכִיתָם בְּתִשְׁבּוּבָה, וְעָשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.
 וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מְכַל (שם), אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 הַפְּסוּק הַזֶּה לֹא יִדְעֵנוּ מִי נָתַן מַעֲשֵׂר לְמִי.
 אֵלָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן לוֹ מַעֲשֵׂר. נוּטֵל
 אוֹת אַחַת מִתַּחַת כֶּסֶּא הַכְּבוֹד, וְנוֹתֵן אוֹתָהּ
 עֲטָרָה עַל הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וְאִיזוֹ הִיא אוֹת
 אַחַת? אוֹת ה', כֹּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בָּהּ, לְהִיּוֹת
 צְרוּרָה בְּצִוּוֹר הַחַיִּים, וְנִשְׁלָמַת בְּהַשְׁלָמָתוֹ. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמִי אַבְרָם
 וְהָיָה שְׁמִי אַבְרָהָם, וְזֶהוּ הַמַּעֲשֵׂר שֶׁנָּתַן לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ מְכַל? הוּא שְׁכִינָתוֹ שֶׁל
 מְקוֹם, שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, מֵהוּ
 שְׁכָתוּב (בראשית כד) וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל?
 שֶׁהִשָּׁרָה שְׁכִינָתוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חֲסִידָא, אֵין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
 מִשְׁפָּט בְּרָשָׁעִים בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד שְׁנִמְלֹךְ

בְּנִשְׁמָתָם שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) מִנִּשְׁמַת
אֱלֹהֵי יֹאכְדֹו. וְכִשְׁהֵם אוֹבְדִים, אֵין אוֹבְדִים אֶלָּא
מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁהִנֵּשְׁמָה דָּנָה לְרָשָׁעִים.

וְיִשְׁנִינוּ, ערסיא"ל שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֶנֶם, עוֹמֵד לִפְנֵי
נִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ עַל
הָרָשָׁעִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁיתְּנֵם
בְּרִשְׁוֹתוֹ לְהוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית
יד) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֶדֶם אֶל אֲבָרָם בֶּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ
סֶדֶם זֶהוּ שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֶנֶם, הָעוֹמֵד עַל הָרָשָׁעִים,
וְהוּא מֶלֶךְ סֶדֶם.

וְכֵּן, אוֹמֵר לְנִשְׁמָה, שֶׁהוּא אֲבָרָם? בֶּן לִי הַנֶּפֶשׁ,
שֶׁהִיא הַחוּטָאֵת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל יח)
הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָמוּת. כְּלוּמַר, בֶּן לִי אוֹתָהּ
הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא מִתְאַוָּה בַּחַטָּאוֹת, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה
נְדוּנִית כְּפִי רִשְׁעֶתָהּ, וְלֹא תִקְחֶנָּה בְּתַחֲנוּנֶיהָ.
וְהִרְכָּשׁ קַח לָךְ - אוֹתָם אֲשֶׁר שָׁבוּ בְּתִשְׁבּוּכָהּ
בְּנִפְשׁוֹתָם מִדְּרָכָם הָרָעָה, קַח לָךְ, וְהִצִּילֵם מִדִּינָהּ
שֶׁל גִּיהֶנֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִנֵּשְׁמָה מָה
הִיא אוֹמֶרֶת? וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֶל מֶלֶךְ
סֶדֶם הִרְמִיתִי יָדִי אֶל ה' אֵל עֲלִיּוֹן, בְּשָׁבוּעָה,

שְׁלֹא אֶתְפַּלֵּל וְלֹא אֶקַּח לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים,
שְׁהִייתִי מִכָּרִיז לְפָנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהוֹכַחְתִּים
לְחֹזֶר בְּתִשׁוּבָה, וּפִרְשֵׁתִי לָהֶם כָּל מִשְׁפָּטֵי
גִּיהֶנָּם, וְלֹא שָׁמְעוּ לִי. אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ
– שְׁלֹךְ הֵם, וּבִרְשׁוּתְךָ הֵם.

שְׁאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, פַּעַם אַחַת הָיִיתִי
רוֹאֶה וְנִקְלַעְתִּי סָמוּךְ לְשַׁעַר הַגִּיהֶנָּם,
וְשָׁמַעְתִּי קוֹל הָרָשָׁעִים, שֶׁהֵיוּ נִטְרָדִים בַּגִּיהֶנָּם
בְּדִין הַגָּדוֹל שֶׁדָּנִים אֶת הָרָשָׁעִים לְעוֹלָם הַבָּא,
וְהֵיוּ אוֹמְרִים: הַפֶּתַח שֶׁל הַפֶּסֶק שְׁלָנוּ שָׁמַעְנוּ,
וְלֹא הִרְכָּנוּ אֲזַיְנוּ. אוֹי לָנוּ שֶׁדָּבַר הַצַּדִּיקִים
לֹא עָשִׂינוּ.

בְּכִיתִי, שָׁמַעְתִּי הַקּוֹל הַהוּא שֶׁאוֹמֵר: בֶּן לֹוִי, בֶּן
לֹוִי, עֲלֵה עֲלִיתְךָ וּסְתָם פִּיךָ, אֵין לְךָ
רְשׁוּת לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, וְאַתָּה וְהַחֲבָרִים כְּתוּב
בָּכֶם (מִלֵּאכִי ג) וְעִסּוֹתָם רָשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֶפֶר תַּחַת
כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, שְׁבַעָה מְדוּרוֹת יֵשׁ
בַּגִּיהֶנָּם בְּאֲשֶׁר נִדּוּנִין הָרָשָׁעִים לְעֵתִיד
לְבֹא. וְשְׁבַעָה פְתָחִים יֵשׁ בַּגִּיהֶנָּם כְּנֶגֶד שְׁבַעָה
פְתָחִים שֶׁיֵּשׁ לְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְהִכָּנֵס בָּהֶם.

כְּנִגְדֵּן יֵשׁ לְנֶפֶשׁ הָרָשָׁע שֶׁבָּעָה פְּתָחִים לְהִכָּנֵס
בָּהֶם בְּגִיחָנָם, וְאֵלּוּ הֵם: אָפֶל, צִלְמוֹת, שַׁעֲרֵי
מָוֶת, בָּאֵר שַׁחַת, טִיט הַיּוֹן, שָׂאוֹל וְאַבְדּוֹן. וְשֵׁם
נְדוּנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ.

שָׁאֵמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מִשְׁפֹּט רָשָׁעִים בְּגִיחָנָם
שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ, וְשֵׁם יִצְפָּצְפוּ
בְּתִשׁוּבָה. וְנִשְׁמָתָם שֶׁל צַדִּיקִים פּוֹגְעִים לִפְנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַעֲלִים אוֹתָם מִשָּׂאוֹל,
שֶׁהוּא הַמְּדוּר הַשְּׁשִׁי, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א ב) מוֹרִיד
שָׂאוֹל וַיַּעַל.

וּמִי שֶׁנִּכְנָס בַּמְּדוּר הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא אַבְדּוֹן, שׁוֹב
אֵינוֹ עוֹלָה, שֶׁשְּׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵף עַל
פִּי שֶׁנִּכְנָס בִּשְׂאוֹל, עוֹלָה בְּתִשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (חֲנָה ב)
מִבֶּטֶן שָׂאוֹל שׁוֹעֲתִי שְׁמַעְתִּי קוֹלִי.

דִּבֶּר אַחֵר, (בְּרֵאשִׁית יד) הִרְמַתִּי יָדִי אֶל ה' אֵל עֲלִיּוֹן
וְגו' אִם מַחוּט וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הָרְאוּיִים לָךְ, שֶׁהֵם רָשָׁעִים גְּמוּרִים, שֶׁלֹּא שָׁבוּ
בְּתִשׁוּבָה מֵעוֹלָם, בְּשִׁבּוּעָה שֶׁלֹּא אָקַחְם לְעוֹלָם.

בְּלָעַדִּי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים (שם). אָמַר רַבִּי
תַּנְחוּם, בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבִּשְׂבִּילָהּ זוֹכָה הָאָדָם

לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָל הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְאַחֵרִים – יוֹתֵר מִכָּל־ם. בֹּא וּרְאֵה מָה כָּתוּב בְּכָאן, אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לִי – אוֹתָם הִרְשָׁעִים הָרְאוּיִים לִי. בְּלַעֲדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים – חוּץ מֵאוֹתָם הַמּוֹרִים תּוֹרָה לְאַחֵרִים וּלְתִינוּקוֹת, שְׂשֻׁכָּרִם כָּפוּל.

שְׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְתִינוּקוֹת, דִּירָתוֹ עִם הַשְּׂכִינָה. וְהִינוּ שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשֶׁהָיָה בָּא לִרְאוֹת אֶת הָעֲלָמִים בְּבֵית הָרֶב, הָיָה אוֹמֵר: הִלַּכְתִּי לִרְאוֹת פָּנֵי הַשְּׂכִינָה.

וְאוֹמֵר, רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים – חוּץ מֵאוֹתָם אֲשֶׁר לְמַדּוּ לַנְּעָרִים תּוֹרָה, וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, תִּדַּע שְׁאַחֲזִיק בָּהֶם וְלֹא אֶתְנֶם לִי, אֵף עַל פִּי שְׂרָאוּיִים לַעֲנֵשׁ.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ נִשְׁמַת הַצַּדִּיק עִם מֶלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֶנָם, הַמוֹשֵׁל עַל הִרְשָׁעִים. וְעוֹד אוֹמֵר לוֹ, לֹא אֲנִי לְבִדִּי אַחֲזִיק בָּאֵלוּ, אֲלֹא עֲנֵר אֲשָׁכּוֹל וּמִמָּרָא, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, הֵם יִקְחוּ חֵלְקָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּר רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּגֶשׁ בּוֹ אֵלֵיהּוּ בְּדַמּוֹת זֶקֶן אֶחָד, וְעַלֶם קָטָן עֲמוֹ, וְהָיָה

מַעֲבָר שֶׁל מִים רַבִּים לַעֲבֹר לְצַד הַזֶּה. אָמַר לוֹ:
זָקֵן זָקֵן, אָרִים עַל כְּתִפִּי אֶת הַיָּלֵד הַזֶּה, וְאַתָּה
בְּצַד הַשָּׁנִי, וְאַעֲבִיר אֶתְכֶם אֶת מַעֲבַר הַמִּים.

אָמַר: וְלֹא מוֹרָה הַדּוֹר אֶתָּה, וְלֹא תוּכַל
לְהַעֲבִירָנוּ. אָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, אִם אֶתְפֹּס
בְּיָדִי הָאֶחָת אוֹתְךָ וְאוֹתוֹ, אֲשַׁלִּיךְ אֶתְכֶם לְצַד
אֲחֵר בְּחֻצֵי מִל.

אָמַר: לוֹ, וְעַסְקָת בַּתּוֹרָה? אָמַר לוֹ, כֵּן. אָמַר
לוֹ: וְלֹא נִקְרָאת תּוֹשֵׁיָה, שְׂמַתְשֶׁת כְּחוֹ
שֶׁל אָדָם? אָמַר לוֹ: וְלֹא נִקְרָאת רְפוּאָה וְשִׁקּוּי,
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) רְפָאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁרְךָ וְשִׁקּוּי
לְעִצְמוֹתֶיךָ? אֵף אֲנִי שׁוֹתֶה מִהַתּוֹרָה הַרְבֵּה כְּמִי
שֶׁשׁוֹתֶה כָּלִי שֶׁל רְפוּאָה, וְהִתְחַזַּק כְּחִי.
הָעֲבַרְתִּי אוֹתָם.

אָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, מִי הַיָּלֵד הַזֶּה עֲמֹךְ? אָמַר לִי:
אֲנִי מְלַמְּדוֹ תּוֹרָה. אָמַרְתִּי לוֹ: זָקֵן זָקֵן, כְּחִי
רַב בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּבְשִׁבִּיל הַיָּלֵד הַזֶּה
לֹא אֲשָׁאִיר אֶת מְלֶאךָ הַגִּיָּהֲנָם לְגַעַת בָּךְ, וְאֲנִי
אֲכַנִּסְךָ לְעוֹלָם הַבָּא בְּרַב כְּחִי שִׁישׁ לִי שֵׁם.

אָמַר לִי: רַבִּי רַבִּי, כִּתְּךָ רַב לְעוֹלָם הַבָּא כְּאֶחָד
מִשְׁמָשֵׁי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמִשְׁמָשִׁים

לְפָנָיו. עַד שֶׁהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, לֹא רָאָה אוֹתוֹ. אָמַר:
מִזֶּה נִשְׁמַע שֶׁזֶה הָיָה אֵלֵיהּ. וְהָיָה שְׂמִיחַ בְּמַעֲשֵׂה
שַׁעֲשֵׂה לוֹ.

וּמֵאוֹתָיו הַיּוֹם, כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה דְמוּת אָבִיו, הָיָה
אוֹמֵר לוֹ: אָבָא אָבָא, אָמַר לְאוֹתוֹ
הַזֶּקֶן, בְּטוֹלִים רַבִּים הָיָה מֵהַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ: אָמַר
לוֹ שֶׁזֶקֶן הַקִּדְמוֹנִים, זֶקֶן שֶׁל הַכְּתוּבִים, וּמִיד
יִתְיַשֵּׁר כַּחַד.

אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם
וְגו' (בראשית טו). רַבִּי עֲזַרְיָה פֶּתַח, (שיר א)
מִשְׁכָּנִי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל
הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע כְּתֻקָּנָה עַל מִטָּתוֹ, עוֹלָה
נִשְׁמָתוֹ לְשׁוֹט בְּאַרְץ הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי בּוֹ, מֵהוּ כְּתֻקָּנָה? בֹּא תִשְׁמַע, שְׁשִׁים
אוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
לִילָה שְׂיֵהָא מְכֻּן בָּהֶם לְדַעַת הַסּוֹכְבִּים אֶת
כִּסֵּא הַכְּבוֹד, שֶׁהֵם שְׁשִׁים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ג)
שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל. (וְהָרִי הֵם
שְׂבָעִים? אֵלָּא עֲשָׂרָה מְמַנִּים לַעֲשׂוֹת דִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פב)
אֱלֹהִים נֹצֵב בַּעֲדַת אֵל).

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, פַּעַם אַחַת הִלְךְ רַבִּי דּוֹסֶתָאִי
לְרֹאוֹת אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. הִזְדַּמֵּן לוֹ

רבי חגי. אָמַר לוֹ: יֹאמַר לָנוּ מוֹרְנוּ דְּרַךְ תְּקִינָה
לְפָנֵינוּ, לְמִי הָלֵךְ? אָמַר לוֹ: לְרֹאוֹת אֶת סִבְר פְּנֵי
הַיָּמִים. אָמַר לוֹ: מִי הוּא? אָמַר לוֹ: מִי שְׂיוֹרְדִים
לְפָנֵינוּ גְּדוֹלִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר לוֹ: נוֹחַ לוֹ לֵמַר שְׁאַלְךָ עִמּוֹ לְדַרְכוֹ? אָמַר
לוֹ: אִם תּוּכַל לְסִבֵּר סִבְרָא לְמָה שֶׁתִּשְׁמַע
- לךְ, וְאִם לֹא - סִטָּה לְאַחֲרֶיךָ, כִּךְ שֶׁלֹא תַעֲנֶשׁ.
אָמַר לוֹ: לֹא יִחְשַׁשׁ מִר לָזֶה, שֶׁהָרִי שֶׁמַּעֲתִי דְּבַר
שֶׁל סוּד עֲלִיוֹן, וְהַסִּתְּפָלְתִּי בּוֹ, וְסִבְרָתִי סִבְרָא.

אָמַר לוֹ: וּמָה הִיא? אָמַר לוֹ: שֶׁמַּעֲתִי אֶת סוּד
הַפְּסוּק הַזֶּה (שִׁיר ג) הִנֵּה מַטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה -
הִיא כִּסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שָׁלוֹ.
שְׂשִׁים גְּבֻרִים סָבִיב לָהּ - אֵלּוּ שְׂשִׁים גְּדוֹלִים
מְשֻׁשִׁים עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם מְשֻׁשִׁים
לְכִסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן. מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל -
שֶׁהֵם מְמַנִּים תַּחַת שְׁלִיט גְּדוֹל קְדוּשָׁה, מִיכָאֵל
הָאֲפוּטְרוֹפּוֹס שֶׁל יִשְׂרָאֵל. מִשּׁוֹם שֶׁהֵם תַּחַת יָדוֹ,
כָּלֶם גְּדוֹלִים שָׂרִים אֲפוּטְרוֹפּוֹסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי דּוֹסֶתָאִי: רָאוּי אֶתָּה יוֹתֵר מִמֶּנִּי
לְלַכֵּת לְרֹאוֹת אֶת סִבְר פְּנֵי הַיָּמִים. הֲלָכּוּ.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵלָיו וְרָאָה אוֹתָם, אָמַר לְשֹׁמְשׁוֹ: לָךְ
וְאָמַר לָהֶם, שְׂכַסָּא שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֲמוּדִים מֵה הוּא
בְּלִי אֶחָד?

שְׁמַע רַבִּי דוֹסְתָאִי, הִסְתַּכַּל בְּנַפְשׁוֹ עַל הַדְּבָר
וְאָמַר לְשֹׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לְמַר, שְׁלֹא לְחִנָּם
אָמַר דָּוִד (תהלים קיח) אָבֵן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה
לְרֹאשׁ פְּנֵה, זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הָרַבִּיעִי.

הַלֵּךְ שֹׁמְשׁוֹ וְאָמַר לוֹ הַדְּבָר הַזֶּה. אָמַר לוֹ:
מֵאֵמֶר יָפֵה אֲמַרְתָּ, אֵלָּא לָךְ וְאָמַר לוֹ,
אִיפֹה בָּחֳלוֹ בְּדוֹד שְׁאֵמֶר אָבֵן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים?

אָמַר לוֹ לְרַבִּי חַגִּי: שְׁמַעְתָּ בַּדְּבָר הַזֶּה אֵיזֶשְׁהוּ
פִּתְגָם? אָמַר לוֹ: שְׁלֹשָׁה עֲנִינִים שְׁמַעְתִּי,
אֶחָד הוּא דָּרֶשׁ. אָמַר לוֹ: לֹא לְדָרֶשׁ בְּאִתִּי לְכָאן,
שְׁמַעְשֵׁה יְשִׁי וּבְנִי שְׁמַעְתִּי, אֲבָל עַקֵּר הַדְּבָר, אִם
שְׁמַעְתָּ – אָמַר.

אָמַר, עַקֵּר הַדְּבָר הֵם שְׁנֵי עֲנִינִים שְׁשִׁמַּעְתִּי,
אֶחָד הוּא שְׁאֵמֶר אָבָא, בִּיּוֹם שְׁנִבְנָה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד רַב
לְדוֹד הַמֶּלֶךְ.

שְׁאַחֵר שֶׁהוֹדֵמָן לוֹ אוֹתוֹ הַחֲטָא, וְאָף עַל גִּב
שְׁמַחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיזָא

מִן הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא הִשְׁאִירוּ אוֹתוֹ הַמַּלְאָכִים
הָעֲלִיּוֹנִים לַעֲבֹד בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֶעֱלָה, וְהָיָה
יוֹשֵׁב בַּחוּץ.

וּבַיּוֹם שֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, קָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַקָּדוֹשׁ, וּמָנָה אוֹתוֹ
לְהִיּוֹת הוּא וְשָׁשִׁים קְדוֹשִׁים עֲלִיּוֹנִים
אֲפוּטְרוּפוּסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אוֹתָם שֶׁהִקִּיפוּ אֶת
כֶּסֶּא כְבוֹדוֹ הַקָּדוֹשׁ.

וּמָנָה אֶת מִיכָאֵל לְהַכְנִיס אֶת דָּוִד הַמַּשִּׁיחַ
לְשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, וּלְהַתְקִינוֹ
עִם הָאֲבוֹת כְּמֶרְכָּבָה קְדוֹשָׁה עֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (מלכים-א ח) עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה'
לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ.

וְהִיתָר - עֲנִין הוּא, שְׁכָתוֹב בִּיהוּדָה סָבוּ שְׁבַחָלוּ
בוֹ אָחִיו. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית לח) וַיֵּרֶד
יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו, שֶׁהִסְרִוּהוּ מִגְּאוֹתוֹ. וְהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֵין נוֹחַ לְפָנָיו מְכַל בְּנֵי יַעֲקֹב לְהִיּוֹת
שְׁלִיט שֶׁל מַלְכוּת שֶׁל עוֹלָמִים, אֲלָא רַק לְיְהוּדָה.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם מט) לֹא יָסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וְכוּ'
וְלוֹ יִקָּהֵת עַמִּים. הוּא לְבָדוּ, וְלֹא לְשָׂאֵר בְּנֵי
יַעֲקֹב, וְהִינּוּ הַדְּבָר שֶׁהָיָה אוֹמֵר אָבִיו.

וַעֲוֹד שְׁמַעְתִּי, מָה רָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לַתֵּת שְׁלוֹטוֹן לַיהוּדָה מְכַל שְׂאֵר אֶחָיו?
 אֲלֹא הִסְתַּכֵּל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל
 שֶׁהָיָה רִשׁוּם בְּשֵׁמוֹ שֶׁל יְהוּדָה, וּבְגִלּוֹ הַשְּׁלִיטוֹ
 עַל הַכָּל וְשְׁלוֹטוֹנוֹ לֹא יִסּוּר. בָּא רַבִּי דּוֹסֶתַּאִי
 וּנְשָׁקוּ בְּרֹאשׁוֹ.

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם. אָמַר, אַתֶּם
 בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה, חֲצִי וְשִׁלָּם
 תִּבְּאוּ אֵלַי, וְתִרְאוּ וְתַחֲיוּ מֶה שֶׁלֹּא הָיָה גְלוּי
 לְעוֹלָמִים, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"ג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם
 וְחִי, וְאַתֶּם תִּרְאוּ וְתַחֲיוּ.

יֵשְׁבוּ לְפָנָיו. הוּא שֶׁתֵּק וְהֵם שֶׁתֵּקוּ. נִכְנָס
 לַחֲדָר, וְשָׁמַע אוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁהָיָה אוֹמֵר:
 אָמַר לָהֶם מֶה שֶׁהֵם רוֹצִים, שֶׁצִּדִּיקִים הֵם. עַד
 שִׁירַד, הָעָרִיב הַלֵּילָה. אָכְלוּ. בְּעוֹדָם אוֹכְלִים,
 שֶׁתֵּק, וְהֵם שֶׁתֵּקוּ. כְּשֶׁאָכְלוּ, קָמוּ לְשֹׁכֵב. אָמַר
 לָהֶם: אִם יֵשׁ מִכֶּם שֶׁשָּׁמַע דְּבָר, שִׁיאֲמַר לִי.

פִּתַּח רַבִּי דּוֹסֶתַּאִי וְאָמַר, אָנּוּ סְבָרָא נִסְבָּר, וְטוֹב
 לְדַעַת, אַתָּה אָמַר לָנוּ. אָמַר לָהֶם,
 הַשְּׁמַעְתֶּם הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק? כָּל
 הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע כְּתוּבָנָה עַל מִטָּתוֹ, נִשְׁמָתוֹ

עוֹלָה לְשׁוֹט בְּאַרְץ הַחַיִּים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ג)
שְׂשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ
לוֹ, יֹאמֶר רַבֵּנוּ!

אָמַר לָהֶם, בְּקִרְיַאת שְׁמַע יֵשׁ שְׂשִׁים אוֹתִיּוֹת
יְדוּעוֹת עַד וּבִשְׁעָרֶיהָ, וְעַל כָּל אוֹת וְאוֹת
יֵשׁ סוּד כְּבוֹד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַשְּׁלִיט
הָעֲלִיּוֹן, וְעִבּוּדַת הָאָדָם לְפָנָיו, עַד שִׁיקָרֵב דַּעְתּוֹ
לְכֹסֵא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה.

וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה לּוֹקַח אוֹתָם מִפִּי בַעַל הַפָּנִים,
שְׁשֻׁמוֹ כֶּשֶׁם אֲדוֹנוֹ, וְהוּא מַעֲלָה
אוֹתָם לְמַעֲלָה עִם נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְפָנֵי מִזְבַּח
הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעֲלָה.

וְנוֹטְלִים אוֹתָם שְׂשִׁים מַלְאָכִים שְׁמִקִּיפִים אֶת
כֹּסֵא הַכְּבוֹד, כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹת
אַחַת, וּמִזְמָרִים בָּהֶם בְּכָל לַיְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דברים
כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיָּדָךְ וְהִנִּיחוֹ לְפָנֵי מִזְבַּח ה'
אֱלֹהֶיךָ. וְלָקַח הַכֹּהֵן - זֶהוּ מִטְטְרוֹן, הַטָּהוֹר -
אֵלּוּ שְׂשִׁים אוֹתִיּוֹת שֶׁל קִרְיַאת שְׁמַע שֶׁל הַלֵּילָה.

לִמַּד אוֹתָם, יִצְאָה מֵהֶם נִשְׁמָתָם וְרָאוּ מַה שָּׂרְאוּ,
וְהִתְעוּרְרוּ. אָמַר אֶחָד לְאֶחָד: לֹא נִשְׁב
כָּאֵן, אֵינָנו רְאוּיִים לָזֶה. מִי שֶׁהוּא מִלְּאָךְ עֲלִיּוֹן,

יְהִיָּה בְּכָבוֹד הַזֶּה. מָה הִיָּתָה דַּעְתָּם? רָאוּ
שְׁמֵלָאָכִים דּוֹחִים אוֹתָם הַחוּצָה, וְהִצְטָעְרוּ. עַד
שָׂרְאוּ מָה שָׂרְאוּ, וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר
הַעֲבִירָה אוֹתָם, וְנִצְלוּ.

רָאוּ אֶת אוֹתוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁבָּא לְקַבֵּל אֶת
לְמוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאָמַר: גָּדוֹל קְדוֹשׁ,
עֲלֵה עָלָה. אָמַר לוֹ: מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה. אָמַר
לוֹ: מִי אֵלֶּה אֶצְלָךְ? אָמַר לוֹ: גְּדוּלֵי הַדּוֹר הֵם.
אָמַר לוֹ: אֵין לִי רִשּׁוּת, שֶׁהֲרִי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אָמַר לִי לְקַבֵּל פְּנֶיךָ, וְאֲנִי נִכְנָסְתִּי לְפָנָיו. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (שִׁיר א) הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. וּבְחִיָּךְ
קְדוֹשׁ, כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, נִגִּילָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּךְ, לְכֹל הַצַּדִּיקִים, עוֹשֶׂה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְמַמְטְרוֹן שֶׁר
הַפָּנִים, שִׁיעֲלָה נִשְׁמוֹתֵיהֶם מֵעָלָה. הוּא אוֹמֵר
עֲלֵה עָלָה - וְנִשְׁמָתוֹ מְשִׁיבָה לוֹ וְאוֹמֶרֶת מִשְׁכְּנֵי
אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו. הוּאִיל
וְרִצּוֹנוֹ שֶׁאֲנִי אֶכְנֵס לְחֲדָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, נִגִּילָה
וְנִשְׁמָחָה בָּךְ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קמט) יַעֲלֶזוּ
חֲסִידִים בְּכָבוֹד, זֶה מַטְטְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ צַדִּיק עוֹלָה לְפָנָי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

עוֹשֶׂה לוֹ הַבְּטָחָה וּמְבַרֵךְ לוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית טו) אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזָה לֵאמֹר אֶל תִּירָא אַבְרָם אֲנִכִּי מִגֵּן לָךְ שְׁכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד. אֶל אַבְרָם - זוּ הִיא הַנְּשָׂמָה. בַּמַּחֲזָה - כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ. וְמָה אוֹמֵר לוֹ? אֶל תִּירָא אַבְרָם אֲנִכִּי מִגֵּן לָךְ שְׁכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד. דְּבַר אַחֲרֵי, בַּמַּחֲזָה - זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וּמֵרָאָה כְבוֹד ה' כָּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר. וְזֶהוּ מַטְטְרוֹ"ן, הַמוֹלִיכוֹ לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ.

דְּבַר אַחֲרֵי, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מָה כָּתוּב לְמַעַלָּה מִן הָעֲנִיָּן? רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. וְכָתוּב אַחֲרָיו אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַנְּשָׂמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזְוִיט מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעַלָּה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. שְׁאָמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנְּשָׂמָה לְעוֹלָם הַבָּא הוּא אוֹר זוֹהַר שֶׁלְמַעַלָּה מְכַסֵּא הַכְּבוֹד הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צז) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׁמְחָה. וְכָתוּב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מִלֶּאֱךָ וְלֹא כֶּסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים כז) ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא.

וְהוֹלִיךְ זֶה כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק נִטְלָה מֵאוֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת

בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִם זָכַתָּה וְעוֹלָה לְמַעַלָּה – אֵינוֹ דִּין שְׂתוּסָף לָהּ יוֹתֵר אֹר מִמָּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לְכַנֵּס בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמֵּי מְקַבֵּלֶת אוֹתוֹ הָאֹר?
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמָּלָא מְקַרָּא כְּתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוּ, שְׁכַתוּב (בראשית טו) אֶל תִּירָא אֲבָרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ, אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה? בְּשִׁבִּיל שְׁשׂוּכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד.

דְּבַר אַחֵר, שְׁכַרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד – יֵשׁ לָךְ שְׂכָר הִרְבֵּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לָךְ בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאֹר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת אַחַת מִשְּׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשָׁה. כִּי הָרִי שְׁנִינוּ, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִהְיוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צְדִיק וְצְדִיק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִיזְהוּ? זֶה אוֹת ה"א, כְּאֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׁכַתוּב (בראשית ב) בְּהִבְרָאִם, בְּה"א בְּרֵאִם.

זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמִךְ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמִךְ אֲבָרָהֶם, לִהְיוֹת הַנְּשָׁמָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהַטּוֹב. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה סב) עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּזִּי הָיָה לוֹ הָאָרִיס הַהוּא, וְהָיָה מִצַּעַר אוֹתוֹ. בָּאוּ לְפָנָיו רַבִּי זִירָא וְרַבִּי

אָבא. אָמְרוּ לוֹ: מָה עוֹשֶׂה מֶר עִם אָרִיסוֹ? אָמַר
 לָהֶם: כְּשֶׁהָאִישׁ גּוֹנֵב, בְּעַל הַשֶּׁמֶשׁ יִזְהִיר עָלָיו
 זִהְרוּ. אָמְרוּ לוֹ: לֹא מַעֲיֵן אֲדוֹנִי בְּדַבְּרֵיו? אָמַר
 לָהֶם: וּמָה אַעֲשֶׂה, וְהוּא מַצְעֵר אוֹתִי. אָמְרוּ לוֹ:
 יִפְרֹד אֲדוֹנִי מִמֶּנּוּ וַיְרוּחַ לָךְ.

בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ לוֹ: לֹא לָזֶה בָּאנוּ אֵלֶיךָ,
 אֶלָּא יֹאמֶר לָנוּ מוֹרְנוּ, הַשְּׁבָטִים בְּנֵי
 יַעֲקֹב מָה הֵם לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: הֵעִלָּה אוֹתָם לִישִׁיבַת הָרְקִיעַ, וְכָל
 נִשְׁמַת צַדִּיק שְׁעוּלָהּ, הֵם מַעֲיִדִים עַל מַעֲשִׂיהָ.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה, זֶה
 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה. שֶׁשֵּׁם עָלוּ שְׁבָטִים
 שְׁבָטֵי יִה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְהַעֲיִד עַל כָּל צַדִּיק
 וְצַדִּיק מִיִּשְׂרָאֵל. וְלָמָּה? לְהִיּוֹת כָּלָם מוֹדִים
 וּמְבָרְכִים לְשִׁמּוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב, עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
 לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְכִיר אֶת שְׁלוֹ
 וּמִשְׁתַּבַּח וְאוֹמֵר: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְאֵה מָה
 הִנַּחְתִּי בְּאַרְץ, וְזֶהוּ לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'.

וְהִינּוּ שְׁשָׁנֵינוּ, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ מְדוּר לְפִי
 כְּבוֹדוֹ וּלְפִי הָרָאוּי לוֹ. מִי שֶׁבָּא מֵרְאוּבֵן,
 שֵׁם מְדוּרוֹ עִם הַצַּדִּיקִים מִן רְאוּבֵן, וְכֵן כָּל שְׁבֵט

וְשָׁבֵט. וּמִי שֶׁהוּא גֵר מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם וְנִתְגַּוֵּר,
מְדוּרוֹ בַּמְדוּר שֶׁל גֵּרִים. וְהַשְׁבָּטִים עוֹמְדִים
לְעֵדִים לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב שֶׁשֶׁם עָלוּ
שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה' .
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק יוֹדַעַת
וּמִכֶּרֶת לְעוֹלָם הֵבֵא מָה שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ
וּמִכִּיר מִלֶּאךָ הַמְשָׁרֵת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ
צַדִּיק כִּי טוֹב, כִּי טוֹב מִמֶּלֶאכֵי הַשָּׁרֵת. וְכָתוּב
(תהלים צז) אוֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׁמְחָה.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (מִיכָה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לַעֲשׂוֹת גְּאֻלָּה לְבָנָיו כְּאוֹתָם הַיָּמִים שֶׁשָּׁלַח
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהִלָּקָה
כְּאוֹתָם הַמְּכּוֹת אֶת הַמִּצְרַיִם בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל.

בֵּא וְרָאָה מָה בֵּין הַגְּאֻלָּה הַזֹּאת לַגְּאֻלַּת מִצְרַיִם.
גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הָיְתָה בְּמֶלֶךְ אֶחָד וּבְמַלְכוּת
אֶחָת, וְכָאֵן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם וּבְכָל מַלְכוּת
שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז יִתְכַּבֵּד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל
הָעוֹלָם וּבְכָל הָאֶרֶץ, וְיִדְעוּ כָּלֵם אֶת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וְכָלֵם יִלְקוּ
בְּמְכּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת עַל כָּל אֶחָת שְׁתֵּים, מִשּׁוּם
שֶׁסָּרְבוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וּבְשִׁידְעוֹ אֶת שְׁלוֹטוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 כִּכְתוּב (זכריה יד, כ) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל
 כָּל הָאָרֶץ, אִזּוּ כָּלֵם יִתְנַדְּבוּ עִם יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל
 אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵה'. וְאִזּוּ יִזְדַּמְּנוּ
 הָאֲבוֹת בְּשִׁמְחָה לְרֹאוֹת אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיהֶם כְּמוֹ
 מִקֶּדֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

סדר הלימוד ליום יג אב [יום 308 בשנה]

פֶּרֶשֶׁת וִירָא (דף לג ע"א - דף לג ע"א)

וְאֶבְרָהָם הָיָה יְהוֹיָה (בראשית יח) - יְהוֹיָה בְּגִימְטְרִיא
 שְׁלֵשִׁים. יוֹם אֶחָד יֵצֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְרֹאֶה עוֹלָם חָשׁוּךְ וְאֶפֶל, וְנִסְתַּתֵּם אוֹרוֹ. אָמַר לוֹ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, בֵּא וְנִרְאֶה מָה רוּצָה הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. הִלְכוּ וּמָצְאוּ מֵלֶאךָ אֶחָד שְׂדוּמָה לְהַר
 גָּדוֹל, וּמוֹצִיא שְׁלֵהָבוֹת אֵשׁ מִפִּיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָה אַתָּה רוּצָה לַעֲשׂוֹת?
 אָמַר לוֹ: אֲנִי רוּצָה לְהַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם
 מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מְצוּיִים שְׁלֵשִׁים צַדִּיקִים בְּדוֹר, שֶׁכָּךְ
 אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אֶבְרָהָם, וְאֶבְרָהָם הָיָה

יְהִיָּה, יְהִיָּה בְּגִימָטְרִיא שְׁלֹשִׁים הֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי
שְׁמַעוֹן: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, לֵךְ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא וְאָמַר לוֹ: בֵּר יוֹחָאִי מְצוּי בְּעוֹלָם.

הֵלֶךְ הַמְּלָאךְ הַהוּא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, גָּלוּי לִפְנִיךָ מַה
שָׁאֵמַר לִי בֵּר יוֹחָאִי? אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
לֵךְ תַּחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם וְאַל תִּשְׁגִּיחַ בְּכֵר יוֹחָאִי.

בְּשִׁבְא, רָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת הַמְּלָאךְ. אָמַר
לוֹ: אִם לֹא תֵלֵךְ, גּוֹזְרִנִּי עָלֶיךָ שְׁלֹא

תִּכְנַס לַשָּׁמַיִם, וְתִהְיֶה בְּמָקוֹם שֶׁל עֲזָא וְעֲזָאֵל.
וְכִשְׁתִּכְנַס לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לוֹ,
וְאִם אֵין שְׁלֹשִׁים צְדִיקִים בְּעוֹלָם, אֲזִי שְׂיִהְיוּ
עֲשָׂרִים, שְׂהִרִי כָּתוּב לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעֶבֶר
הָעֲשָׂרִים. וְאִם אֵין עֲשָׂרִים, שְׂיִהְיוּ עֲשָׂרָה, וְאַחַר
כֵּךְ כָּתוּב לֹא אֶשְׁחִית בְּעֶבֶר הָעֲשָׂרָה. אִם אֵין
עֲשָׂרָה – שְׂיִהְיוּ שְׁנַיִם, שְׂהֵם אֲנִי וּבְנִי. שְׁכַךְ
כָּתוּב (דְּבָרִים יט) עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים יָקוֹם דָּבָר,
וְאֵין דָּבָר אֱלֹא עוֹלָם, שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים לג) בְּדָבָר ה'
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְכוּ'. וְאִם אֵין שְׁנַיִם – הִרִי יֵשׁ
אַחַד, וְאֲנִי הוּא, שְׁכָתוּב (מְשִׁלִּי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד
עוֹלָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵא קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר:
אֲשִׁרִי חִלְקָךְ, רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

גִּזְזֵר לְמַעַלָּה, וְאַתָּה מְבַטֵּל לְמַטָּה. בּוֹדֵאי עָלֶיךָ
כְּתוּב (תהלים קמה) רִצּוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה.

פְּרֻשֶׁת תּוֹלְדוֹת (דף לג ע"א - דף לד ע"א)

וַיֹּאמֶר עָשׂוּ אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם
הָאָדָם הַזֶּה (בראשית כה). לָמָּה כְּתוּב פַּעַמִּים
הָאָדָם? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁכָל מָה שֵׁישׁ לוֹ אָדָם, הוּא
אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי.
וְתִבְשִׁילוֹ אָדָם, שְׁכָתוּב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדָם
הָאָדָם הַזֶּה, וְאַרְצוֹ אֲדָמָה, שְׁכָתוּב (שם לב) אֲרָצָה
שְׁעִיר שָׂדֶה אָדָם. וְאַנְשֵׁי אֲדָמִים, שְׁכָתוּב (שם לו)
הוּא עָשׂוּ אָבִי אָדָם. מִי שֶׁעֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ
אָדָם, שְׁכָתוּב דּוֹדֵי צַח וְאָדָם. וּלְבוֹשׁוֹ אָדָם,
שְׁכָתוּב (ישעיה סג) מִדּוּעַ אָדָם לְלְבוּשֶׁךָ, וְכָתוּב (שם)
מִי זֶה בָּא מֵאָדָם.

סְתוּרֵי תוֹרָה

בֹּא וּרְאֵה, שְׁבַעַה יָמִים עָלְיוֹנִים בָּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם, וְעָלִיהֶם שְׁתַּל וּבִנָּה
עוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
ה', וְלֹא כְתוּב בְּשֵׁשֶׁת.

וּבִנְיָנָם אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עָלְיוֹנִים, בָּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שְׁבַעַה צְדִיקֵי אֱמֶת,

לְקַיִם אוֹתָם וּלְהָאִיר לָהֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּנִגְדּוֹ
 יוֹמוֹ. וְשֵׁתַל אוֹתָם כָּל אֶחָד בְּדוֹר הָרְאוּי לוֹ, וְהֵם
 אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וְהֵם נִקְרָאִים הָרִים, הַרְרֵי קָדֶם, שֶׁהֵם תְּלוּיִים
 מֵאוֹתָם שִׁבְעָה הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים שְׁאֻמְרָנוּ.
 שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית, וְשִׁבְעָה שְׁעוֹמָדָת וְהוֹלָכָת
 לִפְנֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כְּאַלְהֵים
 כְּמֵלֶכֶךְ ה' לִפְנֵיהֶם.

וְאַף עַל גֵּב שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, רְבִיעִי הוּא בְּיָמִים.
 וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁבִיעִי. אָבֵל כַּאֲשֶׁר הִיא
 נִכְלָלָת בְּיוֹסֵף, וְנוֹתַנָּת לוֹ תּוֹסֶפֶת תְּפִנוּק מִבֵּית
 הַמֶּלֶךְ, אֵף הִיא נִקְרָאת שְׁבִיעִית.

וּבָלָם אַחֲזִיזִים בַּשְּׁכִינָה בְּסוּד שֶׁל שִׁבְעָה, מִשּׁוּם
 שֶׁהַשְּׁכִינָה נִקְרָאת בַּת שֶׁבַע, בַּת מִן הָאֵם
 הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁהִיא הַכָּלֵל שֶׁל שִׁבְעַת הַדְּרָגוֹת שְׁעֻמָּה,
 וְהִיא הַדְּרָגָה שֶׁל צֶדֶק, הָעֲשִׁירִית שֶׁל אוֹתָן
 הַסְּפִירוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְנִקְרָאת שְׁבִיעִית בְּכָתוֹב, (ד"ה-א כט) לָךְ ה' הַגְדָּלָה
 וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוּד כִּי
 כָּל וְכו', עַד הַמְּמָלְכָה. וּמָה הַטַּעַם, וְהָרִי רְבִיעִית

היא לימים? אלא משום שהיא הנטיעה
האחרונה ונכללת בשביעית, משום כך נטלה את
שמו, והכל אחד.

וכֵּן אחד ואחד מן האבות הכיר את הקדוש
ברוך הוא מתוך האספקלריה שלו. אברהם
הכיר אותו מתוך חסד, שהיא מדת הגדלה, מדת
החסד, ימינו של המלך, ועל כן אחז בה ולא
השאירה לעולמים, ועשה טוב עם בני אדם,
ופרשה, שהרי מעשיו העלו אותו לדרגה הזו.

יצחק הכירו בדרגת הגבורה, שנקראת פחד
יצחק, ופחד ממנו לעולמים. יעקב הכיר
אותו מתוך דרגת התפארת, שהוא כלול מחסד
ומפחד, ונקרא אמת, ואחוז בה. זהו שכתוב (מכה
ט) תתן אמת ליעקב.

יוסף הכיר את הקדוש ברוך הוא מתוך
האספקלריה ההיא שנקראת כל, ועל כן
נקרא יוסף כלכל, שכתוב (בראשית מז) ויכלכל יוסף,
ונקרא יסוד עולם.

משה ואהרן הם שני כרובים, שנשמע הקול
שלמעלה מביניהם, ועל כן נתנה תורה
על ידיהם. זהו שכתוב (שמות כה) ונועדתי לך שם

וּדְבַרְתִּי אִתְּךָ וְגוֹמֵר. וְהֵם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים
שְׁלַמְעֵלָה, הֵם נִצַּח וְהוֹד, וְהֵם שְׁנֵי תוֹמְכֵי הַגּוֹף.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ לָהּ לַגְּבִירָה לְמִטָּה שְׁנֵי כְּרוּבִים
תַּחֲתֶיהָ, שְׁיוֹנָקִים מִמֶּנָּה, וְהֵם עֲלִיוֹנִים
וְדַאי, עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת, שֶׁנִּקְרָא צֶדֶק אַרְוֹן הָעֵדוּת.
וּמִי הָעֵדוּת? זֶה יוֹסֵף, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים פא) עֵדוּת
בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ. וְנִקְרָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהָאֲרוֹן הַזֶּה
תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל אוֹתָם אָבוֹת עֲלִיוֹנִים שְׁאֲחוּזִים
לְמַעַלָּה, כָּלֶם רְמוּזִים בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
תוֹרַת ה', וְדוֹד שֶׁהוּא אֲחוּז בְּבְרִיתָא, שֶׁהִיא
תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, רְמוּז בְּדִבְרֵי קְבָלָה, וּמִשּׁוּם כֶּף
נִקְרָאת קְבָלָה, שֶׁמִּקְבֵּלֶת אוֹר מִתוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
שֶׁנִּקְרָא צִדִּיק, וְנִקְרָא יוֹסֵף, וְנִקְרָאת כָּל.

וְאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים הָעֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים עַל
אוֹתוֹ אַרְוֹן הָעֵדוּת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְהַנִּצַּח
וְהַהוֹד כִּי כָל בְּשָׁמִים וּבְאֶרֶץ, וְזֶהוּ סִיוֵם שֶׁל
הַשָּׁמַיִם, וּמִזֹּג לְאֶרֶץ הַזֶּה.

וְכָךְ הוּא, שְׁכָל מֶה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא –
בְּרָא כְּנִגְדּוֹ לְמִטָּה. וְיוֹסֵף נִקְרָא עֵדוּת, זֶהוּ

שְׁכָתוֹב עֲדוֹת בִּיהוּסָף שָׁמוּ, וְעַל כֵּן שָׁמוֹ שֶׁל
יוֹסֵף שָׁלֵם בְּכָל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, אֲרוֹן שֶׁל יוֹסֵף וְאֲרוֹן הַשְּׁכִינָה הָיוּ
הוֹלְכִים יַחַד בַּמִּדְבָּר, וְכָל הָעוֹלָם הָיוּ
אוֹמְרִים: מָה טִיבָם שֶׁל שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת הָאֵלֹהִים?
וּמְשִׁיבִים לָהֶם: קָיָם זֶה מָה שְׁכָתוֹב בָּזָה. קִי"ם
וְדָאִי, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (מְשַׁלִּי י) וְצִדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, הוּא
הַקִּיּוֹם שֶׁל הָעוֹלָם.

בִּא דָּוָד, שֶׁהוּא הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהָאֲבוֹת אַחוּזִים בּוֹ,
בְּבֵת שֶׁבַע הַזֶּה, שֶׁהִיא מַמְלָכָה, וְלֹא עֶזְב
אוֹתָהּ לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (יחזקאל לו) וְדָוִד עַבְדִּי
נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם, וְכָתוֹב (תהלים פט) כִּסְאוֹ כִּשְׁמֶשׁ
נִגְדִי. וְכָל זֶה לְמַדָּה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה, שֶׁכָּל־אֲחוּזִים
בַּשְּׁכִינָה בַסּוֹד שֶׁל שֶׁבַע.

בִּא וּרְאָה, אֲבִרְהָם הַמָּאֹר הָרֵאשׁוֹן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל
הָעוֹלָם, כְּשֶׁרָצָה לַעֲלוֹת לְדִרְגָּתוֹ, לֹא יָכַל,
עַד שֶׁעָלָה וְנוֹדַע בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ הַדִּרְגּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
שֶׁעָלֶיהָ, שֶׁל אוֹתוֹ הַחֶלֶק שָׁלוֹ.

כִּיּוֹן שֶׁעָלָה וְהִכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
אוֹתָן שְׁלֹשׁ הַדִּרְגּוֹת שֶׁעָם אוֹתָם הַשְּׁבָעָה,
שֶׁהֵם כְּתָר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה בִּינָה, וְהֵם הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל

עֲשֹׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְכִיּוֹן שֶׁעָלָה אַחֵר כֶּךָ בְּאוֹתָם הַשְּׁלֵשָׁה, שֶׁהֵם
הָעֵתִיק וְאֶבֶא וְאֶמָּא, שֶׁשׁוּפֵעַ מֵהֶם אוֹר לְמַטָּה, אִז
אֲחִז לְחַלְקוֹ אֶת אוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁתַּחֲתִיָּהֶם שֶׁל אוֹתָם
הַשְּׁלֵשָׁה, שֶׁנִּקְרָאת חֶסֶד.

וְאֵת כָּלֶם הַשִּׁיג מִתּוֹךְ הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּה שֶׁשׁוּלָטַת
בְּלִילָה, שֶׁבָּהֶם וְדָאִי לֹא הָיָה אָדָם שִׁיּוּדַע
כָּלוּם. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, בֶּן שָׁלֹשׁ שָׁנִים הִפִּיר אֲבָרָהָם
אֶת בּוֹרְאוֹ. בֶּן שָׁלֹשׁ דּוֹקָא.

וְבֹא רָאָה סוּד שֶׁל שָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים הַלָּלוּ, וְלֹא
פָּחוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִקְרָאת בֵּת שְׁבַע,
וְלֹא יָכוֹל לִקְרֹב אֵלֶיהָ עַד שִׁיעָלָה בְּאוֹתָן שָׁלֹשׁ
דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁעֵם אוֹתָן הַשְּׁבַע, לְהִוָּדַע מִתּוֹכָן,
וּלְהֵאִיר בְּכָל מָה שֶׁהוּא לְמַטָּה, שָׁלֹשׁ וְשְׁבַע. הָרִי
עֲשֹׂר דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת הַסוּד שֶׁל הַשֵּׁם שֶׁל הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה מוֹאָר בְּאוֹתָן הַשְּׁלֵשׁ, רָצָה לַעֲלוֹת
בְּאוֹתָן הַשְּׁבַע, בְּסוּד הַכְּתוּב (בראשית כא)
וַיַּצֵּב אֲבָרָהָם אֶת שְׁבַע כְּבֹשֶׁת הַצֶּאֱנָן. וְסוּד זֶה רָמַז
לְאֲבִימֶלֶךְ, שֶׁלֹּא יִשְׁלֹטוּ עַל בָּנָיו עַד שִׁישְׁתַּלְמוּ
אוֹתָם שְׁבַעַת צְדִיקֵי הָאֱמֶת בְּיִשְׂרָאֵל, כְּנֶגֶד שְׁבַע
הַדְּרָגוֹת שֶׁל מַעְלָה.

כִּיּוֹן שִׁישְׁתְּלֻמוּ, יֵשֵׁב הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, בְּקִיּוֹם שָׁלֵם. וַיָּבֹא דָּוִד,
שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וַיַּעֲוֹרֵר אֶת אוֹתָהּ בַּת שֶׁבַע
שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהִיא נוֹקְמַת אֶת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל,
וַיִּפְרַע מֵהֶם.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמואל-ב ח) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנִיעֵם, וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מֶתֶג הָאִמָּה
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. וְמָה זֶה וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן? אַחֵר
שֶׁנִּשְׁלְמוּ יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, אֲזִי – וַיֵּךְ
דָּוִד אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנִיעֵם. שְׁהָרִי עַד עַתָּה לֹא
יָכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְשַׁבֵּר אֶת כַּחַם, וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ
הַחֲבָרִים בְּאוֹתוֹ מֶתֶג הָאִמָּה, וּפְרָשׁוּהָ.

וּבֹא רָאָה, זֶה שָׁרְמָז לֹא אֲבָרָהָם בְּכַבְּשׁוֹת הַצֹּאן,
וְלֹא בַּעֲזִים וְלֹא בַּדְּבָרִים אַחֲרִים, מְשׁוּם
שֶׁהֵם מַצֵּד הַחֶסֶד. מֵאוֹתָם הַמִּמָּנִים שְׁיוֹנְקִים מַצֵּד
הַחֶסֶד, יוֹנְקִים לְמִטָּה אוֹתָם כְּבָשִׂים, תַּחַת
שְׁלִטוֹנָם. וְאַבְרָהָם אָחִז לְחַלְקוֹ אֶת מִדַּת הַחֶסֶד,
וְהִכָּל בְּסוֹד הַחֲכָמָה.

וַיַּעַל כֵּן שְׁנִינוּ, מִי שֶׁשְּׁרוּי בְּתוֹךְ הַצֹּאן, לֹא מִסְתַּכֵּן
לְעוֹלָמִים, וְאִם הוּא שְׁרוּי בְּתוֹךְ הָעֲזִים
וְרוּעָה אוֹתָם, כְּמָה שׁוֹמְרֵי הַחֲקִים יוֹשְׁבִים כְּנֶגְדּוֹ
לְהִסְטוֹת אוֹתוֹ, מְשׁוּם שֶׁהֵם מַצֵּד הַדִּין הַקָּשָׁה.

אבל כְּשֶׁבֶּא יִצְחָק לְכָרוֹת עָמוּ בְרִית, כָּרַת עָמוּ
בְּשִׁבְעָה, בְּשִׁכְנָה שֶׁהִתְגַּלְתָּה מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
הַבָּאָר, שֶׁכָּתוּב (בראשית כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׁבָעָה.

בא וְרָאָה, אֲבָרָהָם קָרָא לְאוֹתָהּ בָּאָר הַמַּיִם
הַנוֹבְעִים, בָּאָר שְׁבַע. יִצְחָק קָרָא לָהּ שְׁבָעָה.
מָה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלֹא מִשּׁוּם שִׁיִּצְחָק אָחִי לְחֶלְקוֹ
אֶת דְּרָגַת הַפֶּחַד, שֶׁהוּא דִּין, וְעַל כֵּן הוֹסִיף בָּהּ
ה', וְה' בְּכָל מָקוֹם מֵדַת הַדִּין, וְסִימָנָךְ (יחזקאל טז)
הָא דְרַכְּךָ בְּרֹאשׁ נִתְתִּי. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּקְרָא אוֹתָהּ
שְׁבָעָה, שֶׁלֹּא עָשָׂה בְּכַבְשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אָבִיו,
וְהִכָּל בְּסוֹד הַחֲכָמָה, וְהוֹסִיף בָּהּ ה', לְהִרְאוֹת
שֶׁהִיא חֶלְקוֹ.

בא וְרָאָה, כְּשֶׁבֶרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, בָּרָא אוֹתוֹ בְּדִין. כֵּינֵן שֶׁרָאָה שְׁאִינוֹ
מִתְקִים, שֶׁתִּף בּוֹ חֶסֶד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית ב)
בְּהִבְרָאם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וּפְרִשׁוּהָ
שֶׁבְּאֲבָרָהָם הִתְקִים הָעוֹלָם. מִשּׁוּם כֵּן הַבָּאָר הַזֶּה,
בֵּיתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, עַל שְׁמוֹ נִקְרָאת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב
(שם כא) עַל כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בָּאָר שְׁבַע. אַף
עַל גִּב שֶׁהַבָּאָר הַזֶּה נִדְבָּקָה בִּיצְחָק, שֶׁכָּתוּב (שם כו)
וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׁבָעָה. שָׁמָּה בָּאָר שְׁבַע, צִדּוֹ שֶׁל

אֲבָרְהָם, וְלֹא בְּאֵר שֶׁבַע. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ב)
וַיִּמְנֹו תַחֲבָקְנִי.

וּבֹא רֵאָה, אֲרַבְעָה מֵאוֹתָם שֶׁבַע צַדִּיקֵי אֱמֶת,
כְּשֶׁרָצוּ לְהִתְקַרֵּב לִשְׁכִּינָה בְּסוּד שֶׁל שֶׁבַע,
כָּלָם פָּגְשׁוּ אֶת הַבְּאֵר הַזֶּה, שָׁאִין פּוֹסְקִים
מִימִיָּה לְעוֹלָמִים.

אֲבָרְהָם כָּרָה אֶת הַבְּאֵר הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא לְמַד
אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁיַּעֲבֹדוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְכִיּוֹן שֶׁכָּרָה אוֹתָהּ, הוֹצִיא מִים
נוֹבְעִים שֶׁלֹּא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.

וְכִיּוֹן שֶׁמֵּת אֲבָרְהָם, מָה כָּתוּב? (בראשית כו) וְכָל
הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי
אֲבָרְהָם. בְּאֵרֹת כָּתוּב, וְאַחַת הִיְתָה, שְׁכָתוֹב בְּאֵר
שֶׁבַע, וְקָרְאוּ לָהּ בְּאֵרֹת, שֶׁמִּשְׁמַע שְׂרָבוֹת הָיוּ?
מִשּׁוּם שֶׁהַבְּאֵר הַזֶּה נִרְאָתָה לְאַבּוֹת בְּכָל מָקוֹם
שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, וְהִיְתָה נִרְאִית לָהֶם כְּבוֹרוֹת רַבִּים.
כִּיּוֹן שֶׁמִּלְאוּהָ הַפְּלִשְׁתִּים עָפָר, הַסּוּד שֶׁחָזְרוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם לְעִבּוּדָה זָרָה, הָיָה הָעוֹלָם שָׁמָּה,
שָׁאִין מִי שֶׁמִּכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן
שֶׁבֹא יִצְחָק, מָה כָּתוּב? (שם) וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר
אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אֲבָרְהָם אָבִיו.

מהו ויָשֶׁב? אֵלָא שֶׁהָשִׁיב אֶת הָעוֹלָם לְתַקְנוֹנוֹ,
וְלִמַּד אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם שִׁיכִירוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם
וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.

הבאר הַזֶּה מַאיפָה הִיא? מִמִּי שָׁכַל הַחַיִּים
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים וְקִיּוּמָם תְּלוּיִים
בּוֹ וְרוּאָה הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דניאל ב) יוֹדַע מַה
בַּחֲשֻׁכָה וְהָאוֹר עִמּוֹ שׁוֹרָה.

ובא רֵאָה, אוֹתָם עֲבָדֵי יִצְחָק, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מֵצֵד
הַדִּין הַקָּשֶׁה, כְּשֶׁחָפְרוּ אוֹתָהּ, מַה כָּתוּב?
שְׁטָנָה, וְהָרִי פָרְשׁוּהָ, עַד שֶׁהוּא בָּא, וַיַּחְפֹּר בְּאֵר
אַחֲרֵת וְגו', וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוּבוֹת וְדַאי. אָבֵל עֲבָדֵי
אָבִיו, מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם בָּאִים מֵצֵד הַיָּמִין, לֹא הִיתָה
שְׁטָנָה בְּעוֹלָם, וְלֹא יֵצֵא הַדִּין בַּבָּאָר הַזֶּה לְהַשְׁטִין
לָהֶם, כְּשֶׁאֵין מַעֲשֵׂיהֶם כְּשָׂרִים.

ומהבאר הַזֶּה הוּא הַפֶּתַח לְהַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קיח)
פָּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יְיָ. וְטָרָם
שִׁיעֲלָה יִצְחָק מִן הָעוֹלָם, בֶּרֶךְ אֶת יַעֲקֹב, וּשְׁלָחוּ
לְחָרָן לְהַזְדַּוֵּג, וּכְשֶׁהֵלַךְ לְחָרָן, מַה כָּתוּב? (בראשית
כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בִּשְׂדֵה. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת

כבודו של הקדוש ברוך הוא מתוך אותה הבאר,
שנקראת באר שבע, אז אמר ללבן אעבדך שבע
שנים ברחל בתך הקטנה, ודקא.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה
הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן
מוסף בשבע פעמים בשנה, כדי להוסיף להם
תפנוקים ועדונים מבית המלך, שישבעו אבות
בראשונה - ואחר כך בנים. והם שבע פעמים
ולא יותר.

בשבת - כנגד צדיק יסוד עולם, שנקרא כל,
ונקרא שבת, להוסיף לו עדונים מן
המח הנסתר. ובראש חדש - כנגד כנסת ישראל,
שנקראת לבנה.

וביום ט"ו לחדש הראשון - כנגד אברהם
אביהם, שאחוז במדת החסד ונקרא
ראשון. ובעצרת שבחדש השלישי, שנתנה בו
תורה בשבעה קולות - כנגד יעקב, שהוא שלישי
לאבות, ואחוז בקל קול יעקב. ובראש השנה -
כנגד יצחק שנולד בו, ואנו מזכירים בו את
עקדת יצחק, והוא יום הדין, כנגד מדת הדין
שאחוז בה.

בְּיוֹם הַפְּפוּרִים – כְּנֶגֶד מִשָּׁה, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא קִבֵּל בוֹ אֶת תְּפִלָּתוֹ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל,
וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת לִוְחוֹת הַתּוֹרָה. בְּחַג הַסְּכוּת – כְּנֶגֶד
אַהֲרֹן, שֶׁבִּזְכוּתוֹ הָיוּ הוֹלְכִים שִׁבְעָה עֲנָנִים שֶׁכֶּסּוּ
עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סְכוּת, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ הֵם עוֹשִׂים
סִכָּה. וְכָל הַתּוֹרָה, כְּמָה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים
בָּהּ, וּכְשֶׁהַשִּׁבְעָה הִלְלוּ מִתּוֹסָפִים בִּבְרָכוֹת, כָּל
הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוֹת רַבָּה.

פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא (דף לד ע"א – דף לו ע"א)

פֶּתַח הַיְּהוּדִי הֵהוּא וְאָמַר, וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקֵּל
לְבָנָה לַח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ – לְעֶצְמוֹ
וּלְתִקּוּנוֹ. מִקֵּל לְבָנָה – זֶה סוּד שֶׁל וָא"ו שֶׁל הַשֵּׁם
הִקְדוּשׁ, שֶׁנִּקְרָא תְּפִאֶרֶת, שֶׁהוא אָחוֹז בוֹ, וְהוא
כְּמוֹ הַמִּקֵּל. לְבָנָה – בֶּן לֵה"א הָעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר. לַח
– מִצַּד הַמַּיִם שֶׁנִּקְרָאִים חֹסֶד. וְלוֹז – מִצַּד הָאֵשׁ
שֶׁנִּקְרָאת גְּבוּרָה. וְעֶרְמוֹן – מִצַּד שֶׁל עֶצְמוֹ
וְחִלְקוֹ. הַכֵּלָל שֶׁל כָּל הַגּוֹנִים. שֶׁהָרִי יַעֲקֹב חָכַם
הָיָה בְּעֶרְמוּמִיּוֹת.

וַיַּפְצִיל בָּהֶם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם? בוֹ הָיָה לוֹ
לוֹמַר, שֶׁהָרִי מִקֵּל אֶחָד הָיָה! מַה זֶּה
בָּהֶם? בְּכָל אוֹתָם שִׁבְעַת דְּרָגוֹת שְׁרָמוּזוֹת בִּפְתוּב

שֶׁל לֶךְ ה' הִגְדִּלָּה וְהִגְבִּירָה. הַשְּׁלִים אוֹתָם בְּאוֹתָן
פְּצָלוֹת לְבָנוֹת שְׁפָצַל בָּהֶן הִצֵּד שֶׁל הָאֵשׁ, וְסוֹכֵב
אוֹתָן לְצַד הַמַּיִם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב מִחֹשֶׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר
עַל הַמַּקְלוֹת.

בא וּרְאֵה, שְׁבַע מַעְלוֹת מִמַּקְלוֹת רְמוּזוֹת
בְּפָסוּקִים הֵלְלוּ. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקָּל -
אַחַת. אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת - שְׁתֵּים. הָרִי שֶׁלֵּשׁ. וַיִּצַּג
אֶת הַמַּקְלוֹת - שְׁתֵּים. הָרִי חֲמֵשׁ. יַחֲמוּ הַצֶּאֱנָן אֶל
הַמַּקְלוֹת - הָרִי שֶׁבַע.

וְהֵם הַסּוּד שֶׁל שְׁבַעָה קוֹלוֹת, וְהֵם סוּד הַכְּתוּב
(משלי ט) חֲצָבָה עֲמוּדִיָּה שְׁבַעָה. וְהֵם שְׁבַעָה
יְמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁמַאֲרִים מִרְאשִׁית, שְׁנִקְרֵאת
חֲכָמָה. וְהֵם שְׁבַעָה עֲמוּדִים שְׁעֲלֵיהֶם הַקִּים
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּסוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

בא וּרְאֵה, כְּשֶׁהָיָה הַמִּקָּל הַזֶּה בְּיַד יַעֲקֹב הַשְּׁלֵם,
קָרָא לוֹ הַתּוֹרָה מִקָּל. וְכַאֲשֶׁר הָיָה בְּיַד
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, קָרָא לוֹ מִטָּה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות ד)
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְגַם אַהֲרֹן
אָחִז בּוֹ. מֶה בֵּין זֶה לָזֶה?

אָלֵא סוּד עֲלִיוֹן הוּא. כְּשֶׁהָיָה בְּיַד יַעֲקֹב, קָרָא
לוֹ הַתּוֹרָה מִקָּל, מֵהִצֵּד שֶׁל קָל, שֶׁהָרִי

יַעֲקֹב נִקְרָא קוֹל, שְׁכָתוֹב (בראשית כז) הַקֹּל קוֹל
יַעֲקֹב, וּבְקוֹל הוּא אָחוּז, שְׁהָרִי זוֹ דְּרָגָתוֹ.

וּבְשִׁהֲיָה בִיּוֹדֵי מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, שֶׁהֵם אָחוּזִים
בְּנִצְחָה וְהוֹ"ד, שֶׁהֵם שְׁנֵי עֲמוּדִים,
נִקְרָא מִטָּה, לְשׁוֹן שֶׁל תְּמִיכָה, שְׁהָרִי עַל יָדוֹ
נִסְמָךְ הָעוֹלָם בַּתּוֹרָה, שְׁיִוצֵאת מִבֵּין שְׁנֵי לְמוֹדֵי
ה' וְנִתְּנָה עַל יָדָם, וְעַל שֶׁהֵם תּוֹמְכִים אֶת הָעוֹלָם
בַּתּוֹרָה, שְׁיִצָּאָה מִבֵּין נִצְחָה וְהוֹ"ד שְׁאָחוּזִים
בָּהֶם, קִרְאָה לוֹ מִטָּה. וּמִי שְׁאוּחֵז בַּתּוֹרָה,
תּוֹמֶכֶת אוֹתוֹ, וּמַחֲזִיקָתוֹ עַל יְרֵכָיו שֶׁלֹּא יִסָּטֶה
יְמִין וּשְׂמָאל.

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם
תּוֹרָה לְגִלּוֹת לָהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
עֲלֵיהֶם כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בָּה' אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים כָּלכֶם הַיּוֹם.

מִדְּרַשׁ הַנֶּעֱלָם

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. (דניאל ב) יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשָׁכָה וְהָאוֹר
עֲמוֹ שׁוֹרָה. אֵף עַל גִּב שֶׁהָאוֹר עֲמוֹ
שׁוֹרָה, יוֹדֵעַ מַה בַּחֲשָׁכָה, וְהִינּוּ מַה שְׁכָתוֹב (ירמיה
כג) אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם
ה'. וְהָאֵם אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֶּךָ, וְהָרִי אֶמְרָנוּ שְׁהָרִי

חֲכָמָה הִיְתָה בְּסִמִּיכוֹת הַפְּסוּקִים בְּכָל מָה
שֶׁנֶּאֱמַר? וְכַעַת פָּשַׁט הַכָּתוּב אָנוּ צְרִיכִים,
שְׂאֵבֵרָהֶם הָיָה, וַיִּצְחַק הָיָה, וַיַּעֲקֹב הָיָה. אָמַר לוֹ:
אֵף עַל גֵּב שְׁהִיו, אֶת הַחֲכָמָה שֶׁל הַפְּסוּקִים
הַסְתַּכַּלְתִּי לְדַעַת.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (תהלים טו) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי יִגּוֹר
בְּאַהֲלָיָה מִי יִשְׁכֵּן בְּהַר קֹדֶשׁ הוֹלֵךְ תָּמִים
וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ וְגו'. מָה מְשֻׁמֵּעַ?
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה הֵם
כִּנְגֵּד עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁעֲתִידִים בָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב
לָקִים בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי אֶחָד עָשָׂר הֵם? אָמַר לוֹ, לֹא
רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה – דְּבַר
אֶחָד הֵם, שֶׁכָּל הַמְּרַגֵּל בַּחֲבֵירוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמוֹ
רָעָה. לֹא רָגַל בְּלְשׁוֹנוֹ – לֹא עָשָׂה עִמוֹ רָעָה. וְכִי
מִי שֵׁם אֶת אֱלֹהֵי כִנְגֵּד עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת?

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת מְשֻׁתָּמְעִים
מֵהֶם. הוֹלֵךְ תָּמִים – כִּנְגֵּד אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ.
מִלְּמַד שְׁצָרִיךְ אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עַל מַלְכוּת
שָׁמַיִם, וְאֵין לוֹ רְשׁוּת לְהַרְהֵר בָּמָה שְׂאֵינוֹ יָכוֹל
לְהַשִּׁיג, מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֻתָּם.

כְּתוּב כִּאֵן הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכְתוּב שֵׁם (דברים יח) תָּמִים
תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאֵין לָךְ רִשּׁוֹת לְהִרְהֹר עַל
מָה שְּׁלֹא הִרְשִׁיתָ.

וּפְעֵל צֶדֶק – כִּנְגֵד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם.
מִכָּאן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵיךְ לָךְ דְּבַר עוֹמֵד כִּנְגֵד
חֲלוּל ה'. מִנֵּין לָנוּ? מִמַּסִּית, שְׁכָתוּב (שם יג) יִדָּךְ
תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֹאשׁוֹנָה לְהִמִּיתוֹ. לָמָּה? כִּי בִקֵּשׁ
לְהִדִּיחָךְ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִם הִרְגֵּ אוֹתוֹ, נִקְרָא
צָדִיק, מִקְנֵא וּפְעֵל צֶדֶק, וְזֶהוּ וּפְעֵל צָדֶק.

וְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבּוֹ – כִּנְגֵד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵינָם
כְּסֻדָּרִם, וְאֵף עַל גִּבּ שְׂאִינָם כְּסֻדָּרִם, אֵין זֶה מְשֻׁנָּה
לָנוּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה –
כִּנְגֵד לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְךָ עַד שְׁקֹר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא
עַל קִרְבּוֹ – כִּנְגֵד מִחֲלִיל שְׁכָתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא. רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר, כִּנְגֵד לֹא תִגְנֹב, שְׁכָתוּב (שמות כב) אִם
זָרַחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמָּאס – כִּנְגֵד לֹא תִרְצַח. מִי שֶׁהוּא
נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲשֶׂה קְטָטָה שְׂיִהְרֹג,
וְלֹא יִהְרֹגוּהוּ.

וְאֵת יִרְאִי ה' יַכְבֵּד - כְּנִגְדַּ כְּבֹד אֶת אָבִיךָ
וְאֵת אִמֶּךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַכֹּל חַיִּב
אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ. יֵצֵא מְכַלָּל זֶה - אִם
יֹאמְרוּ לוֹ לַעֲבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבֹד
עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּב לְכַבֵּדָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
וְאֵת יִרְאִי ה' יַכְבֵּד.

נִשְׁבַּע לְהִרְעוֹלָא יָמַר - כְּנִגְדַּ לֹא תִנְאָף. שְׁהָרִי
אִם יֵצְרוּ רוֹצֵה לְשַׁלֵּט עָלָיו, יִטִּיל
שְׁבוּעָה עַל יֵצְרוֹ, כְּמוֹ בּוֹעֵז שְׂאֵמַר (רות ג) חֵי ה'
שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ - זֶהוּ כְּנִגְדַּ לֹא תִגְנֹב. שְׂאֵם
אִינוּ מַלְוֶה בְּרַבִּית, וְדַאי לֹא יִלָּךְ וְיִגְנֹב.
וְשִׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקַח - כְּנִגְדַּ לֹא תַחְמֹד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִיסְמָא, כְּנִגְדַּ אֱלוֹ נֶאֱמַר
בִּיעֲקֹב עֲשֶׂרָה אַחֲרִים, שְׁכָתוֹב (בראשית כח)
וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם - א'. וַיִּלֶּן שָׁם - ב'. כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ
- ג'. וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם - ד'. וַיִּשֶׁם מֵרֶאשִׁיתוֹ
- ה'. וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא - ו'. וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה סֵלֶם
מֵצֵב אֶרְצָה - ז'. וְרָאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה - ח'.
וְהִנֵּה מַלְאָכֵי אֱלֹהִים - ט' - עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ - י'.
הִנֵּה עֲשֶׂרָה.

דָּבָר אַחֵר, וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם - רַבִּי בּוּ פָתַח, (שיר א)
 אַל תִּרְאֵנִי שְׁאֵנִי שְׁחִרְחִרְתָּ שְׁשׂוּפַתִּנִּי
 הַשָּׁמֶשׁ בְּנִי אֲמִי נָחְרוּ בִּי שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת הַכָּרְמִים
 כָּרְמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי. הֲרִי חוֹזֵר עַל יַעֲקֹב,
 שְׁשִׁלְטוֹן יַעֲקֹב בְּרָאשׁוֹנָה הָיָה הַשָּׁמֶשׁ, וְחֹזֵר אוֹתוֹ
 הַשִּׁלְטוֹן לַעֲשׂוֹ, וְהַעֲבָר מִמֶּנּוּ. וַיַּעֲקֹב אָמַר, אַל
 תִּרְאֵנִי שְׁאֵנִי שְׁחִרְחִרְתָּ, שְׁהֲרִי נָתַן לִי שִׁלְטוֹן
 הַלְבָּנָה, שֶׁהִיא שְׁחֹרָה לְעֵתִים וְזִמְנִים. שְׁשׂוּפַתִּנִּי
 הַשָּׁמֶשׁ - כְּשֶׁהַעֲבָר מִמֶּנִּי שִׁלְטוֹן הַשָּׁמֶשׁ.

בְּנִי אֲמִי נָחְרוּ בִּי - זֶהוּ עָשׂוּ, שְׁכָתוֹב (בראשית כז)
 וַיִּשְׁטֹם עָשׂוּ אֶת יַעֲקֹב. שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת
 הַכָּרְמִים - שְׁכָתוֹב (שם לא) הָיִיתִי בְּיוֹם אֲכָלְנִי חֶרֶב
 וְקָרַח בַּלִּילָה. כָּרְמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי - שְׁכָתוֹב (שם
 ל) וְעַתָּה מָתִי אַעֲשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי.

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם - רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (שם כח) בְּאִיזָה
 מָקוֹם פָּגַע? בַּמָּקוֹם שֶׁעֲתִיד לַעֲמֹד בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, וְהַתְּפִלָּל שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַיּוֹם
 הָיָה גָדוֹל, וְרָצָה לְהֵלֵךְ וְלֹא יָכַל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַתְּפִלָּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְהַתְּחִיל
 לְהַתְּרַעַם לִפְנֵי קוֹנוֹ עַל שֶׁהַעֲבָר מִמֶּנּוּ
 אוֹתוֹ שִׁלְטוֹן שֶׁל הַשָּׁמֶשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיֵּלֶן שָׁם,

כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות טו) וַיִּלְנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה, לָשׁוֹן
תַּרְעוּמוֹת. וְלָמָּה? מִפְּנֵי כִּי בָּא הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁהַעֲבָר
מִמֶּנּוּ וְנָתַן לַעֲשׂוֹ.

מָה עָשָׂה יַעֲקֹב? הִתְחִיל בּוֹכָה. מִיָּד וַיִּקַּח מֵאֲבִי
הַמָּקוֹם וַיֵּשֶׁם מֵרֵאשִׁיתוֹ, כְּדִי לַצֵּר נַפְשׁוֹ.
כִּיּוֹצֵא בַּדָּבָר (שם יז) וַיִּקַּחוּ אָבֵן וַיִּשְׁימוּ תַּחְתָּיו
וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ.

וַיִּקַּח מֵאֲבִי הַמָּקוֹם - אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָבֵן אַחַת
מִמֶּשׁ הִיָּתָה, מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב מֵאֲבִי וְלֹא
אֲבִי, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר מִבְּנוֹת הַכֹּהֲנִים, וְלֹא אָמַר אֶלָּא
אַחַת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית כב) אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה
לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכֹּהֲנִים, אַחַת מֵהֶן. (ע"כ מדרש הנעלם).

רַבִּי זִירָא נִכְנַס לִפְנֵי רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲרָךְ. מָצָא
אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, וְעֵינָיו נוֹבְעִים מֵיָם, וְהָיָה
מֵרַחֵשׁ בְּשִׁפְתוֹתָיו וּבּוֹכָה. חָזַר לְאַחֲרָיו רַבִּי
זִירָא. אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: מָה זֶה שִׁיּוֹשֵׁב מֵרַ וּבּוֹכָה?
אָמַר: פַּעַמִּים נִכְנַסְתִּי לְקָרֵב אֵלָיו, וְלֹא יָכַלְתִּי.
בַּעֲוֹדָם יוֹשְׁבִים, רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס לְחִדְרוֹ. עַד
שִׁירַד, הָיָה קוֹלּוֹ הוֹלֵךְ בְּבֵית וּבּוֹכָה.

שְׁמֵעַ שֶׁהָיָה אוֹמֵר: אָבֵן אָבֵן, אָבֵן קְדוֹשָׁה
עֲלִיּוֹנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, בְּקִדְשָׁת רְבוּנוֹ,

עֲתִידִים בְּנֵי הָעַמִּים לְהִזְדַּלֵּל בָּךְ וּלְהוֹשִׁיב גְּלָמִים
טַמָּאִים עָלֶיךָ לְטַמֵּא אֶת מְקוֹמְךָ הַקָּדוֹשׁ, וְכָל
הַטַּמְאוֹת יִקְרִיבוּ בָּךְ. אוֹי לְעוֹלָם בָּאוּתוֹ הַזֶּמֶן.

יֵרֵד וַיֵּשֶׁב בְּכֶסֶּאוֹ. אָמַר רַבִּי זִירָא לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ
וַאֲמַר לוֹ לֵמַר, אִם אֶכְנֵס לְפָנָיו? נְכֻנֵּס
שִׁמְשׁוֹ, אָמַר: הִנֵּה רַבִּי זִירָא כָּאֵן. לֹא הִשְׁגִּיחַ בּוֹ,
וְלֹא הָרִים עֵינָיו.

אַחֲרֵי כֵן אָמַר: רַבִּי זִירָא שְׂיִכְנֵס, וְאַתָּה שֵׁב
בַּחוּץ. נְכֻנֵּס רַבִּי זִירָא וְהִרְכִּין בִּרְכָּיו,
וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו. רָאָה רַבִּי אֶלְעָזָר, בַּעֲט בִּרְגְלוֹ, אָמַר:
קוּם מִשָּׁם, וְשֵׁב כְּדִרְכָּךְ. קָם וַיֵּשֶׁב כְּדִרְכּוֹ.

אָמַר רַבִּי זִירָא: זֶה שְׁמֵר הָיָה בּוֹכָה, מָה רָאָה?
אָמַר: מִרְכָּבָה בְּשֹׁכֵר גָּדוֹל שֶׁל כָּל
הָעוֹלָם, רָאִיתִי אוֹתָהּ אַבְן הַיְקָרָה הַקָּדוֹשָׁה
שֶׁמִּמֶּנָּה נִשְׁתַּל הָעוֹלָם, וְאוֹתָהּ הָאֶבֶן הַיְתֵּה
שֶׁיַּעֲקֹב שָׁם אֶת רֹאשׁוֹ עָלֶיהָ.

וְכִי הָאֶבֶן שֶׁמִּמֶּנָּה נִשְׁתַּל כָּל הָעוֹלָם, וְרֹאשָׁהּ
הָיָה שְׁקוּעַ בִּתְהוֹם הַגָּדוֹל, אֵיךְ יָכֹל יַעֲקֹב
לִנְעֹנֵעַ אוֹתָהּ? אֵלָּא אוֹתָהּ הָאֶבֶן, זְוִיּוֹתֶיהָ הָיוּ
שְׁקוּעוֹת בִּתְהוֹם הַגָּדוֹל, וְרֹאשָׁהּ נִתְגַּלָּה בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ, וְעָלֶיהָ קָדַשׁ הַקָּדָשִׁים, וְהִשְׁכִּינָה הַכְּבוֹד

הַעֲלִיזוֹן עָלֶיהָ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית מט) מִשֵּׁם רַעָה
אֲבָן יִשְׂרָאֵל. וְהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיזוֹן
הָיָה חֲקוֹק עָלֶיהָ.

בְּשַׁבָּא יַעֲקֹב, קָרָא אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,
וְנִטְלָה מִכָּאן, וְשָׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם
שֶׁקָּדַשׁ הַקָּדָשִׁים הָיָה שָׁם. אָמַר רַבִּי זִירָא, אֲנִי
שָׁמַעְתִּי בְשֵׁם רַבִּי בּוֹ שֶׁאָמַר אֶת סוּד הַדָּבָר
בְּזָה, וְלֹא נִזְכַּרְתִּי.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, אִי רַבִּי זִירָא, דַּעְתִּי חֲסָה עָלֶיךָ.
וְאוֹלֵי הַדָּבָר הַזֶּה הוּא שֶׁשִּׁמְעֵתָ, וְכֵךְ הוּא
בְּרוּר הַדָּבָר, שְׁכָתוֹב (שם כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם.
אֲבָן אַחַת מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם. מַאיִזָּה מָקוֹם? מִמָּקוֹם
הַיָּדוּעַ, שֶׁהוּא מָקוֹם הַתְּהוֹם, שֶׁשֵּׁם אֲבָנִים
שְׁשׁוּחָקִים מִים לְכָל הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (איוב יד)
אֲבָנִים שִׁחְקוּ מִים.

הָאֲבָן הַזֹּאת הָיְתָה עֶקֶר לְכָלֶם, וְהָיְתָה עוֹלָה עַד
מָקוֹם שֶׁהָיָה שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וַיַּעֲקֹב לֹא
הָיְתָה כּוֹנֵנָתוֹ עַל שׁוּם אַחַת מֵהֶן, אֲלָא עָלֶיהָ,
מִשׁוּם שֶׁרָמְזָה לוֹ רָמְזוֹ. מֵהָ הִיא שֶׁהַכֹּל נִשְׁתַּל
מִמֶּנָּה, כֵּךְ יַעֲקֹב כָּל הָעוֹלָם נִשְׁתַּל מִמֶּנּוּ.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁהִיא
עֶקֶר כָּל הָעוֹלָם. וַיִּשֶׁם מֵרֵאשִׁיתוֹ – שָׁם

בְּלָבוֹ, שֶׁהִיא מֵרָאשְׁתּוֹ - דְּגַמַּת זֶה כְּזוֹ. מִיד
וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא. כְּלוּמַר, נִתְיַשְׁבָּה דַעְתּוֹ
בְּאוֹתוֹ מָקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לְקַח, אָמַר: זֶה הִיא דְּגַמָּא שְׁלִי,
וְאִם לָזוֹ תִּהְיֶה שׁוּם מַעֲלָה, בְּיָדוּעַ
שִׁיְהִיָּה לִי מַעֲלָה. וְעַל כֵּן שָׁם לָבוֹ עָלֶיהָ, וְנִדְר
נִדֵּר, שֶׁכְּתוּב (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
מִצְבָּה. כְּלוּמַר, אִם הָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, מִיד - וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן
לִי עֲשׂוֹר אֶעֱשֶׂנּוּ לָךְ. נִדֵּר הַמַּעֲשׂוֹר. אָמַר רַבִּי
זִירָא, זֶה וְדַאי שְׁמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, עַל זֶה נִקְרָאת אֶבֶן יִשְׂרָאֵל (שם מט),
כְּלוּמַר, נִקְרָאָה כֵּן עַל שְׁמוֹ, עַל שֶׁנִּתֵּן לָבוֹ
וַעֲיִנָּיו עָלֶיהָ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָהּ בֵּית
עוֹלָמִים, וְשָׁם הִיְתָה שְׁכִינָתוֹ.

וְעַל זֶה בְּכִיתִי, שְׂרָאִיתִי שֶׁעַל הָאֶבֶן הַזֶּה עֲתִידִים
לָשִׁים אֶת טַמְאָת הָעַמִּים וּפְגָרֵי מַתִּים. מִי
לֹא יִבְכֶּה? אוֹי לְעוֹלָם! אוֹי לְאוֹתוֹ הַזְּמַן! אוֹי
לְאוֹתוֹ הַדּוֹר! בָּכָה כְּבְרָאשׁוֹנָה, נֶאֱנַח וְשָׁתַק. אַחֵר
כֵּן חָזַר וְאָמַר: אוֹי לְאוֹתָם שִׁיְהִיו נִמְצָאִים
בְּעוֹלָם, כְּשִׁיתְעוֹרֵר הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם.

בְּכָה רַבִּי זִירָא. אָמַר, מִלֵּאף הַקָּדוֹשׁ יוֹדַע
אֶת זֶה, רָאוּי הוּא לְבָכוֹת עָלֶיהָ.
אֲשֶׁרִיכֶם הַצְדִּיקִים, שְׁאַתֶּם קְדוֹשִׁים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

סדר הלימוד ליום יד אב [יום 309 בשנה]

פְּרִשָּׁה י"ח. (שם כח) וַיַּחֲלֹם וַהֲגִה סֵלֶם מִצֵּב
אֶרֶצָה וְגו', עֲלִים וַיְרַדִּים בּוֹ. רַבִּי פִתְחָ
בְּפִסּוּק הַזֶּה, (שיר ד) כְּמַגִּדֵּל דָּוִד צֹאנָרָךְ בְּנוֹי
לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמִּגֵּן תָּלוּי עָלָיו כָּל שְׁלִטֵי
הַגְּבָרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל הַדְּבָרִים יָכְלוּ – וַהֲתוֹרָה
לֹא תִכְלֶה. וְאֵין דָּבָר חָבִיב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כְּמוֹ הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ. שְׁשֹׁנִינוּ, כָּל הַמִּתְעַסֵּק
בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סִתְרִים שֶׁל מַעֲלָה,
וַהֲתוֹרָה אוֹמַרֶת לוֹ (שם ח) אֲשַׁקֶּךָ מִיֵּין הָרֶקַח
מִעֲסִיס רַמְנִי. זֶהוּ יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה, וְזֶהוּ יֵין
הַמְּשָׁמֵר מִשֶּׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית, וְהֵם דְּבָרִים
הַעֲתִידִים לְהַגְלוֹת לַצְדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא.

קב רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אִם כֵּךְ הוּא – לֹא
הָיָה לוֹ לוֹמַר אֵלָּא יֵין הַמְּשָׁמֵר בְּעֲנַבּוֹ מִהָר
סִינִי, מַה זֶה מִשֶּׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית? אָמַר לוֹ,
אוֹתָם עֲמָקֵי סְדְרֵי בְּרָאשִׁית שֶׁלֹא הִתְגַּלְּלוּ לְאָדָם,

וַעֲתִידִים הַצְּדִיקִים לְדַעַת אוֹתָם, כְּמוֹ כֵּן יֵדְעוּ
אוֹתָם שְׁעֶסְקוּ בַּתּוֹרָה תָּמִיד.

וְלַמְדָּנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סוּדוֹת הַתּוֹרָה נִתְּנוּ
לַחֲכָמִים, לְאוֹתָם שְׁמַתַּעֲסָקִים תָּמִיד
בַּתּוֹרָה. וְשָׁנָה רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹסֵק
בַּתּוֹרָה כָּל צָרְכוֹ, מַעֲלִים אֶת נִשְׁמָתוֹ לְמַעְלָה,
כְּשֶׁהוּא יֹשֵׁן בַּשָּׁנָתוֹ, וּמַלְמִדִים אוֹתוֹ מֵעַמְּקֵי
תּוֹרָה, וּמִמָּנָה דּוֹבְבִים וּמִרְחָשִׁים שִׁפְתוֹתָיו בַּיּוֹם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ז) דּוֹבֵב שִׁפְתֵי יֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמַּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה,
כְּשֶׁהוּא יֹשֵׁן בַּלַּיְלָה, נִשְׁמָתוֹ עוֹלָה
לְמַעְלָה, וּמֵרָאִים לָהּ אוֹתָם הַדְּבָרִים הָעֲתִידִים
לִהְיוֹת בָּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. בָּא אֵלָיו רַבִּי
אֲבָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּעַל הַהֲלָכָה בָּא. קָם
לְפָנָיו. יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה. בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים,
יָרַד הַלַּיְלָה. יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בָּה עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

נִרְדָּם רַבִּי אֲבָא, וְרַבִּי יוֹסִי הָיָה יוֹשֵׁב. רָאָה אֶת
רַבִּי אֲבָא שֶׁפָּנָיו מַעֲט סְמוּקוֹת, וְהוּא
צוֹחֵק. וְרָאָה אוֹר גָּדוֹל בַּבַּיִת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
מָזָה נִשְׁמָע שִׁשְׁכִּינָה כָּאן. הִרְכִּין עֵינָיו. יָשָׁב שָׁם.

עַד שֶׁהִיָּתָה עוֹלָה שְׁחָרוּת הַבֶּקֶר וְהָאוֹר הָיָה
מֵאִיר בְּבֵית, עַד שֶׁהָרִים עֵינָיו רָאָה הַבֶּקֶר,
וַנַּחֲשֵׁךְ הַבֵּית.

הַתְּעוֹרָר רַבִּי אַבָּא, וּפְנָיו הָיוּ מֵאִירִים וְעֵינָיו
צוֹחֲקוֹת. אָחִז בּוֹ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאַתָּה רוֹצֶה, חַיִּיךָ, סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים רָאִיתָ, וּבִשְׁעָה שֶׁאַחֵז בְּנִשְׁמָתִי, בַּעַל
הַפְּנִים הָעֵלָה אוֹתָךְ לַחֲדָרִים גְּדוֹלִים וְעֲלִיוֹנִים.
וְרֵאִיתִי אֶת נִשְׁמוֹת שָׂאֵר הַצְּדִיקִים שֶׁעוֹלוֹת
לָשָׁם, וְאָמַר לָהֶם, אֲשֶׁרִיכֶם הַצְּדִיקִים
שֶׁבִשְׂבִּילְכֶם אֲנִי נִבְנֶה בְּבִנְיָן קָדוֹשׁ שֶׁל הַשֵּׁם
הַנִּכְבָּד, לַעֲנוֹת לְצַבָּאוֹת הַמַּלְאָךְ הָעֲלִיּוֹן. וְרֵאִיתִי
אֶת תּוֹרָתִי שֶׁהִיָּתָה מִנַּחַת שָׁם תְּלִי תְּלִים כְּמַגִּדֵּל
גָּדוֹל, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ שֶׁמַּחֲתִי בַּחֲלָקִי, וְצָחֲקוּ עֵינָי.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵל תִּתֶּמָּה עַל זֶה שֶׁל רַבִּי
אַבָּא, שֶׁהָרִי הַפָּסוּק מַעֲיֵד כֵּךְ, שֶׁשְּׁנִינּוּ,
עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת זֶה הַמְּמָנָה תַּחֲתָיו,
וְתָלָה מִמֶּנּוּ כָּל שָׂאֵר הַצְּבָאוֹת, כְּמוֹ הַצָּנֶאֱרָה הַזֶּה,
שֶׁכָּל הַגּוֹף תְּלוּי מִמֶּנּוּ. וּבִשְׁעָה שֶׁהַצְּדִיקִים
עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֶה עוֹלָמוֹ,
וְנוֹתֵן שְׁמוֹ בְּקִרְבּוֹ, לְהַגִּיעַ לְכָל, וּלְהַסְפִּיק לְעוֹלָם
מְטוֹבֵו שֶׁל מְקוֹם.

וּבְשֵׁאִין הַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל שְׁמוֹ מִקְרָבוֹ, וְאֵי
הָעוֹלָם חָסֵר, וְהוּא אֵינוֹ בְּמַעֲלוֹת הִיכָלָת. מִנֵּין
לָנוּ? שִׁכְתוֹב (שיר ד) כְּמִגְדֵּל דָּוִיד צֹאֲרֵךְ בְּנוֹי
לְתַלְפִּיּוֹת. אִם מִרְבִּים וּמִגְדָּלִים הַצְּדִיקִים תּוֹרָה
כְּמִגְדֵּל הַזֶּה, מִיָּד צֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. זֶהוּ
שֶׁהוּא צֹאֲרוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּנוֹי בְּבִנְיָן קָדוֹשׁ, שֶׁכָּל
הַפִּיּוֹת תָּלוּ וְנִלְאוּ לְדַעַת הַשְּׁגָחָתוֹ, וְזֶהוּ תַלְפִּיּוֹת,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מז) וַתִּלְהַ אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאִי אֵלֶּךָ הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו, וְכָל שְׁלֵטֵי הַגְּבָרִים.
אוֹתָם הַנִּקְרָאִים אֵלֶּךָ אֱלֹפִים, וְכָל הַנִּשְׁאָר
תָּלוּיִים עָלָיו, וְכָל הַשְּׁלִיטִים וְכָל הָעוֹלָמוֹת
מְלֵאִים מִטּוֹבוֹ שֶׁל מָקוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵינּוּ שִׁכְתוֹב (שם כח) וַיַּחֲלֵם
וְהִנֵּה סָלֵם מִצֵּב אֶרֶצָה, כְּלוּמַר,
כְּשֶׁהַצְּדִיקִים אֵינָם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה - סָלֵם מִצֵּב
אֶרֶצָה, וְאֵינוֹ בְּמַעֲלָה. זָכוּ הַצְּדִיקִים וְעָסְקוּ
בַּתּוֹרָה - רָאשוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה, אֵיזִי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה
וְכָל טוֹב לֹא יַחֲסֵר. וּמִיָּד - וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים
עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. מֶהוּ בּוֹ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
בְּשֵׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) נִגִּילָה
וְנִשְׁמָחָה בּוֹ.

אמר רבי יצחק, בו - באותו ממנה. ומפני מה?
 שכתוב אחריו (בראשית כח) **והנה ה' נצב עָלָיו, על אותו ממנה. מפני זה עולים ויורדים בשבילו, מפני שמו של מקום שהוא נצב עָלָיו.**
אמר רבי תנחום, למה נקרא שמו מלך שלם מכל שאר העבאות? שאין לך נושא שמו של מקום בקרבו כמו זה.

אמר רבי יעקב, רמזו ליעקב, והשיבו על מה שנתרעם לפני הקדוש ברוך הוא. כלומר, שאם בניו יזכו לעסק בתורה ובמצוות, יש מעלה לזה ומעלה לבניו. לא זכו לעסק בתורה ובמצוות - אין מעלה לזה ואין מעלה לבניו. זהו שכתוב (שם) **והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו. מלאכי אלהים - אלו בניו של יעקב, זכו - עולים. לא זכו - יורדים. בו - בשבילו, בו - כשיש לו מעלה, יש להם.**

אמר רבי יצחק, כל שרי האמות היו עולים או יורדים בשביל זה. כשיש לו מעלה - יורדים שרי האמות. כשיש לו ירידה - עולים. והכל תלוי בבניו של יעקב. אמר רבי יהודה בר שלום, אין טוב ואין רע בא לעולם אלא בשביל בניו של יעקב.

הַגְּמוּן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אַבְהוּ וְאָמַר: יֵשׁ לְכַנֵּס אֶת
 כָּל הָעוֹלָם עֲלֵיכֶם כְּמוֹ עַל הָאֲרֶבֶה הַזֶּה,
 לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם בְּשַׁעַה אַחַת. הָאָמָה
 הַזֹּאת אֵין עוֹבְדָת לְרַבּוֹנָהּ, כְּתוּב (דְּבָרִים יד) וְעָצַר אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאָדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת
 יְבוּלָהּ. אִם הִיא סוּטָה, כָּל הָעוֹלָם יֵאבֵד
 בְּשִׁבְלָהּ?! אָמַר לוֹ וְהָרִי אַתֶּם עוֹשִׂים אוֹתָהּ
 שְׁתַּסְטָּה וְלֹא תִלֵּךְ בְּדֶרֶךְ כְּשָׂרָה. אָמַר לוֹ,
 חֲטֵאֵיכֶם הֵם הָעוֹשִׂים לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, יָפָה אָמַר אוֹתוֹ הַהֲגָמוּן.

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, (בְּרַאשִׁית כח) וְהִנֵּה סֵלֶם מַצֵּב אֲרֻצָּה –
 זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים. וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשָּׁמַיִמָּה –
 זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת טו) מָכוֹן לְשִׁבְתָּךְ פְּעֻלָּתָהּ.
 אֵיזֶהוּ רֹאשׁוֹ? זֶהוּ צִיּוֹן, שֶׁשֶּׁם הַשְּׁכִינָה וְהַכְּרוּבִים
 וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, סֵלֶם זֶה סִינִי,
 שָׁבוּ נִתְּנָה תוֹרָה, וְשֵׁם נִגְלוֹ מִרְכְּבוֹתָיו שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, עוֹד יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל
 בְּפָסוּק זֶה כְּבִרְאשׁוֹנָה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּמַגְדִּיל
 דָּוִיד צֹנְאֲרֹךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, שֶׁהָרִי שְׁנִינִי, אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ
 עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם. זֶהוּ

שְׁכָתוֹב כְּמַגִּדֵּל דָּוִיד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי. אִם מְגִדִּלִים
תּוֹרָה כְּאוֹתוֹ מְגִדֵּל – צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי. מֵהוּ צְוֹאֲרָךְ?
זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵה) וַיִּפֹּל עַל
צְוֹאֲרֵי בְנֵימִין אָחִיו וַיִּכֶּךְ. מִלְּמַד שְׁכָכָה עַל
מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וְעַל מִקְדָּשׁ שֵׁנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵהוּ מְגִדֵּל? אֲלֹא מֵה מְגִדֵּל דָּוִד
מְגִדֵּל חֶזֶק, אִף הַמַּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין
חֲזוֹק וּבְנִין חֶזֶק. ר' תַּנְחוּם אָמַר, מְגִדֵּל דָּוִד – מֵה
דָּוִד הָיָה מִתְגִּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דָוִד, כִּף
הַמַּתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה צְרִיכִין לְהִתְגִּדֵּל בַּתּוֹרָה
וּשְׁלֹא יִתְבַטְּלוּ מִמֶּנָּה.

מֵה דָּוִד הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמֵם, כִּף צְרִיף
הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה לִילָה וַיּוֹמֵם, וּבִעוֹד
שִׁיתְעַסְקוּ בָּהּ וַיִּתְגַּדְּלוּ בָּהּ – כְּמַגִּדֵּל דָּוִד הַצְּוֹאֵר
בְּנוֹי בְּנִין חֶזֶק וְגִדּוֹל.

וְאִם לָאוּ, אֲלֹף הַמִּגֵּן תְּלוּי עָלָיו, אֵלּוּ אֲלֹף שָׁנִים
שִׁיְהִיו בְּגָלוֹת, וְהִדְּבַר תְּלוּי אִם יִגְאָלוּ בּוֹ
וְאִם לָאוּ. זָכוּ בַתּוֹרָה – יִגְאָלוּ בְּאֲלֹף שָׁנִים. לֹא
זָכוּ – כָּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כָּל
שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים יִשְׁתַּעֲבְדוּ בָהֶם, וּלְאַחַר כֵּן יִגְאָלוּ.
מִכָּאן אָמַר רַבִּי בָּא, וְהִנֵּה סֵלִם מַצֵּב אֲרֻצָּה –
זֶהוּ בֵּית עוֹלָמִים, הַנָּצֵב בְּבְנִינוּ, בְּשִׁבְלִי

אוֹתָן הָעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּאַרְץ. וְרָאשוּ מִגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה - שֶׁהַמְּקֻדָּשׁ הוּא בְּמַעְלָה גְּדוֹלָה עַל כָּל
הָעוֹלָם. וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ -
אֵלוֹ כַּהֲנֵי שָׁרָת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, עַל שֶׁהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד
ירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים
ירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מִטָּה. מִשְׁמַע עֲלִים וְיֹרְדִים.

מִדָּה מַעְלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ
שְׁכָתוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו. כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמֹר עִיר שָׁוָא שָׁקֵד שׁוֹמֵר.
וְהִנֵּנוּ שְׁכָתוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר
עַל אוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים.

מִדָּה עָלָיו? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְשִׁמְרָה. כָּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לט) וְעִינֶיךָ שִׁים עָלָיו. כֶּף
(מלכים-א ט) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְלַעֲתִיד
לָבֹא עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַחֲזוֹר לִירוּשָׁלַיִם,
וְלִהְיוֹת חוֹמָה לְשִׁמְרָה, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ב) וְאֲנִי
אֶהְיֶה לָּהּ נֹאם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד
אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מִלֵּמַד שְׁקָפַל לוֹ אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר

רבי יהודה, בית המקדש ממֶּשֶׁה הָיָה, וְעָלִיו
נִתְבַּשֵּׁר, וְעָלִיו הָיָה שׁוֹכֵב. מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב
וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רבי יהודה, מִן הַשְּׁלֵשָׁה אָבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׁר
אֶחָד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב,
שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאָבוֹת. וּכְנָגַד אֵלָּו הַשְּׁלֵשָׁה:
יִשִּׁי, דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בָּנָאוּ.

אָמַר רבי יהודה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׁר
עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שְׂיִכְנֶהוּ. זֶה
אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתָמוֹ,
וְזֶה לֹא עוֹמֵד בְּתָמוֹ, שְׁכָתוֹב (מלכים-א יא) וַיְהִי לַעֲת
זָקֵנָה שְׁלֹמֹה נָשִׂיו הָטוּ אֶת לְבָבוֹ.

רבי יוסי פתח, (תהלים מח) יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל
הָאָרֶץ הִר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רַב.
יָפָה נוֹף, זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (שְׁהִיָּה) (משלי טז)
מְתוֹק לִנְפֶּשׁ וּמִרְפָּא לְעַצְמֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר
השירים ד) נָפֶת תִּטְפְּנָה שְׁפָתוֹתֶיךָ.

אָמַר רבי יהודה, אֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יָפִי שָׁבָה, נוֹף
וְתַחֲפִנְחָס הָיָה. נוֹף הָיָה הַמְּשַׁבַּח מְכֻלָּם,
שֶׁהִיָּתָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחָמֵשׁ תְּכַשִּׁיטִין
שֶׁל יָפִי. וְצִיּוֹן גְּדֻלָּה בִּיָּפִי וְהָדָר עַל נוֹף. שֶׁאָמַר

רבי יהודה, למה נקרא שמה ציון? מה הציון עומד לגס להסתכל בו וכו'.

והיתה גדולה ביפי מנוף, זהו שכתוב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון. שכל מי שהיה רואה אותה, היה שמח. ששנינו, אמר רבי יוסי אמר רבי חייא, מעולם לא נכנס אדם בירושלים והיה עצב, לקים מה שנאמר משוש כל הארץ.

אמר רבי יצחק, כיון ששכב יעקב עליה, נתישב דעתו, ונגלתה עליו השכינה ודברה עמו, מה שלא היה קדם לכן. שאמר רבי יצחק, עד שעמד יעקב באותו מקום, לא נגלתה עליו השכינה.

כיון שראה יעקב כן, ידע שהמקום גרם לו, והקיץ משנתו, ונתירא שפא דבר אחר היה, וישכב כבתחלה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: יעקב, לא כן הוא, אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק. ועוד, הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך. ולא אתגלה לאמה אחרת בגלוי השכינה על הארץ.

אמר רבי יוסי, מהו אשר אתה שכב עליה? אלא כשם שאתה שוכב עליה ונבואה

עמך, כך זרעך הנבואה תהיה מצויה עמכם, ולא עם אמה אחרת.

רבי יעקב פתח, (ישעיה כו) יחן רשע בל למד צדק. שנינו, אמר רבי יעקב, וי שהרשע יחן בעולם הזה, זה זרעו של עשו הרשע. ומפני מה יש להם חן ורחמים? מפני שזרעו של יעקב לא למד צדק. בארץ נכחות יעול – זו ירושלים, שהיא ארץ נכחות.

מהו יעול? אמר רבי יעקב, האויר של ארץ ישראל מחכים. ומרמז נבואה. וזרעו של עשו יעול האויר והנבואה. מפני מה? מפני שזרעו של יעקב לא ראה גאות ה', ואינם עוסקים בתורה, ועל כן יחן רשע ויעול טוב הארץ והנבואה. רבי יהודה ברבי יהושע אמר, יחן רשע – אלו אמות העולם שיש להם ממשלה בעולם הזה, מפני שלא למד ישראל צדק

פרשת וישב (דף לו ע"א – דף לו ע"ב)

בא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, שלא ראה את אביו עשרים ושתים שנה. הרי הם ישבו במצרים עשרים ושתים שנה, לכל שבט ושבט מאותם עשרת השבטים שמכרו אותו. לפי

הַחֲשֹׁבֹן הָיוּ מֵאֲתִים וְעֶשְׂרִים שָׁנָה לְכָלֶם. תּוֹרִיד
מֵהֶם עָשָׂר שָׁנִים שָׁנְכוּ לָהֶם בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה
בְּשָׂבִיל עֲשָׂרָה שְׁבָטִים קְדוּשִׁים שְׁמָתוֹ שֶׁם
בְּמִצְרַיִם - נִשְׁאַרוּ מֵאֲתִים וְעֶשָׂר. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
(בראשית מא) רְדוּ שָׁמָּה.

בא וּרְאֵה, כְּשֶׁגִּרְמוּ הַחֲטָאִים וְהַשְׁכַּת הַזֶּה לֹא
נִשְׁמְרָה כְּרָאוּי, שְׁכָתוֹב (ירמיה יז) וְלֹא
תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשְׁכַּת. אֵל תִּטְלוּ
עֲלֵיכֶם מִשָּׂא שֶׁל עֲוֹנוֹת, שֶׁהִיא מִגֵּן עֲלֵיכֶם
מֵהֶם יוֹם הַשְׁכַּת.

ולא שָׁמְעוּ לִנְבִיא, וְהִתְעוֹרְרָה עֲלֵיהֶם חֶרֶב
נוֹקֶמֶת נֶקֶם בְּרִית. מִי הַבְּרִית? זֶה שֶׁכַּת,
שְׁכָתוֹב (שמות לא) לְדֹרֹתֶם בְּרִית עוֹלָם, וּבְרִית מִלָּה,
שְׁכָתוֹב (ירמיה יא) וּבִשֶׁר קִדְשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעֲלֶיךָ, וּבְרִית
הַצִּדִּיק שְׁמָכְרוּ אוֹתוֹ.

והכל בְּדֶרֶגָה אַחַת - שְׁכַת וּבְרִית מִלָּה וְצִדִּיק.
זֶהוּ סוּד (עמוס ב) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל
וְעַל אֲרָבָעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ, וְכָלֶם תּוֹלָה בְּמִכְרָם
בְּכֶסֶף צִדִּיק. וְאָז הִתְחִילוּ לְהַשְׁתַּעֲבֵד שְׁבַע עַל
חֲטָאֲתָם, וְנִגְזַר עֲלֵיהֶם בְּגָלוֹת בְּכָל שְׁבָעִים שָׁנָה
בְּחֲטָאִים שֶׁל שְׁמָטָה וַיּוֹבֵל, שְׁתִּלוּיִים בְּשִׁכַּת
הַגָּדוֹל וְשִׁכַּת סֹתָם.

אַחַר כִּךְ בָּאוּ לְאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה וְהִתְיַשְׁבוּ בָּהּ
 אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, לְתִשְׁלוּם
 שְׁבַעַיִם שָׁבוּעוֹת וְשִׁבְעִים שָׁנָה, עֶשֶׂר שָׁנִים לְכָל
 יוֹם, מֵאוֹתָם שְׁיוֹנָקִים מְשִׁבִּיעִי, שָׁגַם שִׁבְתָּ
 הַגְדוֹל אִף כִּךְ נִקְרָאת שְׁבִיעִי מִמָּטָה לְמַעְלָה,
 שְׁכוּלִל כְּאַחַד זְכוּר וְשָׁמוֹר. אַחֲרַי כִּךְ הִתְקַיְּמוּ
 אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּאֶרֶץ עַל כַּחַת הַתּוֹרָה
 שֶׁהָיוּ מִתְעַסְקִים.

וּבְשִׁגְרָם הִחֲטָא שֶׁל שְׁנֵאת חֲנָם, הִתְעוֹרְרָה
 שְׁנֵאת חֲנָם כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶהוּ
 שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית לז) וַיִּשְׁנֹאוּ אוֹתוֹ, אֵת אוֹתוֹ הַצְּדִיק,
 וְאֵז נָתַן אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַדִּי מִי שֶׁשׁוֹנֵא
 אוֹתָם שְׁנֵאת חֲנָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּאַדָּוָה, (יחזקאל לה)
 יַעַן הָיִיתָ לָּךְ אֵיבַת עוֹלָם וַתִּגַּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל
 יְדֵי חֶרֶב.

וְאֵז נִפְרַע מֵהֶם עַל יְדֵי מַגִּין אוֹתָן הַשָּׁנִים שֶׁחֲסְרוּ
 מִסּוּד שֶׁל שְׁבַע עַל חֲטָאֲתֵיכֶם. בֹּא וּרְאֵה,
 כְּשֶׁתִּמְנֶה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שְׁבַע פְּעָמִים לְכָל
 אֶחָד מֵאוֹתָם הָעֲשָׂרָה שֶׁמָּכְרוּ אוֹתוֹ, יֵצֵא לָךְ אֶלֶף
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים.

וְאֵז תִּתְעוֹרֵר גְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל כְּבִקְרָ שְׁמִתְחִיל
 לְהֵאִיר מְעֵט מְעֵט, עַד שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִים

שֶׁהִסְתַּלַּק אוֹתוֹ הַצַּדִּיק, הַדְּרָגָה שֶׁל טו"ב. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (בראשית לז) יוֹסֵף בֶּן שֶׁבַע עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה
רָעָה אֶת אָחִיו. שֶׁהָרִי אִזּוֹ יִרְאֶה לַעֲמֹד בַּפָּרֶץ לִפְנֵי
מִדַּת הַדִּין, שֶׁהָרִי נִשְׁלָמוּ חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְאִזּוֹ (עובדיה
א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּהּ וּבֵית
יַעֲשֹׂו לֶקֶשׁ וְדִלְקוּ בָהֶם וְאָכְלוּם.

וְאִזּוֹ יַעֲזֹרֶר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹבוֹת רַבּוֹת עַל
יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּע עֲלֵבוֹנָם וְעֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה
שֶׁשָּׁרְפוּ בָאֵשׁ, וְהָדָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁנִּהְרָגוּ עַל קִדְשָׁת
שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ יִתְרַצֶּה יוֹסֵף לְאָחִיו, (ישעיה יא) אֶפְרַיִם לֹא
יִקְנֹא אֶת יִהוּדָה וַיִּהְיֶה לֹא יֵצֵר אֶת אֶפְרַיִם.

בֹּא וִירְאֶה שֶׁכָּךְ זֶה, שֶׁשְּׁנֵינוּ בִּי"ז בְּתַמּוּז בְּטַל
הַתָּמִיד, וּבִט' בְּאָב חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְגַלְגָּלִים זְכוֹת לְיוֹם זִכָּאִי,
וְחוּבָה לְיוֹם חֵיב. שֶׁבְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה הוֹצִיאוּ דָבָה
רָעָה עַל הָאָרֶץ הַקָּדוֹשָׁה, וְהָרִימוּ קוֹלָם בְּבִכְיָה,
וְנִקְבְּעָה לְדוּרֵי דוּרוֹת.

וְדִיֵּק וְתַמְצָא, מִשְׁבֹּטֵל הַתָּמִיד, שֶׁהָיָה מְכַפֵּר
עַל חֲטָאֵיהֶם, עַד שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
בֵּין בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה בֵּין בַּפֶּעַם הַשְּׁנֵיָה –
עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם יָמִים, כְּנֶגֶד עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים

שְׁלֹא רָאָה הַצַּדִּיק הַהוּא אֶת פְּנֵי כְבוֹד אָבִיו,
 לְהִרְאוֹת אֶת הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁזֶה תְּלוּי בָּזָה.
 וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, שֶׁכְּשֶׁחָרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, מוֹצָאֵי שַׁבָּת הָיָה זֶה וּמוֹצָאֵי
 שְׁבִיעִית, וּמִשְׁמָרְתּוֹ שֶׁל יְהוֹרִיב הָיְתָה, וְהַלּוּיִם
 עוֹמְדִים עַל דּוֹכָנָם וְאוֹמְרִים שִׁירָה: (תהלים צד) יִגְדֹּדוּ
 עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְגו' וַיְהִי ה' לִי לְמִשְׁגָּב וְכו', וַיֵּשֶׁב
 עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנֶם וְגו'. וְלֹא הִסְפִּיקוּ לומר יִצְמִיתֵם
 ה' אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁבָּאוּ גוֹיִם וּכְבָּשׁוּם. שֶׁהָרִי אִם
 אָמְרוּ אוֹתוֹ, לֹא הָיְתָה לָהֶם תִּקְנָה.

וּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, חֲכָמָה רַבָּה זֶה רוֹמֵז, שֶׁיֵּצְאוּ
 מִשַּׁבָּת שֶׁהָיְתָה רְפוּאָה לְמַכְתָּם.
 וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, שֶׁחֲטָאוּ אֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא
 עוֹד אֵלָּא שֶׁחֲטָאוּ בַּמִּלָּה, וְלֹא בְרִית בֶּשֶׁר קִדְּשׁ.
 וּמִשְׁמָרְתּוֹ שֶׁל יְהוֹרִיב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב) עוֹד
 אֲרִיב אֶתְכֶם נָא ה' וְאֶת בְּנֵי בְנִיכֶם אֲרִיב.

וְעַתִּיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיאֵם מִן הַגָּלוּת.
 זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן
 הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה מֶלֶכְךָ יָבֹא לָךְ צַדִּיק
 וְנוֹשָׁע הוּא.

וְאִם תֹּאמַר לָמָּה בָּא הַמָּשִׁיחַ מִיְּהוּדָה? מִיּוֹסֵף
 הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלָּא שֶׁשְׁנֵיהֶם יָבֹאוּ,

וּמִשּׁוֹם שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל
בְּרִיָּה, נָתַן הַמַּלְכוּת לְדָוִד, מִשּׁוֹם שֶׁהִיָּה עֲשִׂירִי
לְצַדִּיקִים וְהַשְּׂבִיעִי שֶׁל הָאֲחִים, וְכָךְ הִיא מַלְכוּת
הָאָרֶץ, כַּעֲיֵן מַלְכוּת הָרָקִיעַ.

סְתָרֵי תוֹרָה

פֶּתַח אוֹתוֹ הִיְהוּדִי וְאָמַר, (שם עג) וְאֲנִי קִרְבֵּת
אֱלֹהִים לִי טוֹב וְגו'. בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבֶן אָדָם
מִתְקָרֵב לַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת טוֹב, שֶׁכְּתוּב (שם קיט) טוֹב
לִי תוֹרַת פִּיךָ, אֲזִי מִתְקָרֵב לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁנִּקְרָא טוֹב, שֶׁכְּתוּב (שם קמה) טוֹב ה' לְכָל, וְאֲזִי
מִתְקָרֵב לְהִיּוֹת צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) אֲמַר
צַדִּיק כִּי טוֹב. וְכִשֶּׁהוּא צַדִּיק, שְׂכִינָה שׁוֹרָה עָלָיו,
וּמִלְמַדֶּת אוֹתוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים בַּתּוֹרָה, מִשּׁוֹם
שֶׁאֵין מִתְחַפֶּרֶת שְׂכִינָה אֶלָּא עִם טוֹב, שֶׁהִרִי צַדִּיק
וְצַדִּיק הוֹלְכִים יַחַד.

בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבֶרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, הֶעֱמִיד אוֹתוֹ וְשָׁתַל עַל שֵׁשֶׁת
הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים הַלָּלוּ, וְהַשְּׂבִיעִי שֶׁעָלִיהֶם,
שֶׁבִשְׁבִּילוֹ שֶׁל הַשְּׂבִיעִי שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק נִזְוָנִים
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְעָלָיו עוֹמְדִים, וְבוֹ נִסְמָכִים,
וְהוּא הִיסוּד וְהַשְּׂרֵשׁ שֶׁלָּהֶם.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֱלֹיף יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

עֵינֵי כָל אֱלֹיף יִשְׁבְּרוּ, לְאוֹתוֹ שְׁמֵן מִשְׁחָה
עֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֶעַ מִהֶמֶח הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים
לִכ"ל הֵזָה. וְאָז, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֻלָּם
בְּעֵתוֹ. שֶׁהַכֹּל הֵזָה, כְּשִׁמְתָּ עוֹרָר אֶל הַכֹּלָה, שֶׁהִיא
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְאָז הוּא לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, וְכָל
הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה וְשִׁעְשׁוּעַ.

וְאָז מַה כָּתוּב? פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וְגו'. וְזֶה רְצוֹן
הָרְצוֹנוֹת, שְׁיִוָּרֵד מִן הַמַּח הַנִּסְתָּר לְכָל
הַזֹּאת, וְכִיּוֹן שֶׁהַכֹּל הִזּוּ מִתְבָּרֶכֶת, כָּל הָעוֹלָמוֹת
הַתְּבָרְכוּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב צִדִּיק ה' וְגו', קָרוֹב ה' וְגו',
רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְגו'.

וּבְכֹמוֹ שֶׁבָּרָא אֶת זֶה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּסוֹד שְׁמוֹ
הַקָּדוֹשׁ, כִּךְ בָּרָא בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁשָּׂה
צִדִּיקֵי אָמֶת, וְאַחַד שְׁבִיעֵי, כְּכָתוּב (קהלת ז) גַּם אֶת
זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּבְשִׁגְרָמוֹ הַחֲטָאִים וְדָחוּ אֶת אוֹתוֹ כָּל, שֶׁנִּקְרָא
צִדִּיק, מִמְּקוֹמוֹ, כְּכָתוּב (עמוס ב) עַל
מִכְרָם בְּכֶסֶף צִדִּיק, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי
גִזְרְתִּי שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, וַיְהִיָּה אוֹתוֹ הַצִּדִּיק שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ,
וַיְהִיּוּ כָל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְבָּרְכִים עַל יָדוֹ.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית מט) **בֵּן פָּרֶת יוֹסֵף, שְׁהָרִי אֵין**
בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוֹף שִׁיעָשָׂה פְּרוֹת, אֶלָּא רַק
הַצָּדִיק יְסוֹד עוֹלָם הַזֶּה. וּבֶן פָּרֶת עָלִי עֵין, מַה
זֶה אוֹמֵר?

אָאָא כְּמוֹ שֶׁהָעֵין הַזֹּאת קִיּוּם הַגִּלְגָּל, שְׂאִין יָכוֹל
 הַגִּלְגָּל לְהִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּבֵת הָעֵין שְׁלוֹ, כִּי
 יוֹסֵף הוּא כְּעֵין לְכָל אוֹתָם הַשְּׂשָׂה שְׁסוּבָבִים
 אוֹתוֹ, מִיָּמִין שְׁלֹשָׁה וּמִשְּׂמָאל שְׁלֹשָׁה, וְהוּא
 מְקַיֵּם אוֹתָם, וְכֵן הוּא לְכָל הָעוֹלָם, שְׁהָרִי
 הָעוֹלָם לֹא עוֹמֵד אֶלָּא עַל אוֹתָם הַשְּׂשָׂה,
 וְהַשְּׂבִיעִי שֶׁמַּעֲלֵיהֶם.

וְקָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצָדִיק בְּסוֹד הַשְּׁבֵת,
 וְנָח בּוֹ, וְהִנִּיחַ בּוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת לְבָרֶךְ אֶת
 כָּל שְׂאֵר הַיָּמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות כ) **וַיִּנַּח בְּיוֹם**
הַשְּׂבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת. מִי זֶה יוֹם
הַשְּׁבֵת? הִנֵּה אוֹמֵר, זֶה הַצָּדִיק.

אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: **אַתֶּם חִלְלַתֶם אֶת**
הַשְּׁבֵת הַזֶּה שְׂאֵנִי גְזַרְתִּי שִׁיְהִיָּה מֶלֶךְ עַל כָּל
שְׂאֵר הַיָּמִים, וְאַתֶּם עֲשִׂיתֶם אוֹתוֹ עֶבֶד עֲבָדִים –
אַף אַתֶּם תִּסְבְּלוּ אוֹתָהּ עֲבוֹדָה קָשָׁה.

(בא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, שלא ראה את אביו עשרים ושנים
 שנה. הרי הם ישבו במצרים עשרים ושנים שנה, לכל שבט מאותם עשרת

השְׁבִטִים שֶׁמָּכְרוּ אוֹתוֹ. לְפִי הַחֲשׁוֹן הָיוּ מֵאֲתִים וְעֶשְׂרִים שָׁנָה לְכָלֶם, תּוֹרִיד מֵהֶם עָשָׂר שָׁנִים שֶׁנָּכְפוּ לָהֶם בֵּית דִּין שְׁלֹמֶעֱלָה בִּשְׁבִיל עֲשָׂרָה שְׁבִטִים קְדוּשִׁים שֶׁמָּתוּ שָׁם בְּמִצְרַיִם, נִשְׁאַרוּ מֵאֲתִים וְעֶשָׂר, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית (מב) רד"ו שְׁמָה).

אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב, בְּבִקְשָׁה מֵכֶם, רְדוּ לַגְּלוּת, וְנִכְּפוּ אוֹתָם הַחֲטָאִים וְלֹא יִחַרֵּב הָעוֹלָם בְּרָעָב, שְׁהָרִי אֵין בָּכֶם מִי שִׁיזוֹן אֶתְכֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שֶׁמָּכְרָתֶם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים קמה) פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן. עַל יְדֵי מִי? עַל יְדֵי "כָּל". חֲזֹר וּפְרֹשׁ מִי הַכָּל הַזֶּה – צַדִּיק. זֶהוּ שְׁכָתוֹב צַדִּיק ה' וְגו'.

וּכְמוֹ זֶה לְמַטָּה, עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַזֶּה, הִיָּתָה לוֹ לְעוֹלָם הַצָּלָה בְּאוֹתָן שֶׁבַע שָׁנוֹת רָעָב. וְעַל שֶׁמָּנְעוּ בְּרָכוֹת מִשְׁבַּע הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, הִתְעוֹרְרוּ דְּרָגוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲחֵר עָלֵיהֶם בַּחֲטָאֵיהֶם.

כִּיּוֹן שִׁירַד יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם לְמִצְרַיִם, הוּא וְכָל אוֹתָם הַשְׁבִּטִים, וְרָאוּ הָעוֹלָם הַתַּחֲתוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל יְדֵי אוֹתוֹ הַצַּדִּיק נִזּוֹן הָעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית מב) הוּא הַמִּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ.

הוא המִשְׁבִּיר - מה זה מִשְׁבִּיר? אֵלָּא מוֹשֶׁךְ
הוא בְּרָאשׁוֹנָה מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
כְּפִתּוּב עֵינֵי כָל אֱלִיף יִשְׁבְּרוּ, וְאַחֵר כֶּף מִשְׁבִּיר
לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן.

וּמִנִּין לָנוּ שְׁיוּסָף נִקְרָא כָּל? שְׁכִתּוּב (מלכים-א ה)
וְכֻלְכָּל וְדִרְדַּע. וְלִמְדָנוּ, כֻּלְכָּל זֶה יוֹסֵף,
שְׁכִתּוּב וְיֻכְלָל, וְכִתּוּב (בראשית מט) מִשֶּׁם רָעָה
אָבֶן יִשְׂרָאֵל.

וּבְשִׁרְאָה יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם כָּל זֶה, וְרָאָה כָּל אוֹתָן
שֶׁבַע שָׁנִים עֲלִיּוֹנוֹת שְׁהִסְכִּימוּ
שִׁיחֶיהָ רָעַב בְּעוֹלָם עַל הַחֲטָא שֶׁגָּרְמוּ בָּנָיו,
שֶׁמָּכְרוּ אֶת הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וּלְהוֹצִיאוֹ
מִמְּקוֹמוֹ, אִזּוֹ הַתַּפְּלִל לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִסִּיר
מֵהֶם חֲמֵשׁ שָׁנִים.

מָה הַטַּעַם חֲמֵשׁ שָׁנִים? אֵלָּא בֵּא וְרָאָה, סוּד
הַדָּבָר כֶּף הוּא, בְּאוֹתָם יָמִים עֲלִיּוֹנִים הוּא
אוֹחֵז בַּחֲמִישִׁי, שְׁכָךְ הוּא מִמָּטָה לְמַעְלָה. אֲבָל
בְּאוֹתָם הַשָּׁנִים שֶׁעָלָיו, שְׁאוּחֲזִים בָּהֶם אֲבוֹתָיו,
לֹא הָיָה לוֹ רְשׁוֹת לְבַטֵּל דָּבָר, וְעַד חֲלָקוֹ בָּהֶם
בִּטֵּל הִגְזָרָה, וְלֹא יוֹתֵר.

וְגַם יוֹסֵף הַצַּדִּיק עָשָׂה כֶּף. זֶהוּ שְׁכִתּוּב (בראשית מז)
וּמִקְצָה אַחֲיוֹ לָקַח חֲמִשָּׁה אָנָשִׁים וַיַּצִּיגֵם

לפני פרעה. מי אלו? חמשה הם שלא שונא להם. זהו שכתוב והוא נער את בני בלהה וגו'. אמר, כדאי אתם הזכאים לעמד בפרצה זו שפרצו אחיכם. לפני פרעה, מי הפרעה? זה הדין העליון שעומד להפרע מחטאי העולם.

ובשש שלמו אותם הימים שנגזר עליהם לשבת בגלות, אזי הקדוש ברוך הוא התעורר ברחמים רבים עליהם, ובדין על אותם שהשתעבדו בהם, והוציא אותם משם.

כיון שהגיעו למרה, עמדה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה: ואיך יצאו ישראל מן הגלות, והרי כתוב בתורה שהיתה נסתרת אלפים שנה לפני שנברא העולם, שעל אחד פי שבעה על חטאם יש להם לסבל, משום אותה הפרצה הגדולה שפרצו וחטאו באותו צדיק קדוש.

אמר לה הקדוש ברוך הוא: כך הוא הדין! אבל בתורה הקדושה יש לי מתנה טובה ושבת שמה, וכשהם שומרים אותה, היא עומדת באותו מקום לסגר אותה הפרצה שפרצו, שאותו הצדיק השביעי אחוז בה, וכדאי הוא לכפר על אותו החטא.

זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות טו) **וַיִּצְעַק אֵל ה'.** מִי וַיִּצְעַק? זֶה מִדַּת הַדִּין שְׁעִמְדָּה וְצָרְחָה לְפָנָיו. וַיֹּרֶהוּ ה' עֵץ - זֶה הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם - מִי הֵם הַמַּיִם? הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים שֶׁקָּמוּ לְהַפְרֵעַ מֵהֶם, וְאִזּוּ וַיִּמָּתְקוּ הַמַּיִם, שֶׁנִּמְתְּקוּ וְדַאי, שֶׁהָרִי רָאוּ אֶת הַרְפּוּאָה הַגְּדוּלָּה לְאוֹתוֹ הַחֲטָא.

וּמִנִּין לָנוּ שֶׁבְּמָרָה נִצָּטוּוּ? שְׁכָתוֹב (דברים ה) שָׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאָמַר מֶר, כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ - בְּמָרָה. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אֶת הַשְּׁבִיעִי הָעֲלִיוֹן הַזֶּה, אֵין רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין לְקַטְרֵג עֲלֵיכֶם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שמות טו) שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט.

וַעֲלֵי כֵּן שְׁנִינוּ, יְכוּלָּה הִיא שַׁבָּת שֶׁתָּרַחַם עָלֵינוּ וַיִּקְבְּצֵנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִגְּלוּתֵנוּ, וְאַלְמָלָא שֶׁמָּרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת כְּהִלְכָתָן, מִיָּד נִגְאָלִים.

בֵּא וְרָאָה, כְּשֶׁנִּרְמֵי הַחֲטָאִים, וְהַשַּׁבָּת הַזֶּה לֹא נִשְׁמָרָה כְּרָאוּי, כְּמוֹ שֶׁמִּצָּאֵנוּ שֶׁהַזְּהִיר אוֹתָם הַנִּבְיָא הָעֲלִיוֹן, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ירמיה יז) כֹּה אָמַר ה'

הַשְּׁמָרוּ בְּנִפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל תַּשְּׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת וְהִבֵּאתֶם בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם. מֶה זֶה וְאַל
תַּשְּׂאוּ מַשָּׂא? אֲלֵא אָמַר לָהֶם: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, אֵל
תַּשְּׂאוּ אֶת מַשָּׂא אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הַשַּׁבָּת עֲלֵיכֶם.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, אַתֶּם תִּגְרְמוּ אֶת קִיּוֹם
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, שְׂאוֹתוֹ שַׁבָּת
הָעֲלִיּוֹן שֶׁחֲטֵאתֶם כְּנֶגְדּוֹ, מְדוּרוֹ וְשַׁעֲשׁוּעוֹ, אֵינוֹ
אֲלֵא בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁנִּקְרָאִים שַׁעְרֵי
צֶדֶק, וְהִיא הַכֹּלָה הַכְּלוּלָה מִן הַכֹּל.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, תִּגְרְמוּ שְׂאֵז הִיא
תַּתְּחִיזֵק בְּיַד מַלְכוּת הָאָרֶץ, הַמְּלָכוֹת שֶׁל
דָּוִד, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא נִקְרֵאת מַלְכוּת, וּמִשּׁוֹם זֶה
אָמַר דָּוִד שְׂאֵחֻז בָּהּ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָּה, בְּשִׁתִּי
מִמִּי"ם, לְהַכְלִיל אֶת מַלְכוּתוֹ וּלְיַחַד אוֹתָהּ עִם
מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. וְאִם אַתֶּם לֹא תִשְׁמָעוּ לְקִדְשׁ
אוֹתוֹ, וְתַעֲשׂוּ אוֹתוֹ חֵל, מֶה כָּתוּב? וְהִצַּתִּי אֵשׁ
בְּשַׁעְרֶיהָ וְאָכְלָה אֲרָמְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שְׁלֹמֶטָה.

בֹּא וּרְאֵה, אֵז מִתְעוֹרֶרֶת אוֹתָהּ חֶרֶב נוֹקֶמֶת
נֶקֶם בְּרִית עַל שְׁלֹא שְׁמָרוּ אוֹתָהּ הַבְּרִית
הַקְּדוּשָׁה, בְּשִׁלְשָׁה גִּוְנִים. אֶחָד בְּסוּד עַל
הַצַּדִּיק שֶׁמָּכְרוֹ, שְׂאֵחֻז בָּהּ וְשִׁמְר אוֹתָהּ,

וּבְגִלְלָה נִקְרָא צָדִיק, וְאַחַד שְׁכָתוּב וּבִשְׂר קִדְשׁ
יַעֲבֹרוּ מֵעֲלֶיךָ. וְאַחַד בְּסוּד הַשַּׁבָּת שְׁחָלְלוּ,
וְהַכֹּל הוּא בְּמָקוֹם אֶחָד.

וְאָז, עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל נִגְזַר עֲלֵיהֶם
לְהִיּוֹת שְׁבָעִים שָׁנָה מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה,
עֲשָׂרָה לְכָל יוֹם, וּלְסוֹף שְׁבָעִים שָׁנָה הוֹצִיא אוֹתָם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשָּׁם, וּבָאוּ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וְהִתְקַיֵּם בֵּית שְׁנֵי אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, עַל
כֹּחַ הַתּוֹרָה שֶׁהָיוּ מִתְעַסְקִים בָּהּ, בְּאוֹתָן הַמַּצּוֹת
הַקְּדוּשׁוֹת כְּרָאוּי.

(וּכְשֶׁנִּשְׁלָמוּ, גָּרַם הַחֲטָא עַל שְׁנֵאת חֲנָם, וְהִתְעוֹרְרָה אוֹתָהּ שְׁנֵאת חֲנָם
שְׁלֹרְאוֹנָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּשְׁנֹאוּ אוֹתוֹ, אֵת אוֹתוֹ הַצָּדִיק. וְאָז נָתַן אוֹתָם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּיַד מִי שֶׁשּׁוֹנֵא אוֹתָם שְׁנֵאת חֲנָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאֶדָּם יַעַן הָיִיתָ לָךְ
אֵיבַת עוֹלָם וְתִגַּר אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֶרֶב.)

סדר הלימוד ליום טו אב [יום 310 בשנה]

פֶּרֶשֶׁת בְּשַׁלַּח (דף לו ע"ב - דף לח ע"ב)

לֹא עָלְתָה שְׁוַעְתָּם לִפְנָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין בְּפִמְלִיא
שֶׁל מַעֲלָה, אוֹתוֹ הַדִּין מֶה נִהְיָה? אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, הָעֶבֶיר אוֹתָהּ בְּאוֹתוֹ נִהַר דִּינּוֹר, וְהָעֶבֶיר
אוֹתָם מִשְׁלִטוֹנָם, וּמִנָּה שְׁלִיטִים אַחֲרֵים שֶׁל

הַעֲמִים. אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים קד) מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ
 לֵהִט? אָמַר לוֹ, יֵשׁ אֵשׁ קָשָׁה מֵאֵשׁ, וַיֵּשׁ אֵשׁ
 שְׂמִכְבָּה אֵשׁ (שְׁדוּחָה אֵשׁ).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וַיַּצֵּא
 הַלָּחִים וְגו' (שמות יז). מָה הַטַּעַם יְהוֹשֻׁעַ
 עָרַךְ קָרֵב וְלֹא מִשְׁאָר הָעָם? אֲלֹא מִשּׁוּם שְׁעִמְלָק
 בָּא עֲלֵיהֶם עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל שַׁבַּת שְׁלֹא שָׁמְרוּ
 אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה,
 אֲלֵמְלִי שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבַּת רִאשׁוֹנָה, לֹא שׁוֹלֵטֶת
 בָּהֶם אָמָה וְלִשׁוֹן. מָה כְּתוּב? (שם טז) וַיְהִי בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן הָעָם לְלֶקֶט וְלֹא מִצָּאוּ, וְכְתוּב
 וַיָּבֹא עֲמִלָּק.

וַיָּבֹא רָאָה אֶת סוּד הַדְּבָר, כְּשֶׁצָּוָה אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּמִרְהָ עַל שַׁבַּת, מִשּׁוּם שֶׁבָּאָה
 מִדַּת הַדִּין לְקַטְרֵג עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הַצַּדִּיק
 שֶׁמָּכְרוּ אוֹתוֹ, שֶׁהוּא כִּנְגֵד יוֹם הַשַּׁבַּת, וְהֵם
 הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לַחֲל, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הָרִי
 יֵשׁ לָהֶם רְפוּאָה לְאוֹתוֹ הַחֲטָא, אִם הֵם שׁוֹמְרִים
 אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת, שֶׁהוּא כִּנְגֵד צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים.
 וְהֵינּוּ מָה שֶׁכְּתוּב (שם טז) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ. עֵץ חַיִּים,
 שִׁישְׁמְרוּ אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת, וְהֵם חָלְלוּ אוֹתוֹ, אָז
 וַיָּבֹא עֲמִלָּק.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר לוֹ מֶשֶׁה לִּיהוֹשֻׁעַ, צֵא וְעֲרֹךְ קָרֵב עִם עַמְּלֵק, שְׁהָרִי לְךָ רָאוּי, מִשּׁוּם שְׁאַתָּה בֶּן בָּנוּ שֶׁל אוֹתוֹ צָדִיק, וְהוּא בְּאוֹתוֹ הַחֲטָא בָּא עָלֵינוּ. וְאִם לֹא נִמְצָא מְקַטְרֵג לוֹ לְעַמְּלֵק מִחֻלָּקוֹ וּבָנוּ שֶׁל אוֹתוֹ הַצָּדִיק, אֵין מִי שְׁיָכוֹל לוֹ, וְאִז עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ כְּמוֹ שְׁאָמַר מֶשֶׁה.

וּבֹא רְאֵה שְׁבַגְלָל אוֹתוֹ הַחֲטָא בָּא עָלֵיהֶם, שִׁפְגַּשׁ אֶת אוֹתָם שֶׁהָיוּ מֵאַחֲרֵי הָעֶנָן, וְלָקַח מֵהֶם אֶת אוֹת הַבְּרִית קֹדֶשׁ וְזָרַק אוֹתוֹ כִּלְפֵי מַעֲלָה, וְאִם הֵם לֹא הָיוּ חוֹטְאִים בּוֹ, לֹא הָיָה לוֹ סִיוֵּעַ מִלְּמַעְלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן, אֲלֹא כְּדִי לְהִרְאוֹת לָהֶם שִׁיכִירוּ אֶת חֲטָאֵם, שֶׁחֲטָאוּ בְּאוֹתוֹ הַצָּדִיק שֶׁשָּׁמַר אֶת הַבְּרִית הַזֶּה, וְכָעֵת חָלְלוּ הַשְּׁבֵת שֶׁהִיא כְּנֻגְדּוֹ, שֶׁהִיא בָּאָה לְהִגָּן עָלֵיהֶם מִפְּנֵי מִדַּת הַדִּין.

בֹּא וּרְאֵה מָה כָּתוּב, (במדבר לג) וַיִּסְעוּ מִמֶּרְה וַיֵּבֵאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינֹת מַיִם וְגו'. מָהוּ אֵילָמָה? אֲלֹא שֶׁשָּׁבוּ לַעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִקְבֵּל דְּבָרוֹ בְּלֵב שָׁלֵם, מִשּׁוּם כֵּן אֶל"י מ"ה.

וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ שְׁאוֹתוֹ הַמָּקוֹם הָיָה מְשַׁבַּח בְּמַיִם מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁהָרִי תוֹרָה

שְׁבַכְתָּב שֵׁם הָיָא, וְשֵׁם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַעֲיָנוֹת
וְשִׁבְעִים דְּקָלִים, וְהָכֵל בְּסוּד הָאֱמוּנָה, שֶׁהָרִי כָּל
שִׁבְעִים הַסְנֵה־דְרִין נְזוּנִים מִשֵּׁם וּמִתְבָּרְכִים
מֵאוֹתָם מִים הָעֲלִיּוֹנִים הַמְבִשְׂמִים.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁזֹּכֶה לַמִּים הַלָּלוּ לְהַתְבָּרֵךְ מֵהֶם,
יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים שׁוּרִים שֵׁם,
וּמִחֻבְרִים אֶת אוֹתָם הַמִּים הָעֲלִיּוֹנִים עִם אוֹתָם
שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַעֲיָנוֹת תַּחְתּוֹנִים. וְאִם הֵם קִלְקְלוּ
בְּרָאשׁוֹנָה וְחֻטְאוּ לְצַדִּיק הַהוּא, הָרִי הַדְּבִיקוּהוּ
בְּמִקּוּמוֹ, וְהָעוֹלָם נְזוּן עַל יָדוֹ, וְשִׁבְעִים תְּמָרִים
נְזוּנִים מֵאוֹתוֹ הַתְּמָר, (שִׁיר ז) זֹאת קוֹמֶתָךְ דְּמִתָּה
לְתְּמָר. וְאוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מַעֲיָנוֹת, כְּנֶגֶד שְׁנַיִם
עֶשֶׂר שְׁבָטִים, סוֹבְבִים אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם קְדוּשָׁה.

וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּלִמּוּד תּוֹרָה שְׁלֵמָדוֹ
מִמֶּנָּה, וְהַתְחַבֵּר עִמָּם הַבְּרִית הַקְדוּשָׁה
הַהוּא, וְנִפְרָד נָחַשׁ עַקְלָתוֹן מֵאוֹתָהּ בְּאֵר מַיִם,
שֶׁהָיָה מְמַרר אוֹתָם הַמַּיִם. וּמִי הָיָה גּוֹרֵם?
חֻטְאֵיהֶם עַד עֵתָהּ.

אַבְל כָּעֵת, כִּיּוֹן שֶׁחֲזָרוּ בְּתִשְׁבּוּכָה לְרִבּוֹנָם,
וְהַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לִמַּד אוֹתָם דְּרָכֵי
אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת ז) וַיּוֹרֶהוּ ה'

עץ - זו תורה שכתב. וישלך אל המים - זו תורה שבעל פה. ומה זה וישלך? אלא י"ש ל"ה. י"ש זה העולם הבא. זהו שכתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש. ל"ה זו האם העליונה, חמשים שערים שנדבק בו. אז בשמו המים, וירד הטל העליון מהעתיק הקדוש, והתמלא שדה התפוחים.

מי גרם כל זה? אל"י מ"ה, תשובת ישראל לרבונם, ואז היתה להם רשות לחנות על המים הללו. זהו שכתוב (שמות טו) ויחנו שם על המים. מהו ויחנו שם? אלא סם החיים שורה באותם המים, משום כך ויחנו שם על המים.

מדרש הנשלים

ומהך אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת (שמות יז). למדנו, אמר רבי יוסי, חקוק היתה המטה משני צדדים בשם הקדוש. צד אחד של רחמים ודין באותיות חקוקות, וצד אחד דין עם דין, נחש עלי צור.

בא וראה, כתוב (שם יד) ואתה הרם את מטף ונטה את ידך על הים. מה זה ונטה? כלומר, ונטה בצד אחד שחקוק ברחמים ודין. וכתוב ויט משה

אֶת יָדוֹ, וְלֹא כָתוּב וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ, כְּלוּמַר שֶׁנֶּטְה
מִצַּד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָיָה חֲקוּק מִקֶּדֶם לְכֵן נָחַשׁ עָלַי
צוּר? אֲלֵא בִּסְנָה נִחְקַק, שֶׁכָּתוּב (שם ד)
וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנִחָשׁ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה
נִחְקַק עָלַי צוּר.

וְכֵן רָאָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא שִׁשְׁמוֹתָיו שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בַּמָּטָה, יַעֲשֶׂה
אוֹתוֹת. וְלִמְדָנוּ, שְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשֶׂה בֵּים בְּאוֹתוֹ
הַצַּד שֶׁנֶּטְה מֹשֶׁה בְּרַחֲמִים וְדִין. קָרַע אֶת הַיָּם
לְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁנִים עָשָׂר שְׁבִילִים, וְהָשִׁיב בְּדִין עַל
הַמִּצְרִים, וְהִטְבִּיעַם בַּתְּהוֹם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם טו)
וַיֵּשֶׁב ה' עָלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה רָצָה לְהוֹצִיא מִיָּם. אָמַר לוֹ
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, נִטָּה בַּמָּטָה
מִצַּד אֶחָד, שֶׁשְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשֶׂה בּוֹ כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה
מִהַצַּד הָאֲחֵר. אוֹת אֶחָד כָּאֵן, וְאוֹת אֶחָד
בְּמִרְיָכָה. אֲבָל כָּעֵת, (שם יז) וְהָכִיתָ בַּצּוּר. מֵהוּ
צוּר? בַּצּוּר הַזֶּה שֶׁהִנָּחַשׁ עוֹלָה בּוֹ.

לְפָנֵם אַחֲרַת אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהוּ שֶׁכָּתוּב
(במדבר כ) קַח אֶת הַמָּטָה וְהִקְהַל אֶת הָעֵדָה

אתה ואהרן אחיך ודברתם, מהו ודברתם? אמר רבי אלעזר, צוה אותו עלי נחש. שהרי נעשה בצור, כעת צריך שיעשה בנחש, להשלים את שמונתיו של הקדוש ברוך הוא באותיות הללו.

מבישמינע שכתוב ודברתם אל הסלע, וכתוב (שם) (א) וידבר העם באלהים ובמשה. מה כתוב אחריו? (שם) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מה נחש כחו בפיו, אף כאן בפה.

ומשה לא עשה כך, אלא הכה, ולא השלים את השם, אלא חזר כראשונה בשם הצור ועזב את הנחש. זהו שכתוב ויך, ולא כתוב וידבר, כמו שנצטוה ודברתם. ששנינו, צור – לעשות, והנחש – לדבר. וכתוב (שם) ויך את הסלע במטהו פעמים. אחד של שעבר, ואחד של כעת.

למדנו, אמר רבי אלעזר, באותה השעה נשאר השם. כלומר, שלא נשלם באותה האות, שעזב משה הנחש, ולא נשלם כל השם.

שהרי בצד אחד נשלם בים, מצד אחר התחיל בצור, ולא נשלם בנחש. אמר לו הקדוש ברוך הוא: עשית שיתחיל שמי, ולא נשלם לעשות אותות? אף אתה התחלת ולא תשלם,

לְכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַתַּחֲלֵת לְהוֹצִיָּאָה -
 לֹא תִשְׁלִים לְהַכְנִיסָם לָאָרֶץ, לְכֵן לֹא תָבִיאוּ.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, יָדַע לֵב מֹשֶׁה בְּרֹאשׁוֹנָה שֶׁפָּחַד
 בְּשִׂרְאָהּ הַנַּחֲשׁ, שֶׁכָּתוּב (שמות ד) וַיֵּנֶס מֹשֶׁה
 מִפָּנָיו. הֵלֵב רָאָה, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, כָּתוּב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
 נַחֲשׁ נִחָשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַנֶּס. עַל נֶס לֹא
 כָּתוּב, אֲלֹא עַל הַנֶּס. רָצָה לְהַתְקִין וּלְהַשְׁלִים מֶה
 שֶׁחָסַר. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, כָּתוּב
 (שם כז) לְהַקְדִּישְׁנִי בַּמִּים. בַּמִּים וְלֹא בַּדָּבָר אַחֵר.
 כִּשְׁם שֶׁהַתַּחֲלֵתִי בַּמִּים, אֲנִי רוֹצֶה שִׁישְׁתַּלֵּם שְׁמִי
 הַנֶּס בַּמִּים. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, בְּמָקוֹם שֶׁהִיָּה חָסַר
 לֹא הַשְׁלִים, אֲבָל כָּאֵן נַעֲשֶׂה הַנֶּס.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כָּתוּב (שם כא) עָשָׂה לָךְ שְׂרָף.
 עָשָׂה לָךְ - לְתוֹעֲלֵתְךָ. עָשָׂה לָךְ - תִּקָּם
 מִמָּה שֶׁחָסַרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֹא רִאִיָּה,
 שֶׁהִיוּ רוֹאִים בְּנִחָשׁ וְחַיִּים, אֲבָל הַשֵּׁם לֹא
 נִתְקַדֵּשׁ בַּמִּים, וְנִשְׁאָר חָסַר מִהַשְׁאָר.

וְתִקְנֶנָּה בְּרִאִיָּה, (שם כז) עָלָה אֶל הָר הָעֵבְרִים הַזֶּה
 וּרְאָה וְגו', וּרְאִיתָה אֶתְּהָ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל
 עַמִּיךָ, (דברים לד) הָרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךָ וְשָׁמָּה לֹא

תַּעֲבֹר. בֹּא וּרְאֵה, שְׁעָנְשׁוּ הָיָה שְׁאִפְלוּ רְאִיָּה לֹא
תִּקַּן כְּרִאוֹי. כִּיּוֹן שְׁעָשָׂה לוֹ רְאִיָּה, בָּזָה הַשְּׁלִים
לוֹ רְאִיָּה, אֲבָל לֹא הַשְּׁלִים שָׁמוּ בַּמִּים כָּמוֹ כָּל
שְׂאֵר הַשָּׁם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּשָּׁעָה שְׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לִכְּן לֹא תִּבְיֹאוּ, אָמַר מֹשֶׁה: הִנָּחֵשׁ
הַזֶּה הָיָה לְתַקְלָה שֶׁל עוֹלָם. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: לֹא כֵן, דִּין הוּא לְרָשָׁעִים, וְחַיִּים
לְבַעֲלֵי אֲמֶת, שְׁכָתוּב (במדבר כא) וּרְאֵה אֶתּוֹ וְחַי.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יָדַע מֹשֶׁה אֶת דֶּרֶכְיוֹ, וְהִצְדִּיק עָלָיו
אֶת הַדִּין.

פִּתַּח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוֹ, זֶהוּ
הַצּוֹר שְׁאִמְרָנוּ. אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל,
שְׁכָתוּב וּרְאֵה אֶתּוֹ וְחַי, וְכָתוּב (תהלים יח) הָאֵל
תָּמִים דֶּרֶכּוֹ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהָרִי שְׁנִינוּ, אֵל - גִּזְרַת
הַרְחָמִים, כָּמוֹ שְׁנִאָמַר (במדבר כג) אֵל
מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן? אָמַר
לוֹ, לֹא כֵן, שְׁשִׁנֵּינוּ שְׁשׁוּלָטִים הַרְחָמִים עַל הַדִּין.
אֵל לְבָדּוֹ יִכְלֹת הוּא, וְהִרְשׁוּת הִיא שְׁלוֹ. מַה זֶה
יִכְלֹת? שְׁלִטוֹן, כְּלוּמַר, שְׁלִטוֹן שֶׁל אֵל, הַתְּגַבְּרָה

הַגְזֵרָה שֶׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדַי,
(הַרְשׁוֹת שֶׁלוֹ) הִיכָלֶת שֶׁל הָעֵין הָרַע. אָמַר לוֹ, וְהָרִי
כָּתוּב (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר. אֵל גָּדוֹל מְנַצֵּחַ,
אֵל לְבַדּוֹ מְנַצֵּחַ.

וְכָתוּב (שם לט) הַצּוֹר תָּמִים פָּעָלוּ כִּי כָל דְּרָכָיו
מִשְׁפָּט - הִנֵּה צוֹר. אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל
וְגו' - הִנֵּה נִחַשׁ עָלֵי צוֹר. נִחֲזֹר לְדִבְרִים
הָרָאוּשׁוֹנִים, וְכָתוּב (איוב ח) הָאֵל יַעֲזוֹת מִשְׁפָּט?!
מִשׁוּם שֶׁדֶּרֶךְ הַנִּחַשׁ לְהִסִּיט דְּרָכּוֹ, לָכֵן כָּתוּב וְאֵין
עוֹל. הָאֵל יַעֲזוֹת מִשְׁפָּט, חֵס וְשָׁלוֹם?! אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, הִינּוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים פה) אֲשַׁמְעָה מֶה יִדְבֹּר
הָאֵל ה'.

וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֹק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ (שמות ד),
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִטָּה כָּלִפִּי חֶסֶד. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, שְׁנֵי מִטּוֹת הָיוּ - אֶחָד שֶׁל מֶשֶׁה, וְאֶחָד
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִמִּשְׁמַע שֶׁכָּתוּב (שם יז)
וּמִטָּה הָאֱלֹהִים.

שֶׁשְׁנֵינֵנוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהָיָה נוֹטֵל מֶשֶׁה הַמִּטָּה, הָיָה
כְּאֵלוֹ הָיָה בְּרִשּׁוֹתוֹ וּבִיכָלָתוֹ. זֶהוּ
שֶׁכָּתוּב (שמות ד) וַיִּקַּח מֶשֶׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹהִים
בְּיָדוֹ. וַדַּאי שֶׁבְּיָדוֹ לָקַח, אֲלֹא מֶהוּ בְּיָדוֹ?
בְּרִשּׁוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ הוּא שֶׁלוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשּׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה עַד
שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן. כִּיּוֹן שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן,
הַחֲזִיר הַמָּטָה לִפְנֵי הָעֵדוּת, וּמִשָּׁם הָיָה נוֹטֵלוֹ
לַעֲשׂוֹת בּוֹ נְסִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (במדבר כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה
אֶת הַמָּטָה מִלִּפְנֵי ה'. כִּיּוֹן שֶׁלְקָחוֹ, הָרִי הוּא
בְּרִשּׁוֹתוֹ, וּכְשָׁלוֹ הָיָה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמָּטָה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן
הָיָה, וּמִשָּׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָא, כְּמוֹ
שֶׁשָּׁנֵינוּ – וְהַמִּכְתָּב וְהַמָּטָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁל
עֵץ הָיָה.

מִי שֶׁאָמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה – שְׁכָתוֹב (יחזקאל א)
כְּמֵרָאָה אָבֵן סַפִּיר דְּמוּת כֶּסֶף, וְכָתוֹב מִטָּה
הָאֱלֹהִים. וּמִי שֶׁאָמַר עֵץ הָיָה – שְׁכָתוֹב (שמות ט"ו)
וַיֹּרֶהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וְגו'.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה, הָרִי חֶק וּמִשְׁפָּט
לַעֲשׂוֹת נְסִים. חֶק וּמִשְׁפָּט – שְׁכָתוֹב (משלי י') נָחַשׁ
עָלִי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ – מִשּׁוּם שְׁכָתוֹב וַיִּמָּתְקוּ
הַמַּיִם. דְּבָר אַחֵר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן
וּלְהֵלָאָה חֶק וּמִשְׁפָּט, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִקְדָּשׁ אֶלָּא
בַּמַּיִם שְׁנִמָּתְקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּתוּב כִּי מָרִים הֵם, מִכָּאן
שְׁנִינוּ, יֵשׁ מֵיִם עֲכוּרִים, וַיֵּשׁ מֵיִם צְלוּלִים,
וַיֵּשׁ מֵיִם מְתוּקִים, וַיֵּשׁ מֵיִם מָרִים. וַיִּצְעַק אֵל ה',
לָמָּה צִעַק? מִכָּאן שֶׁהָיָה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.
אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מַעֲשֵׂה, הִנָּחֵשׁ שְׁנֵהֶפֶךְ
בְּסָנָה, עֲכָשְׁיוּ צָרִיךְ לַחֲקֹק אוֹתוֹ בַּצּוּר, וּשְׁנִיָּהֶם
עָמְדוּ עַל הַמַּיִם הַמָּרִים. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִחְקַק צוּר
בְּנָחֵשׁ שֶׁהָיָה בּוֹ קֶדֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב שָׁם שָׁם לֹא
חָק וּמִשְׁפָּט.

בְּאַשְׁרֵי בָּא רַבִּי אַבָּא, שָׁאָלוּ לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם,
טוֹב אוֹמֵר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֵךְ הוּא. וְאַנִּי
נִצְרָךְ לְגִלּוֹת סוּד הַדְּבָר, הֲרִי רְאִיתִי שֶׁרַבִּי יְהוּדָה
גָּלָה אוֹתוֹ.

אֵלֶּא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: מַעֲשֵׂה,
כָּעֵת בְּמִצְרַיִם הָיָה הַמָּטָה שֶׁל אֶהְרֹן
לְדַחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל
כְּשִׁיבָאוּ מִמִּצְרַיִם, כָּמָּה מְקַטְרָגִים מְזַמְּנִים עַל
יִשְׂרָאֵל לְדַחוֹתָם בָּיָם, כָּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ
אֲצֵלָם. כָּמָּה מַיִם רָעִים יְקַטְרְגוּ בָּהֶם.

בְּאוֹ לַיִם - בָּא רַהֵב שָׁרוּ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם.
אָמַר הַקָּדוֹשׁ - בְּרוּךְ הוּא: מַעֲשֵׂה, (שְׁמוֹת יד)

הָרִם אֶת מַטֵּף וּנְטָה אֶת יָדָךְ. כִּיּוֹן שְׁאָמַר הָרִם אֶת
מַטֵּף, מָהוּ וּנְטָה אֶת יָדָךְ? אֲלֹא הָרִם אֶת מַטֵּף נִגְדַּ
שָׁרוּ שֶׁל יָם. בָּאוּ לְמָרָה – כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ
אֲצֵלָם, וְנִצְטָעַר מִשֶּׁה וָצַעַק. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּצְעַק
אֵל ה'.

אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשֶּׁה, הָרִי לָךְ עֲצָה
בְּזֶה, הַשֵּׁלֶךְ הַמַּטָּה אֲצֵלָם, וַיַּחֲקֵק נֶחֱשׁ
עָלֵי צוּר שְׁנִיָּהֶם בִּיחָד, וַיִּנָּצְלוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּרֶהוּ
ה' עֵץ, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת יא) מָקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעֵץ,
שֶׁהוּא עֲצָה. וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם. וְכָתוּב שֵׁם שֵׁם לוֹ
חֶק וּמִשְׁפָּט, נֶחֱשׁ עָלֵי צוּר. וְשֵׁם נִסָּהוּ – עֲטָרָהוּ
בְּנִסִּים. אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וּלְהֵלָאָה,
הָרִי לָךְ שִׁיעָמָד אֲצֵל הַמַּיִם, הָרִי לָךְ שִׁיתְקַדֵּשׁ
שָׁמַי בַּמַּיִם.

בְּשִׁבְאוֹ לְאֵלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם. אָמַר
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשֶּׁה, בַּמָּקוֹם הַזֶּה
אֵין צָרִיךְ מַטָּה, הָרִי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הָאֵילָן בְּשִׁבְעִים
נֶפֶשׁ, וְהוּא שִׁבְעִים תְּמָרִים. וּשְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת
מַיִם – שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה שְׁבָטִים כְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים,
וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵה שְׁבָטִים, זְכוּתָם יִגְן עָלֵיכֶם בַּמָּקוֹם
הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵלִים, כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
x) כִּי יִבְשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם.

מיד – וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם, מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב עַל
 הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע שְׁכָתוֹב שָׁם שָׁם לוֹ, וְלֹא
 בְּמָקוֹם אֲחֵר. וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם,
 וְלֹא הֶצְרַךְ הַמַּטָּה. מִכָּאן וּלְהֵלָּא נֶצְרַךְ הַמַּטָּה
 בַּנֶּחֱשׁ עָלֵי צוּר אֶצֶל הַמַּיִם.

באו לְחֹרֵב – בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: וְהִכִּיתָ בַּצּוּר, הַמַּטָּה אֶצְטָרִיךְ
 הַכָּא, וְהִכִּיתָ לְאֵלוּ בָאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא בַּנֶּחֱשׁ. אָמַר
 מֹשֶׁה, יוֹתֵר צָרִיךְ כָּאן, אֲנִי רוֹאֶה מַיִם שְׁרָצוּ
 לְשֹׁטֵף. לָמָּה? הֲנִנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר
 [בְּחֹרֵב] וְהִכִּיתָ בַּצּוּר.

אמר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲדִין
 בְּמַרְיָכָה עֲתִידִים הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר,
 שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רָעִים וְזִדּוֹנִים, וְיִזְדּוּגוּ בָּהֶם
 בְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּי לְעֵינֵיהֶם, וּבָאוּתָהּ שְׁעָה נֶצְרַךְ
 הַמַּטָּה, וְתִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנֶּחֱשׁ בְּגָלוּי לְעֵינֵיהֶם,
 וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִי. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (במדבר כז) לְהַקְדִּישְׁנִי
 בַּמַּיִם לְעֵינֵיהֶם. מֵהוּ לְעֵינֵיהֶם? בְּגָלוּי. כְּדָבָר
 שְׁנִזְדּוּגוּ בָּהֶם בְּגָלוּי.

בא וּרְאָה, כִּף רְאָה דָּוִד, שְׁכָתוֹב (תהלים קכד) לוּלִי
 ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם – זֶה פְּרָעָה.

אָזי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיְדוּנִים - כְּמוֹ
שָׂאֲמָרְנוּ. וְכָתוּב (שם) נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ
יוֹקָשִׁים וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
שָׁלָא עָשָׂה בִּנְחָשׁ? אֵלָּא יִשְׂרָאֵל הָיוּ
דוֹחִקִּים לְמֹשֶׁה תָּנָה לָנוּ מַיִם. נִתְיַעַץ מֹשֶׁה וְאָמַר:
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לִי לַעֲמֹד בִּנְחָשׁ, וְאָנִי
רוֹאֶה שְׂאִין גִּזְרָה לִנְחָשׁ בְּמַיִם, שְׂאִין יְכַלְתּוּ אֵלָּא
בַּעֲפָר, שְׁכָתוּב (בראשית ג) וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.
מִשְׁמַע שְׁעָפָר יֹאכַל וַיִּשְׁמִיד כָּל יָמָיו, אֲבָל בְּמַיִם
לֹא. וַיִּשְׂרָאֵל דוֹחִקִּים אוֹתִי, וְאָף עַל גִּב שְׂיַעֲשֶׂה
נֶס, לֹא יַעֲשֶׂה בְּמָקוֹם זֶה, אֵלָּא כְּשֶׁנִּחְקַק, נִחְקַק
בַּעֲפָר וְלֹא בְּמַיִם, שְׁכָתוּב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֲרָצָה
וַיְהִי לִנְחָשׁ. וְצוּר נִחְקַק בְּזֶה, בְּמַיִם, בְּמַרְה, וְכִבְר
עָשָׂה נֶס. טוֹב שְׂאָעֲשֶׂה בְּזֶה, שְׁנַעֲשֶׂה נֶס אַחֵר.
מִיד - וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פַּעַמִּים. אָמַר לוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתָּם בִּי
לְהַקְדִּישֵׁנִי, שְׁחַשְׁבַּתְתָּם שְׁלֹא יִכּוֹל הַנְּחָשׁ בְּמַיִם,
לָכֵן לֹא תִבְיֵאוּ. (ומטף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת הַיָּאֹר כו', מָה הַטַּעַם?

משום שֶׁמִּחְקַק בְּנִסִּים הָיָה, וְהַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הִעֲלִין רְשׁוּם בוֹ).

פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ (דף לח ע"ב - דף נא ע"ב)

אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ (שמות כ), בַּפֶּסוּק הַזֶּה שָׁאֵל רַבִּי יִיסָא, הֶקְטֵן שְׁמֵן הַחֲבֵרִים, מִרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאָמַר לוֹ, יֵשׁ לִי לְשָׂאֵל שְׁאֵלָה אַחַת מִמֶּךָ וּמִשְׁבֹּשׁ לִי בְלָבִי, וְאֲנִי פוֹחַד מִלְּשָׂאֵל מִמֶּךָ, וְאִמְרָתִי, אִם נִשְׂאֵל – פּוֹחַד אֲנִי שְׂמָא אֲעֲנֶנּוּ, אִם לֹא נִשְׂאֵל – מִשְׁבֹּשׁ לִי בְלָבִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר.

אָמַר לוֹ, זֶה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַכֵּיר לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (ויקרא יט) אֲנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מָה הַחֲדוּשׁ שְׁמִלְמֵד כָּאֵן? תִּנְאִי שְׁלָם הוּא, זֶה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו) כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְגו' וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גָּדוֹל. אִם כֵּן, לָמָּה לְהַזְכִּיר לָהֶם הַדְּבָר הַזֶּה בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם?

אָמַר לוֹ, בֹּא וּרְאֵה, בְּנִי. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הִתְנָה עִם אַבְרָהָם אֶלָּא שְׂיוּצִיָּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִגְלוֹת מִצְרַיִם, וְלֹא מִתַּחַת שַׁעֲבֹד שֶׁל יִרְאָה אַחֲרָת. שְׂוִידָאֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ בְּמִצְרַיִם, נִטְמָאוּ וְנִטְנְפוּ עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי טְמָאָה, עַד שֶׁהָיוּ שְׂרוּיִים תַּחַת אֲרָבָעִים וְתֵשְׁעָה כַּחוֹת שֶׁל טְמָאָה,

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא אוֹתָם מִתַּחַת עֲבוֹדַת
כָּל שָׂאֵר הַכַּחוֹת.

וַעֲזַר שֶׁהַכְּנִיס אוֹתָם לְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי
הַשָּׁכֶל כְּנֻגָּדָם, מֵה שֶׁלֹּא הִתְנַה עִם
אַבְרָהָם, אֲלֵא לְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וְהוּא עָשָׂה
טוֹבוֹ וַחֲסִדּוֹ עִמָּם.

וּמִשּׁוּם כֵּךְ תִּמְצָא בַּתּוֹרָה חֲמִשִּׁים פַּעֲמִים יִצְיָא
מִצְרַיִם, לְהִרְאוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם הַחֲסִד
שֶׁעָשָׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁהוֹצִיא
אוֹתָם מֵאוֹתָם כַּחוֹת הַטְּמָאָה, וְהַכְּנִיס אוֹתָם לְתוֹךְ
כַּחוֹת הַטְּהָרָה, שֶׁהֵינּוּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בִּינָה.

וְזֶהוּ שֶׁאֲנוּ מוֹנִים לָהֶם מִיּוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח, וְאֲנוּ
מוֹנִים יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְהָרִי הַתְּעוֹרָרוּ
הַחֲכָמִים, מִצָּוָה לְמִנּוֹת יָמִים וּמִצָּוָה לְמִנּוֹת
שָׁבוּעוֹת, כִּי בְּכָל יוֹם הוֹצִיאָנוּ מִכַּחַ שֶׁל טְמָאָה,
וְהַכְּנִיסָנוּ לְכַח טְהָרָה. (עַד כָּאֵל לִשּׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ)

(לשון ארמית)

וְאַתָּה תִּתְחַזֶּה מִכָּל הָעָם, בְּשִׁית סֹטְרִין:
בְּשַׁעְרָא דְּעַל רִישָׁא, דְּאִיְהִי מִתְתַּקְנָא
עַל אוֹדֵנִין. בְּמִצְחָא, בְּשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא.
בְּעֵינִין, וּבְקָרִיצִין דְּעַל עֵינִין. בְּאַנְפִּין,

ובדיוקנא דאנפין. בחוטמא, דאיהי מתתקנא
באורח מישר על פומא. בגופא, בקומה דיליה,
ובשיעורא דיליה לכל סטר, לארבע סטרין
ולעילא ותתא. האי איהו תיקונא דאדם.

ולזמנין איתקרי אריה, ולזמנין איהו דיוקנא
דשור, ולזמנין דיוקנא דנשר.

ובענן צריך לפרשא, כיון דאיהו ייחוד דקודשא
ברוך הוא בספירן, אמאי אתקריאו
בדיוקנא דאדם, ובדיוקנא דאריה, ובדיוקנא
דשור, ובדיוקנא דנשר.

אלא ודאי בזמנא דבעי למיעבד עבדתיה,
ולאנהגא לישראל דאתקריאו במזלא
דאדם, אתלבש בדיוקנא דהיה חיה
דאתקריאת אדם, ואתקרי הוא אדם. ובזמנא
דבעי לאנהגא לישראל לאינון דאתקריאו
במזלא דאריה, אתלבש בדיוקנא דהיה חיה
דאתקריאת אריה. והכי בגוונא דא בחיה
דאתקריאת שור. וכן בגוונא דא בחיה
דאתקריאת נשר. ובגוונא דא שכינתיה.

ובגין כך אתקרי קודשא בריך הוא באלין
שמהן, וכל חילין דילהון. לית אתר ולית

בְּרִיָּה בְּעֶלְמָא, דְּלֹא שְׁלִיט שְׁמִיָּה עָלֶיהָ,
וְאַתְקְרִיאוּ בְּשְׁמִיָּה. כְּגִוּוֹנָא דָּא דִּיּוֹקְנָא דְּאַדָּם, י'
שְׁרִיָּא בְּרִישָׁא. ה' ה' בְּעֶשֶׂר אָצְבָּעֵן, ו' בְּגוּפָא.
וּכְגִוּוֹנָא דָּא בְּנֶשֶׁר, י' עַל רִישִׁיָּה ה' ה' עַל גְּדָפוּי.
ו' עַל גּוּפִיָּה. וְהָכִי בְּכָל חֲתִיָּה וְחֲתִיָּה. וְכֵן בְּכָל
מְלָאךְ וּמְלָאךְ.

וְלִית נִימָא בְּרִישָׁא דְּלֹא שְׁרִיָּא בָּהֶם שֵׁם
יְהו"ה. וְלִית עֲשָׂבָא, דְּלֹא שְׁרִיָּא בֵּיה שֵׁם
יְהו"ה. וְשׁוֹשְׁנָה, בְּתַפּוּחַ דִּילִיָּה שְׁרִיָּא י'.
וּבְשֶׁרְבִיט דִּילָהּ ו'. בְּחֻמֵּשׁ עָלִין דְּלִבְר, וְחֻמֵּשׁ
דְּלָגוּ, שְׁרִיָּא ה"ה. לְאַחֲזָאָה, דְּלִית אָפִילוּ עֲשָׂבָא
דְּלֹא אֶתְבְּרִי בְּשֵׁמָא דִּיהו"ה. דְּלֹא יִימְרוּן דְּאֵלוֹהִי
אַחֲרָא בְּרָא לוֹן.

לִית בְּרִיָּה בְּעִילָאִין וְתַתָּאִין, דְּלֹאוּ אֵינוֹן
רְשִׁימִין בְּשְׁמִיָּה, וְכֵן בְּשְׁכִינְתָּא בְּכָל חַד.
וּבְגִין כֵּן אֶתְקְרִיאַת שְׁכִינְתָּא שׁוֹשְׁנָה. וְאַתְקְרִיאַת
נֶשֶׁרָא. פָּרָה אֲדָמָה אֵילַת. יוֹנָה. צִפּוֹר. לִית בְּרִיָּה
דְּלֹא אֶתְקְרִיאַת בְּשְׁמִיָּה, כִּד אֶתְלַבֶּשָׂא בֵּיה,
לְמִיעֲבַד פְּעוּלְתִּיהָ.

וּבְגִין כֵּן אֶתְקְרִיאַת מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. כִּד רַכָּבַת
בְּהֵיא חֲתִיָּה דְּאִיהִי נֶשֶׁר, או שׁוֹר, או

אַרְיֵה, או אָדָם. וְשִׁבְחָא דְכֻלָּהּ בְּרִיין דְּבִרְא,
אִיהוּ אָדָם, דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְכָל עֲלָמָא, וּמְכַל
בְּרִיין דְּאִית בְּעֲלָמָא, וּבִגִּין כֶּךָ אִיהוּ חֲבִיב עָלֵיהּ
מְכַל בְּרִיין.

וְכַמּוֹה בְּנֵי נָשָׂא אֵינוֹן בְּדִיּוֹקְנָא דְּאָדָם מְלָגִיו.
וּמְלָבֵר לָא אִית בְּהוֹן אֱלָא או עוֹפָא, או
אַרְיֵה, או שׁוֹר, או חִיּוֹא מֵאֲלִין מְזֻלוֹת דְּאֶתְקַרִּיאוּ
בְּבְנֵי נָשָׂא. וְאַחֲרָנִין בְּהַפּוּכָא, אֵינוֹן בְּדִיּוֹקְנָא
דְּאָדָם מְלָבֵר, וְלֹא הָכִי מְלָגוּ. וְעַל דָּא הוּוּ אֲמַרִּין
מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, כָּל מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אֵל יִפְגֹּס
לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. דְּאֶתְחַזִּי בְּאַנְפוּי דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם,
וּמְלָגִיו חִיּוֹא בִישָׂא.

וּבִגִּין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, וְאַתָּה
תַּחֲזֶה מְכַל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל, מְסֻטָּרָא
דְּאַבְרָהָם. יֵרָאִי אֱלֹהִים, מְסֻטָּרָא דִּיצְחָק. אֲנָשֵׁי
אַמֶּת, מְסֻטָּרָא דִּיעֶקֶב. שׁוֹנְאֵי בְּצַע, מְסֻטָּרָא דְדָוִד.
דְּאִיהוּ רִגְלָא רַבִּיעָאָה, וְעַלִּיָּהּ שְׂרִיָּא יְהו"ה.

וְשִׁמְתָּ עָלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים, מְסֻטָּרָא דָא' מִן
אֲדִנ"י. שְׂרֵי מֵאוֹת, מְסֻטָּרָא דָאֵת ד',
דְּאֵינוֹן אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין דְּמַצְרִים דְּרַמִּיזָא בְּקָרָא.
נ' שְׂרֵי חֲמִשִּׁים. י' שְׂרֵי עֶשְׂרוֹת.

וְאֵנָּה בְּעִינָא לְפָרְשָׁא, גּוּפָא בְּתַמְנֵי תִיקוּנֵין
 אֵלִין, בְּגִין דְּאִית לֹון יְסוּדָא מֵהָא
 קָרָא. אָף עַל גַּב דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לָא פְּרִישׁ אָלָא
 בְּשִׁתָּא אַנְפִּין. וְרָזָא דְתַמְנֵי אַנְפִּין אֵלִין,
 בְּרָזָא דִיאַהֲדוּנָה"י.

וְאֵלִין אֵינוֹן תַּמְנֵי תִיקוּנֵין לְגַבִּייהוּ. וְאַתָּה
 תַּחֲזֶה מְכַל הָעַם אַנְשֵׁי חִיל. בְּרַאֲיִיהַ,
 בְּעֵינֵין, וּבְקָרִיצִין דִּילָהוֹן, וּבְגוּוֹנֵין דִּילָהוֹן,
 בְּעַמִּיקוֹ דִּילָהוֹן, בְּאַרִּיכוֹ דִּילָהוֹן, וּבְקַמִּיטוֹ
 דִּילָהוֹן. הֵכָא רָזָא דְחֲתִיה דְּאִיהוּ אַרְיָה, חֶסֶד פְּעִיל
 בִּיהַ. וְאַרְיָה דָּא מִיכָאֵל. בְּהִיפּוֹף אַתּוּן אַרְיָה,
 תִּשְׁכַּח לִיהַ רְאִיָּה.

יְרַאי אֱלֹהִים בְּשִׁמְיָה דְּאוּדְנִין, וּבְשַׁעְרָא
 דְּתַלְיָא מִרִּישָׁא עַלְיָיהוּ וּשְׁמִיעָה אִיהַ
 חֲתִיה דְּאַתְקִרְיַת שׁוּר. שַׁעְרָא אִיהַ דִּינָא. וְכִמָּה
 נִימִין תַּלְיִין מִינָה, דְּאֵינוֹן צָבָא הַשָּׁמַיִם, קְיִימִין
 עַל בֵּי דִינָא רַבְרָבָא, דְּאִיהַ גְּבוּרָה לְשִׁמְאָלָא,
 דְּפַעוּלְתָּה בְּחֲתִיה דְּאִיהַ שׁוּר, וְדָא גְּבִרְיָאֵל.

וּבְצִלּוֹתָא, צָרִיד לְבַעֲרָא לֹון מִן בְּתַר אוּדְנִין,
 דְּלָא יְהוֹן מְכַסִּין תַּרְעִין דְּשִׁמְיָה,
 לְאַעְלָא בְּהוֹן צִלּוֹתָא. וְאִם לָאו, אַתְקִיִּים בִּיהַ

קָרָא, (משלי א כא) אַז יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה. וּבִזְמַנָּא
דְּשְׁמִיעָה אִיהִי פְנוּיָה מֵאֲלִין דִּינִין, אֲתַקִּיִּים בִּיה
(ישעיה נח ט) אַז תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶה.

אֲנָשִׁי אַמֶּת, בְּדִיוֹקְנָא דְּחוּטְמָא, דְּאִיהוּ רוּחָא
דְּקוּדְשָׁא, וְדָא תַּפְאֶרֶת אִיהוּ חוּטְמָא,
חוּתָם אַמֶּת. יַעֲקֹב שְׁלִימָא. תִּרִין אַנְפִּין אִית
לִיה לִקְבֹּל לֹא־הָ וְרַח"ל. וְאֲלִין אֵינוֹן אַנְפוּי
דְּרַחֲמִי, כְּלִילָן חִיּוֹר וְסוּמָק, מִסְטָרָא דְּחֶסֶד
וּגְבוּרָה.

מִצְחָא מִתְתַּקְנָא עַל־יְהוּ, דְּאִיהוּ בִּינָה, בְּכַמָּה
שְׂרֻטוּטִין, דְּאֵינוֹן אוּרְחִין דִּימָא
דְּאוּרִייתָא. עַל־יְהוּ אִיתְמַר (תהלים כה י) כָּל אֲרָחוֹת ה'
חֶסֶד וְאַמֶּת. מֵאִי נִיהוּ דְּעֵבִיד אוּרְחִין אֲלִין,
דְּאֵינוֹן שְׂרֻטוּטִין דְּמִצְחָא. דָּא מוּחָא, דְּאִיהוּ
חֶכְמָה. (דף לט ע"ב) וְאֲלִין שְׂרֻטוּטִין, אֵינוֹן תְּלָתִין
וְתִרִין שְׁבִילִין דִּימָא דְּאוּרִייתָא.

וְחִיָּה דְּרָכִיב עַל־יָה תַּפְאֶרֶת, דָּא נֶשֶׁר. הֵדָא הוּא
דְּכֶתִיב (משלי ל יט) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם. וְדָא
אוּרִיָּאל. וּמוּחָא וּמִצְחָא, וְתִרִין אַנְפִּין אֲלִין,
דְּכֹלְהוּ עַל חוּטְמָא. אֲלִין אֵינוֹן אַרְבַּע בְּתִי
דְּתַפִּילִין, דְּאֵינוֹן עַל רִישָׁא דְּתַפְאֶרֶת.

וְחוּטְמָא דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, אֵיתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב ז)
 וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים. וְדָא בִּינָה,
 בֶּן י"ה. מִשָּׁה רַבְּנוּ אִיהוּ לִיהּ כְּנִשְׁמַתָּא דְחַיִּי.
 תִּלְתִּין וּתְרִין שְׁרֻטוּטִין דְּמִצְחָא אֲלִין, אַחְזִיין
 רְזָא דְתִלְתִּין וּתְרִין אַנְפִּין, וְגַדְפִּין
 דְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּאִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין
 לְכָל חַיָּה מְאֲלִין.

דִּיקְנָא דְּאַנְפִּין, אִינוּן נִימִין דְּלִית לֹון סוּף.
 וְאַחְזִיין עַל סָבָא דְסָבִין דְּאִיהוּ עִילַת
 הָעִילוֹת, דְּלִית סוּף לְעֶלְמִין דְּתִלְיִין מִנִּיהּ.

שׁוּנְאִי בְּצַע, דָּא פּוּמָא, וְאִיהִי מַלְכוּת. תְּרִין
 שְׁפֹון דִּילָהּ, מִתְתַּקֵּן עָלֶיהָ, וְאִינוּן נֶצַח
 וְהוּד. יְסוּד, דָּא אִיהוּ לְשׁוֹן לְמוּדִים.

וּבְלָהוּ אֲזִלִּין בְּקוּ הַמֶּדֶה, דְּאִיהוּ קוּ הַיּוֹשֵׁר, בֵּין
 עֵינִין, בֵּין אַנְפִּין, בֵּין אוּדְנִין, וְחוּטְמָא,
 וּמִצְחָא, וְשְׁפֹון. וְאֲלִין דְּלָאוּ אִינוּן בְּקוּ הַמֶּדֶה,
 דְּנִפְקִין מִקּוּ הַיּוֹשֵׁר, וְדָאי לָאוּ אִינוּן דִּיוֹקְנִין
 דְּלַעֲיָלָא, וְלֹא שְׂרִיָּא שֵׁם יְהו"ה עַלֵּיהּ.

וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִשָּׁה, וְאַתָּה תַּחֲזֶה וּגו'. פּוּמָא
 וְדָאי סִיּוּמָא דְּאָדָם, וְדָא מַלְכוּת. וְחַיָּה
 דְּרָכִיב בָּהּ, הוּא רְפָאֵל. אִיהוּ אָפֶר, אִיהוּ עָפֶר

דְּבִי מְקַדָּשָׁא, דְּאַתְנָטִיל מְנִיָּה אָדָם. וּבְהַפּוּכָא
אַפְ"ר אִיהוּ פֶּאֶר, וְדָא אִיהוּ (יחזקאל כד יז) פֶּאֶרְךָ
חֲבוּשׁ עָלֶיךָ.

הָרִי לָךְ אַרְבַּע תִּיקוּנִין, דְּאִינוּן, רֵאִיָּה, שְׁמִיעָה,
רִיחַ, דְּבוּר. וְהָאִי דְּבוּר, מִתְמָן נְטָלִין לִיָּה
נְבִיאִים, דְּאִינוּן תְּרִין שְׁפוּן. וְדָא אִיהוּ (הושע יב יא)
וּדְבַרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים.

וְעַל אֲלִין אַרְבַּע תִּיקוּנִין, שְׂרִיָּא יְהו"ה. וְסָלִיק
לַעֲשָׂרָה, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
דְּאִינוּן עֶשֶׂר סְפִירִין, דְּנִהְרִין בְּמוֹחָא וּבְמַצָּחָא
וּבְעֵינִין וְאוּדְנִין וְאַנְפִּין וְחוּטְמָא וּפּוּמָא. מַצָּחָא
וּמוֹחָא תְּרִין. עֵינִין תְּרִין. אוּדְנִין תְּרִין. וְאַנְפוּי
תְּרִין. וְחוּטְמָא וּפּוּמָא תְּרִין. הָא עֶשֶׂר.

אַרְבַּע תִּיקוּנִין דְּלִתְתָּא, אֲדִנ"י, וְאִינוּן עֲשִׂיָּה
בִּידִין, נַעֲנוּעַ בְּגּוּפָא, שְׁיִמוּשׁ בְּבִרְיַת
מִלָּה, הִלִּיכָה בְּרַגְלִים, וְהִכָּא שְׁיַעוּר קוּמָה.
וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עַל כָּלָהּ.

וְאַתָּה תַּחֲזֶה מְכַל הָעָם, אַנְתָּ אִית לָךְ לְאַסְתְּכָלָא,
וְלֹא אַחֲרָא. דְּאַנְתָּ אִיהוּ נְהוּרָא דְּאוּרִיַּתָּא,
לְקַיִּמָּא בָךְ (מלאכי ג כב) זְכָרוֹ תוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדִי.
וְאַתָּה תַּחֲזֶה, וְדָאִי בְּרֵאִיָּה דִּילָךְ בְּעֵינִין, בְּגִין

(תהלים קמה טו) דַּעֲיִנִי כָּל אֱלֹהֵי יִשְׁבְּרוּ, וְאַנֹּת יִהְיֶה לּוֹן
אֶת אֲכָלָם בַּעֲתוֹ, דְּאִיהִי מִיכָּלָא דְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין
דְּשָׂמָא דִּילִי נִהִיר בְּעֵינָהּ, וּבְכָל תִּיקוּנֵין דִּילָךְ.

סדר הלימוד ליום טז אב [יום 311 בשנה]

פִּתְחָא וְאָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, בְּרָשׁוּ דִּילָךְ אָנָּא
אֵיעוּל לְגַלְאָה רְזִין טְמִירִין דִּילָךְ. (תהלים קיט
יח) גַּל עֵינִי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מַתּוֹרְתָךְ, לְשַׁבְּחָא
דְּכָלָה דִּילָךְ, בְּאֵלִין תִּיקוּנֵין, וּלְכָל אֵינוֹן דְּתַלְיִין
מִינָהּ. וְאֵינוֹן רְשִׁימִין מִינָהּ, דְּאִיהִי תַרְעָא דִּילָךְ
לְאַעְלָא בָךְ, לְמַחְזֵי אַפָּךְ, דְּאִיהִי תַפְאֲרַת. שׁוּפְרָא
דִּילָךְ, עֲלָה אִיתְמַר (שה"ש ד ז) כָּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי, (שם ד
א) הֲנֹךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים. כְּיוֹנִים וְדָאִי, דְּאֵינוֹן
מְרַקְמִין בְּגוּפֵיהוּ בְּגַדְפֵיהוּ, וּבְרַקִּימוּ דִּילְהוֹן
אַשְׁתְּמוּדְעִין בְּשָׂר עוֹפִין.

יַעוּד כְּיוֹנִים, דְּלִית בְּכָל עוֹפִין מְהִימְנָא לְגַבִּי
בַּעֲלָה כְּיוֹנָה. עֵינִין גְּבַהֲנִין, מְסַתְּכְלִין
בְּאוֹרַח מִישׁוֹר לְגַבִּי בַּעֲלָה. גְּדַפּוּי דְּיוֹנִים, אֵלִין
כְּנָפֵי עֵינָא, דִּי בַּהוֹן פְּרַחַת יוֹנָה לְגַבִּי בַּעֲלָה.
יוֹנִים אֶתְקְרִיאוּ.

מַסְטָרָא דְּחֶסֶד חוֹוֵרִין. וְסוּמְקִין מַסְטָרָא
דְּגְבוּרָה. וִירוּקִין מַסְטָרָא דְּתַפְאֲרַת.

וְאוֹכְמִין מִסְטָרָא דְמַלְכוּת. דְּאִיתָמַר בֵּה (שה"ש א ה)
שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאָה.

חֲנוּרֹו דִּילְהוֹן, כְּמִשְׁפִּיּוֹת כֶּסֶף. וְאִיהוּ כְּחֲנוּרֹו
דְּשׁוֹשְׁנָה. סוּמְקֵי דִּילְהוֹן, כְּתַפּוּחֵי זָהָב,
וְאִיהוּ כְּסוּמְקֵי דְשׁוֹשְׁנָה. יְרוּקָא דִּילְהוֹן, כָּלִיל
תְּרֵי גִוּוּנִין. אוֹכְמֵי דִּילְהוֹן שְׁפִירוּ דְּאוּרִייתָא,
דְּאִיהִי אוֹכְמָא שְׁפִירְתָּא, כְּמָה דְּאִיתָמַר שְׁחוּרָה
אֲנִי וְנֹאָה.

בְּגִוּוֹן חֲנוּר, אִיהוּ יָפָה כְּלָבָנָה. בְּגִוּוֹן סוּמְק, בְּרָה
כְּחֻמָּה. אִיוּמָה כְּנֻדְגָלוֹת, בְּתֵרִין גִּוּוּנִין
אַחֲרָנִין. רַבּוֹן עֲלָמָא, בְּאֵלִין אַרְבַּע גִּוּוּנִין, אֶהָא
מִסְתַּכַּל לְשִׁמְךָ יְהו"ה, דְּתַפְרוּק לָהּ.

רֵאָה ה' כִּי הִגְדִּיל אוֹיֵב (איכה א ט) דְּאִיהוּ סַמָּא"ל,
דְּעֵינִין דִּילִיָּה עֲקִימִין, וְגִוּוּנֵי חֲשִׁיכִין,
וְלֹא מִסְתַּכְלִין בְּאוּרַח מִיֶּשֶׁר, לְמַעַבְד טַב בְּגִלוּתָא
עִם צְדִיקָא, אֶלָּא עִם רְשִׁיעִיא, דְּאִינוּן עֲקִימִין
בְּאוּרַחֲיָהּ בְּכָלָא. בְּנוֹי דְּנַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, דְּקָטִיל
לְאָדָם וּלְכָל בְּרִיָּין דְּאַתְיִין מִנִּיהּ.

גִּוּוֹן חֲנוּר דְּעֵינִין דִּילִיָּה, אִיהוּ נַחֲשׁ. גִּוּוֹן סוּמְק,
שָׂרָף. גִּוּוֹן תְּלִיתָא, יְרוּק. כָּלִיל מִתְּרוּוִיָּהּ,
עֲקָרָב. גִּוּוֹן רַבִּיעָאָה אוֹדָם, צִמְאון אֲשֶׁר אֵין מַיִם.

בְּלִיָּהוּ גִּוּוֹנִין דְּעִינָא דְרַשִׁיעִיָּא, קְטָלִין. עַלִּיָּהוּ
 אֵיתָמַר (משלי כג ו) אַל תִּלְחֹם אֶת לֶחֶם רַע
 עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמַטְעַמְתִּיו. וּבִגִּין דָּא, אָסוּר
 לְעָמָא קְדִישָׁא לְאַסְתָּכַל בְּרַשִׁיעִיָּא. וְאוֹרִיָּתָא
 דִּילָהוֹן, צָרִיךְ לְאַתְכַּסָּא מִיִּנְיָהּ. הָדָא הוּא
 דְּכִתְיב, (תהלים קמז כ) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
 בָּל יָדְעוּם.

בְּמָה דִּיוֹנָה צְרִיכַת נְטִירוֹ מִנֵּץ, כְּגִוּוֹנָא דָּא
 צְרִיכִין נְטִירוֹ, עֵינִיךְ יוֹנִים דְּצַדִּיקִים,
 מַעֲיִינִין דְרַשִׁיעִיָּא, דְּאֵינוֹן עֶרֶב רַב, בְּנוֹי דְּלִילִיָּת
 רַשִׁיעָתָא, דְּאֵינוֹן קָשִׁין לְמַעַבְד טִיבוּ עִם עֲנִיֵּי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְאֵינוֹן עֲקִימִין בְּכָל אוֹרְחֵיָהּ, בְּנוֹי
 דְּנַחֲשׁ הַקְּדֻמוֹנִי, דְּאֵלִין אֵינוֹן זִוְהָמָא דְּהִטִּיל
 חוּיָא בְּחוּהָ.

הָרִי אַרְבַּע גִּוּוֹנִין בִּישִׁין לְקָטְלָא. וְאַרְבַּע גִּוּוֹנִין
 אַחֲרָנִין טָבִין לְאַחֲיָא. תָּרִין כְּרוּבֵי עִינָא,
 אֵינוֹן נֶצַח וְהוּד. אֵלִין אֵינוֹן כְּנָפֵי יוֹנָה. עֵין דָּא
 צַדִּיק, אִיהוּ יוֹנָה מִמָּשׁ. דְּכַר וְנוֹקְבָא, אֵינוֹן צַדִּיק
 וְצַדִּיק. מִסְטָרָא דְּצַדִּיק אֶתְקַרִּיאַת יוֹנָה, מִסְטָרָא
 דְּתַפְאָרַת אֶתְקַרִּיאַת עֵין.

נֶשֶׁר, הָדָא הוּא דְּכִתְיב, (משלי ל יט) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר
 בְּשָׂמִים. דָּלָא דְּחִיל מַעוּפָא דְּעָלְמָא, בְּגִין

דְּנִשְׂרָא אִיהִי מְטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה, וְשׁוֹלְטָנוּתָהּ
 בְּיוֹמִין טָבִין וְשִׁבְתוֹת. אֲבָל יוֹנָה שׁוֹלְטָנוּתָהּ
 בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרָאשִׁית, וְאִיהִי בְּגִלּוּתָא לִית לָהּ
 מָנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ. בְּגִין דְּבִנּוּי דְּלִילִי"ת, זִוְהָמָא
 דְּחֻיָּא, עֲלִייהוּ אִיתְמַר (בראשית ז יט) וְהַמִּים גָּבְרוּ
 מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוּן
 (בראשית כח יד) וְהָיָה זֶרַעַךְ כַּעֲפַר הָאָרֶץ. אִינוּן
 מִתְּגַבְּרִין עֲלִייהוּ בְּגִלּוּתָא, בְּנִשְׁיִן שְׁפִירִין, בְּבִנּוּן
 שְׁפִירִין, בְּעוֹתָרָא, בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין.

וַיִּשְׂרָאֵל עֲנִיִּים בְּכֻלָּא, אוֹכְמָא בְּכֻלָּא. בְּנוֹי
 דְּהֵהוּא דְּאִיתְמַר בֵּהּ, (שה"ש א ו) אֵל
 תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחִרְחוּרָת, בְּגִלּוּתָא. וְאִינוּן (דף מ ע"א)
 בְּנוֹי דְּהֵהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה נ ג) אֲלִבֵּישׁ שָׁמַיִם
 קִדְרוֹת וְשֹׁק אָשִׁים כְּסוּתָם. אִינוּן מִתְּלַבְּשֵׁין
 בְּאִינוּן לְבוּשֵׁין, בְּגִין אֵלִין רִשְׁיַעֲיָא דְּמִתְּגַבְּרִין
 עֲלִייהוּ בְּגִלּוּתָא, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין (יסתכלון) לֹון אֵלָא
 בְּעִינָא בִּישָׂא. (משלי כב ג) וְעָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר,
 כְּגוֹן נָח, וְהָכִי צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְאַתְכַּסָּא מִנִּייהוּ
 בְּגִלּוּתָא, בְּלְבוּשֵׁיהוּן, בְּנִשְׁיַהוּן, בְּבִנְיַהוּן,
 בְּעוֹתָרָא דְּלַהוּן. וְלֹאוּ לְמַגְנָא אָמְרוּ מָאֲרִי
 מִתְּנִיתִין, דְּלִית בְּרָכָה שׁוֹרָה אֵלָא בְּדָבָר הַסְמוּי
 מִן הָעֵין.

וְנָחַשׁ וְעֶקְרָב, אֵלֶּיךָ מוֹמִין דְּעִינָא. עֵינֶיךָ עֲקִימִין
 דְּבַר נָשׁ, דְּלֹא מִסְתַּכְלִין בְּאוֹרַח מִישׁוֹר,
 חוּיָא, דְּאִיהוּ נָחַשׁ עֲקֵלְתוֹן תַּמָּן. בְּהָאֵי לֹא תַפִּיס
 כָּלָל, מֵאִינוֹן דְּקוֹ הַמָּדָה בְּהוּ. עֲלִיָּהּ אֶתְמַר,
 (במדבר טו לט) וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי
 עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתְּם וְגו'. אִף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל אִינוֹן
 בְּגִלּוּתָא, (וּפְרָנְסִי דְרָא אִינוֹן) כְּגִוּוֹנָא דְלִבָּא, וְעֵינֵי
 יִשְׂרָאֵל דְּהוּ סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָּה, כִּיּוֹן דְּאִינוֹן זִנְבִים
 וּמְשׁוּטְפִין בְּזִמָּה, לֹא תִתּוֹרוּ אַבְתְּרִיָּהּ, דְּהָא לִית
 בְּהוּ מְהִימְנוּתָא.

עֵינֶיךָ עֲקִימִין, רַמְאֵי אִיהוּ, וּמִפְתִּי בְנֵי נָשָׂא
 בְּלִישְׁנֵיהּ, כְּגִוֹן דְּפִתִּי נָחַשׁ לְחֻהָ. עַץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרָע אִיהוּ. אֶתְחַזִּי בְּפִוּמִיָּה וּבְמַלּוֹי
 טַב, וְלִבִּיָּה רַמְאֵי בִישׁ, אִיסְתַּמַּר מְנִיָּה. עֲלִיָּה
 אֶתְמַר, (בראשית ב יז) וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא
 תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

חֲזוּרוּ דְּעֵינֶיךָ, מְכַסִּיָּא כָּל גְּוִוִּין אַחֲרָנִין. עֵינֶיךָ
 דִּילִיָּה אִינוֹן רַבְרַבִּין, גְּבַהֲנִין, וְאִיהוּ גְבַה
 לֵב, עֲלִיָּה אִתְמַר (משלי טז ה) תוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב.
 כָּל טָבִין דְּעַבִּיד, לְמַעַבְד לִיָּה שֵׁם. וְאִיהִי מֵאֵלֶּיךָ
 דְּאֶתְמַר בְּהוּן, (בראשית יא ד) הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר
 וּמִגְדָּל וְרָאשׁוּ בְּשָׂמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. אֵלֶּיךָ אִינוֹן

דְּבוּנִין בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת מִמְּמוֹנֵיהוֹן.
וְכֹלָא לְמַעַבְדַּ לְהוֹן שָׁם, וְלֹא לְשִׁמָּא דַּה'. הָאִי
אִיהוּ גְיִיפָא, דִּיּוֹקְנָא דְחִמּוֹר נוֹאָף אִיהוּ. אֶסְתִּמַּר
בְּרַתְךָ וְאַתְתָּךְ מִנִּיה, אִם יִהְיֶה אוֹשְׁפִיזְךָ.

וְעוֹד, הָאִי בַר נָשׁ מְשַׁתְּדֵל כָּל יוֹמֵי בְכַשׁוּף,
וְאַצְלַח בְּהוֹן עִם מַלְכִין וְשְׁלִיטִין. אִיהוּ
מְעוֹנֵן וּמִנְחָשׁ וּמְכַשֵּׁף. וְאִיהוּ רְשִׁימוּ דִּילִיָּה
רְשִׁימוּ דְחֻזָּא, בְּמִדָּה חֲנוּרָא. וְרוּשָׁם חֲנוּר אִית
לִיָּה בְּגִדְפוּי (בְּכַתְפוּי), דְּמַתְמָן אֲתַנְטִיל נָחַשׁ, וְלִית
שְׁעָרָא עַל הַהוּא רוּשָׁם. וּמִזְלִיָּה דְהָאִי בַר נָשׁ
בְּכָל מְלָה, חֲנוּרָא. שְׁעָרָא דִּילִיָּה חֲנוּר, וְהוּא
אָרִיךְ קוּמָה, וְשְׁעָרוּי אָרִיכִין.

וְעֵינֵינִין חֲנוּרִין, מְסַתְּכָלִין בְּאוּרַח מִישָׁר. הָאִי
אִיהוּ מְאָרִיָּה דְחֶסֶד, דְּאַתְיָלִיד הָאִי בַר
נָשׁ בְּיוֹמָא קְדָמָאָה, בְּשַׁעְתָּא קְדָמָאָה, דְּמִזְלִיָּה
טָלָה. וְחִיָּה דִּילִיָּה אָרִיָּה בְּיוֹמָא קְדָמָאָה, כָּל
תְּרִיסַר מִזְלוֹת, וְשַׁבְעָה כּוֹכְבֵיָא, אֵינּוֹן
מְשׁוּעָבָדִים לְכוֹכְבָא דִּילִיָּה, וְלִמְזָלָא דִּילִיָּה. וְהָכִי
כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּגוֹנוֹא דָא.

הָאִי בַר נָשׁ אִיהוּ חֲנוּר, מְחֲנוּרוֹ דְּנִהוּרָא דְאַתְבָּרִי
בְּיוֹמָא קְדָמָאָה. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית א ג)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. אֶתִּילִיד בְּרִישׁ
שְׁעָתָא דְיוֹמָא, יְהֵא חֲפִימָא יִתִּיר בְּאוֹרֵייתָא. וַיְהֵא
רִישָׁא דְמֵאֲרִי מְתִיבְתָּא. וְאִם אֶתִּילִיד בְּאֻמְצֵיתָא
דְשְׁעָתָא, יְהֵא בִּינוֹנִי בְּאוֹרֵייתָא. וְאִם בְּסוֹפָא
דְשְׁעָתָא, יְהֵא עֲנִי בְּאוֹרֵייתָא. זָנַב לְאֲרִיּוֹת, דְּאִינוֹן
תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים.

וְהָאִי אִיהוּ בְּמִזְלָא רְאוּבֵן, דְּאִיהוּ אוֹר בִּין,
מְסִטְרָא דְחֶסֶד. וְסִיְהָרָא דְאִיהִי מַלְכוּת,
נְטָלָא חֲוורוֹ דְנִהוּרָא. דְּמַלְכוּת אִיהִי סִיְהָרָא
מְסִטְרָא דְחֶסֶד, יָפָה כְּלָבָנָה. וְאִיהִי חֲמָה מְסִטְרָא
דְּגְבוּרָה. וְאִיהִי כּוֹכַב מְסִטְרָא דְתַפְאֶרֶת, הָדָא הוּא
דְּכֶתִיב, (במדבר כד יז) דֶּרֶךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב. וְאִיהִי נוֹגָה
מְסִטְרָא דְנֶצֶחַ. וְאִיהִי מַאֲדִים, מְסִטְרָא דְהוּד,
דְּאֶתְאָדָם בְּגְבוּרָה. וְאִיהִי שַׁבָּת, מְסִטְרָא דִּיסוּד.
שַׁבָּתָאִי דְּמְסִטְרָא טָבָא אִיתְמַר בֵּיה שַׁבָּת.

אַבְל מְסִטְרָא אַחְרָא שַׁבָּתָא"י, וּבְזִמְנָא דְהָאִי
שְׁלִיט עַל עֲלָמָא אֶסְתַּלַּק שַׁבָּת, וְאִמְרִין
אוֹשְׁפִיזִין דְּאִינוֹן נְשָׁמוֹת יְתִירוֹת, אִי שַׁבָּת.
וּבְגִין דָּא, עֵינִין חֲוורִין, נְטָלִין בְּסִיְהָרָא מְסִטְרָא
דְּחֶסֶד. אֲלִין אִינוֹן מֵאֲרִי דְחֶסְדִים טוֹבִים,
מְזַרְעָא דְאַבְרָהָם. אֲלִין עֵינִין מְסִתְכָּלִין בְּאוֹרַח
מִישַׁר כְּלָפִי יְמִינָא.

האי בר נש, וותרן איהו במקמוניה, דממונא
 דנשממתא איהי אורייתא, ושאר עותרא
 ממונא דגופא. האי בר נש חנור איהו ככספא,
 אריך קומה איהו. רשימו חנור אית בימינא
 דיליה. רחים איהו מבני נשא, רחים איהו
 מקודשא בריך הוא. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מא ח)
 אברהם אוהבי. שצרא דיליה שעיע חנור.

ותא חזי, דלית עיינין דלאו אינון כלילין
 מארבע גוונין. ואמאי אתקריאו עיינין
 חנורין. אלא כל גוון דשליט על אחרנין,
 אתקריאו עיינין על שמייה. ובגין דא כד שליט
 גוון חנור בעיינין, אתקריאו עיינין חנורין. ומאן
 דבעי לאצלחא באורייתא, ואשתדל בה, עליה
 איתמר הרוצה להחכים ידרים.

עיינין סומקין מסטרא אחרא, נטלין סומקו
 משרף, דאוקיד לון בשלהובוי דחמה
 בישא, ומתאדמין במאדים דסטרא אחרא. דתרין
 דרגין אלין, אינון מאומה דעשו, איהו אדום
 מסטרא דמאדים, ואתמר בבנוי דמונין לחמה,
 ובגין דא כד לוקה חמה סימן רע לאמות העולם.
 לקותא דחמה דאומין דעלמא.

אוֹרֵייתָא דְאֵיהִי אוֹכְמָא, דְאֶתְמַר בִּיה (שה"ש א ה)
 שְׁחֹרָה אָנִי וְנָאוּה. לְקוּתָא דְשִׁמְשָׁא
 דְסֵטֶר קְדִישָׁא, שְׁבִתָּאִי לִילִי"ת פְּתִיָּא אוֹכְמָא.
 וּבִנְהָא, אֵינוֹן לְקוּתָא דִישְׂרָאֵל.

מַאֲדִים, לְקוּתָא דְסִיְהָרָא טָבָא דִיעֶקֶב.
 וּמַאֲדִים אֵיהִו עֵשׂוֹ. וּמַאֲדִים
 דְסֵטֶרָא טָבָא, לְקוּתָא לְסִיְהָרָא בִישָׁא, דְמוֹנִין
 לָהּ אוֹמָה דִישְׁמָעָאל.

לְקוּתָא דְעֵינִין בְּסוּמְקוֹ דִילְהוֹן, וּבְאֲדִימוֹ
 דִילְהוֹן בְּבִשְׂרָא, דְגִבִּינִין דִלְהוֹן.
 הָאִי אֵיהִו חֲמָה דְאוּקִיד לֹון, דְאֵיהִו שְׂרָף,
 וְאוּשְׁדִין דְמַעִין וְאֲדִימוֹ. כּוּלְהוֹן לְקוּתָא
 דְמַאֲדִים אֵלִין. אֵינוֹן עֵינִין קְמִיטִין בִּיבְשׁוּתָא,
 דְשְׂרָף דְאוּקִיד לֹון וְאֶתְקַמִּיטוֹ, וְעֵינִין סוּמְקִין
 דְסֵטֶרָא אַחֲרָא הוּא.

הָהוּא מַאֲרִי דְעֵינִין סוּמְקִין, אֶתְטַמַּר מִינִיהּ,
 אוּשִׁיד דְמִין אֵיהִו. וְאִי הוּא חָזַר
 בְּתִיּוּבְתָא, אוּשִׁידוֹ דְדָמָא דִילִיהּ, יְהֵא בְּפִקּוּדִין
 דְאוֹרֵייתָא. אוּ יְהֵא טַבְחָא. אוּ מוֹהֲלָא.

וְהָאִי בְּרַ נֶשׁ, אֵיהִו קְמִיט בְּאַנְפוּי, בְּחוּטְמִיהּ,
 בְּקַדְלִיהּ, בְּגוּפִיהּ, בְּדַרְעוּי, בְּרַגְלוּי.

בְּהַפּוּכָא דְעֵינִין חֲוָרִין, דְּאִיהוּ אָרִיךְ בְּאַנְפוּי
בְּחוּטְמִיה (דף מ ע"ב) בְּקִדְלִיה בְּגוּפִיה בְּדָרְעוּי
בְּרַגְלוּי. דָּא רַחֲמִי. וְדָא דִּינָא.

עֵינִין סוּמְקִין דְּסִטְרָא דְכֵיָא, אֵלִין עֵינִין דְּדוּד
דְּאִיתְמָר בֵּיה, (שמואל א טז יב) וְהוּא אֲדַמוּנִי
עִם יָפֶה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. שְׁעָרֵי יְרוּקִין בְּגוּוֹן חֲמָה
טוֹבָא, אֲנַפוּי סוּמְקֵי מִסִּטְרָא דְמַאֲדִים טב.

בְּשִׁעְרוֹהִי הָווּ שְׂבָעָה מֵינֵי גּוּוֹנֵי דְהֶבָא, דְּאִיהוּ
זָהָב סָגוֹר, זָהָב אוּפִיר, זָהָב פְּרוּוֹם,
זָהָב שְׁחוּט, זָהָב טָהוֹר, זָהָב מוּפָז, זָהָב תְּרָשִׁישׁ.
שְׂבָעָה אֵינוֹן מֵינֵי דְהֶבָא, דְּשְׂבָע סְפִירִין
אֲתַכְלִילֵן בָּהוּ. וְשְׁעָרָא דִּילִיה קָמִיט. וְכָל אֵיבְרִין
דִּילִיה קָמִיטִין. מִסִּטְרָא דְשְׂבָרִים. וּבְגִין דָּא,
(שמואל א יז יא) דָּוִד הוּא הִקְטָן, וְאִיהוּ דִּרְגָא דִּילִיה
הוּד, דְּנָטִיל בְּגִבּוּרָה.

אַבְל עֵינָא חֲוָרִין, נָטְלִין בְּנֶצַח וְחֶסֶד, וְאֵינוֹן
אֲרִיכִין. וְשִׁרְטוּטִין דְּמַצָּחא כְּלָהוֹן אָרִיכִין,
מִסִּטְרָא דְתַקִּיעָה. אַבְל שִׁרְטוּטִין דְּמַצָּחא מִסִּטְרָא
דְּבֵר נָשׁ קָמִיט, אֵינוֹן קָמִיטִין בְּרָזָא דְשְׂבָרִים.
וְאִית לִיה רוּשָׁם סוּמְק תַּחוּת דְּרוּעָא שְׁמָאֲלָא, אוּ
בְּדְרוּעָא שְׁמָאֲלָא, אוּ בְּשׁוּקָא שְׁמָאֲלָא.

וּמֵאֵן דְּאִתִּילִיד בְּשַׁעְתָּא קִדְמָאָה דְּיוֹמָא תְּנִינָא,
 דְּאִיהוּ דְּרָגָא דְּגְבוּרָה. יְהֵא תְּקִיף בְּיִצְרִיה,
 אִם יִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פָּה. וּמַלְכוּת אִיהוּ
 חֲמָה טָבָא, אוֹרֵייתָא דְּבַעַל פָּה מְסֻטָּרָא דְּגְבוּרָה,
 וְאִיהִי סִיחָרָא קִדִּישָׁא, אוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב
 אֶתְקַרִּיאַת מְסֻטָּרָא דְּחֶסֶד.

חֲמָה בִּישָׁא אִיהִי גִיְהֵנִם, דְּאֶתְבְּרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
 וּבְסֻטָּרָא דְּדִרְגָּא דְּעֵשׂוֹ, נִפְקַת סוּמְקָא. אָף
 עַל גַּב דְּנִטְיִלַת לְבַתֵּר מְכַל גְּוּוּנִין, חֲוּוֹר וִירוֹק
 וְאוּכֶם, מֵאֵן דְּאֵלִים גָּבַר, וְעַל שְׁמִיָּה אֶתְקַרִּיאַת.
 וְהֵאִי אִיהִי תִיקוּנָא דְּחֲכָמָתָא עִילָאָה. אָבֵל
 אִיסְטַגְנִינִין לֹא נָטְלִין כּוּכְבָּא בְּסִידְרָא
 דָּא, אֱלֹא כְּפּוּם מְמִשְׁלַת דִּילְהוֹן בְּאוֹרַח חוֹשְׁבָנָא.
 עֵינִינִין סוּמְקִין, אֵינוֹן מְרַכְּבָה דְּחִיָּה דְּשׁוֹר,
 דְּאִיתְמַר בֵּה (יחזקאל א י) וּפְנִי שׁוֹר
 מִהַשְׁמָאל לְאַרְבַּעַתָּן, דְּאֵינוֹן אַרְבַּע גְּוּוּנֵי עֵינָא.
 וְשׁוּלְטָנוֹ דְּאַרְבַּע גְּוּוּנִין אֵלִין, אִיהוּ סוּמְקָא. אָבֵל
 עֵינִינִין חֲוּוֹרִין, מְרַכְּבָה דִּילְהוֹן אַרְיָה.

וְאַרְיָה אִיהוּ מִיכָאֵל. שׁוֹר, גְּבַרְיָאל. וּמֵאֵן
 דְּאִתִּילִיד בְּרִישָׁא דְּשַׁעְתָּא דְּשׁוֹר, יְהֵא
 עֲתִיר בְּדִהָבָא, וּבְכָל מֵינֵי סוּמְקָא. בְּעֵינִין חֲוּוֹרִין

נְהִיר יְהוּ"ה רַחֲמֵי וּדְאִי, וְאַתְמָר בֵּיה הָרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים. בְּעֵינֵינוּ סוּמְקִין נְהִיר אֲדנִי,
וּבִיה הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין.

מֵאֵן דְּאַתִּילִיד בְּפִלוגָתָא דְשַׁעְתָּא קְדָמָא
דְּיוֹמָא תְנִינָא, יְהֵא בִינוּנִי בְּעוֹתָרָא. מֵאֵן
דְּאַתִּילִיד בְּסוּפָא דְשַׁעְתָּא, הָאִי אִיהוּ בְּזַנְבָא
דְּשׁוּר, יְהֵא עָנִי.

יְיוּמִין דְּכָל חַד מִתְפַּלְגִין לְתַלְת סְטָרִין, כְּגוּוּנָא
דְּנִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנִפְשָׁא. נִשְׁמָתָא אִיהוּ
מִכְרִסְיָא יְקִירָא, וְאִיהִי מְרַכְבָּה בְּרִישׁ כָּל כּוֹכַב
וּמְזָל. רוּחָא אִיהִי מִן מְלָאכְיָא, וְאִיהִי מְרַכְבָּה
בְּמַצִּיעוֹת כָּל כּוֹכַב וּמְזָל. וְנִפְשָׁא שׁוֹתְפִי
דְּבַעֲרָאן וְעוֹפִין, וְכָל אֵילִין דְּתַאֲוָה דְּעָלְמָא
שְׂפֵלָה, וְאִיהִי מְרַכְבָּה בְּסוּפָא דְּכָל שַׁעְתָּא,
וּבְסוּפָא דְּכָל כּוֹכַב וּמְזָל.

וּמִסְטָרָא דְּנִפְשָׁא דְּבַעֲרָא, יוֹמוֹי דְּבֵר נֶשׁ
קְצִירִין, וְאִינוּן מְעַט וְרַעִים. דְּכָל
יוֹמֵי דְּבֵר נֶשׁ דְּאִינוּן בְּעִנְיוֹתָא בְּצַעְרָא וּבְדוּחָקָא,
לָאוּ אִינוּן חַיִּים, וְכָל שְׁכָן אִי אִינוּן יוֹמִין בְּלֹא
תוֹרָה וּמַצָּוָה, דְּלָאוּ אִינוּן חַיִּים.

אִם חֲזַר בְּתִיּוּבָתָא, אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ בְּזַנְב טָלָה
אוּ שׁוּר, בְּכָל מְזָל וּמְזָל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אוּסִיף בֵּיה רוּחָא יִתִּירָא דְמִלְאכִין, וְסָלִיק מִזְנָבָא
לְמַהְוֵי בִינוּנִי. זָכָה יִתִּיר לְמִיּהָדָר בְּתִיּוּבָתָא
בְּמַחְשַׁבְתִּיה, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִהִיב לִיה
נִשְׁמָתָא מְכוּרְסִיָּא, וְסָלִיק לְמַהְוֵי רִישָׁא בְרִישׁ כָּל
כּוֹכַב וּמְזָל.

וּבְגִין דָּא אֵין מְזָל לְיִשְׂרָאֵל. וְאַף עַל גַּב
דְּאִתְיָלִיד בְּרִישׁ שַׁעְתָּא, וְקַלְקַל עוּבָדוּי,
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָחִית לִיה מְרִישָׁא לְגוּפָא,
לְמַהְוֵי בִינוּנִי. וְאִי מְקַלְקַל יִתִּיר בְּעוּבָדוּי, נָחִית
לִיה לְסוּפָא דְכָל מְזָל וּמְזָל. וְהֵאֵי אִיהוּ תְלוּי
בְּמְזָל, וּמְזָל רָכִיב עָלִיה וְשָׁלִיט עָלִיה. אֲבָל
בְּזַמְנָא דְנִשְׁמָתִיה שָׁלִיט וְרָכִיב עַל מְזָלָא, מְזָלָא
אִיהוּ טְפִילָא לְרוּכַב עָלָיו.

וְאַם מְזָלָא דְאִיהוּ טְפִלָּה לְרוּכַב שָׁלִיט עָלִיה,
אִיתְמַר בֵּיה (דְּבָרִים כח מג) הִגֵּר אֲשֶׁר בְּקֶרְבְּךָ
יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעֲלָה מַעֲלָה וְאַתָּה תִּרְדּוּ מָטָה מָטָה
הוּא יִלְוֶךָ וְאַתָּה לֹא תִלְוְנוּ הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה
תִּהְיֶה לְזָנָב. וְאִיתְמַר עַל נִשְׁמָתִיה וְרוּחִיה, (דְּבָרִים כח
10) וְהָיוּ חֲיִיךָ תְלוּאִים לָךְ מִנְּגַד.

וְאַם חֲזַר בְּתִיּוּבָתָא, יִחְזָרוּן לִיה רוּחִיה
וְנִשְׁמָתִיה, וְאַתְקִיִּים בֵּיה קָרָא דְכְּתִיב,

(דברים כח יג) וּנְתַנֶּנָּה ה' לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב וְהָיִיתָ
 רֶק לְמַעַלָּה וְלֹא תִהְיֶה לְמַטָּה כִּי תִשְׁמַע אֶל
 מִצְוֹת ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּמִצְוֹת זְכִי לְרוּחָא,
 בְּאוֹרֵייתָא זְכִי לְנִשְׁמָתָא.

עֵינִין יְרוּקִין דְּסִטְרָא אַחְרָא, מְדִידוּ דְּאַתְמִשָּׁךְ
 מִנִּיהּ רָזָא דְּתוֹהוּ, דְּאִיהִי קוּ יְרוּק,
 קְלִיפָא דְּאַגּוּזָא.

וּתְלָת קְלִיפִין אֵינוֹן, דְּאַתְחַזִּיין בְּעֵינִין דְּסִטְרָא
 אַחְרָא. תְּהוּ גּוֹון יְרוּק, קְלִיפָא קְדָמָא
 דְּאַגּוּזָא. בְּהוּ גּוֹון חוּור, קְלִיפָא תְּנִינָא דְּאַגּוּזָא,
 וְאִיהוּ חוּורָא דְּעֵינִין. חֲשֵׁךְ קְלִיפָא תְּלִיתָא
 דְּאַגּוּזָא, וְאִיהוּ סוּמָקָא, כְּעֶשֶׂן דְּאַצְטָבַע בְּסוּמָקָא
 דְּאַשָּׂא, וְאִיהוּ סוּמָק חֲשׁוּךְ. מָרָה אוּכְמָא, תְּהוּם,
 וְאִיהוּ חָלָל דְּאַגּוּזָא, וְדָא אִיהִי לְבוּשָׁא דִּיצֵר הָרַע.
נְטִיל מָרָה יְרוּקָה בְּסִטְרָא דְּתוֹהוּ, וְעֵבִיד צִיּוּרִין
 וְשִׁרְטוּטִין כְּפּוּם חוּבִין דְּבְנֵי נָשָׂא. כְּלָהוּ
 צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין עֶקִימִין, וְלָאוּ בְּאוֹרַח מִישָׁר.
 וְכֵן חוּטְמָא וְאַנְפִין וְעֵינִין, בְּכָל אֶתֶר דִּיצֵר הָרַע
 חוּיָא בִּישָׂא שְׂרִיָּא, אִיהוּ עֶקִימָא, וְכָל צִיּוּרִין
 דִּילִיָּה עֶקִימִין.

נְטִיל מָרָה סוּמָקָא מְסִטְרָא דְּחֲשֵׁךְ, וְעֵבִיד
 צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין. נְטִיל מָרָה אוּכְמָא

מִסְטָרָא דְתַהוֹם, דְּאִיהוּ חָלָל דְּאַגּוּזָא, וְעֵבִיד
צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין.

וְתָא חֲזִי, תַּלְתָּ קְטָרִין בְּבֵר נָשׁ מִסְטָרָא דְדַכְיוֹ,
וְאִינוּן נַפְשָׁא רוּחָא וְנִשְׁמָתָא. נַפֶּשׁ, נָטִיל
עֲפָרָא וּמִיָּא וְאַשָּׁא וְרוּחָא. הָאִי נַפֶּשׁ סָטָא
לְיַמִּינָא, וְנָטִיל מִיָּא כָּלִיל בְּפוּמָא דְאַרְיָה, וְעֵבִיד
צִיּוּרִין. וְהָיָא מִיָּא דְנָטִיל, אִיהוּ מְמוּחָא,
וְאִתְפָּלַג לְאַרְבַּע מוֹחִין. וְרָזָא דְמֶלֶךְ (בראשית ב י'
וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים. אִינוּן גִּיחוּן
פִּישוּן פֶּרֶת חֲדָקָל.

וּבְזִמְנָא דִּיִּיתִי מְשִׁיחָא, כָּל חַד וְחַד מֵאַבְהֶן,
אַחֲזִי פְעוּלָתִיָּה. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שם
א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּאִיהוּ חֵיתוֹ
אָרֶץ, אֶפִּיק זֶרְעָא דִּילִיָּה, כָּל חַד בִּיחוּסִיָּה. וְדָא
זֶרְעָא דִּיצְחָק, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּאִינוּן מִינָהּ,
וְזֶרְעָא דִּילָהּ בְּאוּמָה דָּא, זֶרְעָא דְאִינוּן עַמִּי הָאָרֶץ,
דְּחַיָּה דְּאִיהִי שׁוּר, דְּרָגָא דִּיצְחָק.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים (שם א כ) יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, (דף מא ע"א)
אֵלִין מְאָרִיָּהוּן דְּחֻכְמָה, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ
חַיָּה, דְּאִינוּן כְּנוּנִין דְּמִתְרַבֵּין בִּימָא דְאוּרִיָּתָא.
וְאִינוּן מִסְטָרָא דְאַרְיָה דִּימָא, דְּאִיהוּ כְּשׁוּר בֵּים.

דַּאֲרִיָּה דְסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ פִּסּוּל בִּיבְשָׁתָא,
וְאֲרִיָּה דִימָא אִיהוּ לִימִינָא, דַּאֲבָרָהֶם, וּבִיָּה
הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדִירִים.

וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם (שם)
(שם), וְדָא פְּנֵי נֶשֶׁר אֱלִין זֶרְעָא דִיעֶקֶב,
דַּאיִנוֹן מֵאֲרִי פְקוּדֵי דַאֲוִרִיָּתָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל
מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה (שם א ט),
הַיִּבְשָׁה, דָּא אָדָם דַּאֲתַנְטִיל מֵאֲרַבַּע סְטָרִין
דַּעֲפָרָא. כֹּד אֲתַקִּיִּים בָּהּ, יִבְשָׁה (שם ט יד) הָאָרֶץ מִמִּי
טוֹפָנָא, יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא. וְרוּזָא דְמִלָּה וַיְהִי כִ"ן,
דַּאִיהוּ שְׁבַעֲיִן שָׁנִין.

בְּיוֹמָא קְדָמָא, עֶבֶיד עֲבִידְתִּיה לְאַנְהָרָא לוֹן,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות י כג) וּלְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר. וְעוֹד (שמות יג כא) וְהָ הוּלֵךְ
לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וּגּו', כְּגוּוֹנָא דְמַצְרַיִם. בְּיוֹמָא
תְּנִינָא, (בראשית א ו) וַיְהִי מִבְּדִיל, אֶפְרִישׁ לְיִשְׂרָאֵל
מִנֵּיהוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות יד כ) וְלֹא קָרַב זֶה
אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה.

בְּיוֹמָא תְּלִיתָא, אַעֲבֵר לוֹן בְּיָמָא. הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (בראשית א ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ

הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה
הַיִּבְשָׁה. כְּתִיב הָכָא וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה, וְכְתִיב הָתָם
(שמות יד כא) וַיִּשֶׁם אֶת הַיָּם לְחָרְבָה.

אור דְּיוֹמָא קֳדָמָא, מִיֵּינִיָּה נִהְרִין שְׁמִשָּׂא
וְסִיְהָרָא, בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה. וְעַלֵּיהּוּ אֶתְמַר,
(שם יג כא) וְה' הוֹלִיךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעָמוֹד עָנָן
לְנַחוּתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעָמוֹד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם.

יוֹמָא תְּנִינָא, בֵּיה אֶתְבְּרִי יִמָּא. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (בראשית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם.

וְיוֹם חֲמִישָׁאָה, מִיֵּינִיָּה אֶפִּיק נוּנִי יִמָּא. דְּכֻמָּה
דְּמֵאוּרוֹת דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה תְּלִיין בְּיוֹמָא קֳדָמָאָה,
הָכִי נוּנִין דְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה תְּלִיין בְּיוֹמָא תְּנִינָא.

יוֹמָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ כָּלִיל מְכָלָא, אִיהוּ דְּרָגָא
דִּיעֶקֶב, דְּאִיהוּ נִשְׂרָא, כָּלִילָא מִמֵּיא
וְאֶשָּׁא. וְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, בֵּיה תְּלִיָּא, וּבֵיה אֶתְבְּרִי
אָדָם, מֵהָהוּא עֶפְרָא דְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

יוֹמָא קֳדָמָאָה אֲבָרְהָם, דְּדִרְגִּיָּה חֲסֵד, לְקַבְּלִיה
הוּא נֶצַח, וְאַהֲרֹן כְּהֵנָּא נְהִיר אֲנָפוּי
כְּשִׁמְשָׁא, אִיהוּ לְקַבְּלִיה, יוֹמָא רְבִיעָאָה, דָּא בְּדָא
תְּלִיָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים טז יא) נְעִימוֹת
בִּימִינֶךָ נֶצַח.

יומא תניינא יצחק, דדרגיה גבורה, לקבליה
 יומא חמישא, דאיהו הוד, דרגא דדוד.
יומא תליתאה יעקב, לקבליה יומא שתיתאה,
 שלמה, דדרגיה יסוד, דאיהו שלום ה',
 ועליה איתמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את
 בריתי שלום.

יום שבת, מלכות, דרגא דבן י"ה, דאיהו ו'.
 דמהלך חמש מאה שנין, דאינון חמש
 ספירות, מטי ליסוד, לאתחברא בה'. ויום שבת
 איהו משה רבנו, דדרגיה בינה.

יום שבת כליל כלל, כגוונא דא, (בראשת ב ב) ויכל
 אלהים ביום השביעי, דא יומא קדמאה.
 מלאכתו, דא יומא רביעאה. וישבת ביום
 השביעי, דא יומא תניינא, מכל מלאכתו אשר
 עשה, דא יומא חמישא, דביה אתחרב בי
 מקדשא, ולא הוה בניינא ביה באלף חמישא.
 ויקדש אותו, דא יומא תליתאה, כי בו שבת מכל
 מלאכתו, דא יומא שתיתאה.

אשר ברא אלהים לעשות, דא גופין לנשמתין
 דרשיעייא. דלא בעא למעבד לון גופין,
 דאזלין בלהו נע ונד. ודא רזא (משלי יא כא) יד ליד
 לא ינקה רע.

וַיִּשְׁכַּח דְּכֻלָּהּ, נִיחָא דְכֻלָּהּ, יְהֵא מִשָּׁה. דְּאִיהוּ
דוֹגְמַת בֶּן י"ה, דְּבֵת זוּגִיָּה מְלָכוּת, שְׁכַת.
שְׁכַת וְדָא, דְּעֵלָה אֲתָמָר (תהלים קג יט) וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל
מְשָׁלָה, דְּאִיהוּ מְלָאכוּת דְּאֲדָכִיר בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא.
וְלָא כְּמָא דְחֻשְׁבִּין טַפְּשִׁין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֶבֶד עֲבִידְתָּא, אוּ טָרַח לְמַעַבְד עֲבִידְתִּיה, וְנָח
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כְּבָר נָש דְטָרַח בְּעֲבִידְתִּיה,
וּלְבַתֵּר דְּסִיִּים נָח. חָס וְשָׁלוֹם, אֵלָא בְּכָל זְמָנָא
דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגֻלוּתָא, אֲתָמָר בֵּה (בראשית ח ט)
וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח צְדִיקָא,
דִּיהָא לָהּ נִיחָא בֵּיה.

וְנִיחָא דִּילָהּ, אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְּנִחְתַּת בְּהוֹן,
כְּגוֹן אֲבֵרָהִם וְאַהֲרֹן וְזִרְעִיה. יִצְחָק
וְדָוִד וְזִרְעִיה. יַעֲקֹב וְשִׁלְמָה וְזִרְעִיה. וְעֲלִיָּיהוּ
אֲתָמָר, (שם ב יב) וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי,
וַיִּשְׁכַּח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ. יוֹמָא דְכֻלָּהּ, נִיחָא
דְּכֻלָּהּ.

יוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִשָּׁה, כָּלִיל כְּלָהּ, בֵּיה נָח שְׁכִינְתָּא
מְכֻלָּהּ, וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁכַּח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי,
שְׁבִיתָה דְּאֱלֹהִים וְדָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְלֹא אֲמָר

וַיִּשְׁכַּח ה', דְּאִימָא אִיהוּ דְּטָרְחָא בְּבִנְיָן, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

וּבְגִין דָּא אַרְבַּע יְסוּדִין, כָּל חַד עֲבִיד עֲבִידְתִּיה,
חַד אַרְיָה, וְהָא אִיתְמָר. תְּנִינָא שׁוּר,
סוּמְקָא כּוּרְדָּא, סְטָא לְשִׁמְאָלָא, נָטִל גּוֹוֹן אֲשָׁא
וְעֲבִיד צִיּוּרִין וְשִׁרְטוּטִין וְאַתְרִיה בְּלָבָא.

נֶשֶׁר, אַתְרִיה בְּגוּפָא, נָטִל רוּחָא כְּלִילָא
בְּפוּמָא, סְטָא לְאַחֲוָרָא, וְנָטִיל גּוֹוֹן חַד
מְסִיחָרָא, סְטָא לְקַמִּיָּה, וְנָטִל גּוֹוֹן חַד מְשִׁמָּשָׁא,
סְטָא לְיַמִּינָא וְשִׁמְאָלָא וְנָטִיל תְּרִין גּוֹוֹנִין
מְנִיָּהּ, אֲשִׁתְּכַח כְּלִיל מְכָל גּוֹוֹנִין. וְהָא אִיהוּ
נֶשֶׁרָא רַבְרָבָא, מְאִרִי דְנוּצָה, רַב גְּדָפִין, כָּל
גּוֹוֹנִין בִּיה אַתְחַזִּיין.

אָדָם סְטָא לְעִילָא, וְשִׁרְיָא בְּדִיוֹקְנָא דְאַנְפִּין,
וְרָשִׁים תַּמָּן דִּיוֹקְנָא דְכָלְהוּ חִיּוֹן, וְאַתְלַבֵּשׁ
בְּכָלְהוּ, וְאַתְחַזִּי דִּיוֹקְנִיה בְּהוּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
(יחזקאל א י) וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֶל
הֵימִין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוּר מִהִשְׁמָאל לְאַרְבַּעַתָּן
וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. וְרָשִׁים בְּהוּן צִיּוּרִין וּגּוֹוֹנִין
דְאַנְפִּין, וְשִׁרְטוּטִין דְּמַצְחָא.

בְּהוּן רָשִׁים תְּלָתִין וְתָרִין שְׁבִילִין, דְּאֵינוּן נְתִיבוֹת
פְּלִיאֹת חֲכָמָה. וְכּוּלְהוּ אַתְפְּסִין בְּתִלְתִּין

וּתְרִין, בֵּין אַנְפִּין וְגִדְפִין דְּחִיּוֹן, דְּשֵׁשׁ עָשָׂר אַנְפִּין
אֵינוֹן לְאַרְבַּעַתָּן לְאַרְבַּע חִיּוֹן, וְשֵׁשׁ עָשָׂר גִּדְפִין
סֻלְקִין תְּלָתִין וּתְרִין. הָכִי אֵינוֹן שְׂרָטוּטִין דְּמַצְחָא,
וְשְׂרָטוּטִין דְּעֵינִין.

תַּלְת עָשָׂר גּוֹוֹנִין אֵינוֹן בְּצִיּוּרִין דְּאַנְפִּין דְּקו
הַמָּדָה. וְכוּלְהוּ גּוֹוֹנִין אֲזִלִּין בְּקו הַמָּדָה,
בְּאוּרַח קָשׁוּט, וְכוּלְהוּ רְשִׁימִין בּוּא"ו. תְּרִין
וּתְלָתִין שְׂבִילִין מְצוּיִירִין בִּיּו"ד ה"א ה"א.

תְּרִין עָשָׂר גּוֹוֹנִין, דְּתַלְת חִיּוֹן, דְּאֵינוֹן ו"ו,
וְדָמוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם א, דְּמַתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן
וְאִיתְּכֹסִי בְּהוֹן. ו' לְתַתָּא, ו' לְעִילָא. ו' לְעִילָא,
שִׁית גּוֹוֹנִין עִילָאִין. ו' לְתַתָּא, שִׁית גּוֹוֹנִין תַּתָּאִין.
בְּשִׁית גּוֹוֹנִין עִילָאִין פָּרַח לְגַבִּי עִילָא. וּבְשִׁית
גּוֹוֹנִין תַּתָּאִין פָּרַח לְגַבִּי תַתָּא.

וְרִזָּא דְּמִלָּה, (ישעיה ו ב) בְּשִׁתִּים יְכֹסֶה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים
יְכֹסֶה רַגְלָיו וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶף, אֲלִין אֵינוֹן
דִּיּוֹקְנִין, דְּאִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן א' עִילָאָה, דְּאִיהוּ
תַּתְּפֹּאֲרַת. אָדָם, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א. אֲלִין אֵינוֹן
נְתִיבִין דְּחֻכְמָה, דְּאִיהוּ נְתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיט, (דף מא
ע"ב) א', דְּאִיהוּ אָדָם, עֲלִיהּ אֲתָמַר בְּמוֹפְלָא מְמַךְ
אַל תְּדַרְשׁ וּבְמִכּוּסָה מְמַךְ אַל תַּחְקֹר. דְּאִיהוּ אוּר

(א) דַּאֲתַעֲטַר בְּגוֹנוֹנִין דְּאִינוֹן ו'ו', וְאִיהוּ לֹא
אֲתַגְלִיִּיא, עָלֶיהָ אִיתְמַר (דברים ד טו) כִּי לֹא רְאִיתֶם
כָּל תְּמוּנָה.

וְאִיתַּ לְתַתָּא דְּמוֹת אָדָם, וְלֹא אָדָם. עָלֶיהָ
אֲתַמַּר (במדבר יב ח) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט וְדֹא
נִפְשׁ הַשְּׁכֵלִית, מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת, דְּרִשִּׁים כָּל
גְּוֹנוֹנִין אֵלִין, וְאִיהִי אֲתַקְרִיאַת יו"ד ה"א וּא"ו
ה"א, וְדֹא אִיהוּ מ"ה לְמַטָּה.

רוּחַ רִשִּׁים רְשִׁימִין בְּמִלְאָכְיִיא, דְּאִינוֹן אַרְבַּע,
מִיכָא"ל גְּבִרִיא"ל נוֹרִיא"ל רַפָּא"ל. וְסֻלִּיק
לְעֶשֶׂר, דְּאִינוֹן: אַרְאָלִי"ם. שְׂרָפִים. חֲשָׁמַיִם.
שְׂנָאָנִים. תְּרִשִּׁשִׁים. אוֹפָנִים. אֱלֹהִים. אִישִׁים.
חַיּוֹת. בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכֻלָּהוּ מִתְלַבְּשִׁין וְנִהְרִין בְּגוֹנוֹנִין דְּאִנְפִּין.
דְּגוֹנוֹנִין אִינוֹן לְבוּשִׁין לְאִינוֹן מְלָאכִין,
כְּגוֹפָא דְּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁין. וְאִינוֹן אַחֲזִיין
דִּיוֹקְנִין בְּלְבוּשִׁין, לְנִבְיָאָה. וְרוּחָא דְּאִיהוּ
תְּפֻאֶרֶת, רְכִיב בְּמִלְאָכְיִיא, בְּרוּחָא דְּאִיהוּ רְכִיב
בְּגוֹפָא, וְרִזָּא דְּמִלָּה, (חבקוק ג ח) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ
מִרְכַּבוֹתֶיךָ יְשׁוּעָה.

נִשְׁמַתָּא אִיהִי מְסֻטְרָא דְּבִינָה, וְעָלֶיהָ שְׂרִיִּיא
מִחֲשָׁבָה דְּלִית לָהּ סוּף. וְכֵה, לִית

דְּמִיּוֹן, וְלִית צוּרָה, וְלִית דְּיוֹקְנָא. בְּגִין דְּאִיהִי
 עֲלָמָא דְּאִתִּי. וְלִית בָּהּ לָא גּוּפָא, וְלָא דְּיוֹקְנָא,
 כְּמָה דְּאֻקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, הָעוֹלָם הָבֵא אֵין
 בּוֹ לָא גּוּף וְלָא גּוּיָה. וְנִשְׁמָתָא אֶתְלַבֵּשׁ
 בְּכוּרְסִיא, דְּאִיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה, וּבְאַרְבַּע סְטָרִין
 דִּילָהוֹן. תַּמָּן אִיתְמָר, (דברים ד טו) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל
 תְּמוּנָה, דַּעֲלָה אִיתְמָר (ישעיה סד ג) עֵין לֹא רָאֶתָהּ
 אֱלֹהִים זּוֹלָתָהּ.

וּבְהֵאֵי מַחְשְׁבָה, הֵווּ מְצִירִין כָּל נְבִיאִיא, כָּל
 דְּמִיּוֹנִין וְכָל צִיּוּרִין לְתַתָּא מִינָהּ.
 וְלַעֲיִלָא מִינָהּ לָא תַפְסִין צִיּוּר כָּלֵל. בָּהּ לֹא הֵווּ
 יְכָלִין לְמַתְפֵּס צִיּוּר וְלֹא גּוּוֹן כָּלֵל. כָּל שְׁכָן
 לַעֲיִלָא מִינָהּ.

וְצָרִיד לֹא־חֲזָרָא לְמָלָה קְדָמָא. עֵינִין יְרוּקִין
 דְּסִטְרָא דְּדַכְיִיא, רַחֲמִים אֵינוֹן מְסִטְרָא
 דְּתַפְאֶרֶת, וִירוּקָא דִּילָהוֹן מְסִטְרִיהּ. אִיהוּ נְהִיר
 כְּנֶהוּרָא דְּאֶבְן מְרַגְלִית.

דְּבְּגִין דָּא אֶתְקֵרִיאוּ סְפִירָן סְפִירוֹת, דְּנֶהְרִין
 גּוּוֹנִין דִּילָהוֹן כְּסָפִירִים יְקִירִין, וְלֹא
 כְּסָפִירִים דְּאֵינוֹן פְּסוּלוֹת דַּעֲלָמָא שְׁפָלָה, אֶלָּא
 כְּאֶבְנֵין יְקִירִין וּמְרַגְלָאן דְּגִנְתָּא דַּעֲדָן, דְּנֶהוּרָא

דְּלֵהוּן מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְאַלִין אֵינוֹן
סְפִירָן דְּנִהְרִין לְבַר נָשׁ בְּאוֹרֵיתָא כּוֹלָא, עַד
דְּלִית שִׁיעוּרָא.

דְּאִית מְרַגְלָאן וְאַבְנִין יְקִירִין, דְּאֵינוֹן מְנַשְׁמָתָא
וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, דְּכִרְסִיָּא יְקָרָא,
וּמְלֶאכְיָא, וְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. נְהוּרָא דְּאֵלִין
מְרַגְלָאן אִית לִיה שִׁיעוּרָא, וְאִית לִיה רִישָׁא
וְסוּפָא. אָבֵל לְנִהוּרָא דְּנַשְׁמָתָא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא
דְּאֵינוֹן בְּאוֹרַח אֲצִילוֹת, מְבִינָה וְתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת,
לִית לִיה שִׁיעוּרָא.

וְאַלִין אֵינוֹן בְּאוֹרַח אֲצִילוֹת, אָבֵל אֲחֶרְנִין,
אִיתְמַר בְּהוּן (אִיכָה ד' ז') סְפִיר גִּיזְרָתָם,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ קֳדָמָי, כָּל הַנִּשְׁמוֹת גְּזוּרוֹת
מִכַּפְּסָא הַכְּבוֹד.

וְכָל אֵלִין גְּזוּנִין נְהִירִין בְּעֵינִין דְּגוּפָא דְּגֵן עֵדֵן.
וּבְהוּן שְׁבַחַת אוֹרֵיתָא לְשְׁכִינָתָא. וּמִשָּׁה
בְּגִין דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּהֵהוּא גוּפָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֵן
דְּלִתְתָּא, אִיתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת ל"ד ל') וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתִּי אֵלָיו.

וּבְגֵן עֵדֵן דְּלַעִילָא אִיתְמַר בֵּיה, (שֵׁם ל"ג כ"ג) וּפְנֵי לֹא
יֵרָאוּ, דְּאָף עַל גַּב דְּבָכָל אַתְר אִיהוּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. אִית אַתְר דְּאֶתְגַּלִּיָּא בֵּיה, וְאַתְר דְּלֹא

אַתְּגַלִּיָּא בֵּיה כָּל כְּךָ. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאַסְפֵּקְלָרִיא
הַמְאִירָה, וְאַסְפֵּקְלָרִיא שְׂאִינָה מְאִירָה.

סדר הלימוד ליום יז אב [יום 312 בשנה]

כְּגִוּוֹנָא דָּא אֵית בְּאוֹרֵיתָא כְּמָה לְבוּשִׁין, כְּמָה
אַנְפִּין, דְּאֵתְקָרִיא וּפָנִים הַנִּרְאִים, וּפָנִים
דְּאִינָם נִרְאִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֵתְגַלִּי
בְּאוֹרֵיתָא, אֲלֹא לְכָל חָדָא כְּפֹם עוֹבְדוּי, וְכְפֹם
נִשְׁמָתִיה וְרוּחִיה וְנִפְשִׁיה מֵאַתֵּר דְּאֵתְגַזְרוּ.

עֵינִין אֵינוֹן כְּגִוּוֹנָא דְגֻלְגֻל, עֵיגוּלִין מְסֻטָּרָא
דְּמִים. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְגֻלְגֻלִים. וְאֵזְלִין
בְּקוּ הַמֶּדָּה, בְּאַרִיכוּ דִילָהוֹן, בְּעֵמִיקוּ דִילָהוֹן.

וְרָזָא דְּמִלָּה (ישעיה מ יב) מִי מִדָּד בְּשַׁעְלוּ מִים.
וְאֵינוֹן חֲמֻשָּׁה מְדוּדִים מִדָּד בָּה, כְּגִוּוֹן זֶה:
וְאֵינוֹן אַ אַ אַ אַ אַ כִּיצַד, מִי מִדָּד בְּשַׁעְלוּ מִים אַ.
וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּכְּן אַ. וְכָל בְּשָׁלִישׁ עֶפְרַת הָאָרֶץ אַ.
וְשָׁקֶל בְּפֶלֶס הָרִים אַ. וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנִים אַ.

וְאֵינוֹן ו', קוּ דְנִפְיָק מִן הַמֶּדָּה דְאִיהִי י',
וּמִדִּיד חֲמֻשָּׁה מְדוּדִין בָּה, בְּחֻמֶּשׁ
סְפִירָאן דְּכֻלִּילָן בָּה' תִּתְּאָה. וְדָא י' דִילָהּ,
אִיהִי מִדָּה דִילָהּ.

וְאֵינִין אַרְבַּע גְּוֹוִנִין דְּעִינָא, מְדַד בְּהוּן לְאַרְבַּע
סְטָרִין. וְקוּ אִיהוּ ו', גִּלְגַּל דְּאִיהוּ י' עִם
ו' אַתְעֵבִיד גִּלְגוּ"ל. דְּסָלִיק לְחוּשְׁבֵן ע"ב.

כַּד גִּלְגַּל דְּעִינָא אַתְהֶפֶךְ בְּקוּ דְּאִיהוּ ו',
וּמִתְהַפֵּךְ עִינָא בִּיהַ לְחוּוֹרָא, אַתְגְּלִיָּא בִּיהַ
דְּאִיהוּ גִלְגוּל דִּילִיָּה, מְזַמְנָא קְדַמָּא מְסִטְרָא
דְּחֶסֶד. וְאִם יתְעַסֵּק בְּאוּרִיָּתָא, חֲכִים יְהֵא,
מְסִטְרָא דִּימִינָא, בְּגִין דְּתַמֵּן אַתְמָר בָּהַ, הָרוּצָה
לְהַחֲכִים יְדָרִים.

וְאִי לֹא יתְעַסֵּק בְּאוּרִיָּתָא, יְהֵא חֲכִים בְּמִלִּין
דְּעֻלְמָא, לְצִייר בִּידִיהַ כְּמָה צִיּוּרִין, דְּכְמָה
מְלָאכּוֹת, אָף עַל גַּב דְּלֹא אוּלִיפּוּ לִיהַ בְּהֵאִי
עֻלְמָא. דִּמְאֵן דְּלֹא עֵבִיד מְלוּי מְלִבּוּי
וּמִמַּחְשַׁבְתִּיהַ עַד דְּאוּלִיפּוּ לִיהַ, הֵאִי לָאוּ אִיהוּ
בְּגִלְגּוּלָא דָא כָּלָל.

וְכַד גִּלְגַּל דְּעִינָא אַתְהֶפֶךְ לְשֻׁמְאָלָא בְּאַדִּימוּ,
דְּשְׁלִיט עַל גְּוֹוִנִין אַחֲרָנִין, אִיהוּ מְזַמְנָא
תְּנִינָא גִלְגּוּלָא דִּילִיָּה. וְהֵאִי יְהֵא עֲתִיר בְּלֹא
טוֹרַח וּבְלֹא מְזִל וְעֲלִיָּה אִיתְמָר הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר
יִצְפִּין. וַיִּתְקַרֵּב בַּר נָשׁ לְגַבִּיָּה, דְּוֹתְרָן יְהֵא
בְּמִמוּנִיָּה, בְּגִין דְּלֹא טָרַח בִּיהַ, דְּהֵהוּא דְּטָרַח
בְּמִמוּנִיָּה לֹא תִתְקַרֵּיב לְגַבִּיָּה, דְּקִמְצָן יְהֵא.

וְכַד גִּלְגַּל דְּעִינָא אֶתְהַפֵּךְ לִירוּקָא, דְּשְׁלִיט עַל כָּל גּוֹוִינִין. דָּא אִיהוּ בְּגִלְגּוּלָא תְּלִיתָא. וִיְהֵא חֲפִים בְּאוֹרֵייתָא, וְעֵתִיר בְּמִמוּנָא דְּלֹא טָרַח בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ שְׁלִים מְכָלָא, מְסִטְרָא דִּיעֶקֶב, דְּאִיתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. (איוב לג כט) הֵן כָּל אֱלֹהֵי יַפְעֵל אֵל פַּעַמִּים שָׁלֹשׁ עִם גֹּבֵר.

וְכַעַן צְרִיךְ לְפָרָשָׁא, מָאן אִיהוּ עֵין דְּאֶתְגִּלְגַּל בְּגִלְגּוּלָא דְּתִלְת גּוֹוִינִין, אֵלִין אָדָם קְדָמָא דְּסִטְרָא דְּכֵיָא, דְּאִית אָדָם אוּחְרָא מְסִטְרָא דְּמִסְאָבוּ. וְלֹא עוֹד, אֱלֹא תִלְת אָדָם אֵינוֹן: אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם דִּיצִירָה, אָדָם דְּעֶשְׂיָה, מְסִטְרָא דְּדִכְיוּ. וְאִית אוּחְרָא מְסִטְרָא דְּמִסְאָבוּ, דְּאִיהוּ אָדָם בְּלִיעַל, אִישׁ אָנוֹן, יֵצֵר הָרַע. אָדָם טוֹב, יֵצֵר הַטּוֹב. דְּהֵכִי אוּקְמוּהָ קְדָמָאִין, (קהלת ז יד) גַּם אֵת זֶה לַעֲמֹת זֶה עֹשֶׂה הָאֱלֹהִים.

וְכַעַן צְרִיךְ לְפָרָשׁ אָדָם דְּסִטְרָא דְּכֵיָא. תָּא חֲזִי, כַּד (דף מב ע"א) אֶתְלַבֵּשׁ אָדָם דְּדִכְיוּ, בְּאַבְרָהָם, אֶתְלַבֵּן בֵּיהּ. וּבִיצְחָק אֶצְטְרִיף. הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (זכריה יג ט) וְצִרְפָּתִים כְּצֹרֶף אֵת הַכֶּסֶף וּבַחֲנֻתִים כְּבַחֲזָן אֵת הַזָּהָב. בִּיעֶקֶב, אַחֲזִי דִּיוֹקְנִיהּ, וְעֵבִיד תּוֹלְדִין.

וְהָאֵי אַמְאִי. אֵלָא לִיַּצֵּר הַטּוֹב וְלִיַּצֵּר הָרָע,
 דְּאִינוּן אָדָם טוֹב אָדָם רָע, מְנִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא תַלְת פְּקוּדִין. עֲבוּדָה זָרָה. גְּלוּי
 עֲרִיּוֹת. וּשְׁפִיכוֹת דְּמִים. עֲבוּדָה זָרָה, הֵדָא הוּא
 דְּכָתִיב, (בראשית ב טז) וַיֵּצֵא ה' אֱלֹהִים עַל הָאָדָם
 לֵאמֹר. וְאָמְרוּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין, לִית צו אֵלָא
 עֲבוּדָה זָרָה. עַל הָאָדָם, זֶה שְׁפִיכוֹת דְּמִים.
 לֵאמֹר, זֶה גְּלוּי עֲרִיּוֹת.

וּבְצוּרֵי דָא הוּוּ כְּחָדָא יַצֵּר הַטּוֹב וַיַּצֵּר הָרָע.
 לְבַתָּר דְּעֵבֶר יַצֵּר הָרָע עַל צוּרֵי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, גָּזַר עָלֶיהָ מִיתָה. אָמַר, מָה אַעֲבִיד, אִם
 אֲנָא אֵימוֹת אִיהוּ נָטִיל עֶבֶד אַחֲרָא. דִּיַּצֵּר הָרָע
 אִיהוּ עֶבֶד, וּבֵת זוּגִיָּה שְׁפָחָה, וְאַתְרֵיהָ יָרִית לִיה
 הֵהוּא עֶבֶד.

מָה עֶבֶד, אֲזַל אִיהוּ וְאַתְתִּיה, לְפִתְאָה לְאָדָם
וּלְאַתְתִּיה דְּסִטְרָא טָבָא. בֵּת זוּגִיָּה דִּיַּצֵּר
 הָרָע לִילִית, פְּתִי לְאָדָם דְּאִיהוּ יַצֵּר הַטּוֹב, וּבִגְיָנָה
 אִיתְמָר (שם ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה
 לִי מִן הָעֵץ. וַיַּצֵּר הָרָע פְּתִי לְחֻוָּה, וְגִרְמוּ לֹון מָוֹת.

בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפְשִׁיט לְאָדָם
דְּאִיהוּ יַצֵּר הַטּוֹב מְגוּפִיָּה בְּגִין עֵדֶן

וּמַמְלְבוֹשׁוּי, לִיה וּלְאַתְתִּיה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שם ג ז) וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרוּמִים הֵם. וְגִירֵשׁ לֹון מִגֵּן עֵדֶן, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שם ג כד) וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם. אֶת, בֵּת זִוְגִיָּה עֲמִיָּה.

וְנָחִית לֹון לְשִׁבְעַ אַרְעִין, דְּאִינוּן: גִּיא. נָשִׂיָּה. צִיָּה. אַרְקָא. אַרְץ. אָדָמָה. תָּבֵל. עֵבֶד תִּיּוֹבְתָא, הָוָה מִצְפָּצֵף וְעוֹלָה. וְעַם כָּל דָּא הָוָה עָרוֹם בְּלֹא לְבוֹשׁ הוּא וְאַתְתִּיה.

מָה עֵבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אֵייתִי לִיה בְּגִלְגּוּלָא בְּאַבְרָהָם, וּלְאַנְתִּתִּיה בְּשָׂרָה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה מְלִבֵּן לִיה בְּכוּרָא דְכֶסֶף, דְּאִיהוּ מְעוֹרֵב בְּאַבְרָם, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת, מִיד דְּאַרְמִי לִיה בְּנוֹרָא, אֶתְלַבֵּנָא כֶסֶף, וְאַפִּיקַת זִוְהָמָא, דְּאִיהוּ עוֹפֶרֶת לְבָר, וְכַגּוּוּנָא דָּא אֶתְלַבֵּן אָדָם בְּאַבְרָהָם. וְאַפִּיק מְנִיָּה זִוְהָמָא לְבָר, וְדָא יִשְׁמַעֵאל, דְּאִיהוּ זִוְהָמָא דְּהָטִיל חִיּוּיָא בְּחָוָה.

לְבֵתָר אֶתְגַּלְגַּל בִּיצְחָק, בֵּת זִוְגִיָּה דְּאָדָם, וְאַסְתַּמַּק בְּנוֹרָא, וְאַפִּיק זִוְהָמָא לְבָר, וְדָא עֲשׂוֹ. וְסוּמְקָא דִּילִיָּה כְּדָמָא דְּשַׁחֲיטָה. וּבְגִין דְּאֶתְגַּלְגַּל נֹקְבָא בִּיצְחָק, אֶתְקָרִי שְׁמַאל נֹקְבָא. **לְבֵתָר** עָאלוּ תַרְווייהוּ בִּיעֻקֵּב וּבֵת זִוְגִיָּה, וְאַפִּיקוּ מְנִיָּה זִרְעָא. וְגוּוּנָא דִּילִיָּה הוּא

יְרוּקָא דִּילִיָּה דִּסְחָרָא. וְדָא אִיהוּ (איוב לג כט) הֵן כָּל
אֱלֹהִי יַפְעֵל אֶל פְּעֻמִּים שֶׁלֹּשׁ עִם גָּבֵר.

עֵינֵינִי אוֹכְמִין חֲשׂוֹכִין, תַּמָּן לִילִית, דְּאִיהִי
חֲשׂוֹכָא אֲפִילָּה, פְּתִיא אוֹכְמָא. וְעֵינֵינִי
אוֹכְמִין עֲקִימִין, וְדָאי תַּמָּן שְׁבֵתָאִי, דְּעִלִּיהּ אֲתָמֵר
(משלי ג לג) מְאֵרֶת ה' בְּבֵית רָשָׁע. דִּהֵהוּא גִוּוֹן חֲשׂוֹךְ,
שְׁלִיט עַל גּוֹוֵנִין אֲחֶרְנִין.

וְלִמָּאן דְּאֶסְתַּכַּל בֵּיהּ לִילִית אוֹ שְׁבֵתָאִי בְּאִילִין
עֵינֵינִי, מְאֵרֶה וְעֲנִיּוֹתָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא
יִיתִי. אֶסְתָּמֵר מִנִּיהּ, דְּרַגְלִיָּה יִרְדּוֹת מוֹת שְׁאוּל
צַעֲדִיָּה יִתְמַכּוּ. וְכָל מִשָּׂא וּמִתָּן דְּעֵבִיד בֶּר נָשׁ
קָדָם מְאִירִי דְּעֵינֵינִי אֵלִין, אֲתָאֲבִיד.

וְצָרִיד בֶּר נָשׁ דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּשַׁבְעָה קְדָמִיהּ
בְּיוֹמִין דְּחוּל, אֵלֹא בְּשַׁבָּת, דְּלִית לִיהּ
שְׁלִטְנוּתָא עָלֶיהּ וְאִם אִשְׁתַּכַּח בְּיוֹמִין דְּחוּל
בְּשַׁבְעָה קְדָמִיהּ, וְאֶסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּעֵינָא בִּישָׂא, לֹא
אִשְׁתַּזִּיב מִנִּיהּ מִמִּיתָה אוֹ מַעֲוִנִי. וְחוּטְמָא וּפּוּמָא
וְאַנְפוּי דִּהֵאִי בֶּר נָשׁ לֹא אוֹ אֵינוֹן עַל קוֹ הַיּוֹשֵׁר.

עֵינֵינִי אוֹכְמִין שְׁפִירָן, עַל קוֹ הַיּוֹשֵׁר, אִיהוּ
מִסְטָרָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהִי בֵּת עֵין
שְׁפִירָא. עָלֶה אִיתָמֵר, (שה"ש א ה) שְׁחוּרָה אָנִי

וְנֶאֱמָרָה. הָאֵי אֵיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְשַׁבָּת, דְּאֵיהוּ
שְׁקוּל לְאוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ.

ובשבת צִרִיף לְאַחְזָא שׁוּבְעָה, בְּהַפּוּכָא
דְּשַׁפְחָה לִילִית. וְצִרִיף בְּאַתֵּר
דְּעֵצִיבּוּ דְשַׁבְּתָאִי, לְאַחְזָא חֲדוּה, בְּאַתֵּר
דְּחִשּׁוּכָא. שְׂרָגָא. בְּאַתֵּר דְּעֵינוּי, עֲנָג. לְמַעֲבַד
תָּמָן שִׁינוּי בְּכָלָא.

דְּלִילִית מָרָה אוּכְמָא, צִמְאוֹן דְּלִית בֵּיה מִים,
דְּאֵיהוּ (בראשית לו יד) הַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ
מִים, אֲבָל נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְנִחְשִׁין
וְעֶקְרָבִין דִּילָהּ אֵינוֹן עֶרֶב רַב. יוֹסֵף דְּאֵיהוּ בְּגוּבָא,
דָּא יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן בְּגִלוּתָא דִּילָהּ, בְּהֵהוּא בּוֹר.

ומאן דְּאוּקִיר שַׁבָּת, (קהלת ז כו) יִמְלֹט מִמֶּנָּה.
וְחוּטָא יִלְכֵּד בָּהּ. חוּטָא דְּמַחְלִיל שַׁבָּת,
יִלְכֵּד בָּהּ, דְּאֵיהִי חִילּוּל שַׁבָּת וְדָאִי, חֲלָלָה זֹנָה.
דְּמָאן דְּנָטִיר אוֹת שַׁבָּת אוֹ אוֹת בְּרִית, מְלַחְלֵל
לִיה, בֵּיה אֶתְקָרִי צְדִיק, וְאַשְׁתְּזִיב מִיָּנָה. וְלֹא עוֹד
אַלָּא דְּסָלִיק לְמַלְכוּת, דְּאֵיהִי שַׁבָּת וְדָאִי.

ויוסף בְּגִין דְּנָטִיר בְּרִית, אֶשְׁתְּזִיב מִן גּוּבָא, וּמִן
נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים דִּילִיה. וְלֹא עוֹד אַלָּא
דְּזָכָה לְמַלְכוּת. וְיִשְׂרָאֵל דְּנָטִרִין שַׁבָּת וְאוֹת

בְּרִית מִלָּה, אֵיתָמַר בְּהוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
מַלְכִים, וְאַלְמָלָא נְטָרִין יִשְׂרָאֵל שַׁבַּת אֶחָד
כְּהִלְכָתָהּ מִיַּד נִגְאָלִין.

וְכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ עֵינִין אוֹכְמִין עַל קו
הַיּוֹשֵׁר, דְּאִיהִי קו הַמָּדָה, עֲנַג אִיהוּ
וְחֻדּוּה וְשִׁבְעָא, וְוִתְרָן, וְעֵינָא טָבָא. וּבְעֵי
לְאַתְפָּאֲרָא בְּלִבוֹשֵׁין שְׁפִירִין. בְּגִין דְּאִיהוּ בֶן
דְּשַׁבַּת, בֶּן מְטְרוֹנִיתָא וְדָאִי. וּבְהִיפּוֹכָא בֶן
לִילִית. עַד הָכָא רָזָא דְעֵינִין. וְדָאִי אִיהוּ רָזָא
דְּאַנְשֵׁי חֵיל.

יִרְאִי אֱלֹהִים בְּשִׁמְיעָה, דְּתַלְיָא בְּאוּדְנִין, דְּתַמָּן
יִרְאֶה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (חִבְקוּק ג ב) ה'
שְׁמַעְתִּי שְׁמַעַךְ יִרְאֵתִי.

וְתַלְתָּ צְלוֹתִין אֵינוֹן, חַד תַּלְיָא בְּרִאֲיָה. וְתַנְיָנָא
בְּרִיחָא. וְתַלִּיתָא בְּשִׁמְיעָה. פָּה, אִיהוּ
שַׁבַּת, כְּלוּלָה מְכֻלָּה. אִיהִי תַפְלָה לְעַנִּי, דְּאִיהוּ
צָדִיק, וְאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבַּת.

וְצִלּוֹתָא דְפֶסַח, אִיהִי כּוֹרְסֵיָא דְרַחֲמִי.
וְצִלּוֹתָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כּוֹרְסֵיָא
דְּדִין. וְתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא אִיהוּ דִּיין, וְכָל
צָבָא הַשָּׁמַיִם קִיִּמִּין עָלֶיהָ, מִימִינָא

וּמִשְׁמָאלָא. כְּגִוּוֹנָא דְשַׁעְרָא, דְּתַלְיָא בְּתַר
אוּדְנִין, מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא.

וְהָא אוֹקִימָנָא לְעִיל, דְּצָרִיךְ לְבַעֲרָא לֹון, אִם
אֵינוֹן תַּחוֹת אוּדְנִין, לְאַתְגְּלָא אוּדְנִין,
דְּאֵינוֹן תַּרְעִין דְּצִלוֹתָא. דְּכִמָּה מָאֲרִי דְּדִינִין
סְתָמִין תַּרְעִין, בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל. וְצִלוֹתָא לְבַר,
דְּלֹא מְנִיחִין לָהּ לְאַעֲלָא בְּהִיכָלָא דִּילִיה, דְּאִיהוּ
אֲדנִי. וְאִיהִי קָרָא לְתַרְעִין דְּהִיכָלָא דִּיפְתָחִין
לָהּ. וּבְנָהָא לְתַתָּא קָרָאן בִּיחֻדָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
לְקָלָא דְּצִלוֹתָא דִּילָךְ, דְּאִיהִי לְתַרְעָא דִּילָךְ.

וְאִם מְבַעֲרִין שַׁעְרִין דְּתַחוֹת אוּדְנִין, דְּאֵינוֹן
מָאֲרִי דְּדִינִין, מִיָּד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דִּיִּין אֱמֶת, אֲפָתַח הִיכָלָא
דְּתִיעוּל צִלוֹתִיה. וְדָא אִיהוּ (תהלים נא יז) אֲדנִי
שְׁפָתִי תִפְתָּח, פֶּתַח הִיכָל דְּאִיהוּ אֲדנִי
בְּחוּשְׁבָן, וְיִיעוּל צִלוֹתָא.

וְצִלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל לְעִילָא, (דף מב ע"ב) אִיהִי
מַלְכוּת, וְאִיהוּ תַּפְאֲרַת. וְצָרִיכִין
יִשְׂרָאֵל דְּלֹא יִסְלָקִין לָהּ לְעִילָא, עַד דִּיתְבַּעְרוֹן
דִּינִין מִתַּרְעָא, וִיהוֹן צְוּוּחִין בָּהּ לְגַבִּיה, בַּעֲשָׂרָה
מַלְכוּת, וּבַעֲשָׂרָה זְכוּנוֹת, וּבַעֲשָׂרָה שׁוּפְרוֹת.

דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, אֵיחִי דִּינָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.
 וּבִגִּין דָּא תְּקִינּוּ עֲשָׂרָה שׁוּפְרוֹת,
 דְּאִינוּן: קשר"ק, קש"ק, קר"ק. לְסִלְקָא לָהּ
 בְּעֲשָׂרָה, דְּלִית שְׂכִינְתָּא שְׂרִיָּא בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה.
 וּבִגִּינֵיהּ אֵיתָמַר (בראשית יח לב) לֹא אֲשַׁחִית
 בְּעַבּוֹר הָעֲשָׂרָה.

בְּשַׁבְּרִים, (שמות כג כד) שֶׁבַר תִּשְׁבֵּר מַצְבוֹתֵיהֶם,
 דְּקִיָּמִין קָדָם תַּרְעִין, דְּלֹא מְנִיחִין
 לְאַעֲלֵא צִלוֹתָא. בְּתֵרוּעָה, תְּפָסִין לוֹן בְּשִׁלְשָׁאִין.
 בְּתִקְיעָה, (במדבר כה לד) וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לֵה' נִגֵּד
 הַשָּׁמַשׁ. בִּגִּין דְּלֹא יִהְיֻ בּו יִקְרָא לְמִטְרוֹנִיתָא,
 לְאַעֲלֵא בְּתַרְעִין דִּילָהּ.

וּבִשְׁעָתָא דְּדִינִין פְּנוּיִן מִתַּרְעִין דְּהִיכְלָא
 דְּמִלְכָּא, סִלְקָא צִלוֹתָא בְּכַמָּה
 שִׁרִּין וְתוֹשְׁבָחוֹת וְהוֹדָאוֹת דְּצִלוֹתָא. וְחִיּוֹן כְּלָהּ
 פְּתַחִין גְּדַפֵּיהּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּחֻדּוֹהּ, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (יחזקאל א יא) וּפָנִיָּהֶם וּכְנָפֵיהֶם פְּרוּדוֹת.
 כְּלָהּ פְּרוּדוֹת לְעִילָא לְקַבְּלָא לָהּ.

וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנָפֵיהֶם, בִּגִּין דִּישְׁמַע מִלְכָּא,
 דְּמִטְרוֹנִיתָא קָא אֲתִיא, וְיִפְתַּח הִיכְלָא
 לְגַבְהָ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים נא יז) אֲדַנִּי שְׁפַתִּי

תַּפְתָּח. מִיד אֶפְתַּח מֶלֶכָא הֵיכְלָא, וְקָבִיל לָהּ
בְּחֻדָּה, וַיַּעֲוֹל עִמָּה בְּהֵיכְלָהּ. אֵימָתִי בְּצִלוֹתָא
דְּעַמִּידָה. מִיד אֵיתָמַר בְּחִיּוֹן, (יחזקאל א כה) בְּעַמָּדָם
תַּרְפִּינָה כְּנַפֵּיהֶם.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אֵיהוּ יְהו"ה בְּהֵיכְלָהּ, כְּגוֹנוֹנָא דָּא
יֵאֵהֳדוּנָה"י. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, מֵאן דְּבָעִי
לְמִישָׁאֵל שְׁאַלְתִּיהּ, יִשְׁאַל. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים
לב ז) שְׁאַל אֲבִיךָ וַיְגִדְךָ. (תהלים ב ח) שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה
גוֹיִם נְחֻלְתְּךָ. וְהֵבֵן שׁוֹאֵל מֵאֲבִיו, בְּאַמְצָעִיּוֹת
דְּצִלוֹתָא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאֵיהוּ יְהו"ה בְּהֵיכְלָהּ,
(ישעיה כח ט) אִזְ תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶהָ.

וְאֵית נִימִין דְּשַׁעְרָא, דְּהֵהוּא דְאֵיתָמַר בֵּיהּ (דניאל ז
ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשִׁיהּ כְּתֹלַג חִיּוֹר
וְשַׁעַר רִישִׁיהּ כְּעֶמֶר נָקִי. וְכֻלְהוּ רַחֲמִי. לִית נִימָא
דְּלֹא אֵית לִיהּ מְבוּעָא, וְדָא י'. נִימָא אָרִיכָא דָּא ו'.
קְמִיטָא ה' זַעֲיָרָא. אָרִיכָא וְקְמִיטָא לְתַתָּא, דָּא ה'
עִלְאָה, דְאֵית בָּהּ דִּינָא וְרַחֲמִי. דְקְמִיטָא וְלֹא
אָרִיכָא, דָּא ה' תַּתָּא, דְאֵיהוּ כֻלָּא דִּינָא.

וְכָל נִימָא וְנִימָא, אֵיהוּ עֲלָמָא שְׁלִימָא, וְעַלְיָהּ
אֵיתָמַר (שה"ש ו ח) וְעֲלָמוֹת אֵין מְסֻפָּר. בְּגִין
דָּא אָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ

עולם בפני עצמו. ואיהו נימא חדא דקודשא
ברוך הוא, עלמא שלימא. ובגינה אתמר,
דקודשא בריך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו
כחוט השערה.

וצלותא דשחרית, כד סלקא כל אלן מארי
דדינא, בלהו רחמי, ולא מעכבין לה
לאעלא. שערא ירוקא, לית תמן דינא כלל. כל
נימין ירוקין שפירין, כלילין מחזור וסומק, אינון
בלהו רחמי. וכד סלקא צלותא בהון, בלהו
חילין דנימין מקבלין לה בחדוה ורחימו.

שערא אוכמא שפירא, כל נימין דיליה,
אתקריאו עולמות דיליה. הדא הוא
דכתיב, (שם) ועלמות אין מספר, ואינון חילין
דשבת. וצלותא דשבת, איהי שקילא
לאורייתא. וכמה תלי תלים דתליין מינה
אתקריאו קוצותיו תלתלים.

שערא חורא מסטרא דחסד. סומקא, מסטרא
דגבורה. שערא ירוקא, מסטרא
דתפארת. אוכמא, מסטרא דמלכות. דאיתמר בה
(שה"ש א ה) שחורה אני ונאווה. הרי ארבע תקונין
דשערא, דשרייא עליהו יהו"ה.

תַּלְיִסָּר תִּיקוּנִין וְאִינוּן דְּתַלְיִין מִשְׁעָרָא, תַּלְתָּ
 לְכָל סֵטֶר, לְאַרְבַּע סֵטֵרִין, וְאִינוּן
 וּא"ו. עֲלִייהוּ אִיתְמָר (שם ה יא) קְנוּצוּתִיו תַּלְתָּלִים.
 לְעִילָא בְּרִישָׁא, בְּפִלְגוּ דְּרִישָׁא, מִתְּפַלְגִין אֹרְחִין
 בְּשַׁעְרָא, לְתַלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין, בְּחוּשְׁבֵּן יו"ד
 ה"א ה"א. וְכֻלְהוּ שְׁבִילִין אִינוּן בִּימָא, דְּאִיהוּ
 מוּחָא. וְאֵלִין תִּיקוּנִין אִינוּן בְּרִישָׁא דְּהֵהוּא
 גּוּפָא דְּגֵן עֵדֶן, וְכֻלְהוּ תִיקוּנִין אִית בֵּיה, עַד
 הָכָא יֵרְאִי אֱלֹהִים.

אַנְשֵׁי אַמֶּת, בְּדִיוקְנָא דְּאַנְפִין, בְּחוּטְמָא,
 בְּשֶׁרְטוּטִין דְּמַצָּחָא, בְּדִיקְנָא דְּאַנְפִין,
 בְּקִרְיָצִין דְּעַל עֵינִין.

תַּא חֲזִי, תַּלְתָּ שׁוּתְפִין אִינוּן, אָדָם דְּבְרִיאָה, אָדָם
 דִּיצִירָה, אָדָם דְּעֶשְׂיָה. אָדָם דְּבְרִיאָה, אִיהִי
 נְשִׁמְתָא, בָּהּ חָשִׁיב בְּר נֶשׁ, וְדָא עוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה
 וְדָאִי אֶתְקַרִיאַת. רוּחַ, אָדָם דִּיצִירָה, עוֹלָם
 הַדִּיבּוּר, כֹּד אֶתְלַבֵּשׁ בֵּיה מַחְשָׁבָה, בָּהּ חָשִׁיב,
 וְצִיר צִיּוּרִין דְּשֶׁרְטוּטִין וְדִיוקְנִין. וְאַף עַל גַּב
 דְּחָשִׁיב לוֹן, לִית רֶשׁוּ לְאַפְקָא לוֹן מֵהֵהוּא חִילָא
 דְּאִיתְמָר בֵּיה מֵהֶכַח אֶל הַפּוֹעֵל, עַד דְּאֶתְלַבְּשׁוּ
 נְשִׁמְתָא וְרוּחָא בְּנַפְשָׁא, וּבָהּ אֶפִיקוּ כָּלָא לַפּוֹעֵל.
 בְּגִין דְּנַפְשָׁא אִיהוּ עוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה.

וְבַהּ רוּחָא בְטַשׁ בְּמַצְחָא וְעָבִיד שְׂרָטוּטִין. בְּטַשׁ
 בְּעֵינֵין, וְעָבִיד קְרִיצִין. בְּטַשׁ בְּעֵינֵין,
 וְעָבִיד גּוֹוֹנִין. בְּטַשׁ בְּאַנְפוֹי, וְעָבִיד גּוֹוֹנִין
 וְתִקּוּנֵין. נְחִית לְתַתָּא, בְּטַשׁ בִּידִין, וְעָבִיד
 שְׂרָטוּטִין. בְּטַשׁ בְּאַבְרִים כְּלָהוּ דְּגּוּפָא, וְעָבִיד
 דִּיקְנִין. וְלִית חֵילָא לְמַחְשְׁבָהּ וְלֹא לְרוּחָא
 לְאַפְקָא חֵילָא לְעוּבְדָא, בְּלֹא נִפְשָא.

וְעַם כָּל דָּא דְּתַלְת שׁוּתָפִין אֵלִין בְּכַר נֶשׁ, לִית
 מַחְשְׁבָה דְּאִית לָהּ חֵילָא לְחֻשׁוֹב בְּלֹא
 שְׂכִינְתָא עֵילָאָה, דְּתַמָּן חֲכָמָה. וְלֹא רוּחָא דְּאִית
 לִיהּ רֶשׁוּ לְצִיּוּרָא בְּלֹא תַפְאָרַת, דְּאִיהוּ כָּלִיל שִׁית
 סְפִירָן. וְנִפְשָא לִית לָהּ חֵילָא לְמִיעְבַּד עוּבְדָא
 בְּלֹא מַלְכוּת, דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, עָלָה
 אִיתְמַר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה.

אַבְל בְּרִיָּאָה בְּאַלְהִים דְּאִיהִי בִינָה, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (שם א א) בְּרָאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. (שם
 א טז) וַיִּבְרָא (ויעש) אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
 הַגְּדֹלִים. (שם א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצִלְמוֹ. הוּי"ה אִיהוּ בִּיצִירָה, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב,
 (שם א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יְהִי רְקִיעַ. בְּכָל אֶתֶר
 וַיְהִי כֵן, אִיהוּ תַפְאָרַת כָּלִיל שִׁית סְטָרִין, הוּא
 טוֹב דְּכָל יוֹמֵי בְּרָאשִׁית, וְהוּא צִיּוּר יֵצֶר הַטּוֹב,

דְּאִיתְמַר בֵּיה (שם ב ז) וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים. בִּיצִירָה
תִּשְׁכַּח יְהו"ה.

מֵאן דְּבָעֵי לְמִיפְעֵל עֲשִׂיה, מֵאֲלִין מֵלֶאכִין
דְּמִמְנָן עַל צְלוּתִין, לִית לִיה רְשׁו
לְמִיעֵבֵד עוֹבְדָא בְּצִלוֹתָא, אֶלָּא בְּעוֹבְדִין טָבִין
דְּתִלְיִין בְּמַעֲשָׂה, דְּבַהוֹן נְחִית שְׂכִינְתָּא עֲלִיה,
דְּאִיהִי עוֹלָם הַמַּעֲשָׂה, דְּאִיהוּ מַעֲשָׂה בְּרֵאשִׁית,
דְּאִיהוּ פּוֹעֵל.

וּבִינָה כַח, כ"ח אֲתוּוֹן דְּקָרָא קְדָמָא דְּבְרֵאשִׁית,
כ"ח מ"ה, דְּאִיהוּ חֲכָמָה, מַחְשָׁבָה. יְהו"ה
אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה כּוּז"ו בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו. פְּעוּלָה
דְּהֵאִי כַח לָאו אִיהִי, אֶלָּא בְּמַעֲשָׂה, דְּאִיהִי פּוֹעֵל
אֲדִנ"י וְדָא אִיהוּ מֵהַכַּח אֶל הַפּוֹעֵל. וְהַפּוֹעֵל לִית
לִיה חֵילָא לְמִיפְעֵל (דף מג ע"א) בְּלֹא דִיבּוּר, דְּאִיהוּ
יְהו"ה תַּפְאֲרַת, דְּכֻלִּיל כֹּלָא.

הָכָא לִית קִיצוּץ וּפִירוּד בְּמַחְשָׁבָה וּדְבוּר
וּמַעֲשָׂה. תַּפְאֲרַת כֻּלִּיל כֹּלָא, וְהָכִי
אֲתַכְלִיל כֹּלָא בְּבִינָה. וְהָכִי אֲתַכְלִיל כֹּלָא
בְּמַלְכוּת.

מַחְשָׁבָה מְבִינָה וְלַעֲיִלָּא עַד אֵין סוּף, וּמִינָה
לְתַתָּא עַד אֵין תַּכְלִית. דְּבוּר

בַּתְּפָאֲרֶת, מַעֲיֵלָא לְתַתָּא וּמַתָּא לְעֵילָא. עֲשִׂיָּה
בְּמַלְכוּת, מַתָּא לְעֵילָא וּמַעֲיֵלָא לְתַתָּא.

מִחְשָׁבָה לְמַהוּי בְּהַ בְּרַ נֶשׁ חָשִׁיב בְּבוֹרָא
עַלְמִין, לִיַּחְדָּא שְׁמִיהַ עַד אֵין סוּף
וְעַד אֵין תְּכַלִּית, וְאִיהוּ בְּרָא בְּבִינָה. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה מו כו) וְרָאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהַ. מִי וְדָאִי.

דְּבוֹרָ לְאַתְעֶסְקָא בִּיהַ בְּאוֹרֵייתָא, וּלְמַנְדַּע מְנִיהַ
יוֹצֵר הַכֹּל, דְּעֵלִיהַ אֵיתְמַר יוֹצֵר אוֹר. וְלִית
אוֹר אֶלָּא תוֹרָה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי י כג) כִּי נֵר
מְצוֹה וְתוֹרָה אוֹר. וְדָא אִיהוּ יוֹצֵר, דְּצִייר בִּיהַ
בְּבֵר נֶשׁ אֲנָפִין וְעֵינִין וְאוֹדְנִין וְחוּטְמָא וּפּוּמָא,
לְאַתְעֶסְקָא בְּאוֹרֵייתָא, וּלְמַנְדַּע לִיהַ מִינָה.

בְּגִוּוֹנָא דָּא צִייר פּוּמָא, לְמַלְלָא בְּאוֹרֵייתָא. צִייר
עֵינִין, לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִהוּרָא דְּאוֹרֵייתָא.
צִייר בִּיהַ אוֹדְנִין, לְמַשְׁמַע בְּהוֹן פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא.
אַלִּין אֵינוֹן שִׁית סְטָרִין דְּכֻלִּיל תְּפָאֲרֶת, תְּרִין
עֵינִין, תְּרִין אוֹדְנִין, פּוּמָא וְלָשׁוֹן.

צִייר חוּטְמָא, וּבָהַ (בראשית ב ז) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת
חַיִּים, לְמַהוּי חָשִׁיב בְּהַ בְּיַחוּדָא, כְּמָה
דְּאֵיתְמַר, (ישעיה מד כד) אֲנֹכִי ה' עֹשֶׂה כָּל, דָּא
שְׂכִינְתָא תַתָּא. מְנִיהַ יְהִיב בְּבֵר נֶשׁ נֶפֶשׁ

תיקון הכללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
 וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירֹת וּתְשַׁבְּחוֹת שֶׁתִּפֶּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
 מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בָּאלוֹ אֲמָרם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְיַעֲמִד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
 תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקֻדּוֹתֵיהֶם
 וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשְׁמֹת הַיּוֹצֵאִים מֵהֶם מֵרָאשֵׁי תְבוּת
 וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעֲוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
 וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוּחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִּים
 אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשָּׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
 בְּאַהֲבָה וְאַחֻזָּה וְרַעוּת וּמִשָּׁם יִמָּשֶׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
 רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהֲרָנוּ מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
 וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסִּלַּחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
 לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאָהֲדוּנֵהי הָעֶבֶר חַטָּאתֶךָ
 לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קֶדֶם זְמַנּוֹ עַד
 מְלֹאֶת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפֶּן שְׁנוֹכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
 וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יִגַּן עָלֵינוּ וּבְעֲדָנוּ
 שֶׁתֵּאָרִיךְ אַפָּךְ עַד שׁוּבָנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוּצֵר מִתֵּנֶת חַנּוּם חֲנֻנוּ כְּדִכְתִּיב וְחֲנוּתִי אֶת אֲשֶׁר אֲחִין
וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֶׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּךְ נִזְכָּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹדוּנִהּ
אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׂבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אֲמִירַת
תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבֻצַּלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
בְּגִילַת וְרֵגֶן כְּבוֹד הַלְבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלֵה:

תְּרִינִי מִזְמָן אֶת פִּי לַהֲדוּת וּלְהִלָּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
לִשָּׁם יְחֹד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינָתָה בְּדַחִילוֹ
וְרַחֲמֵינוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

תְּרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלָיו
לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּם שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל
הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָה קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
הַמָּה, וּבִפְרֹט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּיגָא שְׂגָלָה תַקוּן זֶה זְכוּתָם
יִגֵּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ בְּרִנָּה לִיהוָה יֵאֱהֹדוּנִהּ נִרְיָעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נִרְיָע לֹא: כִּי אֵל
גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהֹדוּנִהּ וּמִלְךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִזֹּ « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנִי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אָמְרַת
לִיהוָה יֵאֱהֹדוּנִהּ, אֲדַנִּי אֶתָּה, טוֹבָתִי בַל־עָלֶיךָ:

ג לקדושים אשר-בארץ הַמָּה, ואדירי, כָּל-חֲפָצֵי-בָם:
 ד ירבו עֲצָבוֹתָם, אַחֵר מִהָרוּ, בַּל-אֶסִּיף נִסְכֵיהֶם מִדָּם,
 ובל-אִשָּׁא אֶת-שְׁמוֹתָם עַל-שַׁפְּתַי: ה יְהוָה יאהדונהי
 מִנֶּת-חֲלָקִי וְכוּסִי, אֶתָּה תוֹמִיד גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי
 בְּנַעֲמִים, אֶף-נִחַלְתָּ שַׁפָּרָה עָלַי: ז אֲבָרַךְ אֶת-יְהוָה
 יאהדונהי אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי, אֶף-לֵילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיֹּתַי: ח שְׁוִיתִי
 יְהוָה יאהדונהי לְנִגְדִי תָמִיד, כִּי מִיְמִינִי בַל-אֶמוּט: ט לָכֵן
 שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף-בְּשָׂרִי יִשְׁכֵּן לְבִטָּח: י כִּי
 לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא-תֵתֶן חֲסִידְךָ חֲסִידֶיךָ כִּי לְרֹאוֹת
 שָׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֵרַח חַיִּים, שִׁבַּע שְׁמַחוֹת אֶת-פָּנֶיךָ,
 נַעֲמֹת בִּימִינְךָ נָצַח:

לב א לָדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי-פֶשַׁע, כְּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁרִי-אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב יְהוָה יאהדונהי לוֹ עוֹן,
 ואֵין בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי-הִחַרְשָׁתִּי בָּלוּ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲגָתִי
 כָּל-הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֹּד עָלַי יָדְךָ, נִהַפְּךָ
 לְשֹׂדֵי, בְּחִרְבִּנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאתִי אֹדִיעָךָ, וְעוֹנִי
 לֹא-כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה יאהדונהי,
 וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סָלָה: ו עַל-זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל-חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לַעֲת מִצָּא, רַק לְשֹׁטֵף מִים רַבִּים אֱלֹו
 לֹא יִגְיעוּ: ז אֶתָּה סֵתֵר לִי, מִצָּר תִּצְרֵנִי, רָנִי פֶלֶט
 תִּסּוּבְּנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ, וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ-זוֹ תִּלְךָ,

אִיעָצָה עָלַיָּךְ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הָבִין,
בְּמַתַּג־וֹרְסֵן עֲדִיו לְבָלוּם, בַּל קָרַב אֵלַיָּךְ: י רַבִּים
מִכְּאוּבִים לָרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי חֶסֶד
יְסוּכְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי, וְגִילוּ צַדִּיקִים,
וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא » לְמַנְצָח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־דָּל,
בְּיוֹם רָעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי: ג יְהוָה
יֵאָהֲדוּנְהִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֶהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאָשֶׁר כ' בְּאַרְצָן, וְאֶל־
תַּתְּנֶהוּ בְּנֶפֶשׁ אִיבִיו: ד יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי יִסְעֲדֶנּוּ עַל־עֵרֶשׁ
דָּוִי, כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הַפִּכָּת בַּחֲלִיו: ה אֲנִי־אִמְרָתִי יְהוָה
יֵאָהֲדוּנְהִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי־חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ
רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת, שָׂוֹא
יְדָבָר, לָבוֹ יִקְבֹּץ־אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יְדָבָר: ח יַחַד עָלִי
יִתְלַחֲשׁוּ כָּל־שֹׁנְאֵי, עָלִי יַחֲשָׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר־כְּלִיעַל
יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם־אִישׁ שְׁלוּמִי
אֲשֶׁר־בְּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְדִּיל עָלִי עֶקֶב:
יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֹמָה לָהֶם:
יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי־חַפְצָתָּ בִּי, כִּי לֹא־יִרְעֶה אוֹיְבִי עָלַי:
יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכָּת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לִפְנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
אָמֵן וְאָמֵן:

מב » לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי-קָרַח: ^ב כָּאֵיל תֵּעָרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם, בֵּן נִפְשֵׁי תֵּעָרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
^ג צִמְאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לֹאֵל חָי, מְתֵי אָבּוֹא וְאַרְאָה
 פָּנֵי אֱלֹהִים: ^ד הִיתָה-לִּי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וְלַיְלָה,
 בְּאֹמַר אֵלֵי כָל-הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֶיךָ: ^ה אֵלֶּה אֲזַכָּרָה
 וְאֶשְׁכָּח עָלַי נִפְשִׁי, כִּי אֶעֱכַר בְּסֶף, אֲדֹדִם עַד-בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגֵג: ^ו מֵה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי
 נִפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲדֹנּוּ
 יִשְׁוּעוֹת פָּנָיו: ^ז אֱלֹהִי, עָלַי נִפְשִׁי תִשְׁתַּוְּחָח, עַל-בֵּן
 אֲזַכָּרָךְ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מִצְעָר: ^ח תַּהוֹם-
 אֶל-תַּהוֹם קוֹרָא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי
 עֲבְרוּ: ^ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאֱהַדּוּנְהִי חֶסֶדּוֹ, וּבְלִילָה
 שִׁירָה עָמִי, תִּפְלָה לֹאֵל חַיִּי: ^י אֲמַרָה לֹאֵל סִלְעִי,
 לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי, לָמָּה-קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אֹיִב: ^{יא} בְּרִצַּח
 בְּעִצְמוֹתִי, חֲרַפּוֹנִי צוֹרְרִי, בְּאֹמַרְם אֵלֵי כָל-הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֶיךָ: ^{יב} מֵה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי נִפְשִׁי, וּמֵה-תַהֲמִי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲדֹנּוּ יִשְׁוּעַת, פָּנֵי וְאֱלֹהֵי:

נב » לְמִנְצַח אֶל-תִּשְׁחַת, לְדוֹד מִכְתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ^ב הֲצִילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמִּתְקוֹמְמִי תִשְׁגְּבֵנִי: ^ג הֲצִילֵנִי מִפַּעְלֵי אֶוֹן, וּמֵאֲנָשִׁי
 דְּמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ^ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנִפְשִׁי, יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא-פִשְׁעִי וְלֹא-חַטָּאתִי יְהוָה יִאֱהֹדֶנֶה: ה בְּלִי-עוֹן
 יִרְצוֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקִרְאָתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה
 יִאֱהֹדֶנֶה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל-הַגּוֹיִם, אֶל-תַּחֲזֹן כָּל-בְּגָדֵי אֹן סֵלָה: ז יֵשׁוּבוּ לְעֶרְב,
 יִהְיוּ בְּכָלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעִיו בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי-מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה יִאֱהֹדֶנֶה
 תִּשְׁחַק-לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֻׁמְרָה,
 כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנָּבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסִדֵי חֲסִדוֹ כ', יִקְדָּמֵנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרִי: יב אֶל-תַּהַרְגֵם פֶּן-יִשְׁכְּחוּ עָמִי,
 הִנֵּיעֵמוּ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּגְנוֹ אֲדָנִי: יג חֲטָאת-פִּימוֹ,
 דַּבַּר-שִׁפְתֵימוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגָאוֹנָם, וַיִּמְאֲלָה וַיִּמְכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַּחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַל
 בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיֵּשְׁבוּ לְעֶרְב יִהְיוּ בְּכָלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנִּיעוֹן יִנְעוֹן כ' לְאָכֵל, אִם-לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלִּינוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבָקֶר חֲסִדָּךְ,
 כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁנָּב לִי וּמְנוֹם, בְּיוֹם צָר-לִי: יח עֲזוּ אֱלֹהֵי
 אֲשֻׁמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מְשֻׁנָּבִי אֱלֹהֵי חֲסִדֵי:

עז א לְמַנְצָח עַל-יְדוּתוֹן יִדִּיתוֹן כ' לְאַסְף מְזִמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי:
 ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי דִרְשָׁתִּי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תַפּוּג,
 מֵאֲנָה הַנָּחַם נִפְשִׁי: ד אֲזַכֶּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַתְּעַטֵּף רוּחִי סֵלָה: ^ה אַחֲזֶנָּה שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ^ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ^ז אֲזַכֶּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלִּילָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי:
^ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ^ט הָאִפֶּס
 לְנִצָּח חֲסִדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדֹר וָדֹר: ^י הִשְׁכַּח חֲנוּת אֵל,
 אִם-קִפֵּץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: ^{יא} וְאֲמַר חֲלוֹתִי הִיא, שָׁנוֹת
 יָמַי עָלְיוֹן: ^{יב} אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר ^כ מַעֲלֵלֶי-יָהּ, כִּי-אֲזַכֶּרָה מִקֶּדֶם
 פִּלְאָהּ: ^{יג} וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבַעֲלִילוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
^{יד} אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְכָּהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: ^{טו} אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא, הוֹדַעַת בְּעַמּוּם עֲזָךְ: ^{טז} גָּאֻלְתָּ בְּזוֹרַע
 עֲמָהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סֵלָה: ^{יז} רָאוּךְ מֵיָם אֱלֹהִים, רָאוּךְ
 מֵיָם יַחִילוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: ^{יח} זָרְמוּ מֵיָם עֲבוֹת, קוֹל
 נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: ^{יט} קוֹל רַעֲמָךְ בַּגִּלְגָּל,
 הֵאִירוּ בְּרָקִים תִּבֵּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: ^כ בָּיִם דִּרְכָּהּ,
 וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ ^{כא} בְּמֵיָם רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ:
^{כב} נַחֲתִיתָ כִּצְאוֹן עֲמָהּ, בִּיד-מִשָּׁה וְאַהֲרֹן:

צ ^א תִּפְלָה לְמִשָּׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מַעֲזֵן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וָדֹר: ^ב בְּמִרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתְּחַלֵּל
 אֶרֶץ וַתִּבֵּל, וַיַּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ^ג תֵּשֵׁב אֲנוֹשׁ
 עַד-דָּבָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ^ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוֹרָה בַּלִּילָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כי-כלינו באפך, ובחמתך
 נבהלנו: ח שפה שט כ' עונתינו לנגדך, עלמנו למאור
 פניך: ט כי כל-ימינו פנו בעברתך, כלינו שנינו כמו-
 הקה: י ימי-שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורת
 שמונים שנה, ורהבם עמל ואון, בייגו חיש ונעפה:
 יא מי-יודע עז אפך, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו
 בן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה יאהדונחי
 עד-מתי, והנחם על-עבדיך: יד שבענו בבקר חסדך,
 ונרגנה ונשמחה בכל-ימינו: טו שמוחנו פימות עניתנו,
 שנות ראינו רעה: טז יראה אל-עבדיך פעלך, והדרך
 על-בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה
 ידינו בוננה עלינו, ומעשה ידינו בוננהו:

קה א הודו ליהוה יאהדונחי קראו בשמו, הודיעו
 בעמים עלילותיו: ב שירו-לו זמרו-לו, שיחו
 בכל-נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב
 מבקשי יהוה יאהדונחי: ד דרשו יהוה יאהדונחי ועזו,
 בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר-עשה, מפתיו
 ומשפטי-פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו:
 ז הוא יהוה יאהדונחי אלהינו, בכל-הארץ משפטיו:
 ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת

אֶת־אֲבֹרָהֶם, וְשִׁבּוּעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן,
 חֲבֹל נַחֲלָתְכֶם: יב בְּהִיּוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר, כְּמַעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתֶּהֱלְכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אֲחֵר:
 יד לֹא־הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל־תִּגְזְעוּ בְּמִשְׁחִי, וְלֹנְבִיאֵי אֶל־תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל־הָאָרֶץ, כָּל־מִטְהַל־לֶחֶם שָׁבַר: יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לַעֲבֹד נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַּכָּבֵל רַגְלֹו רַגְלֵי כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד־עַתָּה בֹּא־דְבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה יֵאָהֲרֹוּנָהּ
 צִרְפָּתָהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ, מִשֵּׁל עַמִּים וַיַּפְתִּיחֶהּ:
 כא שָׁמוֹ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשֵּׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ: כב לְאַסֹּר שָׂרָיו
 בַּנֶּפֶשׁ, וּזְקִנָיו יַחֲבִם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ־חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת־עַמּוֹ מָאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשָׂנֵא עַמּוֹ, לְהַתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: כו שָׁלַח
 מֹשֶׁה עֲבָדוֹ, אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בוֹ: כז שָׁמוּ־בָם דְּבָרֵי
 אֱתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁךְ,
 וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת־מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת־דֹּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֲרָצָם צִפְרָדַיִם, בַּחֲדָרֵי
 מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב, בָּנִים בְּכָל־גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גִּשְׁמֵיהֶם בָּרֶד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיָּה, גִּפְגָּפָם
 וַתֵּאֱנָתָם, וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֹא אֲרָבָה,

וַיֵּלֶק, וַאֲזַן מִסָּפֶר: לֹא וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ, וַיֹּאכַל
פְּרִי אֲדָמָתָם: לוֹ וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ, רֵאשִׁית לְכָל-
אוֹנֶם: לוֹ וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וַאֲזַן בְּשִׁבְטָיו בּוֹשֵׁל:
לֹא שָׁמַח מְצָרִים בְּצִאתָם, כִּי-נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לֹא פָרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאֵשׁ, לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל וַיָּבֵא
עֲלָיו שְׁלוֹ כ', וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר, וַיּוֹצִיאוּ
מִיָּם, הֵלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קָדְשׁוֹ,
אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרָנָה
אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצּוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים
יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלז א על נְהִירוֹת בָּבֶל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-בְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ
אֶת-צִיּוֹן: ב על-עֶרְבִים בְּתוֹכָהּ, תָּלִינוּ בְּנֻרוֹתֵינוּ:
ג כִּי שָׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר-יְשׁוּעָה, וְתוֹלְלֵנוּ שְׁמֻחָה,
שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר-יְהוָה
יֵאֱהֹדוּנָהּ, עַל אֲדָמַת גִּבּוֹר: ה אִם-אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם,
תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבֹּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ,
אִם-לֹא אֶעֱלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
יְהוָה יֵאֱהֹדוּנָהּ לִבִּנֵי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֻמִּים
עָרוּ עָרוּ עַד הַיּוֹם בָּהּ: ח בַּת-בָּבֶל הִשְׁדּוּדָהּ, אֲשֶׁרִי
שִׁישְׁלָם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלָתָ לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
וְנִפֹּץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ » הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרֹב גְּדָלוֹ: **ג** הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבָּל וּבְנֹר: **ד** הַלְלוּהוּ בְּתַף
 וּמַחֲוֹל, הַלְלוּהוּ בַּמִּנִּים וְעֹגֵב: **ה** הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: **ו** כֹּל הַנִּשְׁמָה תְּהִלָּה יְהי,
 הַלְלוּ-יְהי:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בָּשׁוּב יְהוָה־יֵי יֵאֱהֲרֹנְהִי
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה־יֵי יֵאֱהֲרֹנְהִי מְעֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה־יֵי יֵאֱהֲרֹנְהִי וַיַּפְלִטֵם וַיַּפְלִטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֲלֵת הָעֲלֹת וְסִפַּת כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּ
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כָּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנָּה, דְּלִית
 מִחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כָּלָל, וְלָךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמִרְמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוֹתָךְ אֲדַרְשׁ, אוֹתָךְ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֹר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה מֵאֲתָךְ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בְּמָקוֹם שְׁאֵנִי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לָךְ, יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת, וּבְדֶרֶךְ וּנְתִיב הַזֶּה
 תֹּאִיר עָלַי אוֹרָךְ, לְהַחֲזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מִבְּחַר הַבְּרוּאִים,
 לְבִלִּי לַחֲשֹׁב בְּמִחְשַׁבְתִּי שׁוּם מִחֲשַׁבַת חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדבק במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. וממצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלו אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 רמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושנים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שְׁתּוּלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
יאמר וְתַחַזִּירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
בְּדֶרֶךְ, וְתַשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתֵּנּוּ לַחַן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
יֵאָהֲדוּנָהי, שׁוֹמֵעַ תַּפִּלָּה:

ויש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב כֹּאֲשֶׁר רָאִים מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵם:

ג' פעמים

וַיִּסָּעוּ וַיְהִי חֶמֶת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קוִיֵּיתִי
יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי:

ג' פעמים

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי
פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יֵשָׂא יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי פָּנָיו
אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

ג' פעמים

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מַלְאָךְ לִפְנֶיךָ לְשֹׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ וְלִהְבִּיאָךְ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכֵּנִתִּי:

ג' פעמים

חַמְלָאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתֵי, אֲבָרָהִם

וַיַּצְחֶק, וַיִּדְגּוּ לְרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

ג' פעמים

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לכל הישועות.
כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיד מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רְבוּנוּ
שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׁאֲנִי עוֹמֵד/ת כָּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לָךְ.
וְכֹל מִה שְׁאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כָּאֵין וּבְאֶפֶס לַעֲמֹת כְּמִה שְׁאֲנִי
בְּאֶמֶת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לָךְ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לָךְ.
כִּי הַכֹּל מִמֶּךָ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי, תְּמוֹכָת בִּי,
הוֹשַׁעְתָּ אוֹתִי הַצַּלְתָּ אוֹתִי, שְׁמַחְתָּ אוֹתִי רִיפֵאתָ אוֹתִי,
שְׂמַרְתָּ עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֵתָה אֶתִּי תָמִיד.

תּוֹדָה שְׂאֵתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לַעֲשׂוֹת מַצּוֹת, כּוֹחַ לַעֲשׂוֹת
מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֹחַ לְהִתְפַּלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לָךְ
תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכָל רָגַע וְרָגַע.
תּוֹדָה עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאֲנִי נוֹשֵׁם/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודע/ת שכל מה
שמוציא ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
במיוחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדקדקת ומשלמות, כמו
שרק מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודע/ת להעריך
את הטוב,

כי רק כשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
היו פעמים שלא הערכתי את מה שנתת לי, ובמקום לומר
לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוואה ס' כ"ו)
מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומרה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוֹי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׁמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

חֲרִינִי מִקָּשֶׁר עֲצָמִי בְּלִימוֹד הַקְדוֹשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוֹשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּנּוּ. וְעַל יְדֵי זֶה תַתְקִיִּים תְּפִילַת דָּוִד הַמְּלֹךְ
עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' ה') כִּי הָיִיתָ מַחֲסֶה לִּי מִגְדֹּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסֶתֶר
בְּנִפְיָךְ סֵלָה. וְאַזְכֶּה שְׁבִלִימוֹדִינוּ זֶה יִהְיוּ שְׁפָתוֹתֶיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקָבֶר, לְמַעַן שָׁמוּ בְּאֶהְבָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבַהֲדִין סִפְרָא סִפְרָא
הַזוּהַר, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, יִרְאֶה אֵל
עֲבָדֶיךָ פִּעְלֶךָ וְהִדְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נָעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ בּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ
בּוֹנֵנָה, וְיִהִי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ
בּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ בּוֹנֵנָה (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה

מהאד"י זל"ה

רבוּן העוֹלָמִים וְאֲדֹנֵי הָאָדוֹנִים. אָב הַרְחָמִים
וְהַסְלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה
יֵאֱהֹדְנֵהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִידָה וּבְהַשְׁתַּחֲוָיָה,
שֶׁקִּבְּרָתָנוּ לְתוֹרָתְךָ וְלַעֲבוּדָתְךָ עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתָּ לָנוּ
חֵלֶק בְּסוּדוֹת תּוֹרָתְךָ הַקְדוּשָׁה. מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ,
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כְּזֶה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים
תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שֶׁתִּמְחַל וְתִסְלַח לְכָל חַטֹּאתֵינוּ
וְעוֹנוֹתֵינוּ. וְאֵל יִהְיוּ עוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵינוּ לְבִינֶךָ.
וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹדְנֵהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּכַוֵּן אֶת לִבֵּנוּ לְיִרְאַתְךָ וְאֶהְבְּתְךָ,
וְתִקְשִׁיב אֹזְנְךָ לְדִבְרֵינוּ אֱלֹהִי, וְתִפְתָּח לִבֵּנוּ הָעֵרֶל
בְּסוּדוֹת תּוֹרָתְךָ. וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶי כִּסֵּא
כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ. וְתִאֲצִיל עָלֵינוּ אוֹר מְקוֹר נִשְׁמָתָנוּ
בְּכָל בְּחִינוֹתֵינוּ. וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְדוּשִׁים
אֲשֶׁר עַל יָדָם גָּלִיתָ דְּבָרֶיךָ אֱלֹהִי בְּעוֹלָם. וּזְכוֹתָם וּזְכוֹת
אֲבוֹתָם וּזְכוֹת תּוֹרָתָם וְתַמִּימוֹתָם וְקִדְשָׁתָם יַעֲמִד לָנוּ
לְבַל נִפְשָׁל בְּדִבְרִים אֵלֹהִים. וּבְזְכוֹתָם תִּתֵּן עֵינֵינוּ בְּמָה
שָׂאֵנוּ לִזְמָדִים. כִּמְאֹמֶר נָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינֵי
וְאִבִּטָּה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. יְהִיו לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן
לְבִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יֵאֱהֹדְנֵהוּ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי. כִּי יְהוָה

יֵאֱהֹדְנֵהוּ יִתֵּן חֲכָמָה, מִפִּי דַעַת וְתִבְנוּנָה:

רבוֹן עֲלֵמִין, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא
וְגַלִּי רְזִיָּא. יְהֵא רַעְוָא מִן קַדְמָךְ לְאַסְפָּרָא
מַלִּין בְּפּוּמָנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכָתוּב, וְאַנְכִי
אַהֲיָה עִם פִּיד וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל
בְּכִסּוּפָא קַדְמָךְ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלָאִין דְּאוּרִיתָא
מְפּוּמָא דְּרִישָׁא דְּמַתִּיבְתָּא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
אֲמֵן, סְלָה:

וְנִתְּהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת-הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה
לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים: וְהַמִּשְׁבָּלִים יִזְהָרוּ כְּזוֹהַר
הַרְקִיעַ, וּמִצְדֵּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל-עֵינֵי
וְאַבְיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הֲרִינִי מְקַבֵּל עָלִי מַצּוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעָךְ
כְּמוֹךְ, וְהֲרִינִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהֲרִינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר
הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פ"ב (וְכַאן יִפְרֹט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
[יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַשֵּׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יַחֲזִקְהוּ
[וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנֶּפֶשׁ וּרַפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו
וּשְׁס"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שָׁאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאֲרִיךְ יָמָיו
וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וְיִוְשִׁיעָהוּ בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים ...] אֲמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתֵי
שְׂמִינְתֵּינִים בְּנוֹ עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְגִמְעַ שְׁמִים וְלִיסַד אֶרֶץ",
לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הָרִיסוֹת וְחֻרְבוֹת הַשְׁכִּינָה
הַקְדוּשָׁה לְקִשּׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנוֹ
יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקִים בְּנוֹ מְהֵרָה מִקְרָא
שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָּנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה
יְהִיָּה שְׁבַע־עֶשְׂרִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עֶשְׂרֵת הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב־י
הַקְדוּשׁ וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בֶּן עֲזִיחָה, יַעֲמֹד לָנוּ
לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנִבְרָא עַד סוּפּוֹ כְּרָצוֹנוֹ וּכְרָצוֹן
יִרְאָיו. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתָנוּ עֲסוּקִים בְּחֻכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָהּ
תִּתְקַרֵּב הַגָּאוּלָּה, וְיִשְׁוּעָתָהּ מְהֵרָה תִּצְמִיחַ, לְעַלּוֹי
שְׁכִינָתָה עֵוֹנוֹ בְּמֵהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב
"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אֹרֶךְ יְהוָה
יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחֲרָ וּשְׁמוֹ
אַחֲרָ, אֲמֵן נִצַּח סֶלָה וְעַד. (נִסְחַת הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקְדוּשׁ שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵי שְׂמִינְתֵּינִי לְלִמּוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְרֵי הַקְדוּשׁ
הַזֶּה וְיִהְיֶה עֲלֵיָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְדוּשִׁים שְׁלִמְדָנוּ
תּוֹרָתָם יַעֲמֹד לָנוּ וּלְזִרְעֵנוּ וְנִזְכֶּה לְהַבְטָחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גֹּאֵל וּלְשָׁבִי פֹשֶׁעַ בֵּיעָקֵב נָאִם
 יְהוָה־יְיָ יֵאֱהֲדוּנֶהּ. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתָּם אָמַר יְהוָה־יְיָ
 יֵאֱהֲדוּנֶהּ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ לֹא
 יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעָה וּמִפִּי זֶרַע זִרְעָה אָמַר יְהוָה־יְיָ
 יֵאֱהֲדוּנֶהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וַיִּתְקַיֵּים בָּנוּ הַנְּבוּאָה (ישעיה
 נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֶי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ
 שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. וּבִרְפַת
 מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה־יְיָ
 יֵאֱהֲדוּנֶהּ בְּדָד יִנְחֶנּוּ וְאִין עֲמֹ אֵל גָּבֵר, יֵרְאוּ עֵינֵינוּ
 וַיִּשְׁמַח לִבָּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בְּאַמֶּת בְּאֵמֶר לְצִיּוֹן
 מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בָּרוּךְ יְהוָה־יְיָ יֵאֱהֲדוּנֶהּ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 (סוד ה')

אַלְהֵינוּ וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ
 טוֹב וּמַטִּיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ
 [עָלֵינוּ] בְּהִמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלָּל אֲבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ.
 בְּגִה בִיתְךָ כְּבַתְחָלָה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוֹ.
 וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וּשְׁמַחְנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהִשָּׁב שְׁכִינְתְּךָ
 לְתוֹכּוֹ, וְהִשָּׁב כְּהָנִים לְעִבּוּדְתָם וְלוֹיִים לְדוּכָּנָם
 לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמִלֵּאָה
 הָאָרֶץ דַּעָה אֶת יְהוָה־יְיָ יֵאֱהֲדוּנֶהּ לִירְאָה וּלְאַהֲבָה
 אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן.
 (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת־ר יב"ש, וְזֶהוּ נָהָר יַחֲרֹב וַיִּבֶשׁ,
(שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶּשׁ וְהִיא
יִבֶּשֶׁה, צוֹנְחִים הַבָּנִים לְמַטָּה בְּיַחְדּוֹד וְאוֹמְרִים שָׁמַע
יִשְׂרָאֵל, וַאֲיִן קוֹל וַאֲיִן עוֹנָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (משלי א כח) אֵין
יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נבְּרָא כָּלל בְּעוֹלָם

וְכֵךְ מִי שֶׁגִּזְרֵם שְׂתַסְתַּלֵּק קְבָלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שֶׁבַּעַל
פֶּה וּמִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב, וְגִזְרֵם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בָּהֶן,
וְאוֹמְרִים שְׂאִין אֵלָּא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוֹד, בְּוֹדֵאֵי
כְּבָלוֹ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲנֵן מֵאוֹתוֹ נָהָר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְּרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
שֶׁבִּכְתָּב וְתּוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה, שֶׁנֶּחֱשֵׁב לוֹ כְּבָלוֹ הַחֲזִיר
הָעוֹלָם לְתֹהוּ וּבֹהוּ, וְגִזְרֵם עֲנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום זוה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי־ם תִּדְרָשׁ הָאָרֶץ דְּרָשׁ וְכו' (בראשית א יא),
אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר: אָבָא, וְהִירִי קָרָא לוֹ יִבֶּשֶׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה
לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה
המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ,
ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים,
זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לַיַבֶּשֶׁה אֶרֶץ וּלְמִקְנֵה
הַמַּיִם קָרָא יָמִים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב
בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים
ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו
הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו
ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד
הוציא למינהו את כל אחד כראוי. עץ פרי - זה
תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד כראוי
(כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמטו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה
צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה,
שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה
ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו
בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו
החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל
אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את
המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תִּרְ"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּרֵ"א שֶׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שִׁבְתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַיִּשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאן שַׁבָּת, כְּגִיד
 הַשְׁכִּינָה הָעֲלִינָה וְהַתְּחַתּוֹנָה. "לְדֹרֹתָם", מֵהוּ
 לְדֹרֹתָם? אֵלֶּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמִתְפַּנֶּה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנֵיהֶם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּגִיד שְׁתֵּי כְלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹד, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סָבָא - עֲמוּד הָאֱמָצְעִי - תְּפֹאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְרָה יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ'ן" (בראשית
 ב'י). וְנִהְרָה, יֵשׁ נִהְרָה וְיֵשׁ נִהְרָה, יֵשׁ נִהְרָה הַנִּקְרָא נִהְרָה פְּלִגְיוֹ,
 וְיֵשׁ נִהְרָה הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹלָתְךָ", זֶה הַנִּהְרָה
 הוּא אוֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוֹת א', וְעוֹכֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֱמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה, וּמִגִּיעַ עַד צְדִיק - יְסוֹד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מִשְׁקָה לְגָגָה - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְׂכִּינָה הַתַּחְתּוֹנָה. וְכֵּן
הוּא מִי שֶׁשׁוּמֵר דִּירָה לְשַׁבָּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שֶׁלֹא יִתְקַרֵּב
שָׁם עֲצָב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמָּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגִּיהֶנֶם,
שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (שְׁמוֹת לז): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדָאִי, שֶׁכָּל מִי
שֶׁכּוֹעֵם בָּאֵלּוּ מְדַלִּיק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגִּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
מְלָאכוֹת חֹסֵר אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מַלְקִיּוֹת חֹסֵר
אַחַת בְּשַׁבָּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
וְעֲשָׂרָה לְנַחֲשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלָּל זֶה אָמְרוּ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה אֵין לֹקִין בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵלּוּ הַמְּלָאכוֹת הֵן נִחְשָׁבוֹת
לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מַלְקִיּוֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבָּת שְׁתֵּים, הֵם
עֲקִירָה וְהִנָּחָה, שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבֵת אַחַת, מִי שֶׁעוֹקֵר
חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וּמַנִּיחַ אוֹתוֹ מִחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמַרְשׁוֹתוֹ,
כְּאֵלּוּ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכָרִיָּה. מִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעֻקּוֹר
נִשְׁמָתוֹ מִרְשׁוֹת שְׁלָה וּמַנִּיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
מָרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּעְקְרוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
וְגָלוּ לְאֶרֶץ נְכָרִיָּה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הָרָבִים, וְכֵן הוּא מִי
שֶׁמּוֹעֵל בָּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שֶׁלּוֹ וּמַעְבִּיר כַּח לְרִשׁוֹת
נְכָרִיָּה. שְׁבַת־א"י הוּא טַחּוּל, חֶמ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמָרָה,
שְׁבַת־א"י עָלָיו נֶאֱמַר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
בּוֹ אֲבָל נִחְשִׁים וְעֻקְרִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעֶרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנֵי בָּבֶל, וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְּבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֵאֲשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מָקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבִרָהָם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבֻרָתִי אֲנִי בֹרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּיִךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ", נֵעַל מִטְנֶפֶךָ שֶׁל טָפָה סְרוּחָה, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמֶרֶת הַשְּׂכִינָה: "פְּשִׁמְתִּי אֶת בִּתְנִיתִי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצִיתִי אֶת רִגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנֶנִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלִבוֹשִׁים, בְּגָד וּבִמְאָכָלִים, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֹּדֶשׁ, וְכָל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכָל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכָל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (ותיקון"י תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדור רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישין, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמֵר. רַבּוֹן הָעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחִשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נֶעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשָׁבָה אוֹ תַּפְסִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּית עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאִינָם נִגְלִים וְעוֹלָמוֹת הַנִּגְלִים. וּבָהֶם אֵתָה מִתְּכַסֶּה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוּשֶׁר אוֹתָם וּמִיַּחַד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שֶׁמִּבְדִּיל וּמִפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאֵלּוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵלּוּ הוּא מִפְרִיד בְּךָ. וְאֵלּוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדָּרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קָצֵר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׁמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שֶׁמִּנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צֶדֶד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׂמֵהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵּי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׁנִקְרְאוּ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׁמַכְסִּים עֲלֵיהֶם, וְנִקְרְאִים בְּתִקּוֹן הַזֶּה. הַחֹסֵד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תַּפְאֶרֶת כְּנֻגַּד הַגּוֹף. נִצָּח וְהוּד כְּנֻגַּד שְׁנֵי רִגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נִקְרְאת פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחֲ, הִיא הַמַּחְשָׁבָה שְׂבַפְנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבָהּ הַלֵּב מִבִּין, וְעַל אֵלּוּ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמָר, הַנִּסְתָּרוֹת לֹא אֶלְקִינּוּ. כְּתָר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתָר מַלְכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמָר מַגִּיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנקראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקופה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידיך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרובים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואומרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חזן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לרדף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הפה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הפה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הכה פעם ב' בהארת המסך העומד ועל ידי זה האירו כולם כאחד ונעשו ונתקנו תשעה היכלות ואלו ההיכלות אינם אורות ואינם בבחינת רוח ואינם בבחינת נשמות ולא יש מי שעומד בהם בבחינת חיה. הרצון של כל תשע האורות, שעומדים כלם בכח המחשבה שהוא אחד מהם בחשבונם כולם רוצים לדרך אחריהם בזמן שעומדים במחשבה ואינם משיגים אותו ולא נודע להם כלל ואלו לא קימים לא ברצון ולא במחשבה העליונה תופסים בה מעט הארה ולא תופסים. באלו נמצאים כל סודות האמונה וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה, משם ולמטה כולם נקראים בערכם אין סוף. עד כאן מגיעים האורות בדקות ולא מגיעים, ולא נודעים מהותם, אין כאן השגה של רצון ולא השגה של מחשבה כאשר מאירה המחשבה ולא נודע לו מי מאיר אז מתלבש ונעלם בתוך בינה ומאירים למי שראוי להאיר ומתחבר זה עם זה עד שנכללים ונחשבים כולם לאחד ובסוד הקרבן כאשר עולה עשן הקטרת, כולם נקשרים זה בזה ומאירים זה בזה, אז עומדים כולם בסוד עליה והמחשבה עולה ומתעטרת באין סוף. זה האור שמאירה ממנו מחשבה עליונה (שלא נודע בה כלל) נקרא אין סוף וממנו נמצא ונאצל ומקים ומאיר למי שמאיר ועל סוד זה הכל עומד, אשרי וזך חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.